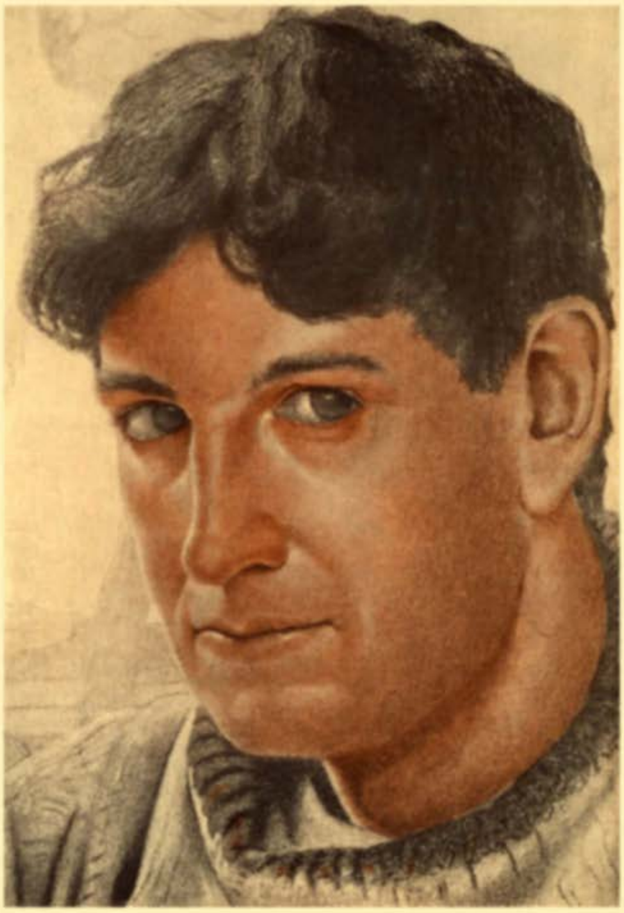


Jack London

MICHAL BRATR JERRYHO

MICHAL BRATR JERRYHO



Jack London

Jack London

Michal bratr Jerryho

Román ze světa cvičených zvířat



PRAHA
NAKLADATELÉ TOUŽIMSKY A MORAVEC
1939

Autorisovaný překlad
S. Klímy
Ilustrace a obrazové přílohy
Zdeňka Buriana

Tiskem Československé akciové tiskárny v Praze



Kapitola první

Steward

Vždy jednou za pět neděl navštěvoval parník *Makambo* přístav v Tulagi na své cestě z Nové Guineye a ze Shortlandu do Austrálie. Jen jednou se opozdil. A oné noci, kdy se *Makambo* zpozdil, zapomněl kapitán lodi *Eugenie,* Kellar, svého psa Michala na břehu. To bylo příčinou, proč Michal nikdy neodplul na *Eugenii* z Tulagi jako lovec černochů.

Že kapitán Kellar zapomněl psa na břehu, nebylo by celkem nic znamenalo, neboť o půlnoci se *Eugenie* opět vrátila a všechno mužstvo lodice jalo se ihned prohledávati okolí a kolny na kanoe, pátrajíc po Michalovi. Kapitán Kellar odebral se sám na vysoký

pahorek k bungalowu vládního komisaře.

Ale právě hodinu předtím vytáhli kotvu na *Makambo,* takže ve chvíli, kdy navrátivší se kapitán Kellar sestupoval po přístavním můstku na břeh, aby pátral po Michalovi, byl již Michal na *Makambu,* kam se dostal průvlakem na pravém boku. Stalo se to jednak proto, že se Michal ještě nevyznal ve světě, a pak proto, že doufal najít na *Makambu* svého bratra Jerryho, kterého posledně viděl také na palubě cizí lodi. A pak: Michal našel přítele.

Tím přítelem byl Dag Daughtry, steward na *Makambu.* Dag Daughtry měl ovšem lépe vědět, kam Michal patří, a byl by to lépe věděl a jednal by zajisté jinak, kdyby nebyl v zajetí své neobyčejné a zvláštní představy. O Daughtrym, dík jeho vrozené živé, ale dobrácké povaze a dokonalému tělu, bylo známo, že po dvacet let svých plaveb Jižním mořem ani jednou nezanedbal svých denních povinností, k nimž patřilo vypít den co den šest litrů lahvového piva. Dag Daughtry pil své pivo dokonce, i když byl na Německých ostrovech, kde se do každé láhve rozpouštělo deset gramů chininu jako lék proti malarii, a chlubil se nadmíru touto svou výkonností.

Kapitán lodi *Makambo* a předtím kapitáni na lodích *Moresby, Maseny, Sir Edward Grace* a přemnohých jiných divně pojmenovaných parnících společnosti *Burns Philip* ukazovali na něho jako na muže, který je originálem zvláštností v letopisech Jižního moře. Stávalo se, že Dag Daughtry předstíraje, že si při své práci dole na přední palubě ničeho nevšímá, vrhal úkosem pohledy nahoru k můstku, odkud kapitán a jeho cestující zírali na něho dolů, a jeho hruď se dmula pýchou, neboť věděl, že kapitán právě říká:

»Podívejte se, to je Dag Daughtry, nádržka na pivo v lidském těle. Za celých dvacet let nebyl ani jednou opilý a ani jednou střízlivý.

Nikdy nezanedbal svých šest litrových lahví piva denně. Nevěřili byste to, ale ujišťuji vás, že je tomu tak. Sám to nemohu pochopiti. Obdivuji ho. Je vždy a všude na svém místě v pravý čas a vydrží, i když musí pracovat přes čas. Pokud jde o mne, jediná sklenice piva by mi způsobila pálení žáhy a zkazila by mi oběd. A on zatím při svém pivu přímo kypí zdravím. Jen se na něho podívejte!«

Znaje přesně kapitánova slova a nadýmaje se pýchou nad svou zdatností, hleděl si Dag Daughtry své práce s takovou horlivostí, že záhy zmohl i sedmou láhev piva na důkaz své pozoruhodné tělesné zdatnosti. Byla to podivná pověst, jak už někteří lidé jsou podivní, a Dag Daughtry v ní viděl ospravedlnění a účel svého života.

Všechnu svou energii a celou svou duši věnoval úsilí, aby si udržel pověst šestilitrového muže. Ve volných chvílích vyřezával hřebeny ze želvoviny a různé ozdoby do vlasů, aby je prodával, a vyznal se i v takové nepravosti, jako ukrásti cizího psa. Bylo to nutné, neboť nějak přece musil zaplatiti svých šest litrů piva denně, jež násobeny třiceti představovaly za měsíc značnou částku. Proto také Dag Daughtry uznal za nutné dopravit Michala na palubu *Makamba* průvlakem v lodním boku.

Oné noci stál na břehu v Tulagi pes Michal a uvažoval, co se asi stalo s člunem. Tehdy se po prvé setkali ti dva – pes a zavalitý, statný a prošedivělý steward. Téměř na první pohled bylo mezi nimi uzavřeno přátelství, neboť Michal již vyspěl z pouhého štěněte ve veselého psa. Na rozdíl od Jerryho byl to dobrosrdečný chlapík, měl rád společnost, přesto že poznal dosud jen velmi málo bílých bohů. Předně tu byl pan Haggin, sluhové Derby a Bob z Meringu; pak kapitán Kellar a pomocník kapitána Kellara na lodi *Eugénie;* konečně pan Harley Kennan a důstojníci na *Arielu.* Michal shledal, že bílí lidé

jsou bez výjimky jiní, mile jiní než černoši, jimiž opovrhoval a jež byl vyučen honit.

Steward Dag Daughtry ukázal, že není výjimkou mezi bělochy, a dokázal to již svým pozdravem:

»Haló, ty štěně, co tu děláš v téhle černošské zemi?«

Michal mu odpověděl plaše s důstojnou zdrženlivostí, která však byla zmírněna dychtivostí, s níž napřímil sluchy, a dobrosrdečností, jež mu zářila z očí. Neuniklo to Dagu Daughtrymu, jenž poznal psa, jakmile jen na něj pohlédl. Znalecky pozoroval Michala ve světle svítilen, které drželi černoši v místě, kde zboží bylo vykládáno z člunů.

Steward rychle dospěl k dvěma odhadům Michala. Za prvé je to milý pes, dobrosrdečný na první pohled, a za druhé je to drahý pes. Vzhledem k tomuto úsudku se Dag Daughtry rychle rozhlédl. Nikdo ho nepozoroval. V té chvíli byli poblíž jen černoši, a jejich oči se upíraly směrem k moři, odkud zvuky vesel z temnoty je vyzývaly, aby se připravili uvítat další člun s nákladem. Po pravé straně, pod jinou svítilnou, rozeznal steward komisařova příručího a skladníka z *Makamba.* Oba rozmlouvali horlivě o nějakém omylu v nákladních listinách.

Dag Daughtry pohlédl ještě jednou zběžně na Michala a rozhodl se. Obrátil se, jakoby jen náhodou, a nedbale se loudal po břehu z dosahu světla, jež sem dopadalo od svítilen. O sto metrů dále usedl na písčinu a čekal.

»To psisko stojí nejméně dvacet liber,« mručel sám k sobě. »Nedostanu-li za ně aspoň deset liber, ať jsem hlupák, jenž nerozezná terriera od chrta. – Ba jo, deset liber v každé krčmě na břehu v Sydney.«

Deset liber, proměněných v litrové láhve piva, měnilo se v hlavě stewardově v ohromnou zářící vidinu, velmi podobnou celému pivovaru.

Kroky na písku a tiché čenichání upoutalo jeho pozornost. Stalo se, jak steward doufal. Pes si ho také hned od počátku oblíbil a šel za ním.

Dag Daughtry měl svůj zvláštní způsob v jednání se psy. Michal jej měl hned poznati, neboť ruka muže se natáhla a uchopila ho zpola za čelist a zpola za kůži, visící mu volně pod uchem. V tom hmatu nebylo nic výhrůžného, nic bojácného ani rozpačitého. Byl to pohyb plný srdečnosti i důvěry a vzbudil důvěru i v Michalovi. Bylo to drsné, ale nepůsobilo to bolest. Byla v tom rozhodnost bez hrozby, jistota prostá vtíravosti i vábení. Psu se zdálo, že je docela přirozené být tak přátelsky uchopen naprostým cizincem, jenž s ním teď třásl, mruče při tom vlídným hlasem:

»Tak, tak! Dobře, pejsku. Jen se mne drž, jen se mne drž a budeš snad jednou nosit démanty.«

Vskutku, Michal se dosud nikdy nesetkal s mužem, kterého by si byl tak rychle oblíbil. Dag Daughtry jaksi pudově věděl, jak zacházeti se psy. V jeho povaze nebylo krutosti. Nikdy nic nepřeháněl ani v rozkaze, ani v lichocení. Neukvapil se, chtěje si získati Michalovo srdce. Nabídl mu přátelství takovým způsobem, že té nabídky nebylo téměř ani znáti. Sotva Michalem potřásl na přivítanou, pustil ho zas, a jak se zdálo, hned na něho zapomněl.

Klidně si začal zapalovati dýmku, škrtaje opět a opět sirky, jako by mu je vítr zhasínal. Zatím však, co mu sirky dohořívaly až skoro k prstům a zatím co se tvářil, jako by mu nešlo o nic jiného než o rozdýmání ohně v dýmce, jeho malé modré oči pod kosmatým

našedivělým obočím pozorovaly psa bedlivě. Michal se vzpřímenými sluchy a pozornýma očima hleděl na cizince, jenž, jak se mu zdálo, nebyl mu vůbec cizincem.

Jestli Michal něco cítil, bylo to spíše zklamání, že tento dobrý bílý bůh si ho už nevšímá. Rozhodl se proto vyzvati ho k bližšímu seznámení, vybídnouti ho, aby si s ním hrál. Poskočil pojednou na písku a dopadnuv na zem natáhl před sebe přední tlapy, skloniv hlavu a prohnuv tělo tak, že se jeho prsa téměř dotýkala země. mávaje pahýlem ocasu na znamení dobrých úmyslů, vyrážel pes ostrý, povzbuzující štěkot. Ale muž nejevil o to zájmu a dýmal vytrvale ze své dýmky ve tmě, jež následovala po třetí sirce.

Snad ještě nikdy nebylo dokonalejšího svádění k přátelství s tak nízkou proradností jako nyní, když obstárlý, šestilitrový steward odváděl Michala. Když pak pes, nelibě dotčen nedostatkem zájmu, hnul sebou nepokojně, chystaje se odběhnout, okřikl ho Dag mrzutě: »Zůstaň tady, psíku, zůstaň tady!«

Dag Daughtry se v duchu spokojeně zasmál, když Michal přistoupiv k němu očichával dlouho a důkladně jeho nohavice. Tu muž použil psovy blízkosti znovu k tomu, aby ho ještě lépe pozoroval. Zapaluje si znovu dýmku, prohlížel krásný Michalův kožich.

»Tys mi ňáký pes! Koukejme se!« řekl pochvalně nahlas. »Povídám, pejsku, ty bys měl dostat první cenu na výstavě. Jen to jedno ucho nemáš nějak v pořádku, ale dovedl bych to sám skorem napraví ti. Zvěrolékař to udělá.«

Vztáhl ruku k Michalovu uchu a konečky prstů, jako by s ním jen pohrával, počal pohybovati spodní částí ucha, kde jeho kořen se tajil v husté srsti kůže. Michalovi se to líbilo. Dosud nikdy nepočínala si ruka muže s jeho uchem tak důvěrně, aniž mu působila bolest.

Tyto prsty vyvolaly na jeho kůži pocit tak příjemný, že zavrtěl celým tělem pln uznalosti a vděku.

Pak mu steward přejel ucho dlouhým, pevným hmatem, při němž mu boltec klouzal zvolna mezi prsty až ke špičce. Po celou tu dobu Michal cítil příjemné šimravé záchvěvy až ke kořenu ucha. Nejdříve jedno ucho, pak druhé – a ten muž při tom stále něco tiše mluvil, Michal tomu sice nerozuměl, ale věděl, že jsou to slova, platící jemu.

»Hlava všechna čest, hezká a hladká,« bručel Dag Daughtry, pohladiv ji napřed prsty a posvítiv si pak sirkou. »Žádné záhyby ani vrásky. A čelisti? No, jsou silné, dobře stavěné. I tváře, jaké mají být, ani moc plné, ani moc hubené.«

Vnikl lehce prsty Michalovi do tlamy, zkoumaje sílu a pravidelnost jeho zubů, měřil šířku plecí a hrudi a zdvihl mu nohu. Při světle další sirky prohlédl mu všechny čtyři nohy.

»Černé, docela černé, i každý nehet na nich,« řekl steward, »a tak pěkný nohy, jaký jen kdy který pes měl, s prsty hezky klenutými, ani velkými, ani malými. Vsadil bych se, brachu, že už tvoji rodiče dostali jednou první cenu na výstavě.«

Při této podrobné prohlídce Michal počal pojednou cítiti nepokoj. Vtom Daughtry ustal ohmatávati jeho kolena a kyčle a vzal do prstů Michalův ocas, zkoumaje svaly, z nichž vystupoval, mačkaje a prohmatávaje konec páteře, v němž ústil, a pohrávaje si s ním jako nejlepší přítel. Tím byl Michal dokonale nadšen. Otíral se zadkem hned s té, hned s oné strany o prsty, jež se s ním mazlily.

Uchopiv psa rukama po boku a částečně pod boky, muž ho pojednou pozdvihl se země. Než tím však Michal mohl býti znepokojen, stál již opět na zemi všemi čtyřmi.

»Dvacet šest nebo dvacet sedm! – Jistě víc než pětadvacet liber, na to bych se vsadil o šilink proti penny. A budeš míti svých třicet, až přijdeš do plné váhy,« řekl Dag Daughtry. »Ostatně, co na tom? Většina znalců považuje třicet za pravou váhu. A trochu toho vždycky ztratíš, až tě někdo vezme do rukou. Jsi pes, jaký máš být, všechno je na tobě v pořádku, všechno je dokonalé. Jsi stavěn k běhu a máš váhu zápasníka, jsi ušlechtilý pes.

Ne, ne, pejsku, máš dobrou váhu, a co se týče ucha, to spraví každý řádný psí doktor. Vsadím se, že v té chvíli je v Sydneyi sto lidí, kteří by vysázeli přes dvacet liber za potěšení, kdyby tě mohli nazývat svým psem.«

Potom jako by chtěl, aby se Michal nedopustil omylu a nemyslil si o sobě příliš mnoho, Dag Daughtry se pohodlně natáhl, zapálil si dýmku, a jak se zdálo, zapomněl, že Michal je na světě. Nenabízel mu už své přátelství, chtěl spíše, aby nabídka přišla od Michala.

Michal ji učinil. Počal se otírati boky o stewardova kolena, strkal hlavou do jeho ruky a dožadoval se ještě něčeho jiného než vlídného šimrání za uchem a mnutí ocasu. Dag Daughtry ho tedy uchopil za čelist a zvolna pohybuje jeho hlavou, hovořil:

»Čípak vlastně jsi, pejsku? Možná, že patříš nějakému černochu, a to by nebylo v pořádku. Možná, že tě některý černoch ukradl, a to by bylo hrozné. Pomysli na ukrutný osud, pejsku, jaký někdy potkává psy černochů. Je to proklatá hanba. Žádný běloch by nestrpěl, aby černoch měl takového psa, a já jsem běloch, jenž to také nechce strpěti. Jaký to nápad, patřit černochovi, který ani neví, jak tě cvičiti. Jistě tě některý černoch ukradl. Kdyby tu nyní byl, spráskal bych ho, darebáka. Na mou duši bych to udělal. Jen mi ho ukaž, pejsku, a uvidíš, jak s ním zatočím! To je nápad! Ty že by sis měl dát

poroučet od nějakého černocha, ty že bys ho měl poslouchat a sloužiti mu! Ne, pane, nic takového už nebudeš dělat! Půjdeš teď se mnou a doufám, že tě k tomu nebudu muset pobízet!«

Dag Daughtry vstal a bezstarostně kráčel dál po břehu. Michal za ním hleděl, ale nenásledoval ho. Byl by to rád učinil, ale nebyl k tomu vyzván. Konečně Daughtry slabě zamlaskal rty. Tak tiše, že to sotva slyšel, a spoléhal se spíše na své rty než na svůj sluch, že skutečně nějaký zvuk se ozval. Žádný lidský tvor nebyl by zaslechl tak slabé zamlaskání na vzdálenost, která je nyní dělila. Michal je však zaslechl a vrhl se radostnými skoky za stewardem.

Kapitola druhá

Ukradený pes

Steward kráčel po břehu.

Michal mu šel v patách, nebo pobíhal radostně kolem něho v kruhu, jakmile se opakovaly ty zvláštní tiché zvuky, a zastavil se právě mimo kruh světla svítilny. Tmavé postavy plahočily se tu vynášením nákladu z člunu. Úředník vládního komisaře a skladník z *Makamba* stále ještě se přeli o lodní listiny. Když se Michal chtěl pustit dále, muž ho zadržel týmž nečlánkovaným, téměř neslyšným mlasknutím.

Dag Daughtry opravdu nestál o to, aby byl spatřen při krádeži psa, a přemýšlel právě o tom, jak se dostat nepozorovaně na palubu svého parníku. Obešel zář svítilny a kráčel dál po břehu k vesnici domorodců. Správně předvídal, že všichni schopní muži budou dole při vykládání zboží z člunů. Ano, slaměné chatrče stály tu bez života, až posléze v jedné z nich se ozval hašteřivý, pronikavý hlas starce:

»Kdo tam?«

»Chodit tu jen dokola,« odpověděl steward anglickou hantýrkou západního Tichomoří. »Patřit k parníku. Dejme tomu, že ty mne tam dovézt na kanoe, a to rychle hned, já dát za to dva balíčky tabáku.«

»Dejme tomu, že ty dát deset balíčků, pak by to bylo v pořádku,« zněla odpověď.

»Dát pět balíčků,« smlouval šestilitrový steward. »Dejme tomu, že ty nechtít pět balíčků tabáku, potom ty jít rovnou k čertu.« Nastalo

ticho.

»Chtít pět balíčků?« dotíral Dag Daughtry ze svého temného zákoutí.

»Dobrá, pět balíčků,« ozvalo se ze tmy, a tělo, jemuž náležel hlas, se blížilo tmou s tak podivnými zvuky, že steward škrtl sirkou, aby se podíval, co se to děje.

Stařec krhavých očí stál před ním, snaže se udržet rovnováhu na jedné berli. Jeho oči byly následkem nějaké choroby zpola povlečeny blanou, a co jí dosud nebylo zakryto, svítilo rudě a chorobně. Staroch měl vlasy prašivinou prolezlé, trčící jen v ojedinělých šedivých chomáčcích. Kůži měl zjízvenou a svraštělou, plnou skvrn, červenavě namodralou, s jakýmsi šedivým povlakem, o němž se mohlo zdát, jako by byl na kůži namalován, kdyby nebylo příliš patrno, že tvoří součást té kůže, k níž přirostl a do níž pronikl.

Malomocný mrzák – to byla první Daughtryho myšlenka, když jeho hbitý zrak sklouzl po postavě starcově až k nohám, aby zjistil, zda mu chybějí již také prsty na končetinách. V tomto směru byl však stařec dosud neporušen, ačkoli mu jedna noha končila uprostřed mezi kolenem a kyčlí.

»U čerta! Kdepak ty nechat svou nohu?« ptal se Dag Daughtry, ukazuje na místo, jež by byl zaujímal onen úd, kdyby tu ještě byl.

»Velký žralok, ten mě o ni připravit,« šklebil se stařec, ukazuje hrozný otvor bezzubých úst.

»Být už příliš starý chlapík,« tlachal stařec třaslavým hlasem. »Už tomu být příliš dávno, co já nekouřit tabák. Dejme tomu, že bílý pán mi dát aspoň kousek tabáku, než se ještě dostat k parníku, a já pak veslovat hodně hned rychle.«

»A dejme tomu, že nedat nic?« vyzýval ho námořník.

Stařec se napolo obrátil na své berli a mávaje pahýlem nohy ve vzduchu, počal se belhat hupky – hop k své slaměné chýši.

»Trochu čekat!« zvolal Daughtry rychle. »Dám ti trochu zakouřit.« Sáhl do kapsy svého kabátu pro minci běžnou na Šalomounských ostrovech a vybral kus z hrsti tabáku, jejž odtud vytáhl. Stařec se všecek změnil, jak dychtivě po něm sáhl a s jakou radostí tabák přijal. Vyrážel kničivé zvuky, střídající se s pronikavými výkřiky, téměř bolestnými, kničel zpola nadšením, zpola vášní, když z otvoru ve svém boltci vytáhl černou hliněnou dýmku a cpal do její hlavičky chvějícími se prsty list z viržinské plantáže.

Smáčknuv obsah hlavičky palcem, stařec dopadl pojednou těžce na zem s berlou vedle sebe a s jednou nohou pod sebou tak, že se podobal beznohému trupu. Z malého pytlíku upleteného z vláken kokosového ořechu – visel mu s krku na jeho svraštělá, vpadlá prsa – vytáhl křemen, kousek oceli a troud, a třebaže mu netrpělivý námořník nabízel plnou krabičku sirek, vykřesal jiskru, zachytil ji do troudu, rozdmychal ohýnek a zapálil si.

Po prvním výdechu kouře nechal kničení a stenání. Jeho vzrušení počalo slábnout, a Daughtry trpělivě čekaje viděl, jak se starcovy ruce přestaly třásti. Svislé rty se již tak nechvěly, slina rozkoše mu kanula z koutků úst a spokojenost se zračila opět v bolavých zbytcích chorého zraku.

O čem snil stařec v onom tichu, jež pak nastalo, to Dag Daughtry nevěděl a nesnažil se po tom ani pátrat. Byl příliš zaujat vlastní vidinou. Živě před sebou viděl špinavé, holé stěny chudobince, kde stařec, podobající se velice tomu, jakým bude jednou on sám, tlachá a žvatlá a slintavě žebrá o žvanec tabáku do staré hliněné dýmky a kde – a to bylo nejhroznější – nebylo lze dostat ani doušek

piva, natož pak šest litrových lahví ležáku.

Pes Michal hledě v matném světle dýmky na tyto dva muže, z nichž jeden seděl na zemi a druhý stál, nevěděl nic o tragedii lidského stáří. Byl si pouze pronikavě vědom toho, že si oblíbil toho dvounohého bílého boha, který svými kouzelnými prsty, jimiž se dotýkal jeho uší, ocasu a hřbetu, získal si celé jeho srdce.

Dýmka z hlíny dohořela a starý černoch se pomocí své berly vzchopil. S úžasnou rychlostí – přesto že měl jen jedinou nohu – belhal se, hupky – hop, ku břehu. Dag Daughtry mu musel pomáhati, aby sestrčili malé kanoe s písčiny na vodu. Byl to člun vyhloubený z jediného kmene, starý a chatrný jako jeho majitel, a Dag, chtěje se do něho dostati, aniž člun převrhl, smočil si jednu nohu ke kotníku, druhou až ke kolenu. Stařec se skulil do lodice, převaliv se přes pažení tak rychle, že právě ve chvíli, kdy se člun již mohl převrhnouti, váha jeho těla, ocitnuvši se již mimo nebezpečný bod vychýleného těžiště, uvedla kanoe opět v rovnováhu.

Michal zůstal na břehu čekaje na pozvání. Nebyl ještě zcela rozhodnut, půjde-li za tímto novým bohem, přece však byl již zpola přesvědčen, že není třeba nic víc, než ono zamlasknutí. Dag Daughtry zamlaskal tak tiše, že to stařec ani neslyšel, a Michal, skočiv s písčiny přímo do kanoe, nesmočil si ani chodidla. Použiv stewardových ramen za chodník, prošel přes něho a ulehl na dno lodice. Daughtry opět zamlaskal, a Michal se obrátil tak, že se mu octl tváří v tvář. Pak usedl a položil hlavu na námořníkova kolena.

»Věru, mohl bych složit přísahu na celou hromadu biblí, že pes sem skočil za mnou z vlastní vůle a chce se mnou jíti,« pomyslel si Dag a zašklebil se na Michala. Pak velel:

»Rychle, vesluj rychle, starče!«

Stařec poslušně ponořil veslo do vody a dal se klikatou cestou směrem, odkud několik světel označovalo stanoviště *Makamba.* Byl však příliš sláb, těžce oddychoval a supěl námahou, ustávaje mezi jednotlivými tempy, aby si odpočinul. Tu mu námořník vzal netrpělivě veslo z rukou a pustil se do veslování sám.

V polovině cesty k parníku přestal stařec oddychovati a promluvil, pokynuv hlavou směrem k Michalovi:

»Ten pes patřit bílý pán na škuneru. Ty dát mi deset balíčků tabáku« dodal pak po jakési pomlčce, aby se jeho sdělení mohlo náležitě uplatniti.

»Dám ti spíše jednu přes hlavu,« ujišťoval ho Dag bodře. »Bílý pán na škuneru je mým přítelem. On být u nás na *Makambu.* Vezu psa pro něho na *Makambo.«*

Pak už mezi stewardem a starcem nebylo hovoru. Ačkoli stařec žil ještě dlouhá léta, neřekl nikdy ani slovo o své půlnoční cestě v kanoi, která odvezla Michala na *Makambo.* Když později viděl a slyšel zmatek a pobouření na břehu téže noci, když navrátivší se kapitán Kellar prohledal Tulagi křížem krážem hledaje Michala, jednooký černý stařec zůstal zticha. Co mu na tom záleželo? Proč by budil nešváry mezi cizinci, bílými pány, kteří přicházeli a odcházeli, pracovali na ostrovech a potulovali se v přístavu?

V tomto ohledu nelišil se stařec od ostatních členů svého tmavého melanézského kmene. Bílí pánové mají netušené a nevyzpytatelné způsoby a záměry. Bílý svět byl jiný svět a běloši hráli nějakou hru vyšších bytostí na vyvýšeném jevišti, kde nebylo takové skutečnosti, jakou černoši znali. Tak se běloši pohybovali jako přízraky nějakého snu, podobajíce se spíše stínům vrženým na obrovskou tajemnou oponu nebes, klenoucích se nad Jihomořím.

Lodní můstek byl na *Makambu* spuštěn s levé strany, Dag Daughtry vesloval na pravou stranu a zastavil kanoe pod otevřeným průvlakem.

»Kwaque!« zavolal tiše.

Po druhém zavolání se světlo v průvlaku ztemnilo hlavou vyhlédnuvší dolů. Ozvalo se tenké zakničení: »Čekám, pane.«

»Vezmi k sobě toho psa,« šeptal steward. »Měj zavřeny dveře, rozumíš? A počkej na mne. Vezmi ho! Teď!«

Vyzvednuv rychle Michala, podal ho steward nahoru neviditelným rukám, vztahujícím se z lodní stěny, a vesloval pak k volné nákladní brance. Sáhnuv do kapsy, vytáhl tabák, hodil ho plnou hrst do ruky starcovy a odstrčil kanoe od lodi, nemysle už na to, jak se ten bezmocný lidský tvor dostane s kanoí na břeh.

Starý muž se nedotkl vesla a nepodíval se ani na parník, když kanoe klouzalo podél jeho vysokého boku do tmy. Byl příliš zaujat odhadováním bohatství tabáku, jehož se mu tak náhle a hojně dostalo. Nebylo lehkým úkolem spočítati balíčky, neboť pět bylo hranicí počítacích schopností černochových. Když napočetl pět, počal počítat znova a napočetl dalších pět kusů. Celkem našel třikrát pět a pak ještě dva kusy, a tak, skončiv svůj výpočet, dospěl k určité představě počtu, jejž by průměrný běloch vyslovil číslicí *sedmnáct*.

Tabáku bylo víc, mnohem víc, než kolik se domáhala černochova lakota. Ale překvapen tím nebyl. Černocha nemůže překvapiti nic z toho, co dělají běloši. Kdyby byl dostal dva balíčky místo sedmnácti, nebyl by býval rovněž překvapen. Ježto vše, co běloši dělají, je tak samozřejmě překvapující, mohlo by pro černocha jediným překvapujícím skutkem být, kdyby učinili něco nepřekvapujícího.

Hekaje, odpočívaje při veslování, zapomínaje na fantastický svět bělochů, a jsa si vědom pouze skutečnosti, totiž Tulagi, rýsujícího svůj tmavý hřbet na pozadí oblohy, zkropené jižními hvězdami, skutečnosti moře a kanoe, jež s takovou námahou nutil ku břehu, skutečnosti svých prchajících sil a blízké smrti, v níž splyne, vracel se starý černoch zvolna k domovu.

Kapitola třetí

Kwaque

Co bylo zatím s Michalem? Zdvižen do vzduchu neviditelnýma rukama, jež ho protáhly otvorem v kovové stěně do osvětlené místnosti, rozhlédl se pes, očekávaje, že tam uzří svého bratra Jerryho. Jerry však v tom okamžiku ležel schoulen vedle ložnice Villy Kennanové na šikmé palubě *Arielu,* když tato nádherná lodice, majíc Shortlandské pobřeží za zádí a před sebou Novou Guineu, nakláněla okraj své paluby k žvatlavým mořským vlnám, razíc si jimi cestu rychlostí jedenácti uzlů pod tlakem čilého pasátu. Místo Jerryho, s nímž se posledně rozloučil na palubě člunu, spatřil Michal Kwaqua.

Kwaque, ano, Kwaque byl Kwaque, jedinec, odlišující se od všech ostatních lidí víc, než se většina lidí liší od sebe navzájem. Dosud nikdy nedal se podivnější štvanec nésti proudem života. Byl stár sedmnáct let podle toho, jak lidé měří čas, avšak celé století zračilo se v jeho vyzáblé tváři, na jeho svraštělém čele, vpadlých spáncích a hluboko zasazených očích. Z tenkých nohou, na pohled křehkých jako dvě stébla, nohou, jejichž kosti byly potaženy vyschlou koží, nepodloženou ani sebemenším svalem – z takového slabého podstavce vypučel trup tlustého muže. Veliké vyčnívající břicho bylo dostatečně podporováno širokými kyčlemi. Ramena měl muž široká jako Herkules. Avšak při pohledu se strany bylo patrno, že jeho ramenům i plecím se nedostává patřičné síly a mohutnosti. Pokud šlo o tuto část jeho těla, zdálo se, jako by jeho tělo bylo vybudováno pouze

s použitím dvojí dimense. Ruce měl právě tak tenké jako nohy, a jak ho zde Michal nyní viděl, podobal se Kwaque spíše černému pavouku s velkým břichem, než člověku.

Kwaque se počal oblékati, což vyžadovalo jen několika okamžiků, neboť vklouzl do kalhot a kazajky z plachtoviny, špinavé a ošumělé dlouhým užíváním. Dva prsty levé ruky byly stále ohnuty, nemohl je vůbec narovnat. Znalec by byl hned postřehl, že jsou to prsty malomocného. Ačkoli Kwaque patřil Dag Daughtrymu právě tak, jako kdyby steward měl v rukou pravoplatnou kupní smlouvu, ani tento jeho majitel nevěděl, že tyto zkroucené, citu zbavené prsty jsou známkou hrozného onemocnění.

Bylo zcela prosté, jak Daughtry přišel k tomuto vlastnictví. Na ostrově Krále Viléma v Admiralitních ostrovech padl Kwaque do rukou Dag Daughtrymu i se svým malomocenstvím a se vším, co měl. Padl mu přímo do náruče. Potuluje se stezkami domorodců na kraji džungle právě u břehu, jak bylo jeho zvykem, a hledaje, co by tam mohl sebrat, steward tam našel a sebral Kwaqua. Nalezl ho v okamžiku, kdy černoch byl v největší nouzi.

Pronásledován dvěma velice čilými výrostky, ozbrojenými kalenými oštěpy, klopýtaje s nepochopitelnou rychlostí na svých tyčkovitých nohou, klesl Kwaque vysílen k nohám Daughtryho, upíraje k němu prosebně oči jako laň štvaná psy. Daughtry se vyptával, co se děje a vyptával se s náležitým důrazem. Měl totiž strach před bacily a jinými zárodky malomocenství, a když tedy ti dva čilí mladí muži se pokusili probodnout ho svými znečištěnými oštěpy, zachytil oštěp jednoho výrostka pod rameno a druhého mladíka omámil silnou ranou do čelisti. Za okamžik nato i ozbrojený chlapík, jehož oštěp držel, přidružil se k svému druhu na zemi.

Steward se však nespokojil jen s oštěpy. Zatím co zachráněný Kwaque skučel a brebentil svou vděčnost u jeho nohou, steward svlékal oba černochy do naha. Neměli sice na sobě nic, co byste mohli nazvati šatem, zato však jim odvázal pečlivě s krku nákrčníky ze zubů sviňuchy, jež měly cenu zlatého sovereignu za kus. Z nepoddajné kštice jednoho z nahých mladíků vytáhl ručně řezaný, jemně zhotovený hřeben, jehož rukojeť byla vyložena perletí. Později ten hřeben prodal v Sydneyi v obchodě zvláštnostmi za osm šilinků. Rovněž obral černochy o jejich ušní a nosní ozdoby z kosti a želvoviny a zmocnil se perleťové ozdoby v podobě půlměsíce, čtrnáct palců v průměru, mající cenu bratru patnáct šilinků. Oba oštěpy mu vynesly pět šilinků za kus od turistů v přístavu Moresby. Není snadno lodnímu stewardovi udržet si pověst šestilitrového muže.

Když nastoupil zpáteční cestu od obou přemožených výrostků, kteří nabyvše opět vědomí pozorovali ho těkavýma, jasnýma očima divé zvěře, Kwaque následoval Daughtryho těsně v patách, až mu na ně šlápl a Daughtry klopýtl. Obrátiv se, naložil na Kwaqua svou kořist a poručil mu, aby šel napřed stezkou, vedoucí ku břehu.

Po celou zpáteční cestu k parníku se Dag Daughtry šklebil při pohledu na svou kořist a při pohledu na Kwaqua, klopýtajícího a směšně poskakujícího jako soudek na tenkých nožkách.

Na palubě parníku – byla to tehdy loď *Cockspur* – přemluvil Daughtry kapitána, aby zanesl Kwaqua do lodních seznamů jako stewardova pomocníka se mzdou deseti šilinků měsíčně.

Brzy nato poznal steward Kwaquovu historii.

Celkem šlo jen o jednoho vepře. Ti dva čilí mladíci byli bratři žijící v osadě poblíž Kwaquova domova, a vepř jim patřil – tak vypravoval Kwaque v té hrozné námořní hantýrce *béche-de-mer*. On,

Kwaque, to prase vůbec nikdy ani neviděl. Neměl ani potuchy o jeho existenci, a dověděl se o ní až teprve po vepříkově smrti. Ti dva mladší muži měli svého vepříka rádi. Nu, co na tom? Netýkalo se to Kwaqua, který nevěděl ani o jejich lásce, ani o prasátku.

První, co prý zvěděl, bylo tlachání ve vesnici, jež zvěstovalo, že vepř je mrtev a že někdo bude muset za to zemřít. To bylo zcela v pořádku. Byl to takový obyčej. Kdykoli zemře milovaný vepřík, jeho vlastníci jsou obyčejem nuceni vyjít a zabít někoho. Kohokoliv. Ovšem že bylo nejlépe, když zabili toho, jehož čáry přivodily nemoc zvířete. Jestliže ho však nevypátrali, stačil kdokoli jiný. K této smírné krvavé oběti byl vybrán Kwaque.

Dag Daughtry vypil sedmou láhev piva, naslouchaje s potěšením tomuto vypravování. Byl unesen ponurou romantikou temného života džungle, kde lidé zabíjejí i cizí osoby jen proto, že jim zcepeněl vepř. Stráže venku na stezkách – tak vypravoval Kwaque – přinesly zprávu o příchodu obou truchlících pozůstalých po vepříku, a osada uprchla do džungle a ukryla se. Mnozí se vyšplhali na stromy – Všichni mimo Kwaqua, jenž neuměl lézti.

»Mé slovo,« končil Kwaque, »já neudělat toho vepře nemocným.«

»Mé slovo,« prohlásil Dag Daughtry, »tys jako čert a jistě jsi to sele uhranul. Vypadáš jako ďábel. Hrůza se na tě podívat. Já bych se z tebe rozstonal, natož takové ubohé prasátko.«

Steward měl potom ve zvyku, že dopíjeje svou šestou láhev, dal si před spaním vždy vypravovat opět a opět Kwaquův příběh. Přenášelo ho to zpět do jeho dětství a chlapectví, kdy se vzrušoval povídkami o divokých kanibalech v dalekých krajích a snil o tom, že je jednoho dne spatří na vlastní oči. A teď zde byl, chechtal se sám pro sebe, a měl skutečného, pravého kanibala za otroka.



Dag Daughtry vstal a bezstarostně kráčel dál po břehu . . . Michal za ním hleděl . . . *(Strana 12.)*

Kwaque byl vskutku otrokem právě tak, jako kdyby ho byl Daughtry koupil někde na trhu. Kdykoli byl steward přeložen na některou jinou loď Burns Philipova loďstva, vymínil si vždy, že Kwaque ho bude provázeti a že se mu dostane náležité mzdy deseti šilinků. Kwaque sám neměl do toho co mluvit. I kdyby byl zatoužil uprchnouti v australských přístavech, Daughtry neměl zapotřebí ho hlídat. Austrálie se svou běloškou policií se o to již sama postarala. Nikdo z tmavokožců, ať Malajec, ať Japonec, ať Polynezan, nesměl vystoupiti na břeh, jestliže nesložil do rukou vlády částku sta liber v hotovosti jako záruku.

Kwaque ostatně ani nepocítil touhy uprchnouti ani na některém z ostrovů, jež *Makambo* navštívil. Ostrov Krále Viléma, jediná pevná půda, na niž kdy vstoupil, byla mu měřítkem pro všechny ostatní ostrovy. A ježto Král Vilém byl obydlen lidožrouty, mohl Kwaque souditi, že i ostatní ostrovy byly podrobeny týmž dietním pravidlům.

Pokud jde o ostrov Krále Viléma, parník *Makambo,* vystřídavší *Cockspur* na jeho plavbě, zastavoval se tam pravidelně každých deset neděl. Ale nejstrašnějším trestem, jímž Daughtry kdy mohl svému otrokovi pohroziti, bylo, že ho vysadí na břeh na témže místě, kde dva mladí muži stále ještě oplakávají svého vepře. Skutečně také bylo pravidelným číslem programu po každé, kdy loď míjela Kwaqueovo rodiště, že dva domorodci pustili se na svém člunu k *Makambu* a dělali zuřivé posunky na Kwaqua, který se na ně šklebil zpět přes pažení lodi. Daughtry povzbuzoval výměnu jejich vzájemných zdvořilostí za svým účelem, aby Kwaqua nadobro odstrašil od veškeré naděje, že by se ještě kdy mohl odvážit na břeh do své rodné vesnice.

Kwaque celkem toužil jen málo po tom, aby směl opustiti svého

pána, jenž byl k němu laskav a spravedliv a nikdy na něho nevztáhl ruky. Přeživ svou první mořskou nemoc a nevkročiv pak již nikdy na pevnou půdu, takže již nikdy nezakusil mořské nemoci, Kwaque byl přesvědčen, že žije v ráji. Nemusil už litovati, že neumí šplhati na stromy, neboť zde mu nehrozilo nebezpečí, před nímž by se musel na stromy uchylovat. Dostával pravidelně svou potravu a vše, co potřeboval. A jakou stravu! V jeho vesnici nikdo ani nesnil o některé z těch četných lahůdek, jež zde Kwaque stále jedl. Proto se mu podařilo snadno překonati i ten malý záchvat stesku po domovině a byl docela spokojen.

Byl to Kwaque, jenž protáhl Michala lodním průvlakem do kabiny Daga Daughtryho a nyní čekal, až jeho pán sem přijde zdlouhavější cestou, dveřmi.

Rozhlédnuv se po kabině a očenichav pryčnu i prostor pod ní, aby se přesvědčil, že tam není Jerry, Michal obrátil svou pozornost k černému muži.

Kwaque se snažil ukázat mu své přátelské smýšlení. Vydal ze sebe jakýsi kdákavý zvuk na znamení přátelství, a Michal zavrčel na toho černocha, jenž se odvážil dotknouti se ho svýma rukama. To byla hanba, podle Michalovy výchovy. Ale ke všemu ten černoch se odvážil osloviti jeho, psa, jenž se přece přátelil jen s bílými bohy.

Kwaque jeho odmítnutí odbyl hloupým štěbetavým smíchem a chystal se přistoupiti ke dveřím, aby je mohl otevříti, jakmile zaslechne kroky svého pána. Sotva však zdvihl levou nohu, Michal se mu po ní zuřivě hnal. Kwaque ji tedy hned postavil a Michal usedl, aby byl na stráži. Nevěděl nic o tomto cizím černochu. Věděl jen, že je to černoch a že v nepřítomnosti bílého pána je třeba dávati na každého černocha dobrý pozor. Když se Kwaque pokusil pošinouti

zvolna nohu po podlaze, Michal, jenž znal tento úskok, naježil se a zavrčev, hned mu překazil tento pokus.

Tak to vypadalo, když Daughtry vstoupil. První pohled platil Michalovi v jasném světle elektrické žárovky, druhým pohledem postřehl situaci.

»Kwaque, ty chodit trochu kolem psa,« velel, chtěje se přesvědčiti.

Pohled plný strachu, jejž Kwaque vrhl směrem k Michalovi, byl dosti přesvědčivý, avšak steward trval na svém. Kwaque bojácně poslechl, sotva však jen pohnul nohou o palec, Michal vyrazil. Noha hned zkameněla, a pes, naježen, vykračoval si výhružně v kruhu kolem ní.

»Copak tě, černocha, někdo přibít k podlaze, Kwaque?« chechtal se Daughtry. »Chlapík pes, mé slovo, pravý lovec černochů.«

»Hej, ty Kwaquu, ty, přines mi dvě láhve piva a dej je do bedničky,« poručil steward velitelsky.

Kwaque na něho prosebně pohlédl, ale nehnul se. A nehnul se ani, když byl rozkaz opakován ještě rozhodněji.

»Mé slovo!« hartusil steward. »Nepůjdeš-li ty ihned pro pivo, ztluku tě a vysadím na břeh, aby ses trochu prošel po ostrově!«

»Kwaque nemůže jít,« bručel černoch bojácně. »Ten pes se po mně stále dívat. Já nerad, aby pes mne *kai-kai*. «*

»Bojíš se ty snad psa?« tázal se bílý muž.

»Mé slovo, já bát se velmi mnoho.«

Dag Daughtry byl okouzlen. Mimo to měl také žízeň po svém výletu na pevninu a nechtěl výjev prodlužovati.

---

* Sežral, snědl, v hantýrce „béche-de-mer“.

»Hej, ty pse,« oslovil Michala. »Ten černoch je hodný hoch, rozumíš? Hodný hoch.«

Michal zavrtěl ocasem a svěsil uši na znamení, že se snaží pochopiti. Když pak steward poklepal černochovi na rameno, Michal přistoupil a očichal nohy, jež byly dosud jako přibity k podlaze.

»Jdi už,« velel Daughtry. »Jdi však pomalu,« varoval, ač toho právě nebylo třeba.

Michal se zježil, ale dovolil černochovi první bojácný krok. Při druhém pohlédl Kwaque na Daughtryho, chtěje mít jistotu.

»Dobře, dobře,« ujistil ho steward. »Ten hoch je hodný hoch. Patří mně, pejsku, buď bez starosti.«

Michal se usmál očima na znamení, že rozumí, a obrátil se spokojeně stranou, aby si prohlédl otevřenou bednu na podlaze, obsahující desku želvoviny, pilky a skelný papír.

»Tak,« bručel Dag Daughtry nahlas důležitým hlasem, když se s lahví v ruce uvelebil do své lenošky, zatím co Kwaque klečel u jeho nohou a odvazoval mu střevíce. »Tak, a teď jde o to, vymyslit pro tebe nějaké jméno, pejsku, jež by se hodilo k tvému rodu a jež by dělalo čest mé vynalézavosti.«

Kapitola čtvrtá

Killeny Boy

Irští terrieři, jakmile dospějí, jsou známí a pozoruhodní svou rozvahou a způsobilostí ovládati se. Dají se velmi nesnadno vyrušit z rovnováhy. Dovedou rozpoznati hlas svého pána a uposlechnou ho i v hluku a vřavě nějaké bitky. Nepodlehnou nikdy nervosní hysterii, jež je běžná na příklad u foxterrierů.

U Michala nebylo ani stopy po hysterii, ačkoli byl přístupnější rozčilení a náhlým výbuchům než jeho krevní bratr Jerry. Jeho otec a matka byli u porovnání s ním usedlý starý párek. Dospělý Michal byl mnohem hravější a hřmotnější než dospělý Jerry. Jeho nepokojný duch byl vždy do nejvyšší míry napjat a dovedl překypět při nejmenším vnějším popudu. Jak později ukázal, dovedl Michal unaviti i malé štěně svou hravostí. Zkrátka Michal byl veselá duše.

Úmyslně tu užívám slova »duše«. Nechť je lidská duše čímkoli – projevem ducha, osobnosti, podvědomí – Michal byl také nadán duší. Ta duše měla mnohé ze znaků lidské duše, třebaže v menší míře. Znal lásku, zármutek, radost, hněv, hrdost, sebevědomí, veselí. Tři hlavní znaky lidské duše jsou paměť, vůle a chápavost; a paměť, vůle a chápavost byly vlastnostmi Michalovými.

Tak jako u člověka, usnadňovalo i u psa pět smyslů jeho styk s vnějším světem. A tak jako u člověka byly výsledkem těchto dotyků dojmy a pocity. Jako u člověka vrcholily ty dojmy a pocity ve vnějším projevu. Dále ještě, právě tak jako člověk, dovedl i Michal vnímati a své vjemy měnil v mozku v představy. Zajisté nebyly to představy tak

bohaté, hluboké a trvalé jako u člověka, ale přece jen to byly představy.

Abychom poněkud zmírnili tuto zahanbující totožnost nejvyšších známek životnosti u člověka a psa, můžeme připustiti, že Michalovy pocity nebyly do téže míry vyvinuty, šlo-li, řekněme, o bodnutí špendlíkem v psí tlapě u porovnání s bodnutím špendlíkem v lidské dlani. Lze také připustiti, že když podvědomí zhustilo se v mozku psa v myšlenku, že tato myšlenka byla matnější a neurčitější než podobná myšlenka v lidské hlavě. Nikdy, ani za milion životů, by Michal ovšem nedospěl k Euklidově poučce a nerozřešil by kvadratické rovnice, přece však si byl beze vší pochybnosti vědom toho, že tři kosti je více než dvě kosti a že deset psů je věc nebezpečnější než dva psi.

Ale něco nelze připustiti, že by totiž Michal nedovedl milovati právě tak oddaně, tak nesobecky, šíleně, sebeobětavě jako člověk. Miloval tak – ne proto, že byl Michalem, nýbrž proto, že byl psem.

Vskutku, Michal miloval kapitána Kellara víc, než miloval vlastní život. Neméně než Jerry pro svého kapitána, ani on by nebyl váhal dát svůj psí život za kapitána Kellara. A osudem mu bylo určeno, když přišel čas a přesvědčení, že kapitán Kellar zmizel v pouhé nic spolu s Meringem a Šalomounskými ostrovy, aby miloval právě tak bez výhrady šestilahvového stewarda s jeho vlídnými způsoby a milým, kouzelným mlaskáním jeho rtů. Nemiloval tak Kwaqua, neboť Kwaque byl černoch. Kwaqua uznával jen jako příslušenství svého okolí, jako majetek Daga Daughtryho.

Michal neznal ovšem svého nového boha jako Daga Daughtryho. Kwaque mu říkal »pane«, Michal však slyšel již častěji, že černoši říkají »pane« různým bílým mužům. Slýchal, jak mnoho

černochů říká tak kapitánu Kellarovi.

Byl to kapitán Duncan, jenž nazval Daughtryho »steward«. Michal slyšel, jak kapitán i jeho důstojníci a všichni cestující nazývají jeho pána stewardem, a proto pro Michala bylo jméno jeho boha »steward«. Od té doby ho znal jako Stewarda a pod tím jménem si ho vždy představoval.

Byla tu však otázka i jeho jména. Druhého dne večer po tom, kdy přišel na loď, Dag Daughtry o tom s Michalem mluvil. Michal seděl na hýždích, spočívaje svou protáhlou čelistí na jeho kolenou. Jeho oči se šířily, stahovaly a jiskřily, stříhal ušima a opět je pokládal, naslouchaje a bije vzrušeně svým tupým ocasem do podlahy.

»Věc se má tak, synu,« povídal mu steward. »Tvůj otec i matka byli Irčani. Nezapírej, taškáři…«

Michal, povzbuzen neklamnou vlídností a laskavostí v stewardově hlase, zavrtěl celým tělem a tepal do podlahy zdvojenou silou. Ne, že by byl rozuměl jedinému slovu, ale rozuměl tomu, co se tajilo za těmi slovy a co mu prozrazovalo všechnu příchylnost bílých bohů i jejich schopnost zalíbiti se.

»Nikdy se za své předky nestyď, pejsku. A pamatuj, že Bůh miluje Irsko – Kwaquu, postav mi do bedničky ještě dvě láhve! – Tak, a ty, hochu, každý tvůj chlup ukazuje na irské plemeno!«

Michal bubnoval dále svým ohonem.

»Nu, jen se tak nelichoť. Já se dobře vyznám v tvých ošemetných, lichotivých způsobech. Chceš mě jen dostat na svou stranu, viď. Ale musíš si pamatovat, že ti nesednu tak lehce na lep. Srdcem Daga Daughtryho tak snadno nepohneš. Nasáklo už příliš pivem. Ukradl jsem tě, abych tě prodal, a ne proto, abych se s tebou

mazlil. Snad bych se byl kdysi do tebe zamiloval, to ale bylo dříve, než jsem si udělal známost s lahví. Jářku, prodal bych tě za dvacet liber třeba hned, peníze na dřevo, kdybych měl příležitost. Ani mne nenapadne, abych se s tebou laskal, tak si to mazlení hezky nech pro sebe. No, a jak jsem chtěl právě říci, když jsi mne vyrušil těmi svými zamilovanými způsoby –«

Ustal, aby přiklonil k ústům otevřenou láhev, kterou mu Kwaque právě podával. Oddechl si, otřel si ústa hřbetem ruky a pokračoval:

»Divná věc, synu, hloupá věc s tím pivem. Kwaque, ta opice, co se na mne šklebí jako Methusalem, mi patří. Ale na mou duši, já zase patřím pivu, lahvím, lahvím a celé hoře lahví, tak velké, že by se pod nimi loď potopila. Pejsku, skutečně ti závidím, že si tu tak pohodlně můžeš sedět v kůži, pod kterou není kapky alkoholu. Patříš mně a snad budeš brzy patřit nějakému jinému muži, dostanu-li za tebe dvacet liber, ale nikdy nebudeš patřit hromadě lahví. Jsi svobodnějším tvorem než já, pejsku, ačkoli nevím ani, jak se jmenuješ. Aha, teď si vzpomínám…«

Dopil láhev, hodil ji Kwaquovi a pokynul mu, aby otevřel druhou.

»Tak co, jak tě pojmenujeme? To, synu, není tak lehká věc. Něco irského, snad, ale co? Paddy? Ne, jen zavrť hlavou. V tom není ani trochu vtipu. Tak se v Irsku jmenuje každý přidavač. Ballymena by se hodilo lépe, ale zní to spíše pro dámu, synu. A tys přece pes! To je nápad! Hoch, boy! Vida, a co Banshee Boy? Nebude z toho nic? Nesmysl! Hoch z Erinu!«

Pokyvoval souhlasně hlavou a sáhl po druhé lahvi. Napil se, uvažoval a napil se opět.

»Už to mám,« prohlásil konečně slavnostně. »Killeny je pěkné jméno, a ty se budeš jmenovati Killeny Boy. Jak se ti to líbí? Zní to vznešeně, důstojně, jako nějaké kníže … anebo sládek na odpočinku. Mnoho jich je, hochu, jimž jsem v životě pomohl k zaslouženému odpočinku.«

Dopil láhev, popadl pojednou Michala za obě čelisti a nakláněje se vpřed, třel si nos o jeho čenich. A Michal, když ho steward pustil, tepaje ocasem a tanče očima, hleděl do tváře svého boha. Skutečná duše, cosi oduševnělého, prosvítalo z jeho očí, výraz plný lásky k prošedivělému bohu, jenž tu s ním hovořil něco, čemu nerozuměl, jehož slova byla však rozkošným vzkazem jeho srdci.

»Hola, Kwaquu!«

Dřepě na podlaze, se stehny na patách, ustal Kwaque ve své práci. Hladil a leštil právě hřeben ze želvoviny, řezaný a zdobený jeho pánem, a vzhlédl teď, ochoten uposlechnouti rozkazu.

»Kwaquu, dej si pozor, abys věděl, jak se bude ten pes jmenovati. Jeho jméno bude Killeny Boy. Hleď, ať si to jméno vpravíš do hlavy. Kdykoli budeš mluvit s tím psem, musíš mu říkat Killeny Boy. Rozumíš? Nerozumíš-li a zapomeneš-li to, dostaneš výprask. Killeny Boy, rozumíš? Killeny Boy!«

Když Kwaque zul stewardovi střevíce a pomáhal mu svléci se, pozoroval Daughtry psa ospalýma očima.

»Pokřtil jsem tě, hochu,« prohlásil, vstávaje a obraceje se ke svému lůžku. »Našel jsem ti jméno a tady máš také heslo: *Prudký, ale rozumný,* našel jsem ti je také. Hodí se ti, jako kdyby to někdo vytiskl.«

»Prudký, ale chytrý, ano, takový jsi, Killeny Boy, ale rozumný,« mumlal ještě, když mu Kwaque pomáhal převalit se na pryčnu.

Černoch se vrátil ke své práci. Jeho rty se křečovitě pohybovaly, pak přestaly a pokusily se o neslyšný šepot, potom však, s čelem svraštělým starostlivostí a zmatkem, oslovil Kwaque stewarda:

»Pane, jakže se bude jmenovat ten pes?«

»Killeny Boy, ty chundelatý lidožroute, Killeny Boy!« Dag Daughtry ospale vrčel. »Kwaque, ty krvežíznivý divochu, běž a postav k ledu ještě jednu láhev.«

»Už žádnou, pane,« zatrylkoval černoch svým ptačím hlasem, dávaje pozor, zda na něho něco nepřiletí. »Už vypít svých šest lahví, pane!«

Jedinou stewardovou odpovědí bylo hlasité chrápání.

A černoch, s rukou zkroucenou malomocenstvím, se sotva znatelnou skrvnou téže nemoci, prosvítající mu kůži na čele mezi očima, naklonil se opět nad svou prací, uhlazuje a leště hřeben ze želvoviny. Jeho rty, pohybujíce se stále, opakovaly znovu a znovu: »Killeny Boy, Killeny Boy, Killeny Boy …«

Kapitola pátá

Učení v kajutě

Mnoho dní Michal vídal jen stewarda a Kwaqua. Byl uzavřen ve stewardově kabině. Nikdo jiný nevěděl, že je pes na lodi, a Dag Daughtry, jsa si dobře vědom toho, že psa ukradl, doufal, že uchová jeho přítomnost v tajnosti a zašantročí ho už nějak na břeh, až *Makambo* zakotví v Sydneyi.

Steward velmi záhy poznal Michalovu neobyčejnou učelivost. Krmil ho pečlivě a dal mu příležitostně i kost z kuřete. Dvě lekce, jež sotva lze nazvati lekcemi, ježto se obě přihodily v pěti minutách a ani jedna ani druhá netrvala déle než půl minuty, stačily, aby Michala poučily, že smí hryzati kosti z kuřete jen na podlaze v kabině v koutě u dveří. Od té chvíle, dostal-li kost, donesl ji do onoho kouta, jako by konal věc zcela samozřejmou.

A proč ne? Měl tolik důvtipu, že pochopil, co od něho steward žádá, a jeho srdce bylo šťastné, mohl-li mu sloužiti. Steward byl vlídným, milujícím bohem, milujícím dotykem ruky, třením nosu nebo chováním v náručí. A ježto každé službě se nejlépe daří v půdě lásky, bylo tomu tak i u Michala. Kdyby mu steward byl poručil vzdáti se kosti, když si ji donesl do kouta, byl by mu vyhověl a vzdal se jí. Je to způsob psa, jediného zvířete, jež ochotně a vesele, s tělem plným radosti, nechá svou potravu nesnědenu, chce-li jeho pán.

Steward skutečně trávil všechen svůj volný čas, nespal-li právě, s uvězněným Michalem, který se na rozkaz rychle naučil zdržeti se

kňučení a štěkotu. A v těchto hodinách kamarádství se Michal mnohým věcem přiučil. Daughtry shledal, že rozumí tak prostým slovům, jako »ne«, »ano«, »vstaň«, »lehni«, a zdokonaloval ho v tom, uče ho »jdi a lehni si na pryčnu«, »lehni pod pryčnu«, »přines jeden střevíc«, »přines dva střevíce«. Bez námahy naučil ho pak Daughtry převalit se, modlit se, stavět se mrtvým, sedět a kouřit dýmku s kloboukem na hlavě a nejen státi na zadních nohách, nýbrž také po nich chodit.

A ještě jeden kousek tu byl, říkalo se mu »smí a nesmí«. Steward položil kousek chutného, vůní dráždícího masa nebo sýra na okraj lůžka ve stejné výši s Michalovým nosem. Pak řekl prostě »nesmí«. A Michal nebyl by se dotkl potravy, dokud nedostal dovolení: »smí«. Dokud neodvolal svůj rozkaz, mohl steward odejít z kabiny, a ať už zůstal venku půl hodiny nebo půl dne, navrátiv se, našel jistě sousto nedotčeno a zastihl Michala, jak spí v koutě před pryčnou, kde mu bylo vykázáno lůžko. S počátku, když se počal tomuto kousku učit, a když steward odešel z kabiny a Michalův žádostivý čenich byl jen na centimetr od zakázaného sousta, Kwaque, jsa právě v hravé náladě, sáhl sám po tom kousku, ale Michalovy čelisti, chňapnuvše bleskurychle po jeho ruce, hluboce ho kously.

Žádný z těchto kousků, jež s takovou radostí dělal pro stewarda, nebyl by Michal dělal pro Kwaqua, třebaže Kwaque nebyl vůči němu zlý, ani zlomyslný. Vězelo to prostě v tom, že Michal byl cvičen od samého zrození k tomu, aby činil rozdíl mezi černochem a bělochem. Černoši byli sluhové bělochů – taková byla alespoň jeho zkušenost, a byli vždy předmětem podezření, že jsou nakloněni k nepravosti nebo ničemnosti. Bylo vždy třeba dávat na ně dobrý pozor. Základní povinností psa bylo sloužit bílému bohu tím, že dá dobrý pozor na

všechny černochy.

Michal však dovolil, aby mu Kwaque sloužil, pokud jde o jídlo, vodu a jiné potřeby. S počátku v nepřítomnosti Daughtryho, musil-li jiti za svými povinnostmi, staral se Kwaque o psa. Uvědomil-li si to Michal, tedy jen v tom smyslu, že cokoli Kwaque pro něho dělá, ať mu předloží cokoli k jídlu, nepochází to od Kwaqua, nýbrž od stewarda, jenž je zároveň jeho pánem.

Kwaque sám nechoval žádného záští k Michalovi a měl takový zájem o spokojenost a pohodlí svého pána, který mu zachránil život onoho hrozného dne na ostrově Krále Viléma a vyrval ho z rukou dvou truchlících majitelů vepře – že si Michala hleděl a dbal o něj už k vůli svému pánu. Vida, jak se pes těší stále větší oblibě stewardově, i Kwaque počal jeviti upřímnou náklonnost k Michalovi. Zbožňoval vlastně vše, co patřilo stewardovi, ať to byly střevíce, jež mu čistil, šaty, jež mu kartáčoval, nebo těch šest lahví piva, jež pro něho každého dne stavěl do ledničky.

A přece u Kwaqua nebylo nic z vlastností pána, a Michal byl už svou povahou aristokrat. Chtěl sloužiti z lásky stewardovi, vůči černochovi hrál si však Michal sám na pána. Kwaquova povaha byla otrocká, kdežto v Michalovi bylo právě tak málo otrocké povahy jako v severoamerických Indiánech. Když se běloši pokusili použiti rudochů jako otroků na kubánských plantážích, ztroskotal tento pokus žalostně. Postoj Michalův k černochovi nelze ovšem přičítat vině Kwaquově, ani Michalově zásluze. Zděděné vlastnosti, pěstované úzkostlivě a pečlivě po celá lidská pokolení, skládaly se u Michala hlavně z neohroženosti a věrnosti. Neohroženost a věrnost plodí pak pravidelně hrdost. Hrdost pak je nemyslitelná bez pojmu cti, aniž cti bez charakteru.

Korunou všeho, čemu se Michal v těch prvních dnech v Daughtryho kabině přiučil, bylo počítati do pěti. Bylo třeba mnoha hodin práce, aby se tu mohly projeviti schopnosti, jimiž byl Michal nadán. Musil především poznati mluvené číslovky, za druhé musil očima vidět a v mozku si uvědomit rozdíl mezi jedním předmětem a ostatními skupinami předmětů, až do skupiny čítající pět; za třetí musil sdružit ve své mysli určitý předmět nebo skupinu předmětů s jejich číselným označením.

Při cvičení používal Daughtry papírových koulí, svázaných motouzem. Hodil pět koulí pod pryčnu a řekl Michalovi, aby přinesl tři, a tu Michal musil přinésti tři, nikoli dvě nebo čtyři, a podat mu je do ruky. Hodil-li tam Daughtry pod pryčnu tři a žádal čtyři, Michal přinesl tři, hledal marně čtvrtou, pak poskakoval před stewardem, jako by se omlouval, vrtěl ocasem a konečně skočil na stewardovo lůžko a vyhledal čtvrtou kouli mezi pokrývkami.

Podobně tomu bylo i s jinými předměty. Až do pěti, ať to byly střevíce nebo košile nebo povlaky na polštáře, Michal přinesl vždycky žádaný počet. A mezi početními schopnostmi Michalovými a schopnostmi starého černocha na Tulagi, jenž počítal své balíčky tabáku také po pěti, byl menší rozdíl než mezi Michalem a Dagem Daughtrym, jenž dovedl také násobit a dělit. Na témže žebříku početních schopností dělila ještě větší vzdálenost Daga Daughtryho od kapitána Duncana, jenž s pomocí matematiky řídil směr *Makamba.* Největší vzdálenost pak byla mezi myslí kapitána Duncana a myslí nějakého hvězdáře, jenž mapoval oblohu a putoval na tisíce milionů mil odtud mezi hvězdami. Tento matematik hodil jen několik drobtů svých vědomostí, pouhý nepatrný jejich zlomek, kapitánu Duncanovi a poskytl mu tak možnost zjistit den ode dne

místo, kde se *Makambo* plavila na mořské hladině.

Jen v jedné věci dovedl Kwaque překonat Michala. Kwaque měl totiž v majetku brumlačku a kdykoli svět na *Makambu* a služba stewardovi počala černocha tísniti, dovedl se přenésti na ostrov krále Viléma tím, že si vložil primitivní ten nástroj mezi čelisti a vyluzoval rukou z něho prapodivné zvuky. Když se takto Kwaque přenesl přes prostor a čas, přidal se k němu i Michal. Zpíval – či spíše vyl, a jeho vytí mělo v sobě tutéž zvláštní měkkost jako hlas Jerryho. Jeho bytost byla již tak složena, že reagoval na hudbu právě tak nutně, jako na sebe působí prvky v chemické laboratoři.

V té době, co ležel skryt ve stewardově kabině, byl ovšem Michalův hlas něčím, co nesmělo býti slyšeno, a tak Kwaque byl nucen hledat útěchu ve své brumlačce v dusném parnu nad topírnou. To však netrvalo dlouho, neboť zásluhou slepé náhody, nebo snad v souhlasu s osudem napsaným v knize života, byl Michal určen k dobrodružství, jež mělo míti hluboký vliv nejen na jeho vlastní budoucnost, nýbrž také na osudy Kwaquovy a Daga Daughtryho. Byla to osudovost tak významná, že určila dokonce i místo jejich smrti a hrobu.



Kapitola šestá

Boj na palubě

Dobrodružství, jež mělo hluboce zasáhnout v osud stewarda Daga Daughtryho, se přihodilo, když Michal jasným způsobem oznámil celé lodi svou přítomnost na *Makambu*. Stalo se to Kwaquovou nedbalostí.

Kwaque odešel z kabiny, aniž dobře zavřel dveře. Jak se Makambo kymácel na vlnách, dveře se otevřely, zůstávajíce chvílemi otevřeny dokořán, chvílemi opět přivřeny, aniž se však přivřely dosti silně, aby zapadly.

Michal přestoupil práh kabiny v nevinném úmyslu, aby se poohlédl

jen v nejbližším sousedství. Sotva však přešel práh, naklonila větší vlna loď tak, že se dveře zavřely a zapadly. Michal se sice chtěl hned vrátit do kajuty, neboť vědomí poslušnosti bylo v něm silně vyvinuto. Ze svého několikadenního uzavření cítil nebo tušil – nemysle ani na to – že steward chce, aby v kabině zůstal.

Dost dlouho seděl před zavřenými dveřmi, pozoruje je v zamyšlení, při čemž však byl příliš rozumný, než aby štěkal na tento neživý předmět, nebo aby s dveřmi mluvil. K jeho vychování, když byl ještě štěnětem, náleželo poznání, že se toliko živé věci mohou pohybovat, žádá-li je někdo o to nebo hrozí-li se jim. Pohnou-li se někdy i neživé věci, jako se prve dveře pohnuly, nehnuly se samy; jsou hluchy k tomu, co by jim řekl kterýkoli živý tvor. Chvílemi Michal přešel krátkou, úzkou předsíň, do níž se kabina otvírala, a vyhlédl do chodby, běžící dále na obě strany.

Skoro celou hodinu se takto Michal vracel ke dveřím, které se nechtěly otevříti. Pak dospěl k určité myšlence. Ježto se dveře nechtějí otevříti a ježto steward a Kwaque se nevracejí, půjde se po nich podívat. Jakmile se tato myšlenka ujasnila v jeho mozku, vydal se bez váhání, bez obav a nerozhodnosti dál tou dlouhou chodbou. Zahnuv pak v pravém úhlu, octl se u nízkého schodiště. Mezi mnohými pachy rozeznal tam pach Kwaquův a stewardův a věděl, že tudy kráčeli.

Vystoupiv po schodech na hlavní palubu, počal se setkávati s cestujícími. Protože to byli bílí bozi, neměl jim za zlé, když ho oslovili, ale nezdržoval se s nimi a šel dál na nekrytou palubu. Tam spočívalo ještě více bílých bohů v pohodlných křeslech. Dosud však Michal neviděl Kwaqua ani stewarda.



k nohám Daughtryho, upíraje na něho prosebně oči jako

Oštěp vržený jedním z těch výrostků zachytil Dag
rameno . . .

Opět nová řada úzkých, příkrých schodů, a octl se na člunové palubě. Zde pod plachtami proti slunci byli ještě další bohové, a bylo jich mnohem víc, než dosud Michal viděl v celém životě.

Přední část paluby končila můstkem, který místo aby se nad ní vznášel, tvořil její součást. Proběhnuv podél kormidelníkovy budky do stinného závětří, setkal se zde Michal se svým osudem. Nutno nám nyní věděti, že kapitán Duncan měl na lodi kromě dvou foxterrierů také perskou kočku. Tato kočka měla právě koťata. Vyhlédla si pro ně koutek právě v kormidelníkově budce, a kapitán Duncan ji zde trpěl, poskytnuv jí bednu pro koťata a pohroziv námořníkům protivenstvím všeho druhu pro případ, že by některé kotě zašlápli.

O tom všem Michal nevěděl. A velká perská kočka zvěděla o jeho existenci dříve, než on o její. Zvěděl o ní teprve tehdy, když se na něho vyřítila z otevřených dvířek kormidelníkovy budky. Michal sotva postřehl toto náhlé nebezpečí, a ještě než si mohl uvědomiti, co to vlastně je, uskočil stranou, aby se zachránil. Podráždilo ho, že byl takto napaden, aniž sám zavdal k tomu příčinu. Ohlédl se s naježenou srstí a poznal, že výpad na něho podnikla kočka. Teď skočila po něm opět s ocasem vztyčeným, s ostrými drápy, prskajíc zuřivostí a vztekem.

To bylo pro sebevědomého irského terriera příliš mnoho. Michalův hněv se probudil v okamžiku jejího druhého skoku a uskočil stranou, aby se uhnul jejím drápům a aby se s ní utkal se strany. V příštím okamžiku, když kočka ještě byla ve vzduchu, sevřel čelisti na její páteři až to chruplo. Trhnutí – a kočka ležela, svíjejíc se křečovitými pohyby se zlomeným vazem.

Ale to vše bylo teprve počátkem. Pronikavé zaječení spíše než

zavytí dalších nepřátel přimělo Michala k tomu, že se zpola obrátil, ne však dosti rychle. Byl napaden s boku dvěma dorostlými foxterriery, kteří ho porazili a převalili na palubu. Ti dva se objevili dávno předtím na *Makambu* jako malá štěňata v kapse kabátu Dag Daughtryho, šestilitrového stewarda, jenž podle svého zvyku přivlastnil si je na břehu v Sydneyi a prodal je kapitánu Duncanovi kus za guineu.

Vzchopiv se opět na nohy, Michal se opravdu rozhněval. Skutečně, zde jako by pršely kočky a psi jako útočný lijavec, naprosto jím nevyvolaný. Nevyhledával přece hádek, ba ani si nebyl vědom svých nepřátel, až teprve tehdy, když byl jimi napaden. Byli to odvážní, statní foxterrieři, podráždění teď hysterickou zběsilostí.

Byli na něm již opět v témž okamžiku, kdy pocítil pod sebou nohy. Tesáky jednoho z nich narazily na jeho zuby, až jim dásně zkrvavěly, a lehčí pes byl nárazem odražen. Druhému se podařilo úspěšně napadnouti Michala s boku a zasaditi mu svými zuby krvavé rány. Trhnuv tělem téměř křečovitě, vyprostil Michal okamžitě svůj bok, zanechav v tlamě svého protivníka chumáč srsti, a zaťal v příštím okamžiku zuby do protivníkova ucha, až je úplně prokousl. Foxterrier s pronikavým bolestným zavytím odskočil tak prudce, až si roztrhl ucho sevřené dosud Michalovými zuby.

Zatím již i první terrier se na něho hnal, a Michal se rychle obrátil, chtěje ho náležitě přivítati, když vtom byl na něho podniknut nový, stejně neočekávaný útok. Tentokrát to byl kapitán Duncan, rozzuřený pohledem na zabitou kočku. Jeho bota dopadla Michalovi přímo pod prsa tak, že sotva mohl vydechnouti; byl tím kopancem úplně vyzdvižen do vzduchu, načež dopadl těžce na bok. A již zas byli na něm oba terrieři s tlamami plnými jeho dlouhých, tuhých chlupů,

a jejich zuby na něho nemilosrdně útočily. Stále ještě leže na boku a namáhaje se dostat se opět na nohy, sevřel Michal své čelisti na noze jednoho z nich. Pes hned zavyl bolestí a ustoupil na třech, drže čtvrtou pracku ve vzduchu – byla to přední noha, jejíž kost Michalovy zuby téměř rozdrtily.

Dvakrát Michal kousl svého druhého nepřítele a pak ho pronásledoval v kruhu, jsa při tom sám stíhán kapitánem Duncanem. Zkrátiv vzdálenost tím, že nadskočil svému prchajícímu odpůrci, Michal sevřel své čelisti na jeho zádech a za krkem. Takový náhlý hmat ze vzduchu těžším psem srazil foxterriera na palubu silným, těžkým pádem. Současně s tím dopadlo druhé kopnutí nohou kapitána Duncana a přinutilo Michala, aby trhl zuby, zabořenými do masa foxterrierova.

Teď se Michal obrátil na kapitána. Co na tom, že to je bílý bůh? Rozzuřen tolika útoky nepřátel, Michal, hledající mírumilovně Kwaqua a stewarda, neměl kdy uvažovati.

S počátku Michal zavrčel a vycenil zuby. Protože však útočiti na boha je vážnější věcí, Michal nevydal ani zvuku, když poskočil, aby se potkal s nohou mířící na něho novou ránu. Jako prve s kočkou, neskočil pes ani nyní přímo. Uhnul se, aby unikl ráně, zkroutiv při tom tělo zvláštním způsobem. Naučil se tomu kousku na četných černých mužích na Meringu a na palubě *Eugenie,* a podařil se mu i nyní téměř po každé. Michalovy zuby, zachytivše volné bílé kalhoty kapitánovy, se sevřely. Následující trhnutí nohou kapitána Duncana bylo příčinou, že rozhněvaný námořník pozbyl rovnováhy. Byl by téměř padl na tvář, avšak v posledním okamžiku se mu podařilo s vynaložením všech sil se udržeti. Klopýtl přes Michala, chystajícího se právě k novému útoku svými zuby, zapotácel se divoce a sedl na

palubu.

Ale to vše ještě nebylo příčinou, proč se kapitán Duncan uchýlil k obraně a počal ustupovati. Spíše to bylo Michalovo mlčení. Bylo zlověstné jako smrt. Pes nevrčel, ani neštěkal. S očima upřenýma přímo před sebe, ani nemrkaje, útočil znovu a znovu. A nevyl při útoku a nezavyl ani, když byl kopnut. Nebál se rány. Tom Haggin se kdysi často vychloubal statečností Biddy a Terrence, a Jerry i Michal byli jejich věrnými potomky v tom, že se nedali zaraziti ani odstrašiti ranou. Vždy – bylo to již v jejich povaze – se vrhli vstříc ráně a snažili se utkati s tvorem, jenž rány zasazoval. Vrhali se do útoku s mlčením smrti a mlčky bojovali až na smrt.

Michal útočil. Jak kapitán ustupoval, kopaje po něm, Michal po něm skákal a dorážel na něho. Kapitána Duncana zachránil teprve námořník s hadrem na konci tyče. Podařilo se mu vstrčiti hadr na mytí podlahy Michalovi do úst a odstrčiti ho stranou. Pes nejprve bezděky zaťal zuby do toho předmětu, hned nato jej však vyplivl a odmítl kousnouti do hadru opět, neboť poznal, že je to neživá věc.

Michal také neměl zájmu o námořníka s hadrem a jenom se mu uhýbal. Šel jen po kapitánovi. Kapitán Duncan to byl, kapitán, opírající se zády o pažení, oddychující těžce a utírající si pot s tváře, on jediný to byl, jenž se měl stát Michalovou kořistí. Třebaže vyžadovalo mnoho času líčení tohoto boje od chvíle, kdy byla zabita perská kočka, až ke chvíli, kdy se hadr octl mezi Michalovými čelistmi, přece všechny ty příhody následovaly za sebou tak rychle, že ve chvíli, kdy cestující, kteří vesměs vyskočili se svých křesel, chvátali na jeviště toho výstupu, přiběhli právě, když Michal, uhnuv námořníkovu hadru obratným pohybem, vrhl se na kapitána Duncana. Tentokrát se mu podařilo zatnouti zuby do jeho oblého

lýtka. Kapitán vychrlil hromadu nesouvislých kleteb a jeho hlas zaburácel pln vzteku celou palubou.

Šťastným kopnutím odhodil kapitán ještě jednou Michala a poskytl námořníkovi příležitost, aby zakročil opět pomocí hadru.

Vtom se na scéně objevil Dag Daughtry. Spatřil kapitána utrápeného, krvácejícího a oddychujícího jako v nějakém záchvatu, zatím co Michal příšerně tichý zuřil na konci tyče s hadrem. Opodál velká perská kočka se svíjela se zlomeným vazem.

»Killeny Boy!« zvolal steward velitelsky.

Nechť Michalův hněv a vztek byl v té chvíli sebevětší, hlas pána pronikl mu k vědomí tak, že se upokojil téměř okamžitě. Svěsil uši, přestal ježit srst a jeho pysky přikryly vyceněné tesáky, když obrátil hlavu na znamení, že slyšel a že poslouchá.

»Sem, Killeny!«

Michal poslechl. Šel ochotně k stewardovi, ale neplazil se podlízavě, nýbrž vykračoval si radostně a zcela přirozeně až k stewardovým nohám.

» Lehni!«

Pes se zpola obrátil a ulehl. Jako by náhle pocítil útěchu, olízl svým rudým jazykem stewardovu botu.

»Je to váš pes, stewarde?« zvolal kapitán Duncan, násilím přemáhaje svůj hlas, v němž zápolil hněv s nedostatkem dechu.

»Ano, pane, je to můj pes. Co to provedl, pane?«

To, co Michal provedl, připravilo kapitána úplně o řeč. Ukázal jen posunkem kolem sebe na dokonávající kočku, na své potrhané šaty, krvácející ránu, na foxterriery olizující si své rány a kňučící u jeho nohou.

»To je zlá věc, pane …« zamumlal Daughtry.

»Po čertech zlá!« zařval kapitán. »Lodníku, hoďte toho psa přes palubu!«

»Hodit psa přes palubu – ano, pane, zajisté pane …,« opakoval lodník, ale neměl se příliš k tomu, aby rozkaz provedl.

Tvář Dag Daughtryho ztvrdla bezděky odporem proti tomuto nařízení, ale stewardova vůle potřebovala vždy mnoho času, měla-li si zjednati platnost. Odpověděl dosti uctivě, uvolňuje násilím tahy své tváře v zdánlivě obvyklou dobrodušnost:

»Je to dobrý pes, pane, a nikomu neublíží. Nemohu si představit, co ho mohlo tak rozdivočit. Snad měl nějakou příčinu, pane…«

»Měl ji!« zvolal jeden z cestujících, jakýsi plantážník kokosových palem ze Shortlandských ostrovů.

Dag Daughtry na něho vrhl pohled plný vděčnosti a pokračoval:

»Dobrý pes to je, pane, velice poslušné zvíře, pane – viděl jste přec, jak mne hned poslechl uprostřed celého toho zmatku a hned si lehl. Je to inteligentní pes a udělá vše, co mu poručím. Hleďte, jak je spřátelím.«

Přistoupiv k oběma terrierům, steward zavolal Michala.

»Jsou to hodní psi, Killeny, rozumíš, hodní psi!« řekl mírně a položil při tom jednu ruku na terriera, druhou na Michala.

Terrier zakňučel a přitiskl se bojácně k nohám kapitána Duncana, Michal zavrtěv slabě ocasem a svěsiv uši postoupil k němu, pohlédl na stewarda, aby nabyl jistoty, a pak počal očichávati svého nedávného soupeře. Skončiv prohlídku, dotkl se dokonce jeho ucha jazykem.

»Tak vidíte, pane, že nemá nic proti němu,« zvolal Daughtry. »Hraje si s ním dokonce. Je to pes, jaký má být. – Hej, Killeny!

Podívej se na toho druhého. Je také hodný. Smiř se s ním!«

Druhý foxterrier, který měl poraněnu nohu, přijal Michalovo čenichání s tlumeným vrčením, a záblesk Michalova jazyka ho dokonce podráždil. Zraněný terrier chňapl bezvýsledně po Michalově čenichu.

»Hodný pes, Killeny, hodný pes,« pospíšil si steward napomenouti svého chráněnce.

Zavrtěv ocasem na znamení, že rozumí, a nejevě sebemenšího záští nebo odporu, Michal zdvihl tlapu a hravým pohybem se opřel o tělo foxterrierovo, převaliv ho na palubu. Ačkoli pes zavrčel, Michal se od něho pokojně odvrátil a hleděl do stewardovy tváře, hledaje tam pochvalu za svou umírněnost.

Smích cestujících uvítal toto překocení foxterrierovo a dobrosrdečnou vážnost Michalovu. A v témž okamžiku, kdy se ozvalo chňapnutí a pes se překulil, napjaté nervy kapitána Duncana povolily a kapitán se zasmál, až poskočil.

»Nuže, pane,« steward pokračoval s rostoucí již důvěrou. »Vsadím se, že zítra v tuhle dobu spřátelím ho také s vámi…«

Ale kapitán dosud nebyl usmířen.

»Za pět minut bude ten pes přes palubu,« prohlásil. »Lodníku! Přes palubu s ním!«

Muž váhavě pokročil, zatím co mezi cestujícími se ozvalo reptání.

»Podívejte se na kočku, jak ji ten pes zřídil, a podívejte se na mne,« odůvodňoval kapitán Duncan svůj rozkaz.

Lodník opět pokročil a Dag Daughtry na něho vrhl výhrůžný pohled.

»Kupředu! Pryč s ním!« velel kapitán.

»Počkejte!« ozval se shortlandský plantážník. »Myslím, že byste měl být spravedlivý k tomu psu, kapitáne. Viděl jsem celou tu věc. Pes nevyhledával sporu. Kočka na něho skočila. Skočila po něm dvakrát, než se ohnal. Byla by mu vyškrábala oči. Pak se na něho vrhli ti dva psi. Nechal je na pokoji a oni začali. A pak jste se do něho pustil vy, kapitáne. Ani na vás nezačal útočit. Nato přišel lodník s tím hadrem. A teď chcete, aby byl hozen přes palubu? To není správné. Jen všechno po právu. Co byste chtěl od psa, když se do něho bije? Má si lehnout a dát se týrati cizím psem nebo kočkou? Jen po právu, kapitáne. Kopl jste ho několikráte jak se patří. A pes se jen bránil.«

»Hoho, ten darebák má advokáta,« poškleboval se kapitán Duncan, jehož nálada se počala lepšiti. Ohmatávaje si něžně svou zkrvavenou ránu, pozoroval lítostivě své potrhané nohavice. »Tak dobrá, stewarde, spřátelíte-li ho se mnou v těch pěti minutách, zůstane na palubě. Ale nové kalhoty mi dáte, ty vám neslevím.«

»S radostí, pane, děkuji vám,« zvolal Daughtry. »A opatřím vám také novou kočku, pane. Pojď sem, Killeny Boy. Tento pán je hodný pán, je to kapitán, věř mi.«

Michal naslouchal. Neposlouchal s podlízavou, potměšilou hysterií, zachvívající stále ještě oběma foxterriery, nepociťoval křečovité stahování svalů a nervů, nýbrž stál klidně, rozvážně, jako by tu předtím nebylo divokého zápasu a jako by již necítil kousnutí zuby a kopance nepřátel.

Přesto se nemohl přemoci a naježil srst, když počal čenichati k nohavicím, jež jeho zuby krátce předtím potrhaly.

»Položte naň ruku, pane,« pravil Daughtry.

Kapitán Duncan, již opět v dobré míře, se sklonil a položil

pevnou ruku bez rozpaků na hlavu Michalovu. Popadl psa za uši, a mnul je u kořene.

Dobrosrdečný Michal, který uměl bojovat jako lev a odpouštět jako člověk, přestal se ježit. Jeho srst ležela mu opět na krku. Zavrtěl ohonem, usmál se očima a olízl jazykem ruku, s níž byl před chvílí ve válečném stavu.



Kapitola sedmá

Pes, který zpívá

Po zbytek plavby měl Michal volnost na celé lodi. Ke psům se choval přátelsky, ale svou lásku věnoval jen stewardovi, ač nebyl ani proti nedůstojným hrám s foxterriery.

»Je to nejdobrosrdečnější pes, jakého jsem kdy viděl. Rád si pohraje, a přece není hloupý,« zněl úsudek Daga Daughtryho k shortlandskému plantážníkovi, jemuž steward právě prodal jeden ze svých hřebenů ze želvoviny. »Víte, někteří psi se nikdy nezbaví své hravosti. Nemyslí na nic jiného než na hru a nehodí se k ničemu

jinému. Killeny Boy je jiný. Ten se umí v okamžiku opět státi vážným. Ukáži vám hned, jak je chytrý. Umí už počítati do pěti a vyzná se i v bezdrátové telegrafii. Dávejte pozor.«

Steward vydal svůj tichý, mlaskavý zvuk – tak slabý, že jej mohl sotva sám slyšeti. Uvažoval již téměř o tom, zda jej vydal čili nic a shortlandský plantážník neměl při tom ani potuchy, že steward vůbec mlaskl. Michal se v té chvíli válel na zádech o tucet stop dále s nohama nataženýma do vzduchu, zatím co dva foxterrieři ho trápili dobře napodobenou divokostí. Rychlým trhnutím svých čtyř noh Michal se převalil na bok a s tázavým pohledem, stříhaje ušima, hleděl na Daughtryho.

Naslouchal. Daughtry vydal opět týž zvuk a opět jej shortlandský plantážník neslyšel. Zato Michal byl již na nohou a přiběhl.

»To je pes, co?« zvolal steward.

»Jak věděl, že ho voláte?« vyptával se plantážník. »Vždyť jste ho vůbec nevolal.«

»Telepatie, příbuznost duší, vystupňovaná v jakousi, jak vy tomu říkáte, harmonii,« smál se steward. »Víte, Killeny a já jsme z jedné a téže hmoty, vpravené jen do různé formy. Snad mohl býti mým bratrem a já jeho, kdyby nebylo nějakého omylu v továrně přírody. Nyní vám ukáži, jak se Killeny vyzná v počtech.«

Vytáhnuv z kapsy papírové koule, ukazoval steward k úžasu cestujících Michalovu schopnost počítati do pěti.

»Tak je to, pane,« končil Daughtry představení. »Kdybych si poručil čtyři sklenice piva někde v hospodě na břehu a kdybych si právě v své roztržitosti nevšiml, že sklepník přinesl jen tři, Killeny Boy by okamžitě strhl povyk.«

Teď, kdy Michalova přítomnost na *Makambu* byla již prozrazena, Kwaque se nemusil uchylovati se svou brumlačkou do kotelny a v kabině za tajných příležitostí provozoval svou hudbu v přítomnosti Michalově. Jakmile brumlačka počala vydávat své barbarské zvuky, Michal si nevěděl rady. Chtě nechtě musil otevříti tlamu a vyrážet táhlé vytí. Avšak právě tak jako u Jerryho, nebylo to pouhé vytí. Podobalo se to spíše měkkým zpěvným zvukům. Netrvalo dlouho a Kwaque dovedl vésti Michalův hlas nahoru i dolů v různém taktu a spádu, v určitém rozpětí zvukového nástroje.

Michal sám neměl zalíbení v těchto lekcích, neboť shlížeje na Kwaqua spatra, cítil odpor i k tomu, aby byl nějak pod vlivem jeho hudby. Jeho poměr k hudbě se však náhle změnil, když ho Dag Daughtry jednou překvapil při tomto vyučování zpěvu. Vzkřísil opět svou harmoniku, jíž zaháněl kdysi na břehu v hospodách dlouhou chvíli mezi jednotlivými lahvemi piva. Shledal, že nejlepší a nejrychlejší způsob, jak přimět Michala ke zpěvu, jsou mollové tóniny, a jakmile pes jednou spustil, zpíval dál a dál, pokud jen slyšel hudbu. Také bez nástroje uměl Michal zpívat, doprovázeje stewardův hlas a řídě se jím. Daughtry zpravidla začal lkavým »kaů-kaů«, táhlým a zádumčivým, až zabočil v nějakou starou píseň nebo baladu. Jak Michal neměl rád, musil-li zpívat s Kwaquem, tak rád nyní zpíval se stewardem, i když ho Daughtry přivedl na palubu, aby ukázal, co umí, před cestujícími.

Před koncem cesty měl steward dvě vážné rozmluvy: jednu s kapitánem Duncanem, druhou s Michalem.

»Věc je taková, Killeny,« počal hovořit Daughtry jednoho večera, zatím co Michal měl hlavu položenu na koleně svého pána, hledě mu s láskou do tváře. »Ukradl jsem tě, abych měl peníze na pivo. Když

jsem tě viděl té noci tam na břehu, věděl jsem, že za tebe dostanu všude, kam přijdu, deset liber. Deset liber je hrozně mnoho peněz, kamaráde. Je to padesát dolarů, jak to počítají v Americe, nebo sto mexických dolarů podle čínského počtu.«

»No, a padesát dolarů, za to by bylo piva pro celou kapelu – utopit bych se v něm mohl, kdybych do něho padl po hlavě. A teď se tě na něco zeptám. Mohl by ses na to dívat, jak bych za tebe bral deset liber? … Nu tak, ven s tím, pověz, mohl by ses na to dívat?«

»A řekněme třeba dvacet liber. To už je pěkná nabídka. Mám je vzít? Co? Mám? Ani za nic! Co bys ale řekl padesáti librám? Na mou duši, to by mne už začalo zajímat, ale sto liber by mne zajímalo ještě víc. Věru, sto liber na samé pivo, to už by ta naše stará rachotina mohla v tom plavat. Ale kdo by mi u všech všudy dal sto liber? Kdybych ho jednou alespoň okem shlédl. Chceš vědět proč? Dobrá, pošeptám ti to. Proto, abych mu mohl říci: chlape, jdi k čertu. Skutečně, Killeny Boy, takové je to – poslal bych ho docela mírně a vlídně tam, kde by ho už nikdy nezábly nohy.«

Michalova láska k stewardovi byla tak hluboká, že se podobala téměř omámení. A co steward cítil k Michalovi, dokázala jeho nejbližší rozmluva s kapitánem Duncanem.

»Opravdu, pane, šel za mnou sám na palubu,« vykládal Daughtry kapitánovi. »A já o tom ani nevěděl. Když jsem ho posledně viděl, byl jsem na břehu. A pak jsem ho už viděl až zde, spal na mé pryčně. Jak se tam dostal, pane? Jak našel mou kabinu? Rozhodněte sám, pane. Jářku, je to zázrak, skutečný zázrak.«

»Hlídka přece stála na můstku!« smál se kapitán Duncan. »Poslyšte, já přece vím, jakých věcí jste schopen. Nebylo to nic jiného, stewarde, než krádež, to je jasné. Že pes přišel za vámi na palubu?

Směšné! Ten pes nikdy nepřekročil roubení lodi. Dostal se na loď průvlakem, a tím jistě neprolezl sám. Váš černoch v tom měl prsty, na to bych vsadil. Ale nechme toho a nehřejme si na schovávanou. Dejte mi toho psa a neřeknu už ani slova o kočce.«

»Pane, kdyby bylo pravdou, co si myslíte, pak byste se stal spoluvinen na zločinu,« opáčil Daughtry a hluboké vrásky na jeho čele dokazovaly, jak tvrdošíjně je rozhodnut. »Já, pane, jsem jen obyčejný lodní steward a pro toho by nic neznamenalo, kdyby ukradl psa a byl proto zavřen, vy však, pane, kapitán takové krásné lodi – no, jak by se to k vám hodilo, pane? Ne, pane, bude rozumnější, nechám-Ii si sám toho psa, který za mnou přiběhl na palubu.«

»Dal bych do toho obchodu deset liber,« smál se kapitán.

»Ne, to nepůjde, to naprosto nepůjde, pane, a vy jste přece kapitán,« potřásl steward vážně hlavou. »Ostatně vím v Sydneyi o báječné angorské kočce. Její pán se přestěhoval na venek a nechce ji tam vzít s sebou. Bylo by to, pane, milosrdenství pro tu kočku, kdyby se jí dostalo takového domova, jako je *Makambo.«*

Kapitola osmá

Hra na zapřenou

Dagu Daughtrymu se podařilo naučiti Michala ještě jednomu kousku. Povýšil tím psa v očích kapitána Duncana do té míry, že mu za něho nabídl patnáct liber »a už se nezmíním nikdy o kočce«.

S počátku Daughtry prováděl ten kousek v soukromí s vrchním strojníkem a shortlandským plantážníkem. Teprve když byl s Michalovým výkonem naprosto uspokojen, uspořádal představení.

»Dejme tomu, že jste policejními strážníky nebo detektivy,« řekl Daughtry prvnímu a třetímu důstojníku, »a dejme tomu, že já jsem se provinil nějakým zločinem. Dejme tomu, že Killeny je jediným důkazem a že jste ho dostali do svých rukou. Pozná-li svého pána – totiž mne – bude moje vina prokázána. Tak jděte s ním teď dolů na palubu a veďte ho na šňůře. A pak se s ním vraťte touže cestou, a představme si, že je zde ulice. Pozná-li mne Killeny, tedy mne zatknete. Nepozná-li mne, nemůžete mne ovšem zatknouti. Rozumíte?«

Oba důstojníci odvedli Michala a za několik minut se s ním vrátili na palubu, při čemž pes natahoval hlavu na napjaté šňůře, hledaje stewarda.

»Copak je s tím psem?« tázal se Daughtry, když se blížili – v těch slovech byla narážka, jíž naučil Michala.

Michal, napínaje šňůru, šel pak kolem něho, aniž zavrtěl ohonem nebo zamžoural okem na znamení, že stewarda vidí.

Důstojníci stanuli před Daughtrym a přitáhli k sobě Michala.

»Je to nějaký pes, který se zaběhl,« řekl první důstojník.

»Hledáme jeho majitele,« dodal třetí důstojník.

»Hezký pes to je – copak byste za něj chtěli?« tázal se Daughtry, prohlížeje si Michala kritickým zrakem. Jakou má povahu, co?«

»Vyzkoušejte ho,« zněla odpověď.

Daughtry natáhl ruku, aby psa pohladil po hlavě, ucukl však rychle, když Michal, naježiv se a zavrčev, vycenil zlověstně zuby.

»Nebojte se, neublíží vám,« povzbuzovali stewarda cestující, bavíce se tou hrou.

Tentokrát stewardova ruka sotva jen uhnula chňapnutí Michalovu. Steward uskočil, když Michal proti němu divoce skočil, pokud mu to jen šňůra dovolovala.

»Pryč s ním!« zvolal Dag Daughtry hněvivě. »Je to pořádná šelma! Nechtěl bych ji ani zadarmo!«

Když ho odváděli, Michal trhal šňůrou v záchvatu zběsilosti. Divoce vyl a vrčel na konci šňůry, vrhaje se znovu a znovu na stewarda.

»Tak co? Kdo by řekl, že mne ten pes kdy ve svém životě viděl?« tázal se Daughtry vítězoslavně. »To je kousek, jaký jsem sám dosud neviděl, ale slyšel jsem o něm. Pytláci v Anglii prý to prováděli za starých časů se svými psy. Chytil-li kdo pytlákova psa, žádný majitel honitby ani četník nemohl zjistiti jeho pána. Pes ani nemukl.

A teď vám řeknu něco, co vás překvapí. Killeny umí anglicky. Právě teď v mém pokoji jsou otevřeny dveře. Pes dovede najít střevíce, trepky, čepici, ručník, kartáč na vlasy a pytlík s tabákem. Co má přinést? Řekněte a přinese to.«

Cestující se tak horlivě chopili této nové hry, že vyjmenovali

všechny ty předměty najednou.

»Jen jeden z vás to určí,« radil steward. »Zvolte si někoho.«

»Ať přinese trepky,« řekl kapitán Duncan, byv k tomu ostatními zvolen.

»Jednu nebo dvě?« tázal se Daughtry.

»Obě.«

»Pojď sem, Killeny,« zvolal Daughtry, naklonil se ke psu, uskočil však hned před jeho čelistmi, jež se sevřely právě před jeho nosem.

»Má vina,« omlouval se. »Neřekl jsem mu ještě, že první hra je už dohrána. A teď poslouchejte a dávejte pozor, postřehnete-li, jak to udělám.«

»Nikdo nic neviděl, nic neslyšel a přece Michal zaskučev radostí a vrtě celým tělem skočil k stewardovi. Lízal mu ruce a kroutil se v objetí oněch rukou, jež před chvílí ještě ohrožoval. Vyskakoval, aby dosáhl jazykem k tváři svého pána – vždyť mu do této chvíle bylo krušno a vyžadovalo to napětí všech sil mysli a nervů, aby mohl hráti zlostného a zlého psa, který ohrožuje milovaného stewarda.

»Potřebuje vždycky chvíli, než se z toho zase dostane,« vykládal Daughtry, hladě Michala.

»Teď pozor, Killeny! Jdi a přines trepky! Počkej! Přines jednu trepku. Přines dvě trepky.«

Michal hleděl stříhaje ušima, s očima plnýma pozornosti, překypujícíma veškerým jeho rozumovým vědomím.

»Dvě trepky, Killeny. Přines je!«

Pes hned byl tentam. Zmizel takovou rychlostí, že se zdálo, jako by se jen šinul po podlaze. Na rohu kormidelníkovy budky, když zahýbal ke schodům, uklouzly mu zadní nohy na hladkých prknech.

Ale téměř v okamžiku byl zase zpět. Měl obě trepky v tlamě a složil je u stewardových nohou.

»Čím víc poznávám psy, tím se mi zdají zázračnějšími,« svěřoval ostatním Dag Daughtry, popíjeje svou čtvrtou láhev. A shortlandskému plantážníku téže noci, než se odebral na lože, řekl:

»Vezměte Killenyho. Nedělá to mechanicky jen proto, že se tomu přiučil. Je v tom něco víc. Dělá vše proto, že mne má rád. Nedovedu vám to vysvětlit, ale cítím to. Snad vám to řeknu lépe tímto způsobem. Killeny neumí mluvit, jako mluvíme my; nemůže mi tedy říci, jak mě má rád, a přece mne má rád až do svého posledního chlupu. A ježto skutky mluví víc než slova, říká mi, jak mne má rád tím, že mi slouží. Že to jsou jen nacvičené kousky? Ovšem, ale stojí za víc a řeknou mi víc než všechna lidská slova. Je to jeho řeč. Je to jeho němá psí řeč. Jako že jsem člověk zrozený k práci, jsem si jist, že ten pes je šťasten, může-li pro mne ty kousky dělat… Je to asi tak, jako je člověk šťasten, může-li něčím pomoci milému člověku, může-li zabalit do svého kabátu dítě, jež miluje, aby mu bylo tepleji. Jářku …«

Dag Daughtry se odmlčel, pociťuje naprostou neschopnost vysloviti myšlenky, poletující jeho mozkem. Zakoktav ještě jednou nebo dvakrát, začal z jiného konce.

»Inu, všechno záleží na řeči, a Killeny neumí mluvit. Má však myšlenky v hlavě – můžete to vidět podle toho, jak se mu ty hnědé oči lesknou – ale nemůže mi je říci. Vidím někdy, jak se namáhá říci mi něco a snaží se o to tak usilovně, jen promluvit. Mezi ním a mnou je propast, a řeč je jediným můstkem přes ni. Nemůže se dostat ke mně přes jámu, ačkoli má právě tak myšlenky jako já a cítí právě tak jako já.«

»A víte, kdy jsme si nejblíže? Když hraji na harmoniku a on zpívá! Hudba jako by mohla nahradit ten můstek. Je to skutečná píseň beze slov … nedovedu to vysloviti…, ale je to docela tak … Když skončím písničku, vím, že jsme se k sobě hodně přiblížili a že jsme ani nepotřebovali slov.«

»Ano, pane, když já hraji a on zpívá, je to skutečné dueto, je to něco, čemu by modlář řekl náboženství. Poznávám při tom Boha. Skutečně, když spolu zpíváme, jsem hezky blízko Pánu Bohu. Je to velkolepé, na mou duši. Kolem nás země a moře a obloha a hvězdy a všecko dohromady. Jako bych měl při tom pocit, že jsme všichni z jedné hlíny – vy, já, Killeny, písek, hory, moře, červi, moskyti, slunce a hvězdy …«

Dag Daughtry zmlkl ve svém zanícení, jako by to již přesahovalo schopnost výrazu a bohatství jeho slov. Končil pak, maskuje své vzrušení, chválou Michalovou:

»Věřte mi, takový pes, jako je Killeny, nerodí se každý den v týdnu. Ovšem, ukradl jsem ho. Líbil se mi, a kdyby k tomu došlo znova, když ho znám, jako ho znám teď, ukradl bych ho opět. A třeba bych měl při tom přijít o nohu. Takový je to pes.«



Kapitola devátá

Starý Námořník

Onoho jitra, když *Makambo* vplula do přístavu v Sydneyi, pokusil se kapitán Duncan znovu dostati Michala. Lodice přístavního lékaře se již blížila, když kapitán kývl na Daughtryho, kráčejícího právě po palubě.

»Stewarde, dám dvacet liber.«

»Ne, pane, děkuji, pane,« zněla odpověď Daughtryho. »Nemohl bych se s ním rozloučit.«

»Tak pětadvacet liber. Dále jít nemohu. Však je na světě víc

irských terrierů.«

»To bych řekl, pane. Opatřím vám některého z nich. Právě zde v Sydneyi, a nebude vás to stát ani penny, pane.«

»Já však chci Killenyho,« trval na svém kapitán.

»A já také, a to je na tom to nejhorší, pane. Ale já jsem ho dostal první.«

»Poslyšte, stewarde, pětadvacet sovereignů je přece pěkný peníz za psa,« řekl kapitán Duncan.

»Zato Killeny Boy je pěkný pes a penězi ho nelze vůbec zaplatit,« opáčil steward. Nechme však, pane, všechny city stranou, jeho kousky stojí za víc než za pětadvacet. To, že mne nepozná, když nechci, stojí samo za padesát liber. A pak je tu jeho počítání a zpěv a všechny ty ostatní kousky. Ať už jsem k němu přišel tak nebo jinak, neznal jich, když přišel do mých rukou. Ty kousky jsou mé. Já jsem ho to naučil. Není to už ten pes, který přišel na loď. Je to můj pes, a kdybych ho prodal, bylo by mi, jako bych prodal kus sebe sama.

»Ne, pane, děkuji vám, pane,« znělo Daughtryho odmítnutí.

A kapitán Duncan musil odstoupiti, aby uvítal lékaře, jenž právě překračoval roubení lodi.

Sotva *Makambo* odbyla karanténu a byla ještě na cestě k doku, přihnala se úhledná vojenská lodice k jejímu boku. Mladý, svižný důstojník vystupoval po žebříku na palubu. Jeho poslání bylo brzo vysvětleno.

Britský křižník druhé třídy, *Albatros,* zastavil se v Tulagi s depešemi vrchního vládního zmocněnce anglických Jižních moří. Ježto mezi zmizením Michalovým a odplutím *Makamba* minulo jen dvanáct hodin, byl úřední zmocněnec na Šalomounských ostrovech a s ním kapitán Kellar toho mínění, že pohřešovaný Michal byl odvezen

na palubě *Makamba*. Věda, že *Albatros* předhoní parník na cestě do Sydneye, vzal na sebe kapitán *Albatrosu* úkol poohlédnouti se po psu. Důstojník se nyní tázal, zdali je ten pes, irský terrier, slyšící na jméno Michal, na lodi.

Kapitán Duncan musil podle pravdy připustiti, že ano, ale pospíšil si krýt Daga Daughtryho, opakuje jeho povídačku o tom, že pes přiběhl na loď o své vůli.

»Jak vrátíte psa kapitánu Kellarovi?« zněla další otázka důstojníka, neboť *Albatros* plul k Novému Zeelandu a do Tulagi se k vůli psu ovšem nemohl vrátit. Kapitán Duncan to rozřešil.

»*Makambo* bude zpět v Tulagi za osm týdnů,« řekl důstojníkovi. »Osobně se postarám, aby pes byl odevzdán majiteli. Zatím bude o zvíře velmi dobře postaráno. Náš steward je přijal jaksi za své a bude tedy v dobrých rukou.«

Když kapitán Duncan vysvětlil Daughtrymu stav věci, steward se zachmuřil.

»Zdá se tedy, že ho nebudete míti ani vy, ani já, kapitáne,« poznamenal odevzdaně a sevřel lítostivě rty.

Když se pak Daughtry octl na palubě, odcházeje do své kabiny, jeho vrozená tvrdošíjnost mu svraštila čelo tak, že shortlandský plantážník, pozoruje to, hádal, proč kapitán stewarda zase plísnil.

Přes svých šest lahví denně a celkem lehkomyslnou povahu měl Dag Daughtry také dobré stránky, totiž poctivost a svědomitost. Ačkoli dovedl ukrást psa nebo kočku bez nejmenších výčitek svědomí, nemohl jinak, než věrně konat své povinnosti na lodi. Takovou měl již povahu. Nemohl bráti mzdu jako lodní steward, aniž řádně nevykonal povinnosti lodního stewarda. Ačkoli byl v duchu již pevně rozhodnut o tom, co udělá, přece Daughtry dbal v těch několika

dnech, co *Makambo* kotvil v Sydneyi podél doku společnosti Burns-Philip, o každou podrobnost úklidu po poslední skupině vyloděných pocestných. Postaral se také o každou podrobnost příprav pro nové cestující, kteří si zakoupili lístky na dalekou cestu do korálových moří a na kanibalské ostrovy.

Když takto dostál svým povinnostem, vyžádal si steward dovolenou na jednu noc a zčásti na dvě odpoledne. Onu noc věnoval hostincům, navštěvovaným námořníky, a tam se dověděl nejnovější klepy a zprávy o lodích a lidech plavících se na moři. Při mnohých lahvích piva sebral tolik zpráv, že následujícího odpoledne, najav si malou lodici za deset šilinků, vydal se na cestu přístavem vzhůru k Jacksonově zátoce, kde ležel štíhlý a úhledný třístěžňový americký škuner *Mary Turnérova.*

Octnuv se na palubě a vyloživ svou věc, byl Daughtry uveden do hlavní kabiny, kde promluvil se čtyřmi muži, jež by byl Daughtry za každých jiných okolností označil jako »podivnou chásku«.

Protože v krčmě tak dlouho hovořil se stewardem, jenž tuto loď právě opustil, rozpoznal Dag Daughtry velmi snadno každého z oněch čtyř mužů. Ten zde, jenž seděl stranou, muž s vodnatýma očima tak bleděmodré barvy, že se zdály téměř bílými, byl jistě Starý Námořník. Dlouhé chumáče stříbřitých, nečesaných vlasů vroubily jeho tvář. Byl slabý, vyhublý, vpadlých tváří s pouhými závity kůže, v níž nebylo masa ani svalů a jež mu visely groteskně ke krku, obalujíce Adamovo jablko tak, že jen občas s podivnými pohyby, jako by polykal, vykukovalo z jeho mumiovité kůže, unikajíc hned nato z dohledu.

Opravdu starý námořník, pomyslil si Daughtry. Může mu být pětasedmdesát, ale právě tak dobře mu může být sto pět nebo sto

pětasedmdesát.

Počínajíc na pravém spánku, brázdila hrozná jizva lícní kost starce a mizela v hlubinách jeho vpadlé tváře. Zarývajíc se do spodní čelisti, ztrácela se v hojných závitech jeho kůže na krku. Zvadlé boltce uší byly provrtány tenkými zlatými proužky, jaké nosí cikáni. Na kostnatých prstech jeho pravé ruky bylo nejméně pět prstenů – ne mužských, ne ženských, ale jakýchsi hejskovských prstenů – tak směšných, že by jistě dostaly první cenu jako zvláštnost. Na levé ruce neměl muž prstenů, to proto, že neměl prstů, na nichž by je nosil. Zbyl tam jen palec; ostatně chyběla tu i značná dolejší část ruky, jako by byla oseknuta týmž ostřím, jež mu rozseklo tvář od spánku až k čelisti, a Bůh ví, jak hluboko se ještě zarylo do jeho krku, pokrytém vyschlou koží.

Vodnaté oči Starého Námořníka jako by Daughtryho přímo probodávaly. Přiváděly ho v takový nepokoj, že před nimi bezděky ustoupil. Mohl si to dovolit, ježto byl služebníkem, ucházejícím se o službu, a čekalo se tudíž od něho, že bude stát před čtyřmi muži, sedícími tu jako na soudcovské lavici, v postoji zločince na lavici obžalovaných. Nicméně pohled toho starce ho pronásledoval dál, až, pozoruje ho bedlivěji, poznal, že staroch vůbec na něho nehledí. Měl dojem, že ty vodnaté, vybledlé oči jsou zahaleny sny, že rozum starce, totiž to, co tkvělo v lebce, třepotá se, narážejíc svými křídly o oponu těch snů, aniž to však mohlo proniknouti dále.

»Kolik očekáváte?« ptal se kapitán – naprosto nenámořnický kapitán podle Daughtryho mínění, spíše nějaký zbrusu nový, živý malý obchodník nebo obchodní ředitel jako ze škatulky.

»Ten se nebude dělit,« pronesl jiný z těch čtyř, statný kostnatý muž prostředního věku, jehož Daughtry odhadl podle jeho

šunkovitých rukou za kalifornského statkáře.

»Dosti pro všechny.« Starý Námořník polekal Daughtryho pronikavým zachrčením. »Je jich jako třísek, gentlemeni, v sudech i v bednách a jen sáh hluboko v písku!«

»Dělit se – o co, pane?« vyzvídal Daughtry, ačkoli to dobře věděl, neboť propuštěný steward proklínal den, kdy odplul ze San Franciska naslepo, místo za pevnou mzdu. »Ne, že by na tom záleželo, pane,« pospíšil si poznamenat. »Byl jsem kdysi na velrybářské výpravě, tři léta trvala a dostal jsem pak jeden dolar. Raději chci mzdu, šedesát ve zlatě měsíčně, když, jak vidím, jste pouze čtyři.«

»A pomocník,« dodal kapitán.

»Také pomocník,« opakoval Daughtry. »Velmi dobře, pane. A podíl žádný.«

»A což?« ozval se čtvrtý muž, chlapík ohromné postavy, kolosálního těla, hromada masa v pravém slova smylu. Byl to arménský žid a majitel zastavárny ze San Franciska, před nímž předešlý steward Daughtryho varoval. »A máte v pořádku své papíry – doporučení, jež jste dostal při výplatě v přístavním úřadu?«

»Mohl bych se na to také ptáti vás, pane,« odvětil zpupně Dag Daughtry. »Také bych se mohl ptáti po vašich papírech. Přece tohle není žádná nákladní loď se zbožím, ani loď pro dopravu cestujících, a také vy, pánové, nejste zapsáni v žádné loďařské společnosti s kancelářemi a pravidelným obchodem. Jak mohu já vědět, patří-li vám vůbec ta loď, nebo že její nájem již dávno neskončil a že na vás není podána žaloba u námořního soudu, nebo že mne nevyhodíte někde na břehu, nestarajíce se, jak to se mnou dopadne? Ať je tomu však jakkoli – přecházel rychle svou chvástavostí výbuch židova hněvu, od něhož, jak věděl, mohl očekávali taktéž jen chvástání a

šalbu – »ať je tomu jakkoli, tady jsou mé papíry …«

Vnořiv ruku do vnitřní kapsy kabátu, vysypal na stůl množství listin a papírů, plných pečetí a otisků razítek, listin, jež nasbíral za těch pětačtyřicet let své služby na moři a z nichž poslední měla datum před pěti lety.

»Po vašich papírech se neptám,« pokračoval Daughtry. »Co od vás žádám, je hotové placení služného vždy prvního každého měsíce, šedesát dolarů ve zlatě …«

»Je jich tam nastláno jako třísek, zlato, zlato a lepší než zlato, v sudech a v bednách, v sudech a bednách, a jen na sáh hluboko v písku,« ujišťoval Starý Námořník svým breptáním. »Králové a knížata – všichni budeme míti dost. Víc než dost, gentlemeni, víc než dost! Znám šířku i délku a stopu od dubových žeber na mělčině k Lví Hlavě a směr, jenž ji přetíná od nejmenovaného bodu, a to všecko vím jen já sám. Já jediný dosud žiji z toho statečného a šíleného, ubohého mužstva …«

»Hm. Chcete tedy podepsat smlouvu za takových podmínek?« tázal se žid, přerušuje starcovo tlachání.

»V kterém přístave výprava skončí?« tázal se Daughtry.

»V San Franciska.«

»Dobrá. Podepíši tedy smlouvu, že budu propuštěn v San Franciska.«

Žid, kapitán i farmář přisvědčili.

»Je zde ovšem ještě několik věcí, o nichž se musíme dohodnout,« pokračoval Daughtry. »Předně potřebuji denně šest lahví. Navykl jsem tomu a jsem příliš starý chlapík, než abych měnil svůj zvyk.«

»Šest lahví kořalky?« tázal se posměšně žid.

»Ne, šest lahví dobrého anglického piva. Musí býti předem

smluveno, že s sebou vezmete dostatečnou zásobu, bez ohledu na to, jak dlouho potrvá cesta.«

»Ještě něco?« ptal se kapitán.

»Ano, pane. Mám psa a ten musí také se mnou.«

»A paničku nebo dětičky vezete snad také,« vyptával se farmář.

»Bez paničky a bez dětiček, pane. Zato mám černocha, naprosto hodného, dobrého černocha, a ten musí také se mnou. Podepíše smlouvu na deset dolarů měsíčně, bude-li nucen pracovat pro loď. Bude-li však pracovat jen pro mne, nechám ho podepsat smlouvu za dva a půl měsíčně.«

»Osmnáct dní v malém člunu,« zaječel Starý Námořník, polekav svým skřekem opětně Daughtryho. »Osmnáct dní v malém člunu, osmnáct dní v pekelném žáru!«

»Na mou duši,« řekl Dag Daughtry, »ten starý pán mi jde na nervy. Vidím, že na vaší lodi bude třeba hodně piva.«

»Námořní stewardové jsou nějací páni,« poznamenal farmář, nedbaje Starého Námořníka, huhňajícího svůj stesk o pekelném parnu na člunu.

»A dejme tomu, že bychom nestáli o to, podepsat smlouvu se stewardem, který cestuje takovým způsobem?« tázal se žid, otíraje si pot za límcem barevným hedvábným kapesníkem.

»Inu, pak nikdy nezvíte, o jak dobrého stewarda jste se připravili, pane,« odvětil bodře Daughtry.

»Tuším, že je dost stewardů na sydneyském břehu,« řekl kapitán příkře. »A myslím, že jsem nezapomněl ještě těch starých dob, kdy jsem je najímal za babku, pane, ano, Bůh ví, za babku!«

»Děkuji vám, pane, že jste nás vyhledal,« ujal se žid téže myšlenky s urážlivou zdvořilostí. »Je nám však líto, že nemůžeme

vyhověli vašemu přání a přijmout vás – – –«

»Viděl jsem to pod pískem! Na sáh pod pískem, na místě, kde se křižují dva směry, jež znám jen já a kde přestávají mangovníky a rostou kokosové palmy a půda se zdvíhá od břehu k Lví Hlavě,« zakřičel Starý Námořník.

»Počkat!« řekl farmář v návalu nevole, jež nesměřovala proti Starému Námořníku, nýbrž proti kapitánovi a židovi. »Kdopak se postaral o tuto výpravu? Já. A mám do toho také co mluvit. Myslím, že je na místě, abyste se zeptali také na mé mínění. Mně se tenhle steward líbí. Myslím, že je to muž na pravém místě. Pozoruji, že je zdvořilý, pokud jen může, a vidím, že dovede poslechnuti rozkazu bez odmluvy. A není hloupý.«

»V tom to právě vězí, Grimshawe,« odvětil žid konejšivě. »Uvažte nezvyklost naší výpravy! Nám by bylo lépe poslouženo stewardem, který by byl hloupější. A pak bych vás žádal ještě o jednu laskavost, abyste totiž nezapomínal, že jste na tento výlet nepřispěl ani o cent více než já.«

»Eh. To všecko jsou třesky plesky! Kde byste nyní již všichni byli, kdyby tu nebylo mne a mých zkušeností?« pravil kapitán uražen. »Nemluvím ani o hypotéce na svém domě, na nejhezčím a nejlépe placeném domě, jaký byl vystavěn v San Francisku po zemětřesení.«

»Tak? Kdo to však všecko drží, ptám se vás.« Farmář se naklonil vpřed, položiv své ohromné ruce na kolena tak, že mu prsty visely podél dlouhých nohou do půl lýtek. »Vy, kapitáne Doane, nedostanete už ani cent na svůj majetek. Ale má půda rodí stále pšenici, a ta vynáší hotovost. Vy, Šimone Nišikanto, nechcete dát už ani cent – a přece vaše žraločí žravá zastavárna vydělává bůhví kolik

procent na opilých námořnících. A teď držíte celou výpravu zde v té díře, čekaje, až nám můj správce pošle telegraficky peníze za mou pšenici. Dobrá, myslím, že se smluvíme s tímto stewardem na jeho šedesáti dolarech měsíčně a na všem ostatním, co žádá, nebo vás nechám prostě na suchu, abyste se vrátili příštím parníkem do Friska!«

Náhle vstal, tyče se do takové výše, že se Daughtry zvědavě díval, zdali hlavou nenarazí na strop.

»Mám vás všech už dost, mám vás až po krk!« volal obrovský farmář. »Do práce! Dejme se do toho! Mé peníze přijdou. Budou zde snad už zítra. Připravme se na cestu a začněme tím, že si najmeme stewarda, který je stewardem. Pro mne za mne, ať si vezme s sebou třeba dvě rodiny.«

»Hm. Myslím, že máte pravdu, Grimshave,« řekl Šimon Nišikanta konejšivě. »Ten výlet začíná nám všem jít na nervy. No, promiňte už, jestliže někdy trochu přestřelím. Ovšem, vezmeme tohoto stewarda, přejete-li si to. Myslil jsem jen, že je pro nás příliš moderní.«

Obrátiv se k Daughtrymu pokračoval:

»Přirozeně, čím méně o nás budete mluvit na břehu, tím lépe.«
»Budu držeti jazyk za zuby, pane, ačkoliv bych vám mohl říci, že se leccos povídá už o tom, proč a kam se plavíte.« »Něco o cíli naší výpravy?« vyptával se žid spěšně. Steward přisvědčil.

»Snad proto také chcete jít s námi?« tázal se žid stejně dychtivě.

Dag Daughtry zavrtěl hlavou.

»Pokud mi budete dávat pivo každého dne, nebudu se nijak zajímati o vaši honbu za pokladem. Není to pro mě nic nového. Jižní moře jsou plna lovců pokladů.«

Daughtry by mohl téměř přisahati, že zahlédl záblesk úzkosti prosvitnouti mlhou snů halící oči Starého Námořníka.

»A musím vám také říci, pane,« pokračoval klidně, ačkoliv řekl něco, co by nebyl řekl, kdyby nebyl postřehl onu úzkost v očích starcových, »že v Jižních mořích je zakopaných pokladů plno. Je tu Keeling – Cocos, miliony milionů liber šterlinků, čekajících na šťastného plavce s tím pravým kormidlem.«

Tentokrát byl by mohl Daughtry přisahat, že postřehl jakousi úlevu na Starém Námořníku, jehož oči se opět zakalily mlhou snů.

»Ale mne poklady nezajímají, pane,« končil Daughtry. »Doušek piva mne zajímá mnohem víc, a to pro mě má větší cenu. Můžete se honit za pokladem, jak dlouho chcete a bude mi to jedno, pokud budu mít svých šest lahví. Ale upozorním vás, pane, poctivě na jednu věc: vyschne-li pivo, začnu se zajímati o to, co máte za luhem. Mé heslo je poctivá hra.«

»Očekáváte, že zaplatíme vaše pivo mimo mzdu?« tázal se Šimon Nišikanta.

Daughtrymu se to zdálo příliš dobrou příležitostí, než aby ji zameškal. Nyní, když žid hleděl urovnati roztržku s farmářem, bylo na čase využiti toho.

»Zajisté, pane, je to přece jedna z našich podmínek. Kdy se vám hodí, pane, abych přišel podepsat smlouvu na přístavní úřad?«

»Sudy a bedny, sudy a bedny, je toho tam jako třísek, a jen na sáh hluboko v písku,« tlachal Starý Námořník.

»Starý pán to má nahoře trochu v nepořádku,« zubil se Daughtry. »Do toho ale mně nic není a nebude, pokud mi opatříte pivo a pokud mi budete platit, co mi patří. Totiž plat každého prvního v měsíci a vyúčtování v San Francisku. Pokud to vydržíte, pojedu pak

s vámi třeba do horoucích pekel a budu vás hlídat, až budete vyhrabávat své sudy a bedny z písku.«

Šimon Nišikanta se rozhlédl po ostatních. Grimshaw a kapitán Doane přisvědčili.

»Dobrá! Zítra odpoledne ve tři hodiny na přístavním úřadě,« souhlasil žid. »A kdy nastoupíte službu?«

»Kdy chcete vyplouti, pane?« opáčil Daughtry.

»Pozítří časně ráno.«

»Přijdu tedy na palubu za svou povinností někdy zítra v noci, pane.«

Když odcházel z kabiny, zaslechl steward tlachání Starého Námořníka:

»Osmnáct dní ve člunu, osmnáct dní v tom pekelném vedru …«



Kapitola desátá

Stěhovavý Ah Moy

Stalo se, že Michal opustil *Makambo* týmž způsobem, jako tam přišel, totiž průvlakem. Stalo se to opět v noci, a opět to byly ruce Kwaquovy, jež ho přijaly. Měli naspěch a byla to odvážná práce v temnotě časného večera. S člunové paluby spustil Dag Daughtry

svého černého služebníka do člunu, při čemž Kwaque byl přivázán pod rameny lanem.

Cestou do kabiny setkal se Daughtry s kapitánem Duncanem, jenž uznal za hodno ho napomenouti:

»Žádné kejkle s Killeny Boyem, stewarde. Pamatujte si, že musí s námi zpátky na Tulagi.«

»Ovšem, pane,« souhlasil steward. »Přivázal jsem ho dole v kabině, aby neutekl. Chcete ho vidět, pane?«

Upřímnost tohoto pozvání vzbudila kapitánovo podezření a hlavou mu probleskla myšlenka, zda snad Killeny Boy není už někde na břehu zašantročen tím zlodějským stewardem.

»Inu, ovšem, rád bych se toho psiska zeptal, jak se mu daří,« pravil kapitán.

Byl skutečně překvapen, vstoupiv do stewardova pokoje a spatřiv Michala, jenž se právě probudil a protahoval se na podlaze. Když však kapitán odešel, bylo by jeho překvapení mnohem větší, kdyby byl mohl zastřenými dveřmi vidět, co se hned potom dělo. Otevřeným průvlakem stěhoval Daughtry nepřetržitým proudem obsah svého pokojíku. Vše, co mu náleželo, včetně želvových desek, fotografií a kalendáře na stěně, odcházelo průvlakem do člunu. Michal, jemuž bylo uloženo přísné mlčení, šel poslední. Zůstala tu jen bedna a dvě krabice na oděv, příliš velké, aby prošly oknem, avšak zůstaly tam prázdné.

Dag Daughtry loudal se několik minut poté palubou a zastavil se na trochu řeči s účetním důstojníkem a s vrchním lodníkem u lodního můstku. Kapitánu Duncanovi se ani nezdálo, že jeho nahodilý pohled spočinul tenkrát na stewardovi naposled. Hleděl za ním, jak jde lodním můstkem s prázdnýma rukama, bez psa, a jak se

zvolna loudá po nábřeží pod elektrickými svítilnami.

Deset minut poté, kdy kapitán Duncan naposled viděl jeho široká záda, mířil Daughtry v člunu se svými zavazadly k Jacksonově zátoce. Nakláněl se nad Michalem laskaje ho, zatím co Kwaque, kňuče tiše radostí, že je tu spolu se vším, co mu bylo na světě drahé, ohmatával si chvílemi kapsu svého ošumělého kabátu, aby se přesvědčil, že na *Makambu* nezapomněl svou nejmilejší brumlačku.

Svým útěkem platil takto Dag Daughtry za Michala a platil dobře. Mezi jiným nechtěl vzbuditi podezření tím, že by si vybral mzdu v kanceláři Burns Philips & Co. Opustil takto dvacet liber, jež mu společnost byla dlužna za jeho služby. Byla to právě částka, za niž se rozhodl oné noci na břehu v Tulagi prodat Michala. Ukradl psa, aby ho prodal, a nyní za něj zaplatil celou kupní cenu, jež ho svedla ke krádeži.

Kdysi bylo dobře řečeno: kůň kazí zlého jezdce a zušlechťuje dobrého. Tak je tomu i se psem. Krádež psa byla výsledkem špatného vlivu, jejž příležitost měla na Daughtryho. Ale že nyní zaplatil jeho cenu z lásky, jež neuznávala žádnou cenu za příliš velikou, bylo následkem zušlechťujícího vlivu, jejž Michal měl na stewarda. A jak se nyní lodice kolébala přes tichou hladinu přístavu pod jižními hvězdami, Dag Daughtry by se byl odvážil života a dal jej v sázku jen proto, aby si mohl podržeti psa, jenž v něm původně nebudil jiné představy, než jako vhodná věc, za kterou lze směnit mnoho lahví, po nichž toužil.

Druhého dne za rozednění vyplula loď *Mary Turnérova,* vlečena vlečným člunem, a Daughtry, Kwaque i Michal viděli naposled v životě sydneyský přístav.

»Tedy přece ještě jednou mé staré oči spatřily ten rozkošný

kraj,« tlachal Starý Námořník na palubě. Dag Daughtry, který stál vedle něho, nemohl nepozorovati, jak farmář a majitel zastavárny stříhali ušima, chytajíce každé jeho slovo a vrhajíce na sebe významné pohledy.

»Bylo to v roce dvaapadesátém,« bručel staroch, »za takového dne jako dnes – a všechno pilo a zpívalo na palubě, když jsme odjížděli ze Sydney na *Wide Awake.* Ej, to byla krásná loď, páni, moc krásná loď. Mužstvo, statné mužstvo, samí mladí lidé, a všichni na přídi i na zádi, protože nikdo z nás nebyl ještě přes čtyřicet, nádherné, veselé mužstvo. Kapitán byl starší chlapec, bylo mu osmadvacet, účetnímu důstojníku bylo osmnáct, tváře jako samet, povídám. Taky on zemřel ve člunu. A kapitán? Ten vydechl naposled pod palmami na tom neznámém ostrově, a hnědá děvčata nad ním plakala, víříce vzduch do jeho vyprahlých plic.«

Dag Daughtry víc neslyšel, neboť se uchýlil do kajut, aby se ujal svých nových povinností. Zatím co dával na pryčny čistá prostěradla a řídil Kwaquovy pokusy dát do pořádku špinavou, dlouho zanedbávanou podlahu, potřásal hlavou, mruče sám k sobě:

»Je to chytrý člověk, ten stařík, chytrý člověk! Věru, není bláznem každý, kdo tak vypadá.«

Krásný, účelný tvar lodi *Mary Turnérové* lze si vysvětliti okolností, že byla stavěna pro lov tuleňů; z téže příčiny bylo na ní nyní také dosti místa. Srub na přídi s pryčnami pro dvanáct mužů poskytoval nyní útočiště jen osmi skandinávským plavcům. Pět salonních kabin bylo upraveno pro tři lovce pokladů, Starého Námořníka a kapitánova pomocníka – statného, ušlechtilého ruského Fina, známého pod jménem pan Jackson. Jeho skutečné jméno, jímž podepsal lodní smlouvu, neuměl nikdo na palubě pořádně vyslovit. –

Dále bylo mezipalubí, právě před kabinami, odděleno od nich silnými trámy a mělo přístup schodištěm s hlavní paluby. Na této palubě mezi zádí a schodištěm byla lodní kuchyň. V podpalubí, kde bylo více místa k přebývání než v kabinách, stálo šest prostorných lodních lůžek, každé dvakráte tak široké jako pryčny ve srubu. Všechna byla opatřena záclonkami a nebyla ve dvou patrech.

»Báječná díra, Kwaque, což?« řekl Daughtry sedmnáctiletému Papuanovi se zvadlou, starou tváří stoletého starce, s nohama živé kostry a břichatým trupem obstarožného japonského zápasníka. »Hej, Kwaque, co ty o tom soudíš?«

A Kwaque v zbožné úctě před takovým prostorným příbytkem zakoulel jen významně očima na znamení obdivu.

»Vám se líbit tato pryčna?« ptal se kuchař, malý starý Číňan, s pokornou úslužností, pobízeje stewarda mávnutím ruky, aby si vybral jeho vlastní lůžko.

Dag Daughtry potřásl hlavou. Věděl, že se doporučuje být za dobré s námořními kuchaři, ježto je o nich všeobecně známo, že jsou přístupni náhlým záchvatům zběsilosti, kdy při sebemenší zámince házejí po svých lidech řeznickými noži a sekáčky na maso. Ostatně byly i jiné pryčny v mezipalubí mimo pryčnu Číňanovu, právě tak dobré. Nejbližší lůžko po levé straně Číňanovy pryčny Daughtry určil pro Kwaqua. A tak zůstala jemu a Michalovi celá pravá strana se třemi pryčnami. Nejbližší pryčnu vedle sebe nazval pryčnou Killenyho a upozornil na to hned Kwaqua a kuchaře. Daughtry měl dojem, že kuchař, jehož jméno znělo Ah Moy, nebyl zrovna spokojen tímto uspořádáním, nevěnoval tomu však pozornosti, považuje to za pouhý vrtoch Číňana, pozastavujícího se nad tím, že by pes měl míti lože v téže místnosti, kde spí on.



»Je jich tam jako třísek, zlato, zlato a lepší než zlato, v sudech a bednách, a jen na sáh hluboko v písku!« ujišťoval Starý Námořník. *(Strana 59.)*

Půl hodiny poté, poklidiv v hlavní kabině a vraceje se do mezipalubí, kam mu Kwaque měl přinést láhev piva, zpozoroval Daughtry, že Ah Moy přestěhoval všechny věci ze své pryčny přes mezipalubí na třetí pryčnu na protější straně. Tím se dostal k Daughtrymu a Michalovi, zanechav druhou polovinu mezipalubí Kwaquovi. Byla tím vzbuzena Daughtryho zvědavost.

»U všech všudy, co je s tím Číňanem?« ptal se Kwaqua. »Zdá se, že nechce, abys s ním spal na téže straně. Proč? Na mou věru, proč? Ten Číňan mne začíná zlobit.«

»On se snad bát, že já ho *kai-kai,«* poškleboval se Kwaque jedním ze svých řídkých žertů.

»Nu, však na to přijdeme. Nastěhuj se na mou pryčnu a já se usadím na jeho dřívějším místě.«

Učinil tak, a nyní Kwaque, Michal a Ah Moy zaujali pravou stranu, Daughtry měl pak samoten pro sebe levou stranu, načež steward vystoupil opět na palubu za svými povinnostmi. Vrátiv se po chvíli, shledal, že Ah Moy přenesl již opět své věci na levou stranu, tentokrát na poslední, zadní pryčnu.

»Vypadá to tak, jako by se ten taškář do mne zamiloval,« smál se steward.

Nemohl nikterak vytušiti příčinu, proč Ah Moy chtěl býti vždy na opačné straně, než kde je Kwaque.

»Já rád stěhovat,« vysvětloval starý malý kuchař na přímou otázku Daughtryho, a zdálo se, jako by se úzkostlivě snažil zalíbiti se mu a upokojiti ho. »Já se stěhovat tak stále a stále. Vy mně rozumět?«

Daughtry nerozuměl a potřásl hlavou, zatím co v šikmých očích

Ah Moyových nebylo ani stopy po úzkosti, s níž tajně hleděl na oba prsty Kwaquovy levé ruky, jež byly ustavičně ohnuty, a na Kwaquovo čelo mezi očima, kde se kůže zdála být o poznání tmavší, jevíc stopy počínajících tam tří krátkých kolmých čar či vrásek, dodávajících již černochovi poněkud lví podoby, lví tváře, jak říkají znalci a odborníci v chorobě zvané malomocenství.

Za následujících dnů steward, vypiv pět lahví své denní dávky, jako ze žertu změnil si několikrát lůžko s Kwaquem. A hned se přestěhoval vždy také Ah Moy. Daughtry při tom nepostřehl, že se Číňan nikdy nenastěhoval na pryčnu, již předtím zaujímal Kwaque. A nepochopil ani, proč Ah Moy, když pak přišla chvíle, kdy Kwaque postupně vystřídal všech šest pryčen, si opatřil spací síť a zavěsil ji na stropní trámy, kde pak spal v pokoji a nevyrušován.

Daughtry pustil tu věc z hlavy jako pouhý vrtoch čínské mysli, občas nevyzpytatelné. Pozoroval však nicméně, že Kwaque nesměl nikdy vstoupit do lodní kuchyně. Jinou věc, kterou taktéž pozoroval, vyjádřil těmito slovy:

»U všech čertů, to je nejčistotnější Číňan, jakého jsem kdy v životě viděl. Čistý v kuchyni, čistý v mezipalubí, čistý ve všem a všude. Myje stále talíře ve vařící vodě, nemyje-li se právě sám, nebo nepere-li si šat a své prádlo. Ten chlapík vyvařuje své pokrývky alespoň jednou týdně!«

Bylo zde ovšem i mnoho jiných věcí poutajících stewardovu pozornost. Seznamování s pěti muži v kabině na zádi a pozorování jejich vzájemných vztahů vyžadovalo mnoho času. Pak byla tu cesta, kterou se Mary *Turnérova* plavila po moři. Není na světě námořníka, jenž by netoužil vědět, ke kterému břehu směřuje jeho loď a v kterém přístavu příště zakotví.

»Plujeme patrně směrem křižujícím někde na severu Nový Zéland, « hádal Daughtry, nahlédnuv již asi stokrát úkosem do kompasnice. To však bylo také celkem všecko, co se mu podařilo vyzvědět ohledně plavby lodi, neboť kapitán Doane konal pozorování a výpočty sám, nepřipouštěje k nim ani pomocníka, a zamykal vždy metodicky mapu i lodní deník. Že se odehrálo v kabině několik prudkých rozmluv, v nichž se stále mluvilo o šířce a délce, to Daughtry věděl, nezvěděl však víc než to, neboť záhy byl poučen, že jediné místo, kde nemá co dělat ve chvíli takových porad, byla právě kabina. Mohl pak soudit, že tyto porady byly skutečnými bitkami, v nichž pánové Doane, Nišikanta a Grimshaw na sebe řvali a útočili, jestliže ovšem netahali rozum co nejzdvořileji ze Starého Námořníka.

»Ten stařík se jim dostal na kůži,« usoudil záhy steward, sám však, nechť se o to pokoušel jakkoli, nemohl se dostati na kůži Starému Námořníku.

Charles Stough Greenleaf bylo jméno Starého Námořníka. Tolik Daughtry z něho přece vytáhl, víc však nikoli, kromě tlachání a blouznění o člunu v pekelném žáru a o pokladu pohřbeném v písku.

»Inu, tak už je to na světě. Někteří zde hrají svou úlohu a druzí jsou jen diváky, obdivujíce hru, již mají před očima,« počal steward jednoho dne. »A mně se zdá, že tentokráte vidím před sebou pěknou hru. Čím déle na ni hledím, tím více ji obdivuji.«

Starý Námořník se zahleděl jako v snách do stewardových očí svým prázdným, nevidoucím zrakem.

»Na *Wide Awake* všichni stewardi byli mladí, téměř ještě hoši,« brebentil.

»Ano, pane,« souhlasil ochotně Daughtry. »Z toho, co vypravujete, pane, byla *Wide Awake* se všemi těmi mladými lidmi

jistě neobyčejná loď. Nebylo tam starců, jaké máme zde na té staré skořápce. Ale přece jen pochybuji, pane, že ti mladí lidé hráli tak pěkně svou hru, jako se hraje zde. Musím se tomu skutečně stále podivovati.«

»Řeknu vám něco,« odvětil Starý Námořník tak důvěrným způsobem, že se Daughtry naklonil, aby lépe slyšel. Na *Wide Awake* ani jeden steward neuměl smíchati kořalku tak jako vy a jak ji rád piji. Neznali jsme cocktailů v té době, měli jsme však sherry a hořkou. Ale je to také dobré pro chuť, něco velmi dobrého pro chuť!«

»A ještě něco vám povím,« pokračoval staroch, když se zdálo, že již skončil, právě včas, aby předešel třetímu pokusu Daughtryho vytáhnouti něco o pravém stavu věci na Mary *Turnérové.* »Už bude brzy večer a velice byste se mi zavděčil, kdybyste mi přinesl svůj výtečný cocktail, než půjdu večeřet.«

Po této příhodě vzrostlo Daughtryho podezření proti němu ještě více než dříve, ale za následujících dnů docházel stále víc k úsudku, že Charles Stough Greenleaf je stařecký, sešlý muž, věřící upřímně v existenci pohřbeného pokladu někde v Jižním moři.

Jednou, právě když leštil kovové ozdoby na zábradlí schodiště, vyslechl Daughtry starcovo vypravování o jeho hrozné jizvě a chybějících prstech. Vypravoval to Grimshawovi a arménskému židu, kteří ho hostili pitím v naději, že se od něho doví víc, až mu kořalka rozváže jazyk.

»Bylo to na člunu,« zalétal stařecký hlas kdákavě na schodiště. »Bylo to jedenáctého dne, onoho dne, když vypukla vzpoura. My na zádi postavili jsme se proti nim. Bylo to šílenství. Měli jsme hlad, ale po vodě jsme byli jako šílení. A pro vodu to začlo. Víte, navykli jsme si olizovat rosu s vesel, s pažení, laviček a stěn člunu. A každý z nás si

přisvojil určitý obvod pro sbírání rosy. Páka, vrchní část kormidla a polovic roubení po pravé straně zádi se staly vlastnictvím druhého důstojníka. Všichni jsme měli v těle tolik cti, abychom uznávali a dbali jeho vlastnictví. Třetí důstojník byl mladíček teprve osmnáctiletý, statný hoch! Dělil se s druhým důstojníkem o pažení po pravé straně zádi. Táhli tam čáru, kam až sahají jejich obvody a žádný z nich, olizuje trochu vlhka, jež se tam usadilo v nočních hodinách, ani nesnil o tom, aby tu čáru překročil. Byli to čestní lidé.

Ale námořníci nikoli. Ti se hádali a přeli o rosnou plochu a právě v noci předtím byl jeden z nich probodnut nožem pro krádež rosy, jež patřila jeho kamarádu. Té noci však, čekaje na rosu, až by se jí usadilo víc na ploše, jež mi patřila, zaslechl jsem mlaskavé zvuky podél roubení, jež mi příslušelo, od lavičky až k zádi. Probudil jsem se z těžkého snu o křišťálových pramenech a proudící řece, abych naslouchal zvukům toho nočního pijáka. Hned jsem se počal obávat, že se vloudí do mého rayonu.

Vskutku. Blížil se stále víc hranici mého okrsku, a slyšel jsem ty sténavé, mlaskavé zvuky, jak olizoval zvlhlé dřevo. Bylo to jako bych naslouchal zvířeti, pasoucímu se a přežvykujícímu na noční pastvě.

Náhodou jsem tehdy měl v ruce opěrné prkénko pro veslaře – držel jsem je, aby se mi dostalo i té trochy rosy, jež by na ně napadala. Nevěděl jsem, kdo to je, když však počal lízat za čarou a mlaskal a oddychoval, olizuje drahocenné kapky, vyrazil jsem. Prkénko ho praštilo přímo do nosu a – byl to lodní mistr! – Vzpoura začala. Jeho nůž mi rozťal tvář a usekl dva prsty. Třetí důstojník, ten osmnáctiletý hoch, se držel statně po mém boku a zachránil mne. Právě než jsem omdlel, on a já společně jsme vyhodili lodníkovu

mrtvolu přes pažení.«

Šoupání nohou a kroky lidí měnících místa v kabině přiměly Daughtryho, že si hleděl opět své práce, na niž na chvíli zapomněl. Leště mosazné držátko, bručel si tiše:

»Ten starý chlapík to asi skutečně prodělal. Takové věci se musily stát.«

»Ne,« pokračoval Starý Námořník svým tenkým, písklavým hlasem v odpověď na nějakou otázku. »Neomdlel jsem tenkrát následkem poranění. Bylo to námahou při zápase. Byl jsem hrozně slabý. Ne, v mém těle bylo tehdy již tak málo vláhy, že jsem ani mnoho nekrvácel. A úžasné bylo, jak rychle jsem se potom uzdravil. Druhý důstojník mne sešil druhého dne jehlou, kterou si zhotovil z párátka na zuby ze slonoviny, a nití, již upředl z vláken vymnuté plachtoviny.«

»Mohu se vás otázat, pane Greenleafe, měl-li jste na prstech prsteny v té chvíli, kdy vám byly useknuty?« ptal se hlas Šimona Nišikanty.

»Prsteny? To se rozumí, a jaké krásné. Našel jsem pak jeden na dně člunu a daroval jsem jej obchodníku se santalovým dřevem, jenž mne zachránil. Byl to velký démant. Zaplatil jsem za něj sto osmdesát guineí jednomu anglickému námořníku na Barbadech. Ukradl jej, a rozumí se, že kámen měl větší cenu. Bože, byl to krásný kámen. Obchodník se santalovým dřívím nejen mi zaň zachránil život, nýbrž nadto ještě vydal plných sto liber, aby mne vypravil a koupil mi lístek na dopravu ze Čtvrtečného ostrova do Šanghaje.«

»Ty prsteny od něho nedostaneme,« zaslechl Daughtry, jak Šimon Nišikanta říká téhož večera Grimshawovi ve tmě na zádi. »Teď už neuvidíte nikde takové prsteny, jsou staré, skutečně staré.

Nejsou to prsteny, jež nosili v těch staromódních dobách obyčejní lidé. Jsou to prsteny gentlemana. Skutečného gentlemana, myslím, protože jen ti nosívali takové prsteny. Kéž by se něco podobného dostalo také do mé zastavárny. Mají ohromnou cenu.«

Téže noci mluvil steward k Michalovi:

»Chtěl jsem ti jen říci, Killeny Boy, že je možné, že mne bude mrzeti ještě před koncem naší cesty, že jsem se dal najmout za pevnou mzdu raději než za podíl na pokladu,« svěřoval Daughtry psu, ukládaje se na lože, když mu Kwaque zul střevíce. »Věř mi, Killeny, ten starý pán ví, co mluví, a byl to jistě statný chlapík svého času. Lidé se nedají připravit o prsty svých rukou a rozseknout si tvář pro nic a za nic – a nepyšní se jen tak prsteny, nad nimiž se rozplývá židovský lichvář.«



Kapitola jedenáctá

Cocky! Cocky!

Ještě dříve než *Mary Turnérova* dospěla k cíli, Dag Daughtry, sedě mezi řadami nádob s pitnou vodou v hlavním skladišti, překřtil za srdečného smíchu škuner »lodí bláznů«. To se však stalo několik týdnů později. Zatím steward konal své povinnosti, takže nikdo, ani kapitán Doane, nemohl na něho vrhnouti ani stín stížnosti. Hlavně si steward hleděl Starého Námořníka, k němuž cítil silný obdiv, ne-li náklonnost. Starý chlapík byl zcela jiný než jeho společníci. Ti neměli smyslu pro nic, než pro peníze. Všechno se v nich soustředilo jen na honbu za dolary. Steward, který sám byl nádherně bezstarostný, nemohl než vřele

Kapito

oceniti povahu Starého Námořnika, prostou všeliké úzkoprsosti a hamižnosti. Stařec patrně žil, a dopřával žiti i jiným. Byl také vždy pro to, aby poklad, jejž hledali, byl rozdělen všem.

»Vy také dostanete, co vám patří, stewarde, i kdyby to mělo být z mého podílu,« ujišťoval Daughtryho ve chvílích, kdy mu steward prokázal nějakou laskavost. »Je tam zlata habaděj. Já nemám nikoho a zbývá mi už jen tak málo života, že z toho mnoho nespotřebuji.«

Tak se »Loď bláznů« plavila dál, zatím co na zádi si všichni hráli na blázny a byli pro blázny jiným, od finského pomocníka s nevinnýma očima a něžnou duší, jenž s vůní pokladu v chřípí kradl duplikátem klíče záznamy o denní poloze lodi ze zamčeného stolu kapitána Doana, až k Ah Moyovi, kuchaři, jenž se držel stále v patřičné vzdálenosti od Kwaqua a ani slabikou neupozornil nikdy ostatních na nebezpečí, jemuž se vydávají ustavičným stykem s nositelem hrozného malomocenství.

Černoch sám nikdy ani nepomyslil na svou chorobu, ani se tím netrápil. Hleděl na ni jako na něco, co tu a tam potkává lidské tvory. Neměl žádných bolestí a do jeho chundelaté hlavy nevstoupila ani na okamžik myšlenka, že by jeho pán o tom nevěděl. Z téže příčiny neměl nikdy nejmenšího podezření, proč ho Ah Moy drží stále tak daleko od sebe. Kwaque neměl ani žádných jiných příčin k nespokojenosti. Jeho pán, jehož zbožňoval nade všechny bohy moře a džungle, byl s ním. Žije jen pro něho, Kwaque viděl ráj tam, kde právě byl se svým stewardem.

A rovněž tak Michal. Tak jako Kwaque i on zbožňoval šestilahvového muže. Michalovi i Kwaquovi značil denní, ba každé hodiny se opakující styk s Daughtrym tolik, jako spočívati ustavičně v lůně Abrahamově. Pánem Doanovým, Nišikantovým a

Grimshawovým byl bůh zakopaný v písku, bůh — zlato. Bohem Kwaquovým a Michalovým byl živoucí člověk, jehož hlas mohli slyšeti, jehož ruku mohli ucítiti právě tak jako projevy jeho srdce a citů.

Pro Michala nebylo větší rozkoše než sedět hodinu se stewardem a zpívati s ním všechny písně a melodie, jež Daughtryho napadly. Ještě s větší schopností než jeho bratr Jerry učil se Michal, a ježto jeho výchova se soustředila ke zpěvu, zpíval lépe, než kdy Villa Kennanová naučila zpívat Jerryho.

Michal uměl vyti, či lépe řečeno zpívati kteroukoli píseň, jež nebyla mimo jeho hlasový rejstřík, jakmile steward si usmyslil zpívati ji s ním. Uměl však zpívati také sám, a zvláště tak prosté písně, jako *»Domove, sladký domove«, »Bůh chraň krále«* a *»Blažené chvíle«.* Zpíval to samoten, neboť steward mu pomáhal, jsa při tom vzdálen i dvacet stop. Zdvíhaje svůj čenich do výše, zpíval Michal i *»Shenandoah«* a *»Dovez mne dolů k Rio«.*

Za kradmých příležitostí, když stewarda nebylo právě poblíž, vytáhl někdy Kwaque svou brumlačku a nutil tímto primitivním nástrojem psa, aby s ním zpíval barbarské rytmy ostrova krále Viléma. Objevil se ještě další učitel zpěvu, jehož si Michal záhy oblíbil. Jméno toho učitele bylo Cocky. Tak se aspoň představil Michalovi při prvním setkání.

»Cocky,« řekl tento tvor směle, nejevě nejmenšího strachu, když Michal, spatřiv ho, se k němu vrhl, chtěje ho zničiti. A tento lidský hlas, známka boha, vycházející z hrdla malého, sněhobílého ptáka, zarazil Michala tak, že sedl na zadek a zapátral v mezipalubí zrakem i čenichem po lidské bytosti, jež tu promluvila. Ale nebylo tu lidské bytosti, byl tu jen malý kakadu, naklánějící bez ostychu hlavu,

dívající se na něho se strany a opakující své »Cocky«.

Michal se naučil již v mládí na Meringu, že kuřata jsou tabu. Kuřata, jichž si plantážník Haggin vážil, byla něčím, co psi musí chrániti, místo aby na to útočili. Ale zde ta věc, jež nebyla kuřetem, nýbrž vypadala, jako živočichové džungle, promluvila hlasem bohů.

»Vstávej!« poroučel hned nato pták tak velitelským lidským hlasem, že se Michal opět zarazil, rozhlížeje se mezipalubím a pátraje po člověku, jenž ta slova vyslovil.

»Vstávej, nebo po tobě něco hodím!« zněl další důrazný rozkaz drobného opeřence.

Pak se ozvalo takové čínské drmolení, tak podobné hlasu Ah Moyovu, že se Michal opět, tentokráte naposled, udiveně rozhlédl.

Nato vydal Cocky tak divoký a zvláštní výbuch smíchu, že Michal stříhaje ušima a nakláněje hlavu rozpoznal ve zvuku toho smíchu zvuky všech různých hlasů, jež předtím právě slyšel.

A Cocky, těch několik uncí váhy, méně než půl libry, drobná hračka z křehkých kostí, pokrytých hrstí peří, kryjící srdce plné života a odvahy, stal se téměř hned Michalovým přítelem, právě tak jako velitelem. Třeba byl Cocky pouhým drobtem odvahy a síly, zjednal si Michalovu úctu. Pes, který by byl jediným mávnutím tlapy mohl zlomiti Cockyho hřbet a uhasiti světlo života v jeho očích, vážil si ho hned od počátku a dovoloval mu důvěrnosti, jichž by nebyl ani od Kwaqua snesl.

Od samého počátku existence psů na zemi byla mezi zděděnými vlastnostmi Michalovými zakořeněna obrana vlastní potravy. Bránil svou potravu bezděky a bez uvažování právě tak, jako tlukot jeho srdce a dýchání byly bezděčné. Jakmile se potravy jednou dotkl tlapou nebo zuby, nevzdal se jí. Jen stewardovi s největším napětím

vůle a sebezapření mohl přiznati právo dotknouti se potravy, když se jí byl jednou už sám dotkl. Kwaque, jenž psa krmil podle stewardových pokynů, věděl, že bezpečnost jeho prstů a svalů závisí na tom, aby se střežil sáhnouti ještě jednou na potravu, jakmile se jí Michal jednou ujal. Cocky však, ten uzlík peří, drobet světla a života, porušoval s naprostou nestoudností toto Michalovo tabu, ochranu potravy.

Usednuv na kraj Michalovy misky, tento nepatrný dobrodruh, odváživší se z temnot džungle do světa lidí, tato pouhá jiskra, pouhý sluneční prášek v temnotách, dovedl příměti Michala pouhým naježením své narůžovělé chocholky, rozšířením svých zorniček, podobajících se spíše černým perlám, a svým chraptivým velitelským hlasem, skrývajícím se v jeho hrdle, aby ustoupil a přenechal mu volbu nejchutnějších soust.

Věru, Cocky měl svůj zvláštní způsob, jak se ke psu chovati. Pták, jenž byl jako kalená ocel v záblesku své útočné vůle, dovedl se nadýmat a stavět se jako nějaký tlachavý, dobrodružný námořník, nebo lichotit právě tak prohnaně a úskočně jako první žena v ráji. Jakmile Cocky, stoje na jedné noze, druhou ve vzduchu a s prsty na Michalově krku, naklonil se psu k uchu a počal se k němu lichotit, Michal nemohl jinak – musil položit naježenou srst na hřbetě a s výrazem polohloupé blaženosti svolit ke všemu, co Cockyho vůle nebo vrtochy od něho žádaly.

Cocky se s Michalem spřátelil důvěrněji, protože Ah Moy se velice záhy vzdal všech svých práv k tomu ptáku. Číňan ho koupil v Sydneyi od nějakého námořníka za osmnáct šilinků, smlouvaje aspoň hodinu při tomto obchodu. Když však viděl jednoho dne, jak Cocky sedí na ohnutých prstech Kwaquovy levice, pocítil Ah Moy okamžitě

takovou nechuť k ptáku, že oželel osmnáct šilinků a Cocky neměl už pro něho ceny.

»Vám se líbit ten pták? Vy chtíti Cocky?« nabízel.

»Něco za něco,« odvětil Kwaque přesvědčen, že je to nabídka ke směně a uvažuje, zdali se snad malému kuchaři nezalíbila jeho brumlačka.

»Ne něco za něco,« odvětil Ah Moy. »Vy si nechat pták, chcete-li.«

»A jak to?« tázal se Kwaque. »Já nemít nic, co za něj mohu dát?«

»Nechci za pták nic,« opakoval Ah Moy. »Vy si ho nechat, chcete-li ho, nuže, dobře, můžete si ho nechat, mé slovo.«

A tak přešla ta hrst opeřeného života se statečným srdcem, nazývaná Cocky, do vlastnictví Kwaquova. Cocky se narodil pod klenbou džungle na ostrově Santo v Nových Hebridách, kde byl chycen do sítě dvounohým černým lidožroutem a prodán za šest kousků tabáku a primitivní sekeru jednomu skotskému obchodníku zmírajícímu malarií. Jím pak byl prodán dále a přecházel z ruky do ruky, za čtyři šilinky najimači černých dělníků, za hřeben ze želvoviny, zhotovený anglickým topičem podle starého španělského vzoru, za odhadní cenu šest šilinků a šest pencí, prohranou v kartách v lodním srubu, za opotřebovanou tahací harmoniku v ceně alespoň dvaceti šilinků, a pak za osmnáct šilinků v hotovosti malému, starému, zvadlému Číňanovi. A nyní přešel Cocky, právě tak smrtelný nebo nesmrtelný, jako každá jiskra života na naší planetě, z vlastnictví Ah Moye, lodního kuchaře, který zabil v Macao před čtyřiceti lety z nicotné příčiny svou mladou ženu a uprchl pak na moře, Kwaquovi, malomocnému černému Papuánovi, otroku Daga Daughtryho, stewarda, jenž sloužil opět jiným lidem, jimž pokorně

odpovídal »ano, pane«, »ne, pane« a »děkuji vám, pane«.

A ještě jednoho kamaráda si našel Michal, třebaže se Cocky tohoto přátelství nezúčastnil. Byl to Scraps, nemotorné mladé novofoundlandské štěně, nepatřící nikomu, leda snad celému škuneru *Mary Turnérové.* Nikdo z mužů ani na přídi ani na zádi se nedovolával vlastnictví k tomuto psisku a naopak všichni popírali, že by ho byli přinesli na loď. Říkali mu Scraps, odpadek, a ježto nikomu nepatřil, patřil všem. A přece pan Jackson slíbil Ah Moyovi, že mu urazí palici, nebude-li štěně dobře krmit, a Sigurd Halvorsen v předním srubu se snažil co nejlépe, aby urazil palici Henriku Gjertsenovi, když Gjertsen kdysi odkopl s cesty Scrapse.

Ba, šlo to ještě dále. Když Šimon Nišikanta, který přes své velké, nemotorné tělo stále jen maloval jemnými, matnými a zženštilými barvami, hodil kdysi své palubní sedátko na Scrapse proto, že mu štěně překotilo jeho stojan, ucítil ohromnou ruku Grimshawovu tak pádně na svém rameni, že se zapotácel. Byl by se téměř skácel na podlahu a po kolik dní měl ruku jako chromou a plnou modřin.

Dorostlý a dospělý Michal byl tak dobrosrdečným tvorem, že nalézal rozkoš a požitek v tom, mohl-li si nekonečně dlouho hrát se Scrapsem. Jeho hravost byla právě tak silná, jako byla silná jeho tělesná soustava, takže udováděl vždy Scrapse svými hrami k naprosté únavě. Posléze Scraps nemohl již než ležet na palubě, oddychovat a smát se odhrnutými pysky a mávnouti chvílemi bezvýsledně do vzduchu prackami při Michalových vytrvalých, na pohled divokých útocích. Přesto že Scraps převyšoval Michala vahou alespoň třikráte, byl tak lhostejný k síle svých nohou a plecí a dbal o ně právě tak málo jako mladý slon o záhon sedmikrás. Jakmile jen

mohl opět dýchati, Scraps byl však hned dychtiv nového žertování a Michal byl ochoten hrát si s ním dále. Což vše bylo pro Michala znamenitým cvikem a udržovalo ho na výši tělesně i duševně.

Kapitola dvanáctá

Otázka chronometru

»Loď bláznů« plula dál.

Michal si hrál se Scrapsem, přátelil se s Cockym, který se nad ním naparoval a k němu se lichotil a zpíval se stewardem. Dag Daughtry pil svých šest lahví každého dne, vybíral si mzdu prvního každého měsíce a obdivoval Charlie Stougha Greenleafa jako nejlepšího muže na lodi. Kwaque sloužil svému pánu a miloval ho, zatím co skvrna na jeho čele tmavěla a rostla postupující nákazou malomocenství. Ah Moy se vyhýbal černému Papuánu jako moru, myl se ustavičně a vyvařoval své pokrývky nejméně jednou týdně. Kapitán Doane si hleděl plavby a trápil se myšlenkami na svůj dům v San Francisku. Grimshaw se svýma velikýma rukama jako šunky a s ohromnými koleny dráždil zastavárníka svými jízlivými poznámkami o tom, zda přispěl k této dobrodružné výpravě stejnou měrou jako on penězi strženými za pšenici. Šimon Nišikanta si stále utíral zpocený krk zamaštěným hedvábným kapesníkem a maloval do nekonečna obrázky vodovými barvami. Pomocník trpělivě kradl pomocí falešného klíče šířku a délku lodi, a Starý Námořník se utěšoval svou skotskou, kouřil vonné havanské doutníky, tři kusy za dolar, opatřené na tuto cestu, a tlachal ustavičně o parnu v člunu trosečníků a o místě, na němž je zakopán poklad na sáh hluboko.

Dostali se na místo v oceánu, jehož polohu Dag již nedovedl určiti. Nikde žádná země nerušila okraje moře. Loď byla středem,

obzor pak nezměrným a věčným kruhem světa. Magnetická střelka v kompasnici byla bodem, podle něhož *Mary Turnérova* řídila svůj směr. Slunce vycházející na východě a zapadající na západě bylo stále korigováno a zkoušeno pomocí deklinace, deviace a variace; hvězdy pak a souhvězdí na svém nočním pochodu oblohou sloužily k přezkoušení denních výpočtů.

V těchto končinách oceánu hlídky musily být na svém místě na stěžni od rozednění až do soumraku, kdy *»Mary Turnerová«* byla přitočena do větru, aby podržela přes noc svou polohu. Jak čas postupoval a vůně pokladu, jak Starý Námořník říkal, se stávala silnější, všichni tři podnikatelé výpravy se počali zdržovati na výšinách. Grimshaw se spokojil tím, že stál na hlavní košové příčce. Kapitán Doane se vyšplhal výše a usedl na trám čelního stěžně s nohama opřenýma o lano malého stožáru. Šimon Nišikanta se odtrhl od nekonečného malování všelikých krás moře a oblohy, jaké malují děvčata v ústavech, aby se dal zdvihnouti na příční provazce v zádi plachty, kam vytáhli jeho mohutný trup dva šklebící se štíhlí námořníci a přivázali ho pečlivě k příčním trámům. Odtud tento lovec pokladů upíral přes hladinu zalitou sluncem oči ozbrojené párem nejlepších skel, jež nevyplaceny uvázly v Nišikantově zastavárně.

»Podivná věc,« bručel Starý Námořník. »Divná, prapodivná. Právě zde je to místo. Omyl je vyloučen. Spolehl jsem úplně na toho mladíka, na toho třetího důstojníka. Bylo mu teprve osmnáct, ale vyznal se v plavbě lépe než kapitán. Nedostal se snad k atolu po osmnácti dnech ve člunu? Neměli jsme normálního kompasu, a vy víte, čím je obzor malého člunu na širém moři pro sextant. Ten hoch zemřel, ale umíraje udal mi směr a ten se osvědčil tak, že jsem

dostihl k atolu hned druhého dne po tom, kdy jsem hodil jeho tělo přes palubu.«

Kapitán Doane pokrčil rameny a vyzývavým pohledem se utkal s nedůvěřivým zrakem arménského žida.

»Přece se to nemohlo potopiti,« přerušil Starý Námořník obratně zlověstné ticho. »Ten ostrov nebyl pouhou mělčinou ani útesem. Lví Hlava měla osmatřicet set a pětatřicet stop. Viděl jsem, jak kapitán a třetí důstojník ji měřili.«

»Prohrabal a pročesal jsem moře hezky důkladně,« vybuchl kapitán Doane, »a zuby mého hřebenu nejsou tak daleko od sebe, aby jimi proklouzla hora vysoká čtyři tisíce stop.«

»Podivná věc, přepodivná,« bručel Starý Námořník, zpola sám k sobě, zpola k lovcům pokladu. Potom náhle vyjasnil tvář a živě dodal:

»Inu, variace se změnila, kapitáne Doane. Počítal jste se změnou variace za půl století? V tom by byl velký rozdíl. Pokud tomu rozumím – nejsem ovšem plavcem – nebyla v těch dnech variace tak určitě a přesně známa jako dnes.«

»Šířka je šířka a délka je délka,« opáčil mrzutě kapitán. »Variace a deviace se užívá při určení a ocenění jen přibližného výpočtu.«

To sice bylo španělskou vesnicí pro Šimona Nišikanta, ale žid byl ihned ochoten zaujmouti totéž stanovisko jako Starý Námořník.

Ale Starý Námořník byl poctivec. Poskytl-li židovi v jedné chvíli výhodu, vyvážil ji hned v následujícím okamžiku výhodou, poskytnutou kapitánu.

»Je to škoda,« nadhazoval kapitánu Doanovi, »že máte jen jeden chronometr. Celá chyba může spočívat v chronometru. Proč jste se vydali na cestu jen s jedním chronometrem?«

»Chtěl jsem dva,« hájil se žid. »Vy to víte, Grimshave?«

Farmář váhavě přisvědčil a kapitán vybuchl:

»Nebyl jste však pro tři chronometry.«

»Jestliže by dva nebyly lepší než jeden, jak jste sám řekl a jak Grimshaw dosvědčí, pak by tři nebyly také lepší než dva, leda že by to stálo víc peněz.« proto, že nám vorvaň porouchal loď. Jednou se potopila loď *»Essex«* na západním pobřeží Jižní Ameriky, dvanáct set mil od nejbližší pevniny, kam se dostali na malých člunech, a to jen proto, že velká vorvaní samice ji rozbila na třísky!«

Ale Šimon Nišikanta ve své psince, neuznávaje kapitána za hodna odpovědi, pokračoval ve střelbě, dokud nezahnal posledního vorvaně z okruhu, kam jen dohlédly jeho oči.

»Pamatuji se na ten případ s *„Essexem"*,« řekl Starý Námořník Dag Daughtrymu. »Byla to samice s teletem, která potopila loď. Měli spodek naplněný do dvou třetin a potopili se dřív, než uplynula hodina. O jednom z člunů nikdo pak už neslyšel.«

»Nedostal se jeden z člunů té lodi až k Hawaji, pane?« tázal se Daughtry s povinnou úctou. »Před třiceti lety, když jsem byl v Honolulu, setkal jsem se s nějakým mužem, starým mazavkou, a ten tvrdil, že býval harpunářem na velrybářské lodi, potopené vorvaněm na pobřeží Jižní Ameriky. Bylo to po prvé a naposledy, kdy jsem o něčem takovém slyšel, až zase nyní o tom vypravujete, pane. Byla to asi táž loď, nemyslíte, pane?«

»Snad, ačli nebyly dvě různé lodi potopeny vorvaněm na západním pobřeží,« odvětil Starý Námořník. »O jedné z nich není pochybnosti, totiž o lodi *„Essex"*. Je to dokázáno. Je možno, stewarde, že ten muž, o němž jste se zmínil, byl z *„Essexu".«*

Kapitola třináctá

Hra Starého Námořníka

Kapitán Doane usilovně pracoval, sleduje slunce na jeho denní dráze pomocí rovnic. Opravoval odchylky způsobené rotací země a kreslil nesčíslné Summerovy čáry, hledaje zeměpisnou šířku, kde umístiti loď. Z toho všeho mu hlava šla kolem.

Šimon Nišikanta se mu nepokrytě posmíval. Neměl valné mínění o plavecké schopnosti kapitánově a maloval si raději obrázky vodovými barvami. Měl-li jasno v hlavě, střílel dále vorvaně a mořské ptáky, jakož i na vše, čemu jen mohl ublížiti. Byl-li naopak skleslého srdce, jevil předráždění nad zklamáním, že stále ještě se neobjevuje vrcholek Lví Hlavy na ostrově, o němž bájil Starý Námořník.

»Ukáži vám, že nejsem držgrešle,« prohlásil jednoho dne Nišikanta, když se byl pekl na stožáru po plných pět hodin, pátraje po ostrově. »Kapitáne Doane, zač by byly na prodej zvláštní chronometry v San Francisku – dobré chronometry z druhé ruky?«

»Řekněme za sto dolarů,« odpověděl kapitán.

»Dobrá, navrhnu vám něco a není v tom žádný švindl. Vydání za ten chronometr by se bylo rozdělilo na nás tři. Ale já jej chci dát sám ze své kapsy. Řekněte námořníkům, že já, Šimon Nišikanta, zaplatím sto dolarů ve zlatě tomu, kdo první zahlédne zemi na Greenleafově šířce a délce.«

Ale námořníci, kteří po této výzvě, obsadivše všechny stožáry, byli odsouzeni ke zklamání, neboť měli jen po dva dni příležitost

pokoušeti se o slíbenou odměnu. Nebylo to ani možno přičítati výhradně Dag Daughtrymu, přesto že to byl jeho vlastní úmysl a čin, který stačil připraviti námořníky o jejich naději.

Pod podlahou hlavní kajuty provedl steward v těch dnech dole v lazarete náhodou přehlídku sudů s pivem, složených tam pro něho. Spočítal sudy a s počátku nemohl ani důvěřovat svým smyslům. Škrtal sirku za sirkou a počítal opět, potom marně prohledal celý lazaret v naději, že najde ještě někde jinde další sudy s pivem. Ale nenašel už nic.

Potom usedl pod padacími dveřmi v podlaze hlavní kajuty a dobrou hodinu uvažoval. Byl to opět ten zatr……… žid, usoudil – jenž byl ochoten vyzbrojiti »Mary *Tumerovou«* dvěma chronometry místo třemi; žid, jenž schválil úmluvu o dostatečné zásobě piva, aby Dag Daughtry mohl mít denně svých šest lahví. Ještě jednou steward spočítal sudy, chtěje se přesvědčiti. Byly tu tři. A ježto každý sud obsahoval dva tucty lahví a ježto jeho příděl byl každého dne půl tuctu lahví, bylo patrno, že zásoba piva, na kterou se zde díval, vydrží už jen na dvanáct dní. A dvanáct dní nestačilo k tomu, aby se dostali z těchto opuštěných končin moře k nejbližšímu možnému přístavu, kde by mohli nakoupiti piva.

Steward rozhodnuv se, nemařil času. Hodiny ukazovaly tři čtvrti na dvanáct, když vylezl opět z lazaretu, zabouchl padací dveře pospíšil si prostříti stůl. Posluhoval společníkům při poledním jídle, ač se musil všemožně přemáhat, aby nepřevrhl velkou mísu hrachové polévky na hlavu Šimona Nišikanty. Co ho zdrželo od tohoto činu, bylo vědomí plánu, který si umínil provésti ještě téhož dne odpoledne v hlavním skladišti, kde byly uloženy sudy s pitnou vodou.

Ve tři hodiny, zatím co Starý Námořník ve své kabině dřímal a

zatím co kapitán Doane, Grimshaw a polovice hlídky na palubě visela v chomáčcích na stěžních, snažíc se vykouzliti Lví Hlavu ze safírového moře, sestoupil Dag Daughtry po žebříku otevřeným průvlakem do hlavního skladiště. Tam v dlouhých řadách s uličkami uprostřed stály s obou stran sudy s pitnou vodou.

Steward vytáhl ze zástěry topůrko, k němuž se hodil půl palce dlouhý nebozízek, jejž vyňal z kapsy kalhot. Kleče na kolenou navrtal čelo prvního sudu. Voda vytekla na podlahu a odtékala do podlodí. Pracoval rychle, navrtávaje sud za sudem na té straně uličky, jež vedla do hustého šera.

Dostihnuv posléze konce první řady sudů, ustal na okamžik, naslouchaje kloktání četných praménků zmařené pitné vody. Vtom jeho bystrý sluch postřehl podobné kloktání i s pravé strany nejbližší řady. Naslouchaje pozorněji byl by steward mohl přisahati, že slyší zvuk nebozezu, zavrtávajícího se do tvrdého dřeva.

Minutu poté, ukryv pečlivě své topůrko a nebozez, připlížil se steward k druhé řadě sudů. Jeho ruka spočinula na rameni muže, jehož nemohl v temnu rozeznati, jenž však, kleče na kolenou a oddychuje, vrtal vytrvale do čela sudu. Vinník se nepokusil uniknouti, a když Daughtry škrtl sirkou, hleděl tváří v tvář Starému Námořníku.

»Na mou duši!« zabručel steward s úžasem. »Proč u všech čertů vypouštíte tu vodu?«

Pocítil, jak se tělo starcovo chvěje rozčilením a v téže chvíli se v jeho srdci probudil soucit s ním.

»Tak je to tedy,« zašeptal. »Dobrá, nedbejte mne. Kolik jste jich už navrtal?«

»Všechny sudy v této řadě,« zněla šeptem odpověď. »Neřeknete

to na mne těm … těm ostatním?«

»Zdali jim to řeknu?« zasmál se Daughtry tiše. »Mohu vám říci, starý, že oba hrajeme tutéž hru, ačkoli nevím, proč vy ji hrajete. Právě jsem navrtal tuhle řadu sudů. A teď vám radím, pane, abyste odtud hleděl odejiti se zdravou koží, pokud to jde. Všichni jsou nahoře a nikdo vás nezpozoruje. Já zde budu pokračovati a skončím tu práci… Nechám tu jen tolik vody, aby nám stačila, řekněme, na nějakých dvanáct dní.«

»Chtěl bych s vámi mluvit … chtěl bych vám vysvětlit,« koktal Starý Námořník.

»Dobře, pane, rád se přiznám, že jsem velice zvědav slyšeti to. Přijdu k vám dolů do kajuty, řekněme, za deset minut a pohovoříme si o tom. Ať však máte za lubem cokoli, držím s vámi, protože také mně náhodou jde o to, abychom se brzy dostali do některého přístavu. Ostatně, pane, mám k vám velikou úctu a líbíte se mi. Teď však jděte. Za deset minut vás navštívím.«

»Mám vás rád, stewarde, jste dobrý hoch,« koktal stařec.

»Já vás mám také rád – po čertech víc než ty lakomé žraloky tam nahoře. Ale teď toho nechme. Hleďte se odtud dostat a já zde zatím dodělám tuhle švandu.«

Za čtvrt hodiny, když všichni »lakomí žraloci« byli stále ještě na stožárech, Charles Stough Greenleaf seděl ve své kajutě a srkal skotskou, zatím co Dag Daughtry stál za stolem před ním, pije pivo přímo z láhve.

»Snad jste o tom nevěděl,« řekl Starý Námořník, »ale tohle je už má čtvrtá cesta za pokladem.«

»Chcete říci, že…?« zašeptal užasle Daughtry.

»Ano. Není vůbec pokladu. Nikdy ho nebylo – právě tak jako

nebylo Lví Hlavy, člunu a všech těch značek a směrů.«

Dag Daughtry si vjel rukou do prošedivělých vlasů. Všecek zaražen a rozpáčit podotkl:

»Inu, pane, dostal jste mne. Už jsem pomalu sám také věřil v ten poklad.«

»Vskutku? Stewarde, těší mne, že to slyším. Je z toho vidět, že jsem dosud nezhloupl, mohu-li ještě oklamat muže, jako jste vy. Je snadno oklamati ty, kteří znají jen touhu po penězích. S vámi je to jinak. Vy nežijete a nedýcháte jen pro peníze. Pozoroval jsem vás a toho vašeho psa. Pozoroval jsem vás a vašeho černocha. Také jsem vás pozoroval s vaším pivem. A protože vaše hlava a srdce nejsou plny zakopaného pokladu, je nesnadno vás oklamati. Z těch, kteří na nic jiného nemyslí a nemají pro nic jiného smysl než pro poklad, lze si ku podivu snadno dělat blázny. Jsou to muži prázdní a jaloví. Dejte jim vnadidlo sto dolarů a jsou hned jako hladová štika, chňapající po něm. Nabídněte jim tisíc dolarů nebo deset tisíc a budou jako blázni. Já jsem starý muž, velmi starý. Chci žít, dokud nezemru – totiž žít slušně, pohodlně a důstojně, jak se sluší.«

»A patrně máte rád daleké cesty? Začínám už do toho vidět, pane. Právě když se začínáte blížit k místu, kde pokladu není, nějaká malá nehoda, na příklad ztráta pitné vody, přinutí loď uchýliti se do některého přístavu. Potom začne honba za pokladem znova, což?«

Starý Námořník přisvědčil a jeho vybledlé oči zamžouraly.

»Tak to bylo s lodí *Emma Louisa.* Držel jsem ji na dlouhé cestě přes osmnáct měsíců pomocí nehody s pitnou vodou. A mimo to mne hostili v jednom z nejlepších hotelů v Novém Orleansu čtyři měsíce, než výprava začala. Chovali se ke mně pěkně, skutečně skvěle.«

»Řekněte mi všecko, pane, velice mne to zajímá,« řekl Dag

Daughtry, dopíjeje láhev. »Je to pěkná hra. Mohl bych se jí přiučit a užít jí až budu starý, ale dávám vám své slovo, pane, že tím nechci vaši hru kazit. Nezačal bych s tím, dokud vy budete na živu, pane. Na mou duši je to pěkná hra.«

»To si musíte především najít lidi s penězi – víte takové, kteří mají hodně peněz, takže jim nějaká ztráta neublíží. Ti se také dají snadno nachytat…«

»Protože jsou žravější,« přerušil ho steward. »Čím víc peněz kdo má, tím víc jich chce mít.«

»Zcela tak,« pokračoval Starý Námořník. »Ale nějakou náhradu za to přece mají. Takové mořské cesty slouží totiž zdraví výtečně. Celkem vzato, neubližuji jim tím. Dělá jim to dobře a zlepšuje to jejich zdravotní stav.«

»Ale vaše jizvy – ta rozseknutá tvář – a prsty, jež vám chybějí na ruce? Neutržil jste ty rány v boji, když vás lodník napadl nožem? Kde jste k nim tedy u všech všudy přišel? – Počkejte okamžik, pane. Naliji vám ještě skleničku.«

S nově naplněnou sklenkou vypravoval Charles Stough Greenleaf historii svých jizev.

»Především musíte vědět, že jsem, no – že jsem gentleman. Mé jméno mělo své místo na stránkách dějin Spojených států, dříve ještě než byly Spojenými státy. Dosáhl jsem své akademické hodnosti na universitě, kterou není třeba jmenovati. Mimochodem řečeno, jméno, pod nímž jsem znám, není mým jménem. Složil jsem je pečlivě ze jmen jiných rodin. Měl jsem v životě různé nehody. Vstoupil jsem na palubu, když jsem ještě byl mladým mužem, ačkoli to nikdy nebyla paluba *Wide Awake,* která je pouze lodí mé obraznosti – lodí, jíž si opatřuji na stará kolena živobytí. Ptáte se na mé jizvy a na ty prsty?

Stalo se to náhodou. Bylo to jednou zrána, ve chvíli, kdy jsme vstávali se svých lůžek v Pullmanově spacím vagoně. Tam došlo k té nehodě. Ježto vůz byl přeplněn, musel jsem se spokojit s hořejším lůžkem. Bylo to před několika lety. Byl jsem již starý člověk. Přijížděli jsme nahoru z Floridy. Byla to srážka na vysoké trati. Vlak se vyšinul, několik vozů se překotilo na bok a spadlo dolů, devadesát stop na dno vyschlého potoka. Řečiště bylo suché, byla tam jen kaluž vody asi tak deset stop v průměru a osmnáct palců hluboká. Všecko ostatní byly suché balvany a já jsem spadl právě do toho rybníka. To se stalo tak: Oblékl jsem si právě střevíce, kalhoty a košili a chystal jsem se slézti s lůžka. A tak jsem tu byl, sedě na okraji lože, nohy mně visely dolů, když vtom se lokomotivy srazily. Ta lůžka, hořejší i dolejší na druhé straně, byla již zřízencem dána do pořádku. Já jsem tam seděl s nohama dolů, nevěda, jak k tomu došlo. Ovšem že jsem opustil lůžko, přelétl jsem jako pták prostorem, vylétl skleněnou tabulí v okně na protější straně hlavou napřed, přemetl jsem se opět a opět, padaje těmi devadesáti stopami, přemetl jsem se víckrát, než si pamatuji, a nějakým zázrakem byl jsem téměř ve vodorovné poloze, když jsem dopadl do rybníka. Byl, jak už jsem řekl, osmnáct palců hluboký, ale dopadl jsem tam na plocho a jako do peřin. Z celého vozu přežil jsem to já jediný.

Vůz padl asi čtyřicet stop ode mne bokem a vytáhli z něho jen mrtvoly. Když mne však vylovili z rybníka, nebyl jsem mrtev. A když byli se mnou lékaři hotovi, prsty na mé ruce byly ty tam, na tváři zbyla ta jizva … a měl jsem od té doby o tři žebra méně. – Inu, neměl jsem proč naříkat. Pomyslete, že všichni ostatní v tom voze – všichni byli mrtvi. Na neštěstí jel jsem tehdy bezplatně a nemohl jsem žalovat železnici o náhradu. A tak mne tu vidíte, jediného člověka,

jenž se kdy potopil s výše devadesáti stop do vody osmnáct palců hluboké a zůstal na živu, aby o tom vypravoval. — Jářku, stewarde, nalejte mi ještě jednu …«

Dag Daughtry mu vyhověl a všecek vzrušen, otevřel si také ještě láhev piva.

»MIuvte dál, pane, pokračujte,« zamručel chraplavě, otíraje si rty. »Jak jste přišel na tu honbu za pokladem? Umírám zvědavostí. Pane, obdivuji vás.«

»Řekl bych, stewarde,« pravil Starý Námořník, »řekl bych, že jsem se narodil se stříbrnou lžičkou, jež mi tála v ústech a udělala ze mne marnotratného syna. Mohu říci, že jsem se narodil s páteří a mou páteř nebylo lze ohnouti. Ne pro nějaké železniční neštěstí, nýbrž pro různé věci před ním a po něm, považovala mne má rodina za mrtva. – Ale já jsem ji nechal žíti. Tak se má věc. Nechal jsem svou rodinu žít a – ostatně nebylo to jejich vinou! Nikdy jsem nenaříkal, nikdy jsem se jich nedoprošoval. Zkoušel jsem to, jak jsem mohl – s bavlnou v Jižním moři, s kakaem z Tongy, s gumou a mahagonem na Yucatanu. Ale na konec jsem spal v noclehárnách a jedl jsem odpadky v různých stravovnách a pokoutních jídelnách. Víckrát než jednou stál jsem o půlnoci v řadě hladových při rozdělování chleba a uvažoval jsem, zdali snad neomdlím dříve, než dostanu sousto.«

»Říkáte, že jste si nestěžoval své rodině,« bručel Dag Daughtry s obdivem.

Starý Námořník vypjal ramena, pohodil hlavou, pak ji naklonil opět kupředu a opakoval:

»Nikdy jsem si nepostěžoval! Přišel jsem do chudobince, byl to takový obecní domek pro chudé, snad to znáte. Žil jsem uboze. Jako

zvíře jsem žil. Šest měsíců jsem žil jako to zvíře, ale pak jsem poznal, jak se z toho dostanu. Vystavěl jsem si *Wide Awake.* Stavěl jsem ji trám za trámem, opatřil jsem ji měděným obkladem, vybral jsem pro ni stěžně a každý kus prkna, osobně jsem přihlížel, až byla úplně vypravena na přídi i zádi, opatřil jsem pro ni mužstvo a vyplul s ní do Jižního moře za pokladem, který, jak je vám známo, vězí zrovna na sáh hluboko v písku. Víte« – vysvětloval – »to všecko jsem vykonal pouze ve své fantasii, neboť po celou tu dobu jsem byl odkázán na pohostinství chudobince.«

Tvář Starého Námořníka náhle ztvrdla, zdivočila, a jeho ruka bleskem uchopila zápěstí Daughtryho, svírajíc je ve třech zvadlých prstech silou oceli.

»Dlouhá a krušná byla cesta z chudobince ven. Dlouho trvalo, než jsem opatřil náklad na tu malou dobrodružnou pout s *Wide Awake.* Pracoval jsem v prádelně chudobince po dvě léta za dolar a půl týdně. Pracoval jsem svou jedinou schopnou rukou, roztřiďuje špinavé prádlo a skládaje prostěradla a povlaky. Tehdy jsem tisíckrát myslil, že můj starý hřbet se rozpadne! Miliónkráte jsem cítil v své hrudi nedostatek každého palce svých chybějících žeber. Vy, stewarde, jste ještě mladý muž …«

Daughtry se zašklebil, škrábaje se v prošedivělých vlasech.

»Jste ještě mladý muž, stewarde,« trval Starý Námořník na svém nedůtklivě. »Ještě nikdy jste nebyl vyloučen ze života. V chudobinci nemají na nic ohled – ani k stáří, ani k životu vůbec. Jak bych vám to řekl? Člověk tam není mrtev. Ale není také živ. Je něčím, co kdysi žilo a co je na cestě, aby umřelo. Snad se na malomocné hledí podobně, a také na blázny. Když jsem byl ještě mlád a byl jsem na moři, jeden z našich důstojníků zešílel. Někdy zuřil a

musili jsme s ním zápasit, ohýbajíce mu ruce, ochromujíce mu svaly, svazujíce ho. Pak jsme udýcháni seděli na jeho těle, aby nemohl ublížiti ani nám, ani sobě, ani lodi. Ten člověk, ač dosud žil, pro nás zemřel. Rozumíte už? Nebyl už jedním z nás, nebyl jako my. Byl něčím jiným. Tak i v chudobinci lidé, kteří nebyli ještě pohřbeni, jsou vlastně mrtvi. Slyšel jste mne tlachat o pekle na tom člunu. Je to pouhé příjemné rozptýlení, taková plavba trosečníků, u porovnání s chudobincem. Potrava z milosti, špína, opovržení, pokoření – to vše činí z člověka zvíře. Dva roky jsem pracoval za dolar a půl týdně v prádelně. A představte si mne, který jsem se narodil se stříbrnou lžičkou v ústech – v bavlnce, stewarde – představte si mne, mé staré rozbolavělé kosti, starý žaludek, pamatující na požitky mládí, mé staré podnebí ještě lehtivé a vzpomínající na všechny chuti, jichž jsem okusil v mladších letech – jak pravím, představte si mne, stewarde, jenž jsem dříve dovedl rozhazovat marnotratně plnýma rukama, jak nyní spořím dolar a půl jako lakomec, nevydávaje z něho jediného centu na tabák, nezmirňuje nikdy sebemenší pochoutkou smutný stav svého žaludku. A jak jsem se při tom vzpíral hrubosti a nestravitelnosti té žebrácké stravy. Vyžebrával jsem tabák, mizerný laciný tabák od zchátralých starců, chvějících se již na okraji rozkladu. Ano, a když jsem jednoho jitra našel Samuele Merrivala mrtvého na pryčně vedle sebe, prohledal jsem nejprve kapsy jeho starých kalhot, pátraje po žvanci tabáku, jenž tvořil, jak jsem věděl, celou jeho pozůstalost! Teprve pak jsem jeho smrt ohlásil. Ó, stewarde, jak úzkostlivě jsem si hleděl těch svých grošů! Chápete? – Byl jsem vězeň a chtěl jsem si vypilovat cestu z vězení malou ocelovou pilkou. A vypiloval jsem ji!«

Starcův hlas přešel v pronikavý skřek triumfu.

»Stewarde, vypiloval jsem ji…!«

Dag Daughtry zdvihl svou láhev a řekl upřímně a důrazně: »Pane, připíjím vám!«

»Děkuji vám, pane – vy mne chápete,« odvětil Starý Námořník s důstojnou prostotou k tomuto přípitku. Dotknuv se sklenicí láhve, napil se pak současně se stewardem.

»Opouštěje chudobinec byl bych měl sto padesát šest dolarů,« pokračoval. »Avšak dva týdny jsem ztratil následkem chřipky a jeden týden zánětem pohrudnice, takže jsem odcházel z onoho místa za živa pohřbených, maje pouze sto padesát jeden dolar a padesát centů.«

»A ty peníze, ta malá pilka se stala páčidlem, jímž jste se chtěl vloupati zpět do života,« pravil Daughtry s nelíčeným obdivem.

Zjizvená tvář a vybledlé oči Charlie Stougha Greenleafa zazářily, když pozdvihl sklenku.

»Stewarde, připíjím vám! Vy mne chápete a dobře jste to vyslovil. Chtěl jsem se vloupat zpět do domu života. Ta ubohá částka peněz nahromaděná dvouletým strádáním a mukami byla mým páčidlem. Pomyslete! Částka, již jsem dříve, v dobách, než ještě stříbrná lžička byla roztavena, vsadil bezstarostně a bez rozvahy na jednu kartu. Ale jak jste řekl, vkrádal jsem se zpět do života jako zloděj a přišel jsem do Bostonu. Máte pěkný způsob řeči, dovedete se vhodně vyjadřovati, stewarde, připíjím vám!«

Láhev i sklenka opět o sebe zazvonily a oba muži se napili, hledíce si tváří v tvář. Oba si byli vědomi, že oči, do nichž hledí, jsou poctivé a plny porozumění.

»Bylo to však slabé páčidlo, stewarde. Neodvážil jsem se opřít o ně celou vahou, abych si zjednal náležitý průlom. Najal jsem si pokoj v malém, ale slušném hotelu evropského druhu. Bylo to v Bostonu,

myslím, že jsem to už řekl. Ó, jak pečlivě jsem si tehdy hleděl svého páčidla! Jedl jsem sotva tolik, abych se udržel při životě. Platil jsem však pití za jiné – platil jsem za pití s tváří majetného muže, což mělo sloužit za ověření a doklad mého vypravování. Při těch zdánlivých pitkách, stewarde, spřádal jsem své povídačky o *Wide Awake* a o člunu, o značkách a pokladu v písku. – Na sáh hluboko v písku, tak jsem říkal doslovně; bylo to psychologické, chutnalo to mořskou solí, mořskými dobrodruhy a kořistí španělských lupičů. Všiml jste si, stewarde, té hrudky zlata, kterou nosím na řetízku? V té době jsem si nemohl dopřáti takového nuggetu, místo toho jsem však stále mluvil o zlatě, kalifornském zlatě, hroudách z jam, vynášejících devětačtyřicet a padesát. Doslovně tak. Byla v tom barva. Později, po své první cestě z Bostonu, byl jsem již v takových poměrech, že jsem si mohl koupiti tu hrudku. Bylo to vnadidlo, po němž se lidé hnali. A brali jako ryby. Ty prsteny byly také vnadidlem. Teď už nespatříte nikde takových prstenů. Jakmile jsem měl k tomu prostředky, koupil jsem je také. Vezměte tu hrudku. Mluvím a hraji si s ní, bezděky mluvě o velkém zlatém pokladu, jejž jsme pohřbili v písku. Pojednou lesk té hrudky vzbudí v mé mysli nové vzpomínky. Mluvím o člunu, o naší žízni a hladu a o třetím důstojníku, o tom hezkém chlapíku s panenskými tvářemi, hladce oholenými, že on to byl, jenž užíval té hrudky jako závaží na udici, když jsme chytali ryby.

Ale vraťme se do Bostonu. Povídačky a povídačky vypravoval jsem v zdánlivé opilosti svým přátelům, hlupákům, jakými vesměs byli. Pověst se nesla dál, až jednoho dne nějaký mladý muž, zpravodaj, se pokusil mne interviewovati ohledně toho pokladu a *Wide Awake.* Byl jsem pln nevole, rozhněval jsem se. Nu, jen zvolna, stewarde, jen zvolna; v srdci cítil jsem naopak divokou radost, když

jsem odepřel rozmluvu tomu mladému zpravodaji. Ó, věděl jsem, že se od mých známých dověděl podrobností víc než dost.

Ranní listy tehdy přinesly celé sloupce s tučnými nadpisy o mém příběhu. Počal jsem dostávat návštěvy. Vybíral jsem mezi nimi pečlivě. Mnozí byli ochotni odvážit se dobrodružství, ale neměli sami peněz. Odbyl jsem je, vyhýbal jsem se jim a čekal jsem dál. Jedl jsem v té době ještě méně, ježto můj malý kapitál počal se ztrácet.

Nu, a pak přišel veselý, mladý doktor – byl to doktor filosofie, velice bohatý člověk. Srdce mi poskočilo, když jsem ho spatřil. Zbývalo mi ještě dvacet osm dolarů – až dojdou, pak chudobinec nebo smrt. Byl bych se rozhodl spíše pro smrt, než abych se stal členem té ubohé společnosti, těch za živa mrtvých! Nevrátil jsem se tam však, ani jsem nezemřel. Krev čiperného mladého doktůrka se vzpěnila při myšlence na Jižní moře. Destiloval jsem v jeho chřípí všechny pachy vzduchu přesyceného vůní dalekých krajů. Vyvolal jsem před jeho zrakem vidiny pasátových oblak, monsunové oblohy, palmových ostrůvků a korálových moří…

… Ano, bylo to veselé, čilé štěně, nádherně bezstarostné ve své štědrosti, neohrožené jako lví mládě, pružné jako leopard a potrhlé, trochu potrhlé čertovinami a vrtochy, lehtajícími jeho citlivý mozek. Vidíte, stewarde! Než jsme vypluli na rybářském škuneru *Gloucester,* jejž zakoupil a který dovedl ukázat paty většině jacht, dovedl mne doktor do svého domu, abychom se domluvili o zavazadlech. Přehlíželi jsme právě jeho šatník, když mne oslovil:

„Rád bych věděl, co bude moje dáma říkat mé dlouhé nepřítomnosti. Co říkáte? Nemohla by jít s námi?“

Nevěděl jsem, že by měl ženu. Pohlédl jsem na něho překvapeně a nedůvěřivě.

„Vidím, že tomu nevěříte, ale přesto přece ji vezmu s sebou na výpravu," smál se mi zlomyslně. „Pojďte, seznámím vás."

Vedl mne do své ložnice a k svému loži. Tam, odhrnuv pokrývku, ukázal mi ji. Spala, jako spala již po kolik tisíc let – byla to mumie štíhlého egyptského děvčete.

Nu, a ta mumie plula s námi po celou tu dalekou, marnou cestu do Jižního moře a zpět. Věru, stewarde, na mou čest, zamiloval jsem se téměř také do toho milého děvčete.«

Starý Námořník se snivě zahleděl do své sklenice a Dag Daughtry použil ticha k otázce:

»A což ten mladý muž! Jak přijal zklamání, když naděje na poklad se zřítila?«

Tvář Starého Námořníka zazářila veselostí.

»Inu, nazval mne zábavným starým šejdířem, ale nezlobil se příliš. Skutečně, stewarde, zamiloval jsem si toho mladého muže jako syna. S rukou na mém rameni – věděl jsem, že je v tom něco víc než pouhá laskavost – mi prozradil, že jsme nebyli ještě ani na řece Plate, a už prý mne dokonale prohlédl. Směje se a poklepávaje mi na rameno způsobem, jenž byl spíše laskáním než důvěrností, vytkl mi všechny nesrovnalosti v mé historce. Všechny ty nesrovnalosti, stewarde, díky jemu, jsem od té doby opravil. Řekl mi, že cesta se potkala s velkolepým úspěchem a že bude na věky mým dlužníkem.

A co jsem jinak mohl dělat? Řekl jsem mu pravdu. Jemu jsem řekl dokonce i své pravé jméno a hanbu, již jsem tomu jménu ušetřil, zapřev je.

A on mi položil ruku na rameno, povídám vám, stewarde, a …«

Starý Námořník umlkl. Jeho hlas počal býti chraplavým a vláha s očí počala mu smáčeti líce.

Dag Daughtry mu mlčky nalil a Starý Námořník se douškem opět vzpamatoval.

»Doktor mi tehdy řekl, abych se přestěhoval k němu a žil u něho, a dovedl mne do svého velkého osamělého domu ještě téhož dne, kdy jsme přijeli zpátky do Bostonu. Řekl mi také, že promluví se svým právním zástupcem – ta myšlenka ho stále dráždila – aby prý, jak řekl, mne „adoptoval“. „Budu vás adoptovati spolu s Isthar,“ řekl. Isthar bylo jméno toho děvčete, té malé mumie.

Tak jsem se opět octl v životě, stewarde, a měl jsem býti podle zákona adoptován. Ale život je zrádce. O osmnáct hodin později, zrána, našli milého doktora mrtvého s tou malou mumií po jeho boku. Byla to srdeční vada, výron některé cévy do mozku.

Prosil a zapřísahal jsem jeho příbuzné, aby ti dva byli spolu pohřbeni. Avšak byl to tvrdý, chladný novoanglický lid, ti jeho bratranci a tety. Isthar poslali do musea, a mně poskytli týden, abych se uklidil z domu. Opustil jsem jej za hodinu a oni ještě prohlédli mé zavazadlo, než mi dovolili odejiti.

Šel jsem do Nového Yorku. Tam potom počala táž hra, s tím jen rozdílem, že jsem měl více peněz a mohl jsem to lépe zahřátí. Totéž bylo pak v Novém Orleansu, v Galvestonu. Přišel jsem do Kalifornie. Tohle je nyní má pátá cesta. Měl jsem krušnou práci, než jsem dostal ty tři dohromady, a spotřeboval jsem celou svou zásobu peněz, než podepsali smlouvu. Jednali nízce. Myslíte, že mi dali nějakou částku zálohou? Ani nápad! Jaká to pošetilá myšlenka. Vyčkal jsem však vhodné doby, udělal jsem pořádný účet v hotelu a posléze jsem si poručil ještě bohatý výběr likérů a doutníků, což vše jsem si dal s účtem poslati na škuner. Bože, ti zuřili, div si vlasy nervali! Řekli, že to prý není možné. Roznemohl jsem se z toho. Řekl jsem jim, že mi

zničili nervy, že jsem nemocen. Čím víc zuřili, tím víc jsem churavěl. Pak povolili a hned mi bylo lépe. A teď jsme zde bez vody a patrně zamíříme brzo k Marquézám, abychom naplnili sudy. Potom se vrátí a zkusí to znova!«

»Myslíte, pane?«

»Patrně si zatím vzpomenu na přesnější značky, stewarde,« usmál se Starý Námořník. »Není pochybnosti, že se vrátí, znám je dobře. Jsou to omezení, lakotní blázni.«

»Blázni! Loď bláznů!« zachechtal se Dag Daughtry, opakuje, co vyslovil dole ve skladišti, když navrtával poslední soudek. V uších mu zaznělo kloktání praménků. Zachechtal se znovu, když pohlédl do očí Starého Námořníka.

Kapitola čtrnáctá

Zapečetěné rozkazy

Zrána druhého dne ranní hlídka, která měla přinésti denní zásobu vody pro lodní kuchyň a kajuty, shledala, že soudky jsou prázdné. Pan Jackson byl tak pobouřen, že přivolal ihned kapitána Doana. Neuplynulo mnoho minut, a kapitán Doane vyburcoval i Grimshawa a Nišikantu, aby jim sdělil smutnou zprávu.

Snídaně byla chvílí rozčilení, sdíleného hlavně Starým Námořníkem a Dagem Daughtrym, kdežto trojice společníků spíše zuřila. Kapitán Doane nejvíc naříkal. Šimon Nišikanta byl hrozný ve svých úvahách o tom, který ničema se toho dopustil a jak by za to měl pykati, kdežto Grimshaw zatínal své mohutné ruce, jako by někoho rdousil.

»Tak je to, bylo to na čtyřicáté sedmé rovnoběžce – ne, na čtyřicáté šesté – ano, čtyřicáté šesté,« tlachal Starý Námořník. »Byla to podobná, snad ještě horší nehoda. Byli jsme v člunu, šestnáct nás bylo. Najeli jsme na útes Glister. Byl tak pojmenován, když naše malá lodice jej objevila za jedné tmavé noci a složila tam své kosti. Ten útes je na mapě admirality. Kapitán to může dosvědčit…«

Nikdo neposlouchal kromě Daga Daughtryho, podávajícího teplé koláče a obdivujícího starce. Šimon Nišikanta však, uvědomiv si starcovo tlachání, divoce zahučel:

»Pro Boha, mlčte už! Držte hubu! Mám toho vašeho věčného žvanění až po krk!«

Starý Námořník projevil dobrodušný úžas, jako by se byl někde přeřekl při svém vypravování.

»No ne, ujišťuji vás,« brebtal. »Byl to snad jen nějaký omyl mého ubohého, starého jazyku. Nebyla to loď *Wide Awake,* nýbrž briga *Glister*. Řekl jsem snad *Wide Awake?* Byl to *Glister,* malá, hezká briga, téměř hračka, ve skutečnosti měla však mědí pobité dno, tvar jako delfín, a jak uměla brázdit moře a vzdorovat větru! Povídám, byla jako na drátkách. Na mou čest, pánové, obě hlídky měly co dělat, když se počala točit. Byl jsem na ní nadskladníkem. Vypluli jsme z Nového Yorku, na oko k severozápadnímu pobřeží, a se zapečetěnými rozkazy…«

»Pro Boha, mlčte, mlčte! Doženete mne k šílenství těmi svými nesmysly!« vykřikl Nišikanta v nervovém záchvatu a všecek se chvěje. »Starý, mějte přece srdce! Což o to stojím poslouchat teď o vašem *Glisteru* a zapečetěných rozkazech!«

»Ach, zapečetěné rozkazy,« pokračoval Starý Námořník pln rozjaření. »Čarovná slova – zapečetěné rozkazy! Ano, to bylo v době, pánové, kdy lodi pluly ještě se zapečetěnými rozkazy. A já jako skladník se svou troškou uloženou ve výpravě a s podílem na zisku poroučel jsem kapitánovi. Zapečetěné rozkazy nebyly uloženy u něho, nýbrž v mých rukou, neboť já jsem byl podílníkem, třebaže malým. Ujišťuji vás, nevěděl jsem sám, co v nich je. Ne dříve, než když jsme byli kolem starého Cape Stiffu, padesát a padesát a na padesáté v Tichém oceánu, zlomil jsem pečeti a dozvěděl se, že musíme k Van Diemenově zemi. V těch dnech ji nazývali zemí Van Diemenovou …« Starý Námořník tlachal dál, ale dnes ho nikdo neposlouchal. Byl to pro všechny den objevů! Kapitán Doane přistihl pomocníka, jak mu krade data o poloze lodi ze stolu pomocí falešného klíče. Došlo k

výstupu, nestalo se však nic, neboť Fin byl příliš velký silák, než aby lákal k osobní srážce. Kapitán Doane mohl pouze odsouditi jeho chování a vyslechnouti jeho opakované: »Ano, pane,« »ne, pane,« »je mi líto, pane.«

Ale nejdůležitější objev byl objev Daga Daughtryho, ačkoli o tom v té chvíli nevěděl. Bylo to ve chvíli, když směr lodi byl změněn a všechny plachty napjaty, tehdy mu Starý Námořník tajně sdělil, že jejich cílem je Taiohae v Marquézách. Daughtry se ihned počal s chutí holiti. Něco však tížilo jeho mysl. Nebyl si zcela jist, zda na takovém odlehlém zákoutí, jako je Taiohae, bude lze dostati dobré pivo.

Chystaje se táhnouti po prvé břitvou a maje celou tvář bílou mydlinkami, zpozoroval tmavou skvrnu kůže na čele právě mezi obočím. Oholiv se, dotkl se prstem té skvrny, dive se, jak ho tam mohlo slunce tak osmahnouti. Nepocítil však, že se toho místa dotkl, lépe řečeno, nepocítil na něm dotyku. To tmavé místo bylo bezcitné.

»Zvláštní,« myslil si, utřel si tváře a záhy na to zapomněl.

Steward nevěděl, jakou hrůzu ta tmavá skvrna představovala, a nevěděl ani, že šikmé oči Ah Moyovy ji už dávno postřehly a že ji stále pozorovaly, den ze dne, s tajným, stále rostoucím strachem.

Přitočena k jihovýchodnímu pasátu nastoupila *Mary Turnérova* svůj nový kurs šikmo k Marquézám. Na přídi byli všichni šťastni. Námořníci, jimž na pokladu nezáleželo, pozdravili s radostí zprávu, že nyní míří k nějakému tropickému ostrovu, aby si naplnili opět sudy pitnou vodou. Na zádi tři společníci byli ve špatné náladě a Nišikanta se nepokrytě posmíval kapitánovi Doanovi, pochybuje o jeho schopnosti najiti Marquézy. V mezipalubí však všichni byli šťastni –Dag Daughtry, protože jeho mzda šla dál a nová zásoba piva

byla nepochybná; Kwaque, protože byl šťasten jeho pán; Ah Moy pak, protože bude míti brzy příležitost opustiti škuner a oba malomocné, s nimiž tu s nechutí sdílel kajutu.

I Michal měl účast na všeobecném štěstí mezipalubí a horlivě se od stewarda učil páté písni »Veď mě, milé světélko«. Ve svém zpěvu, jenž nebyl celkem vzato ničím jiným než cvičeným vytím, hledal Michal něco, co si ani neuvědomoval. Byla to vzpomínka na smečku, smečku dávného světa, než ještě psi přišli k lidským ohništím, a než snad ještě lidé stavěli ohniště a než lidé byli lidmi.

Michal se narodil teprve nedávno a žil teprve dva roky na tomto světě, takže, pokud šlo o něho, neměl vědomí o ztracené smečce. Po mnoho tisíc pokolení byli jeho předkové bez ní a přece v ukrytých hlubinách psí duše, v každém psím svalu a nervu jest nezahladitelná vzpomínka na dny v divočině, kdy předchůdci psích předků pobíhali v tlupách, tvoříce smečky a vyjíce ve smečkách. Když Michal spal, stávalo se někdy, že tyto vzpomínky na vlčí smečku vystupovaly na povrch jeho podvědomí. Ty sny byly skutečností, dokud trvaly, probudil-li se však, pamatoval si jen z nich málo, nezapomněl-li na ně vůbec. Jestliže spal nebo zpíval se stewardem, měl onu matnou představu a toužil po ztracených druzích a bezděky hledal ztracenou cestu k nim.

Za bdění měl Michal jinou družinu, skládající se ze stewarda, Kwaqua, Cockyho a Scrapse, a pobíhal mezi nimi, jako jeho předkové pobíhali s tvory svého plemene na honbách. Mezipalubí bylo útočištěm a pelechem této tlupy, a za mezipalubím se rozkládal celý svět, totiž *Mary Turnérova,* houpající se na vratké mořské hladině.

Ale mezipalubí a jeho společnost znamenala pro Michala víc, než smečku. Byla mu spíše nebem, kde dlel jeho bůh. Lidé pocítili

potřebu mít boha a našli ho jako kámen nebo hroudu, nebo oheň a umístili ho na stromy, hory a mezi hvězdy. To bylo proto, že člověk pozoroval, jak mizí, jak se ztrácí mimo svůj kmen, svou rodinu; člověk nechtěl však býti ztracen. Proto si našel nový svět, novou družinu, jež by byla věčna a v jejímž středu by mohl býti navždy. Boje se temnoty, v níž všichni lidé mizí, zbudoval si za onou temnotou kraj krásnější, loviště šťastnější, síň veselejší a bohatší k svým hodům a pitkám, a nazval to »nebem«.

Jako mnozí z těch nejranějších a nejnižších pravěkých lidí Michal nikdy ani nesnil o tom, aby promítl svůj stín do věčnosti a zbožňoval jej jako Boha. Nezbožňoval vůbec stínů. Zbožňoval a vzýval skutečného, hmotného a žijícího boha, jenž nebyl utvořen k jeho vlastnímu čtyřnohému a srstí pokrytému obrazu, nýbrž byl z masa a krve, byl dvounohý, přímé postavy; byl to steward.



Kapitola patnáctá

Vorvaň

Kdyby byl druhého dne potom, kdy změnili svůj směr k Marquézám, nepřestal váti pasát – kdyby nebyl kapitán Doane při obědě opět nereptal na to, že je vyzbrojen jen jedním chronometrem – kdyby se nebyl Šimon Nišikanta nebyl proto bezbožně rozvzteklil a

nešel na palubu se svou puškou, aby vyhledal nějakého mořského obyvatele, jehož by mohl zabíti – a kdyby ten mořský obyvatel, objevivší se blízko lodi, byl býval tuňák, delfín, sviňucha, albakora nebo cokoliv jiného, jen ne velká, osmdesát stop dlouhá vorvaní samice, provázená teletem – krátce, kdyby tu nebylo některého článku z tohoto řetězu událostí, byla by se *Mary Turnérova* nepochybně dostala k Marquézám, naplnila by sudy pitnou vodou a vrátila se k své honbě za pokladem. Pak by osudy Michalův, Daughtryho, Kwaquův a Cockyho byly naprosto jiné a snad méně zlé.

Bohužel, všechny tyto články tu byly a spojily se v řetěz. Škuner valil se v mrtvém bezvětří po ohromné hladké hladině a jeho provazce a rahna narážely dunivě na jeho zplihlé plachty, když Šimon Nišikanta vehnal kulku do těla malého vorvaního telete. Téměř zázračnou náhodou se stalo, že zvíře bylo tou ranou rázem zabito. Byla to náhoda asi taková, jako kdyby někdo zabil slona obyčejnou bouchačkou.

Tele nezemřelo hned. Přestalo hned po ráně provádět své kozelce a leželo chvíli, chvějíc se, na hladině oceánu. Jeho matka byla po jeho boku hned nato, jakmile tele bylo zasaženo. Všem lidem na palubě, hledícím dolů přímo na ni, bylo patrno, že její zármutek a pobouření jsou veliké. Jako by chtěla podpírati tele svými ohromnými plecemi, kroužila vorvaní samice kolem něho, pak se k němu přiblížila bokem, podpírajíc je a pomáhajíc mu svým tělem.

Všichni na *Mary Turnérové* na přídi i na zádi se nahrnuli podél pažení a zírali znepokojeni na toho leviathana, dlouhého jako škuner.

»Udělá-li nám, pane, to, co udělala tehdy ona samice *Essexu,* bude z toho pěkný tanec,« poznamenal Dag Daughtry ke Starému Námořníku.

»Učinila by jen, co zasluhujeme,« zněla odpověď. »Nebylo třeba zabíjet jí mládě, je to svévolné a ukrutné!«

Michal postřehnuv rozčilení kolem sebe, nemoha však věděti jeho příčiny, neboť pažení mu v tom bránilo, vyskočil na střechu kajuty. Spatřiv na moři obludu, vyzývavě zaštěkal. Všechny oči se k němu znepokojeně obrátily se strachem, aby vorvaně na loď neupozornil. Steward ho šeptem ztišil.

»Tentokrát jste si vystřelil naposled,« zamručel Grimshaw tiše k Nišikantovi, chvěje se hněvem. »Střelíte-li ještě jednou na naší cestě po vorvani, zakroutím vám ten váš špinavý krk! Pamatujte si to! Přiškrtím vás, až vám oči vylezou, vy krvavý blázne!«

Žid se rozpačitě usmál a zakvičel:

»Inu, vždyť z toho nic nebude. Vůbec nevěřím, že vorvaň potopil *Essex.«*

Pobízeno matkou, udělalo dokonávající tele několik křečovitých pohybů, snažíc se plovat, avšak jeho pokus byl marný. Kymácelo se a potácelo s boku na bok.

Kroužíc kolem něho, vorvani matka se náhodou otřela plecemi o levý bok *Mary Turnérové.* Loď se naklonila vpravo, a její záď byla nadzdvižena na metr nebo i víc. Byl to jen bezděčný, nahodilý dotyk. V tom okamžiku, kdy tak učinilo, podrážděno nárazem, ohnalo se zvíře ocasem. Ranou byla smetena obruba pažení na vnější straně a rázem roztříštěna, jako by to byla krabička na doutníky.

Celá lodní družina hleděla na to se zděšením. Mlčky a plni strachu pozorovali mořskou obludu, truchlící nad svým zmírajícím mládětem.

V té kritické hodině, kdy škuner a ti dva kytovci, neseni vlnami se vzdalovali stále víc od sebe, vorvani mládě se marně pokoušelo

plovali. Pak se celé jeho tělo počalo prudce třásti, a toto chvění vyvrcholilo pak v divoké převalování a mrskání ocasem.

»Je to smrtelný zápas,« řekl Starý Námořník tiše.

»Proklatě! Už je mrtvo,« poznamenal kapitán Doane pět minut nato. »Kdo by to řekl? Zabít takového obra pouhou kulkou z pušky! Děkoval bych nebesům, kdyby nám nyní dala alespoň půl hodiny větru, abychom se dostali z dohledu matky.«

»Darmo mluvit,« řekl Grimshaw.

Kapitán Doane potřásl hlavou a zdvihl oči, v nichž se zračila úzkost, nahoru na zplihlé plachty. Pátral pohledem po moři v naději, že uzří, jak někde závan větru počíná čeřit hladinu. Ale všude jen mrtvá tišina, a vlny se v pravidelné řadě zdvíhaly, okrouhlé a hutné, jako by byly ze rtuti.

»Všecko je v pořádku,« povzbuzoval lodníky Grimshaw. »Hle, už táhne. Obrátila se k nám zády.«

»To se rozumí, to se rozumí, jen žádné strachy! Všechno je v pořádku,* nadýmal se Nišikanta, utíraje si pot s tváře a krku a dívaje se s ostatními za vzdalující se vorvaní samicí. »Vy jste pěkní chlapíci, pěkní hrdinové, když vám každá ryba může nahnat strach.«

»Hm. Tak se mi zdá, že i vy jste měl tvář méně žlutou než obyčejně,« posmíval se mu Grimshaw. »Šlo vám to pěkně na nervy, jen se přiznejte!«

Kapitán Doane zhluboka vydychl. Úleva, kterou cítil, byla příliš silná, než aby se připojil k tlachání ostatních.

»Jste žlutý ještě teď!« pokračoval Grimshaw, »jste stále žlutý!« Ukázal hlavou na Starého Námořníka. »Tam vidíte muže! Ten ani nezbledl, ani nemrkl po celou tu dobu, a myslím, že věděl mnohem víc než my, v jakém jsme nebezpečí. Kdybych si měl volit, zda chci žít

jako trosečník na pustém ostrově s ním nebo s vámi, zvolil bych tisíckrát raději jeho. S ním bych – – –«

Vtom ho přerušil křik lodníků.

»Milosrdný Bože!« zvolal kapitán Doane.

Ten poplach nebyl planý. Ohromná vorvaní samice se v té chvíli obrátila a plujíc na hladině, mířila přímo k zádi Mary *Turnérové.* Rychlost ryby byla taková, že se před jejím čelem zdvíhala obrovská vlna. Vypadalo to, jako když pluje dreadnought nebo transatlantický dopravní parník.

»Držte se všichni pevně!« houkl kapitán Doane.

Všichni se připravili na náraz. Námořník u kormidla Henrik Gjertsen se rozkročil a sklonil, opřev se silně rukama o držadla protilehlých loukotí kola. Někteří z mužstva uprchli s horního středopalubí na záď, jiní naskákali do lanoví. Dag Daughtry, drže se jednou rukou pažení, objal druhou rukou Starého Námořníka kolem pasu.

Pak přišel náraz. Vorvaní samice narazila na Mary *Turnérovou* zezadu s boku. V té chvíli stalo se najednou mnoho věcí, jichž nikdo nemohl postřehnouti současně. Jeden námořník v lanoví, drže dosud v obou rukou kus utrhnutého provazového žebříku, řítil se hlavou dolů. Byl chycen za kotník a zachráněn soudruhem, který ho držel hlavou dolů. Škuner zapraštěl a otřásl se. Byl zdvižen s levého boku a dopadl na pravý bok, až se oceán přelil přes jeho pažení. Michal se na hladké střeše kabiny svezl po příkré ploše na pravou stranu a zmizel v odpadním žlabu, zatínaje do dřeva drápy a vrče. Levé nosníky čelního stěžně se odtrhly a malý košový stožár se opile naklonil na pravou stranu.

»Na mou hříšnou,« řekl Starý Námořník. »Ucítili jsme to

důkladně.«

»Pane Jacksone!« zavolal kapitán Doane na svého pomocníka. »Jděte a prohlédněte pod! lodí.«

Pomocník uposlechl, ohlížeje se bázlivě na vorvaně, jenž se vzdaloval obloukem k východu.

»Tady vidíte, co jste zavinil,« zavrčel Grimshaw na Nišikantu.

Nišikanta přikývl, utíraje si pot. Kajícně bručel:

»Dostalo se mi, čeho jsem zasluhoval, teď jsem spokojen. Nikdy jsem nemyslil, že by vorvaň něco takového dokázal. Po druhé si dám pozor.«

»Je docela možné, že nebudete míti již nikdy příležitost provést takovou hloupost,« opáčil kapitán. »Ještě s tím vorvaněm nejsme hotovi. Zvíře, jež tehdy útočilo na *Essex,* opakovalo útok znovu a znovu. Tuším, že se vorvaní povaha za tu dobu nezměnila.«

»Dno je suché jako kost, pane,« sděloval Jackson výsledek prohlídky.

»Už se obrací!« zvolal Dag Daughtry.

Vorvaň na půl míle daleko náhle zabočil a hnal se zpět.

»Jděte od toho dál, vy tam!« zařval kapitán Doane na jednoho z námořníků, jenž se právě vynořil z průvlaku lodního srubu, vleka svůj pytel v ruce. Malý košový stožár se nad ním povážlivě kymácel, co chvíle se mohl na námořníka zřítit.

»Ten už se připravil, že opustí loď,« bručel Daughtry ke Starému Námořníku. »Jako krysa, která se také stěhuje, když je s lodí zle.«

»Všichni jsme jako krysy,« odpověděl staroch. »Poznal jsem to, a sám jsem byl krysou mezi všemi těmi plesnivými krysami v chudobinci.«

V té době všichni muži na palubě jevili největší rozčilení. Nakazili i Michala svým zmatkem a strachem. Pes vyskočil zas na střechu kabiny, odkud mohl vše viděti, a vrčel na vorvaní samici. Muži se opět drželi pevně, očekávajíce nový hrozící náraz, a vorvaň se vskutku blížil k lodi.

Tentokrát *Mary Turnérova* dostala ránu s boku za křížovým stožárem. Když se sklonila na pravý bok, kam byl Michal hanebně vržen, bylo zřetelně slyšeti praskot roztříštěného žebroví. Henrick Gjertsen u kola, drže se ze všech sil loukotí, přemetl se vzduchem, jako kdyby kolo bylo otočeno prudkým pohybem kormidla. Narazil do kapitána Doana takovou silou, že kapitán byl odtržen od pažení, jehož se držel. Oba muži se zhroutili na palubu sotva dechu popadajíce. Nišikanta se opřel, pustě nadávaje, o stěnu kabiny. Nehty na obou rukou měl utrženy, jak mocně byl odražen od zábradlí, jež příliš pevně svíral.

Zatím co Daughtry vázal kus lana kolem Starého Námořníka a přivazoval ho ke stožáru, doplazil se kapitán Doane k roubení, těžce oddychuje, a stavěl se namáhavě na nohy.

»Teď nám dala,« zašeptal chraplavě, tiskna si ruku k boku, kde cítil prudkou bolest. »Prohlédněte opět podlodí, Jacksone, a dávejte tam neustále pozor.«

Několik dalších námořníků použilo přestávky a vrhlo se pod kymácejícím se košovým stěžněm ke srubu, v němž zmizeli. Vraceli se po chvíli spěšně na palubu se svými pytly. Když také Ah Moy vystoupil z mezipalubí s kulatým pytlem, v němž byl jeho majetek, poslal i Daughtry Kwaqua, aby složil jejich věci.

»Podpalubí suché jako kost,« zněla pomocníkova zpráva.

»Nepřestávejte tam dávat stále pozor, pane Jacksone,«

nařizoval kapitán silnějším hlasem, zotaviv se poněkud ze srážky s kormidelníkem. »Dávejte dobrý pozor, vorvaň přichází opět a škuner není stavěn tak, aby snesl takové útoky.«

V té chvíli již Daughtry uchopil Michala pod jednu paži, připraven na příští náraz. Volnou rukou se přidržoval pažení.

Vracejíc se kruhem, vorvaní matka odchýlila se od svého směru dosti daleko, aby minula záď *Mary Turnérové* o nějakých dvacet stop. Nicméně vlna, kterou vyvolala, nadzdvihla záď tak, že se zobák lodi ponořil do vln, jako by loď dělala nádhernou poklonu.

»Kdyby nás byla zasáhla,« zabručel kapitán Doane, »byl by to konec lodi.«

»Znamenalo by to pro nás dobrou noc,« pravil Daughtry. »Byla by nás všechny srazila s paluby, pane.«

Plujíc opět v kruhu, tentokráte ne více než na sto sáhů, hnala se samice zpět. Ale neopsala dostatečně půlkruh, takže narazila na příď škuneru s pravého boku. Narazila hřbetem na vaznici a otřela se jen o trup a přece *Mary Turnérova* dosedla tak hluboko do vody, že hladina byla v stejné úrovni s roubením na zádi. To však nebylo vše. Roubení, provazce a vše na palubě zmizelo právě tak, jako na pravém boku až k čelnímu stěžni, a sama čelen se pošinula napravo v pravém úhlu, vlekouc za sebou zbývající ještě provazce košového stožáru. Košový stožár se kymácel vzduchem, hledaje oporu, a pak se zřítil na palubu, až se nos lodi ponořil do vln, pak přepadl do moře, sraziv kus srubu, a zůstal viset po boku lodi.

Michal se dal do zuřivého štěkotu.

»Okřikněte toho psa!« obořil se Nišikanta divoce na Daughtryho.

Michal v stewardově náruči vrčel a vyl výhružně nejen na

vorvaní samici, nýbrž na všechen ten nepřátelský a hrozivě se chovající vesmír, budící tak hrozný strach mezi dvounohými tvory jeho plovoucího světa.

»Držte hubu,« zavrčel Daughtry v odpověď. »Jen ať zpívá. Vy jste to všecko zavinil, a zdvihnete-li ruku na mého psa, neuvidíte konce té motanice, do níž jste nás přivedl, vy špinavý lichváři!«

»Správně, zcela správně,« přisvědčoval Starý Námořník. »Nemyslíte, stewarde, že byste někde našel kus plachty nebo nějakou pokrývku, nebo něco širokého a měkkého, čím byste mohl nahraditi to lano? Řeže mne to trochu právě na tom místě, kde mně chybí ta tři žebra.«

Steward hodil Michala do starcovy náruče.

»Podržte ho chvilku, pane,« řekl. »Pohne-li se ten lichvář proti Killenymu, vražte mu jednu do tváře, kousněte ho. Budu zde za okamžik, pane, dříve než by vám mohl ublížit a než se vorvaň vrátí. Ať si Killeny štěká jak chce. Jeden jeho chlup má větší cenu, než celý svět takových smradlavých lichvářů.«

Daughtry se vřítil do kajuty a vrátil se s polštářem a třemi prostěradly. Použiv polštáře a svázav rychle uzly, usadil Starého Námořníka bezpečně a měkce. Pak vzal Michala opět do náručí.

»V podpalubí voda, pane,« hlásil kapitánovi jeho pomocník. »Šest palců, pane – ne, sedm palců.«

Přes trosky košového stožáru řítili se námořníci ke srubu, aby si připravili své pytle.

»Připravte k spuštění pravý člun, pane Jacksone,« velel kapitán, zíraje upřeně na čeřící se dráhu za vorvaněm, rozbíhajícím se k novému útoku. »Nespouštějte ho však ještě. Držte jej na jeřábu, nebo nám jej ta prokletá ryba rozdrtí. Zavěste jej, aby byl připraven!

Mužstvo ať si vezme pytle, a naložte tam potravu a vodu.«

V mžiku byl člun připraven. Všichni na palubě snažili se opět něčeho přidrželi, když se vorvaň opět přihnal. Narazil na Mary *Turnérovou* přímo ve středu lodi, právě pod brankovým trámem. Ze zádi bylo vidět i slyšet, jak se dlouhý bok lodi prohnul a opět odskočil jako pružné pero. Pažení na pravé straně zmizelo ve vlnách. Škuner se naklonil pod touto ranou, a když se opět prudkým trhnutím narovnal, přehnala se voda přes palubu až po kolena námořníkům u člunu a proudem se řinula odpadními žlaby zpět do moře.

»Spustit člun!« velel ze zádi kapitán Doane. »Nahoru s ním! A přes palubu! Vezměte páku! Rychle!«

Člun byl vyzdvižen a posunut přes palubu, takže se dotýkal pažení *Mary Turnérové.*

»Vody je už deset palců a stoupá rychle, pane,« zněla zpráva pomocníkova, když prohlédl tyč na měření.

»Dojdu si pro své přístroje,« oznamoval kapitán Doane obraceje se ke kajutě. Ve dveřích se zastavil, aby dodal, posměšně se ušklíbnuv na Nišikantu:

»A pro svůj chronometr!«

»Půl druhé stopy a stoupá,« zvolal pomocník za kapitánem. Bude nejlépe, připravíme-li si také své věci,« pravil Grimshaw následuje kapitána.

Nišikanta se ozval také.

»Stewarde,« pravil k Daughtrymu, »jděte dolů a složte mé ložní prádlo. Ostatní si obstarám sám.

»Pane Nišikanto, vy můžete jít k čertu, a vzít si své věci s sebou!« zněla klidná odpověď Daughtryho, a týmž dechem řekl uctivě a konejšivě k Starému Námořníkovi: »Podržte laskavě Killenyho,

pane, ještě na okamžik. Obstarám vaše zavazadla. Máte něco v kabině, pane, co byste si přál vzíti se sebou?«

Kapitánův zástupce Jackson se připojil k čtyřem mužům chvátajícím dolů, a zatím co všichni, chvějíce se spěchem a obavami, skládali své věci do pytlů, dostala *Mary Turnérova* novou ránu. Nedostávše dole výstrahy, byli všichni prudce vrženi na pravou stěnu. Z kabiny Šimona Nišikanty se ozvaly bolestné kletby, zvěstující, že narazil žebry o pažení svého lůžka. Jeho hlas se však brzy ztratil v mocném praskotu na palubě.

»Dříví na pálení – nic jiného z lodi nezbude,« poznamenal kapitán Doane v nastavším tichu, když lezl opatrně schodištěm na palubu, drže úzkostlivě ve vodorovné poloze svůj chronometr.

Svěřiv chronometr péči jednoho námořníka, vrátil se kapitán opět dolů a vynesl si za pomoci stewardovy svou bednu. Poté pomohl stewardovi vynésti bednu Starého Námořníka. Pak za pomoci postrašených námořníků kapitán a Daughtry se spustili do zásobárny padacími dveřmi z kajuty a počali vybírat a vynášet množství zásob – krabice lososa a hovězího masa, marmelády a sucharů, másla a konservovaného mléka a všeho druhu konservovaných, sušených, sterilisovaných a kondensovaných potravin, jež v dnešních dobách provázejí námořníky na moře.

Byli to Daughtry a kapitán, kteří vystoupili poslední z kajuty. Oba hleděli okamžik na otvory v palubní podlaze, kde před několika ještě minutami vězely hlavní a křížový stožár. Příští pohled věnovali zkáze na palubě. Nadkotevní čnělka vratiplachetního stožáru proniknuvši vratiplachtou a držená kolmo silnou plachtovinou kymácela se sem a tam při každém pohybu plachty.



kterou *Mary Turnerová* teď od vorvaně dostala
› mezilodí ...

Když loď opět přišla do rovnováhy, hlavní její stěž
vzduchem ...

Velká košová žerď ležela napříč schodiště do mezipalubí.

Zatím co vorvaní matka, dávajíc svůj zármutek najevo násilím a zhoubou, ustupovala na vzdálenost potřebnou k novému útoku, kupilo se všechno mužstvo *Mary Turnérové* kolem člunu visícího již mimo palubu a připraveného k spuštění. Úctyhodná hromada krabic, nádob s pitnou vodou a osobních zavazadel tyčila se na palubě. Pohled na ni a na množství mužů na přídi i na zádi ukazoval jasně, že člun bude zatížen až nebezpečně.

»Musíme s sebou vzít na každý způsob nějaké námořníky. Mohou veslovati,« řekl Šimon Nišikanta.

»Ano, ale k čemu potřebujeme vás?« tázal se Grimshaw chmurně. »Zaberete příliš mnoho místa svou postavou, a ostatně jste zvíře, Nišikanto.«

»Vy mne budete potřebovat!« podotkl zastavárník rozhrnuv košili. Rozhrnul ji tak prudce, až čtyři knoflíky odletěly jeho divokým pohybem. Ukázal na Coltův automatický revolver, čtyřiačtyřicítku, přivázaný v pouzdru na nahé kůži stranou pod jeho levou paží tak, že mohl uchopiti rukojeť zbraně jediným rychlým hmatem pravé ruky. »Myslím, že mne budete potřebovati. Na druhé straně se můžeme zbavit těch, jichž nepotřebujeme.«

»Vy chcete vždycky, aby bylo po vašem,« svoloval farmář škodolibě, ačkoli se jeho velká ruka bezděky svírala, jako by někoho rdousila. »Ostatně, bude-li nám zle o potravu, můžete konat dobré služby – jste dost tlustý, myslím, jinak nikoli. Nuže, koho byste považoval za zbytečného? – Snad toho černocha? Ten zbraně nemá, jak vidím.«

Tyto potměšilé zdvořilosti byly přerušeny opětným útokem vorvaně. – Nový náraz na záď utrhl kormidlo a zničil všechny jeho

součástky.

»Jak mnoho vody?« tázal se kapitán Doane kormidelníka.

»Tři stopy, pane – právě jsem se díval,« zněla odpověď. »Myslím, pane, že by bylo záhodno, abychom již počali nakládat do člunu. Po příštím útoku vorvaně jej spustíme, naházíme tam zbytek zavazadel, nalodíme se a odrazíme.«

Kapitán Doane přisvědčil.

»Bude nutno jednat rychle,« řekl. »Připravte se všichni. Stewarde, vy vstoupíte do člunu první. Podám vám svůj chronometr.«

Nišikanta bojovně vztyčil mohutný trup proti kapitánovi, rozhrnul košili a ukázal na revolver.

»Do toho člunu se všichni nevejdou,« řekl, »a steward je jeden z těch, kteří s námi nepůjdou. Rozumíte? Pamatujte na to! Steward je jeden z těch, kdož s námi nepůjdou!«

Kapitán Doane chladně pohlédl na jeho veliký revolver a v duchu si vzpomněl na svůj dům v San Francisku. Pak pokrčil rameny.

»Člun bude přetížen, o tom není pochyby,« řekl. »Na každý způsob byl by přetížen, kdybychom jej obsadili všichni. Jděte tedy napřed, pane Nišikanto, chcete-li sám sestavit mužstvo, avšak pamatujte si, že já jsem plavec a že učiníte dobře, vezmete-li mne s sebou, chcete-li, aby vaše oči ještě někdy shlédly vaši zastavárnu. – Stewarde!«

Dag Daughtry k němu přistoupil.

»Zdá se, že tam již nebude pro vás místa … a ještě pro jednoho, nebo pro dva … je mi líto.«

»Chvála Bohu!« řekl Daughtry. »Skoro jsem se bál, že budete chtít, abych byl s vámi všemi, pane. – Kwaque, vezmi má zavazadla a

ulož je do člunu na druhém boku!«

V době, kdy Kwaque se řídil stewardovým rozkazem, prohlédl pomocník naposled podlodí a hlásil tři stopy a půl. Námořníci počali již házet do člunu lehčí náklad.

Jeden námořník, skandinávský hoch vpadlých prsou, vysoký šest stop a šest palců a tenký jako tyčka, s bleděmodrýma očima a plavými vlasy připojil se ke Kwaquovi, aby mu pomohl.

»Pojďte sem, Dlouhý Johne,« zavolal ho kapitánův zástupce. »Zde je váš člun a tady je vaše práce.«

Dlouhán se rozpačitě usmál a zvolna povídal: »Myslím, že bych byl raději s těmi zde.«

»Ale ano, jen ho nechte! Čím méně nás bude, tím lépe,« zvolal Nišikanta použiv ihned té příležitosti. »Ještě někdo chce do druhého člunu?«

»Ovšem,« pošklebovaI se mu Dag Daughtry do tváře. »Myslím, že pivo, které ještě zbylo, poplaví se také v mém člunu … leda že byste měl něco proti tomu.«

»Ani vás nesmí napadnout…« vybuchl Nišikanta zuřivě.

»Ani vás nesmí napadnout pustit se se mnou do křížku, vy zapocený lichváři!« dokončil za něho Daughtry. »Neopovažte se mi do toho strkat nos! Dlouhý Johne! Vezměte soudek piva a tuto půlku a dejte je do člunu. – Nišikanto, pozor! Pusťte se do toho, troufáte-li si.«

Ale Šimon Nišikanta si netroufal. Nevěděl chvíli, co dělat, a z rozpaků pomohl mu teprve výkřik: »Už je tu zas!«

Všichni se pevně drželi, zatím co vorvaň roztříštil opět několik trámů. *Mary Turnérova* se těžce nahnula na bok. »Spustit člun! Teď! Rychle!«

Kapitánova rozkazu lidé rychle uposlechli. Člun byl námořníky

odstrčen od kraje paluby, pozdvižen a pak spuštěn na vodu, načež byl do něho naházen zbytek zásob a zavazadel.

»Mohu vám snad ještě pomoci, pane, když máte tak naspěch,« řekl Dag Daughtry bera chronometr z rukou kapitána Doana a stoje připraven podati mu jej opět, jakmile bude ve člunu.

»Pojďte, Greenleafe!« zvolal Grimshaw na Starého Námořníka.

»Děkuji vám, pane,« zněla odpověď. »Myslím však, že ve druhém člunu bude více místa. Popluji se stewardem.«

»Potřebujeme kuchaře!« volal Nišikanta stoje na zádi člunu. »Pojď sem, ty žlutá opice! Rychle!«

Starý, zvadlý Ah Moy jako by chvíli uvažoval. Bylo na něm vidět, jak přemýšlí, ale nikdo neznal jeho skutečných myšlenek, když nyní zíral na revolver tlustého lichváře a hned opět na malomocného Kwaqua a Daughtryho. Vskutku, Ah Moy odvažoval to proti onomu, vyvažuje ještě tu i onu stranu lehčím a těžším nákladem člunů.

»Já jiti na druhý člun,« řekl konečně Ah Moy a hned začal tahati pytel se svým majetkem na druhou stranu paluby. »Odraz!« velel kapitán Doane.

Velké novofundlandské štěně Scraps, hrající si a pobíhající bezstarostně v tom všeobecném zmatku, vida tolik lidských bytostí *Mary Turnérové* již ve člunu, přeskočil pažení a dopadl všemi čtyřmi na hromadu pytlů a zavazadel v člunu.

Člun se zakolébal, a Nišikanta, drže svůj ohromný revolver v ruce, vykřikl:

»Pryč s tím darmožroutem! Vraťte psa na palubu!«

Námořníci uposlechli, a udivený Scraps, proletěv rychle vzduchem, vrátil se, dopadnuv hřbetem na palubu *Mary Turnérové.* Nehleděl však na to jinak, než jako na hrubý žert a převaloval se

nadšen, kroutě se jako červ a očekávaje, jaká zábavná hra bude nyní následovat. S lákavým přátelským zavytím vyrazil k Michalovi, dostav však v odpověď jen nevrlé zavrčení.

»Toho Scrapse přidáme ke své sbírce, myslím,« poznamenal Daughtry pohladiv štěně po hlavě, začež byl odměněn vděčným, lichotným olíznutím ruky rudým jazykem štěněte.

Není a také nemůže býti prvotřídního lodního stewarda, jenž by neměl schopnost vpraviti se hned do jakýchkoli poměrů. Dag Daughtry byl lodním stewardem vskutku prvotřídním. Uloživ Starého Námořníka bezpečně do kouta a vyzvav Dlouhého Johna, aby uvolnil zbývající člun a zavěsil jej na jeřáb, poslal Kwaqua do skladiště, aby přinesl hojné zásoby.

Prvý člun plný mužů, potravin a zavazadel vzdaloval se zatím za silných nárazů vesly s místa nebezpečí, jehož středem byla Mary *Turnérova.* Byl sotva o sto yardů dále, když vorvaní samice minuvši škuner obrátila se s největší rychlostí a jen tak tak že se s člunem nesrazila. Plula tak blízko, že veslaři po jedné straně musili založiti vesla. Vlna naklonila přetížený člun tak, že tam vniklo něco vody, dříve než opět nabyl rovnováhy.

Nišikanta, jenž držel svou zbraň stále ještě v ruce, stál na zádi člunu u pohodlné lavice, kterou si pro sebe vybral. Zapotácel se nyní prudkým pohybem člunu a snaže se křečovitě udržeti rovnováhu, upustil revolver, který zmizel ve vlnách.

»Hahaha,« zachechtal se Daughtry, který postřehl tu příhodu. »A co teď, pane Nišikanto? Teď vás mají vaši soudruzi v rukou! Budou míti dost co jíst, víc než dost! Hoši, až k tomu dojde, dejte se nejdřív do něho. To bude masa! Je to sice tchoř a bude podle toho chutnat, ale už mnohý slušný člověk musel sníst tchoře a pomohl si

tím, když musel. Hahaha! Ale hoši, než ho budete jíst, musíte ho máčeti po celou noc ve slané vodě.«

Grimshaw, jehož místo na zádi člunu nebylo zrovna nejlepší, pochopil situaci současně s Daughtrym a vzchopiv se, napřáhl ruku. Uchopil tlustého lichváře zezadu za krk a pohybem, v němž bylo všecko jiné, jen ne přátelská domluva, nadzdvihl ho téměř do vzduchu a mrštil jím pak tváří na dno člunu.

»Haha! Hoho!« smál se Daughtry přes těch sto metrů vody.

Beze všeho spěchu zaujal Grimshaw pohodlnější místo Nišikantovo pro sebe.

»Nechcete s námi, stewarde?« volal na Daughtryho.

»Nikoli, děkuji vám, pane,« zněla odpověď. »Je nás tu dost a vejdeme se do druhého člunu pohodlně.«

Prvý člun se teď vzdaloval šílenou rychlostí, zatím co jedni čerpali vodu a druzí se opírali o vesla. Dag Daughtry vzal s sebou Ah Moye dolů do skladiště pod podlahou hlavní kajuty a vynášeli odtud spěšně další zásoby.

Když byli ještě dole, narazil vorvaň na škuner bokem před středem lodi na levé straně. Mrsknuv prudce ocasem, odtrhl řetězové desky a nový kus pažení. Loď se těžce zapotácela pod velikou, těžkou vlnou a křížový stožár se zřítil přes palubu do moře.

»Je to ryba! Na mou duši!« řekl Daughtry Ah Moyovi, když vystoupili schodištěm a spatřili všechnu tu spoušť.

Číňan pokládal za nutné přinésti ještě více potravin z lodní kuchyně, a Daughtry, Kwaque a Dlouhý John zatím, opřevše se celou vahou o páky a vzepřevše se vždy současně, vyzdvihli člun, napřed s jednoho a pak s druhého závěsu, takže visel nyní na jeřábu volně.

»Tak. A nyní počkáme na nový náraz, pak člun spustíme,

naházíme tam všechno a odrazíme,« vykládal steward Starému Námořníku. »Času je dost. Škuner nebude už klesat rychleji, než teď.«

Odtokové žlábky byly v té chvíli již téměř v stejné úrovni s hladinou oceánu, a loď se těžce kymácela pod nárazy vln.

»Haló, pane!« houkl náhle Daughtry přes rostoucí vzdálenost na kapitána Doana. »Kterým směrem odtud k Marquézám? Přímo za vámi? A jak daleko je tam, pane?«

»Plujte severovýchodně, čtvrtinu k východu!« zněla slabě odpověď. »Dostanete se k Nuka-Hivě! Asi dvě stě mil. Držte se jihovýchodního pasátu!«

»Děkuji, pane,« zvolal steward a hned odběhl na záď, rozbil tam kompasnici a přinesl na člun kompas od kormidla.

Podle toho, že samice nyní ustala ve svých útocích, myslili již všichni, kteří zůstali na palubě, že se jich nadobro vzdala. A zatím co čekali, pozorujíce ji, jak se valila po hladině o osminu míle daleko, *Mary Turnérova* klesala.

»Snad bychom se o to již mohli pokusit,« radil se Daughtry s Dlouhým Johnem, když v tom nový hlas zasáhl v rozmluvu.

»Cocky! – Cocky!« ozvaly se z chodby do mezipalubí naříkavé zvuky.

»Čert to vem!« zněla další slova, plná nevole a mrzutosti. »Čert to vem! Čert to vem!«

»Cocky, no ovšem!« zamumlal Daughtry vrhaje se přes palubu a proplétaje se troskami stožáru, provazců a plachtoví, stavících se mu v cestu. Nalezl ten drobný, bílý drobek života, jak sedí na okraji pryčny, kde si načechrával pera, vztyčoval a opět pokládal svou růžovou chocholku a zlořečil lidskými slovy zvrácenosti světa.

Papoušek usedl Daughtrymu na nastavený prst, vystupoval po jeho rukávu a octnuv se mu konečně na rameni zaťal své drápy do tenké košile, až tím zranil kůži pod ní. Nakloniv se pak k uchu stewardově, říkal hlasem plným vděčnosti a uspokojení:

»Cocky, Cocky.«

»Ty darebo!« bručel Daughtry.

»Chvála Bohu!« odvětil Cocky hlasem tak podobným hlasu Daughtryho, až se steward zarazil.

»Darebáku!« opakoval Daughtry, otíraje se tváří a uchem o opeřenou, kučeravou hlavu ptáka. »A pak si lidé myslí, že jen oni za něco stojí.«

Vorvaň stále ještě váhal. Když moře počalo již umývati nohy mužů na palubě, nařídil Daughtry, aby spustili člun. Ah Moy se snažil co nejrychleji se dostat do přídi člunu. Daughtry myslil, že spěch malého Číňana nutno přičítati strachu před potápějící se lodí, ale mýlil se. Ah Moy hledal spíše takové místo ve člunu, kde by byl daleko od Kwaqua a stewarda.

Když odrazili, odházeli především zásoby a zavazadla s laviček a zaujali místa. Ah Moy se ujal předního vesla, za ním seděl Dlouhý John a Kwaque, Daughtry pak, s Cockym na rameni, se usadil za nimi. S hromady zavazadel na zádi se díval Michal zamyšleně na *Mary Turnérovou,* a vrčel mrzutě na Scrapse, jenž se ve své pitomosti snažil svést ho k nějaké hře. Starý Námořník stál u kormidla, aby dal rozkaz, jakmile vše bude hotovo, k prvnímu zabrání vesly.

Naježení Michalovo upozornilo je v té chvíli, že se vorvaní samice nejen vrací, nýbrž – že je už blízko. Nepodnikla však nový útok. Kroužila jen kolem škuneru, jako by tohoto odpůrce zkoumala.

»Řekl bych, že si pořádně natloukla hlavu a že to už začíná

cítiti,« pošklebovał se Daughtry, ale do smíchu mu nebylo. Říkal to jen proto, aby udržel své druhy v dobré náladě.

Několikrát zabrali vesly a pak je výkřik Dlouhého Johna přiměl, aby sledovali jeho pohled k čelu srubu na škuneru. Tam se mihla kočka za velkou krysou. Spatřili více krys, vypuzených stoupající vodou ze svých úkrytů.

»K ďasu! Nemůžeme tam přece nechat tu kočku,« řekl sám k sobě Daughtry přesvědčivým hlasem.

»Ovšem že ne,« odvětil Starý Námořník, a hned se opřel o páku kormidla a stočil člun zpět.

Vorvaní samice, kroužíc zvolna kolem, dvakráte je minula, než se vrátili a přijali kočku na člun. Zdálo se, že vorvaň jim nevěnuje vůbec pozornost. Byla to jen ta veliká věc, škuner, která usmrtila mládě, a jen na škuneru chtěla samice mstíti svůj žal.

Právě když odrazili, zvíře se obrátilo a plulo dál po hladině. Na půl míle od lodi zabočilo a hnalo se plnou rychlostí zpět.

»Teď dostane notnou ránu, až narazí na škuner. Ucítí to mnohem víc, když je v něm tolik vody,« řekl Daughtry. »Opřete se o vesla a podívejme se na to.«

»Ano, byla to nejtěžší rána, kterou *Mary Turnérova* teď dostala – přímo do mezilodí. Třísky roubení se rozlétly vzduchem a loď se převalila tak, že se její měděný spodek zaleskl v slunci. Když opět přišla do rovnováhy, hlavní stožár se opile kymácel vzduchem, ale nezkácel se.

»Však vorvaň také dostal svůj díl!« zvolal Daughtry, vida, jak samice bouřila hladinu divokými, křečovitými pohyby obrovského těla. »Rozbilo je to obě.«

»Tak, a se škunerem být konec,« poznamenal Kwaque, když

roubení Mary *Turnérové* zmizelo ve vlnách.

Loď klesala nyní rychle a stačilo jen několik málo minut, aby vrcholek jejího hlavního stožáru zmizel. Zůstal tu jen vorvaň, kroužící malátně na mořské hladině.

»Nevedlo by nikam, mluvit o tom,« taková byla Daughtryho pohřební řeč nad *Mary Turnérovou.* »Nikdo by tomu nevěřil. Ta dobrá malá loď že byla potopena, pravím, potopena starou vorvaní krávou! Ne! Nevěřil jsem ani na okamžik tomu starému plesnivému plavci v Honolulu, když se chlubil, že byl svědkem potopení *Essexu.* A právě tak by nikdo nevěřil nám.«

»Nádherný škuner, nádherný škuner!« naříkal Starý Námořník. »Lepších a pevnějších stěžňů nikdy nebylo, a nikdy ještě nebylo třístěžňového škuneru, který by dělal takovou službu, jako ta čarodějka *Mary,* když se dostala do větru.«

Nyní Dag Daughtry přehlédl náklad člunu, za který převzal odpovědnost. Pohlédl na Kwaqua, černou papuánskou obludu, kterou zachránil před žaludky jeho hnědých krajanů, na Ah Moye, malého čínského kuchaře, jehož stáří bylo lze odhadnouti pouze na desítiletí, na Starého Námořníka, důstojného a váženého, na neohrabaného Dlouhého Johna, skandinávského výrostka s tělem obra a mozkem dítěte, na Killenyho, zázračného psa, na Scrapse, ohavně hloupé a nemotorné štěně, na Cockyho, ten bílý, pernatý drobeček života, útočný jako ostří ocele a přitom lichotící a mazlící se, ba pohlédl i na kočku z lodního srubu, ošemetného, žlutého vraha krys, krčícího se nyní mezi Ah Moyovýma nohama. Marquézy byly dvě stě mil odtud při plném pasátním větru, který nyní přestával, který však opět oživne tak jistě, jako že se slunko objeví na obloze jednou zrána.

Steward si zhluboka vzdychl a hlavou mu probleskla

vzpomínka na obrázek z jedné dětské, pohádkové knížky – obrázek stařenky, jež žila ve střevíci. Utřel si s čela pot hřbetem ruky a vzpomněl matně té skvrny na čele, zbavené všeho citu. Řekl:

»Hoši, veslováním se k Marquézám nedostaneme. K tomu spíše potřebujeme trochu dobrého větru. Ale přece jen se nyní musíme dostat na nějakou míli od té zlostné staré krávy. Snad k sobě zase přijde, snad také ne, přece však na ni musíme pamatovati a mít se před ní na pozoru. Proto si trochu zaveslujeme.«

Kapitola šestnáctá

Pozor na nohy!

Na parníku *Mariposa,* konajícím svou obvyklou cestu mezi Tahiti a San Franciskem, ustali pojednou cestující na palubě střílet do terce, opustili své karty v saloně pro kuřáky, odložili své romány a počali se shromažďovati u pažení. Hleděli na malý člun, ženoucí se k nim lehce po hladině před mírnými závany brízy.

Bylo to dva dny poté, co *Mary Turnérova* ztroskotala, a již byl stewardův člun zachráněn. *Mariposa* zkřížila mu cestu jako na zavolanou.

Když dlouhý John, podporován Ah Moyem a Kwaquem, zkasal plachtu, upravuje něco na stožáru, ozval se mezi cestujícími smích. To, co viděli, příčilo se všem představám o záchraně trosečníků na malém člunu uprostřed ohromného oceánu.

Vypadalo to vskutku jako nějaká archa Noemova s celým tím nákladem peřin a krabic s potravinami a soudky piva, kočkou, dvěma psy, bílým papouškem, Číňanem, kudrnatým černochem, s tím dlouhým plavým obrem, s prošedivělým Dag Daughtrym a Starým Námořníkem, jenž se zejména dobře hodil k úloze patriarchy. Žertovný stavitelský příručí, trávící nyní své prázdniny na *Maripose,* nazval ho ihned Noem a přivítal tak, jakmile člun byl zahákován.

»Jářku, starý Noe,« zvolal. »Byla to potopa, co? A vy, jak se zdá, nevíte kde je Ararat!«

»UloviIi jste nějakou rybu?« zařval jiný výrostek dolů přes

pažení.

»U všech koček! Podívejte, oni mají pivo! Pravé anglické pivo! Pusťte mne tam dolů na sklenici!«

Snad ještě nikdy nebyli trosečníci veseleji zachráněni. Mladí lidé žertovali, že na loď nepřišel nikdo jiný, než starý Noe se zbytky vyhubených kmenů a vypravovali starším dámám hrůzostrašnou historii, jak se potopil celý tropický ostrov sopečnou činností a zemětřesením.

»Jsem steward z lodi *Mary Turnerová,«* řekl Dag Daughtry kapitánu *Mariposy,* »a budu vám vděčen, necháte-li mne přespati spolu s vašimi stewardy v jejich kabině. Tady Dlouhý John je námořník a stačí mu srub. Číňan je lodní kuchař. Tenhle černoch náleží mně. Avšak pak Greenleaf, pane, je gentleman, a nejlepší kabina a salon nejsou pro něho příliš dobré, pane.«

Když se roznesla zpráva, že zachránění náleží k těm, kdož přežili třístěžňový škuner, roztříštěný a potopený vorvaní samicí, nevěřily tomu starší dámy o nic víc, než by věřily povídačce o ostrovu propadlém do moře.

»Prosím vás, kapitáne Haywarde,« ptala se jedna lady velitele parníku, »mohl by vorvaň potopiti *Mariposu?«*

»Ještě nikdy ji nepotopil,« odpověděl kapitán s úsměvem.

»Vždyť jsem to věděla!« zvolala potěšená tazatelka. »Nestává se přece, aby lodi byly potopeny vorvani, viďte, kapitáne?«

»Madame, ujišťuji vás, že se to nestává,« zněla odpověď. »Ale těch pět mužů to opravdu tvrdí.«

»Ó, tihle námořníci jsou už sdostatek známi svým přeháněním, není-liž pravda?« vyslovila dáma svůj úsudek v podobě záludné otázky.

»Námořníci jsou největší lháři, jaké jsem kdy viděl, madame.

Víte, po těch čtyřiceti letech, jež jsem ztrávil na moři, nevěřil bych už pomalu sám sobě ani pod přísahou.«

Devět dní nato proplula *Mariposa* Zlatou Branou a zakotvila v San Francisku. Humoristické články v listech, psané omezenými a hloupými zpravodaji, kteří se ještě neotrkali světem a vyšli právě z obecné školy, polehtaly na nějakou chvíli fantasii San Franciska zprávou, že parník *Mariposa* zachránil trosečníky, posedlé povídačkou, jíž ovšem zpravodajové nevěřili.

»Že byli potopeni vorvaněm?« tázali se. »Nesmysl, nic jiného. A trochu nejapný nesmysl! Ale viděl jsem něco podobného ve filmu *»Dobrodružství Eleonory*«, což ovšem je jen film, ale povím vám to …«

Tak Dag Daughtry a jeho mužstvo vystoupili ve Frisku na břeh bez rozruchu a bez oslav. Zapomnělo se na ně již následujícího dne, kdy noční práce zpravodajů vynesla zprávu o tom, jak italští lovci krabů byli napadeni ohromnou medusou.

Dlouhý John zmizel té malé skupině trosečníků brzy s očí. Odebral se do námořnické kanceláře, a za týden, vstoupiv do Svazu námořníků, přijal místo na parním škuneru, plujícím pro náklad červeného dřeva v Bandonu, v Oregonu. Ah Moy se nedostal na břehu dál, než do kolny Přistěhovaleckého úřadu, odkud byl dopraven do Číny na nejbližším tichomořském poštovním parníku. Kočka *Mary Turnérové* byla adoptována námořníky ve srubu *Mariposy,* která se vydala opět na zpáteční cestu na Tahiti. Scrapse si vzal lodní mistr na břeh a zanechal ho u své rodiny, která si štěně oblíbila.

Dag Daughtry se svými malými úsporami se rozhodl najmout v San Francisku dva laciné pokoje pro sebe a pro své svěřence, totiž pro Starého Námořníka, Kwaqua, Michala a rozumí se i Cockyho. Nebylo

to však na dlouho, co Starý Námořník bydlil společně se stewardem.

»Tak by ta vaše hra nešla, pane,« řekl mu Daughtry. »Co potřebujeme, je kapitál. Kapitál musíme uložiti na úroky a vy se musíte starat o jeho zúročení. Nuže, ještě dnes si musíte koupit cestovní kufry, vzít povoz a objevit se před vchodem Bronxova hotelu jako dobrý zákazník. Je to dobrý hotel, a uděláte v něm dojem. Vezměte si malý pokoj do dvora, a kromě toho ušetříte něco tím, že se budete stravovati mimo hotel.

»Ale já nemám peněz, stewarde,« namítal Starý Námořník.

»Nic nedělá, pane, založím vás, pokud jen budu moci.«

»Ale můj hochu, víte přece, že jsem vlastně podvodník. Nechci vás napálit jako ty druhé. Vy jste můj přítel, což to nechápete?«

»Zajisté, ano, děkuji vám, pane. A právě proto chci s vámi držet. Až seženete dohromady zase nějakou společnost lovců pokladu a vypravíte loď, vezmete mne tam jako stewarda s Kwaquem a Killenym a ostatními členy naší rodiny. Adoptoval jste mne, jsem vaším dospělým synem a musíte se teď řídit mou radou. Hotel *Bronx* je pro vás jako stvořený – už to jméno pěkně zní, pravda? To je pro vás pravé ovzduší. Lidé napolovic budou naslouchat vám, napolovic budou hledět na hotel. Povídám, až tam budete rozložen ve velkém koženém křesle a budete vypravovat o pokladu s doutníkem v ústech a s dobrou sklenkou před sebou – inu, už to je jako poklad. Každý vám musí uvěřit. Chcete-li, pane, mohli bychom snad hned jít a koupit kufry.«

Starý Námořník se statečně dal dovézti povozem k hotelu *Bronx* a zapsal tam své jméno »Charles Stough Greenleaf« staromódním rukopisem do knihy hostů. Ujal se znovu činnosti, která ho již po léta chránila před pobytem v chudobinci.

Neméně statečně pustil se do toho i Daughtry, hledaje si nějakou práci. Bylo to nutné, neboť měl nyní mnoho vydání. Jeho rodina, Kwaque, Michal a Cocky, musela jíst a bydlit; a ještě nákladnější bylo vydržování Starého Námořníka v drahém hotelu. Konečně tu byla přepychová šestilahvová žízeň stewardova.

V té době na neštěstí byl průmysl v tísni. Nezaměstnanost hrozila víc než kdy jindy obyvatelům San Franciska. Na parnících i plachetnich lodích byli nejméně tři stewardi na každé místo. Dag Daughtry nemohl najiti nic stálého, a jeho příležitostné výdělky nevyvažovaly nikterak běžná vydání. Odhodlal se dokonce k práci lopatou a motykou pro městskou správu na tři dni, ale pak musil opět ustoupit podle pravidel nestrannosti jinému nezaměstnanému, kterého třídenní práce pomáhala udržet při životě.

Steward byl by také rád našel nějaké zaměstnání pro Kwaqua, ale ten byl k práci naprosto neschopný. Černoch, který vídával Sydney jenom z doků, nebyl v celém životě v žádném městě. Všecko, co znal, byly parníky, daleké ostrovy Jižního moře, hlavně ostrov Krále Viléma v Melanesii. Tak Kwaque musil zůstat ve dvou pokojích, kde vařil a hospodařil svému pánu a pečoval o Michala a Cockyho. Michalovi, jenž dosud pobíhal po lodi, korálovém pobřeží a plantážích, zdály se ty dva pokojíky vězením.

Zato večer, provázen na několik kroků opodál Kwaquem, vycházel Michal se stewardem do ulic. Množství lidí, hemžících se na chodníku, počalo Michala skutečně již nudit, takže lidští bohové klesali značně v jeho očích. Steward však, předmět jeho věrnosti a zbožňování, stoupl v ceně. Michal se cítil mezi tolika lidskými bohy znepokojen, kdežto steward zdál se mu nyní ještě více než kdy dříve útočištěm.

»Pozor na nohy!« je nejnovější výstraha pro psy v městě dvacátého století. Michal se mu naučil záhy mezi těmi tisíci lidských nohou v kožených botách, stále pospíchajících, lhostejných k existenci a k právu malého čtyřnohého irského terriera.

Večerní procházky se stewardem vedly zpravidla od hospody ke krčmě, kde stojíce na podlaze posypané pilinami u nálevních stolů nebo sedíce u stolů lidé popíjeli a hovořili. Hodně pili a hodně mluvili. I steward se hodně namluvil, než vypil svých šest lahví a než se obrátil k domovu a do postele. Seznámil se tam s mnohými lidmi. Byli to většinou námořníci a lodníci ze zálivu, ačkoli tam bylo také dost přístavních dělníků.

Od jednoho kapitána převozního škuneru, jenž konal službu v zálivu a na řekách San Joaquin a Sacramento, dostalo se Daughtrymu slibu, že bude přijat jako lodník a kuchař na škuneru *Howard.* Demokraticky založený kapitán Jorgensen, kuchař a dva jiní námořníci nakládali a vykládali tuto loď, plavící se zpravidla s nákladem osmdesáti tun zboží, a plavili se s ní ve dne v noci, za každého počasí. Jeden vždy řídil kormidlo, zatím co druzí tři spali sbírajíce nové síly. Byla to práce přes čas, práce nekonečná, bez ohledu na hodiny, avšak strava byla nádherná a mzda kolísala mezi pětačtyřiceti a šedesáti dolary měsíčně.

»Přijmu vás, uvidíte,« řekl kapitán Jorgensen. Ten mizera kuchař, Hanson, brzo ho vypálím, vyhodím ho a pak půjdete s námi a ten váš haf haf taky.«

Položil vlídně svou upracovanou ruku Michalovi na hlavu, hladě ho.

»To je ňáký haf haf. Takový haf haf je dobrá věc na prámu, když všechno spí a nikomu se nechce na stráž.«

»Vyhoďte toho Hansona hned,« naléhal Dag Daughtry. Kapitán Jorgensen vrtěl hlavou. »Ne, nejprve se s ním poperu.«

»Seperte se s ním tedy hned a vyhoďte ho,« naléhal Daughtry. »Hleďte, tam právě stojí v koutě u nálevny.«

»To ne. Musí mi k tomu dát příčinu. Mám už příčin dost, ale chci, aby mi dal pořádnou příčinu před ostatními. Chci, aby mě donutil k tomu, abych mu musil napráskat a aby všichni řekli „Hurrá, kapitáne, udělal jste to dobře“. No, a potom dostanete jeho místo vy.«

Kdyby nebyl kapitán Jorgensen stále odkládal zamýšlený výprask a kdyby Hanson nebyl odkládal dát mu dostatečnou příčinu k onomu výprasku, byl by Michal doprovázel stewarda na škuner *Howard,* a všechny následující Michalovy životní zkušenosti byly by naprosto odlišné od těch, jež mu byly osudem určeny. Osud je však spojením nahodilých příběhů, na něž Michal neměl žádného vlivu a jichž si nebyl vědom právě tak, jako sám steward. V tomto období pozdější divadelní dráha a všechny hrůzy s ní spojené byly na míle vzdáleny i nejdivočejším představám Michala. Pokud jde o předtuchu osudu Daga Daughtryho a osudu Kwaquova, byl nejšílenější opiový sen pouhou hříčkou osudu u srovnání s trpkou skutečností.

Kapitola sedmnáctá

Pes, který umí počítat

Jednoho večera seděl Dag Daughtry u stolu v krčmě, zvané *u Berana.* Byl v nepříjemné situaci. Hledaje práci, setkával se ještě s většími obtížemi než dříve a dospěl již na dno svých úspor. Večer měl telefonickou rozmluvu se Starým Námořníkem, který oznamoval jakýsi úspěch, že totiž neobyčejně silně zabral na vnadidlo jakýsi šarlatán, lékař na odpočinku.

»Dovolte, abych zastavil své prsteny,« pravil Starý Námořník telefonem, a nebylo to po prvé, co přicházel s tímto návrhem.

»Neopovažte se, pane!« zněla odpověď Daughtryho. »Potřebujeme prsteny do obchodu. Jsou provozovacím kapitálem. Dělají náladu. Jsou tím, co jste nazval obraznou řečí. Promyslím si to všecko dnes v noci a navštívím vás ráno, pane. Prsteny si nechte. Hrejte s tím doktorem opatrně, ať nic nepozná. Sám ho lákat nezačínejte. Ať s tím přijde on, ne vy. Je to jediný způsob. Jste na správné cestě. Jistota je jistota a pečené husy létají vysoko. Netrapte se, pane, a nedělejte si starostí. Dag Daughtry se dosud nikdy nezmýlil.«

Ale teď, když seděl *u Berana,* zdálo se mu, jako by jeho porážka byla již velice blízko. V kapse měl jen nájemné na příští týden, které měl zaplatit již před třemi dny a jehož zaplacení se domácí již hlučně dožadovala. V bytě bylo potravin právě tak na den.

Skromný hotelový účet Starého Námořníka nebyl placen už

čtrnáct dní – ohromná částka za těchto okolností, neboť to byl prvotřídní hotel. A Starý Námořník neměl již víc než dva dolary v kapse, jejichž zvukem měl budit dojem v uších doktora, jenž se chtěl pustit na lov pokladů.

Nejhorší ze všeho však bylo, že Dag Daughtry musil zmenšit svou dávku o tři láhve. Neodvážil se sáhnout na nájemné, jež jediné stálo mezi ním a jeho rodinou s jedné strany, a ulicí se strany druhé. Proto seděl v pivnici s kapitánem Jorgensenem, jenž se právě vrátil s nákladem sena z petalumských rovin. Ten objednal pivo již dvakrát a nejevil už dalších známek žízně. Místo toho zíval, unaven jsa celodenní prací a díval se stále na hodinky. A Daughtrymu chyběly ještě tři láhve! Ke všemu Hanson nedostal ještě výprask, takže místo kuchaře na škuneru nebylo dosud volné.

V zoufalství přišel Daughtry na myšlenku, jak si opatřit ještě sklenici obyčejného piva. Nepil je rád, ale bylo lacinější než ležák.

»Jářku, kapitáne,« řekl, »vy ještě nevíte, jak chytrý je tady Killeny. Dovede počítat právě tak jako vy a já.«

»Dejte pokoj!« zahučel kapitán Jorgensen. »Viděl jsem už takových kousků dost. Je to jen podvod. Psi a koně neumějí počítat.«

»Můj pes umí,« řekl Daughtry klidně. »O něco se s vámi vsadím. Poručím si nahlas dvě piva, tak aby to pes slyšel, a pak pošeptám sklepníkovi, aby přinesl jen jednu, a když tu jednu přinese, Killeny se s ním začne hádat.«

»Hahaha! Kolik chcete vsadit?«

Steward nahmatal ve své kapse deseticent. Zklame-li ho Killeny, bude to znamenat, že nebude už mít na celé nájemné. Ale Killeny ho nemůže zklamat a nezklame, uvažoval.

»O dvě sklenice piva, kapitáne.«

Zavolali sklepníka a davše mu tiše rozkaz, přivolali Michala, ležícího v koutě u Kwaquových nohou. Když steward pro něho přistavil židli a vyzval ho, aby tam usedl, počal Michal dávat pozor.

Steward od něho něco očekával. Chtěl se s ním pochlubit. A pes byl nyní dychtiv ne proto, že se s ním chtěl jeho pán chlubit, nýbrž proto, že stewarda miloval. Láska a služba byly v Michalově mysli jedno a totéž. Tak jako by byl skočil do ohně pro stewarda, tak mu nyní chtěl posloužit. Bylo to vše, co láska znamená psu – sloužit.

»Hej, sklepníku!« zavolal steward, a pak, když sklepník stanul vedle něho, řekl:

»Dvě piva. – Slyšíš, Killeny? *Dvě* piva!«

Michal se zavrtěl na židli, položil pracku na stůl a vzrušeně se dotkl špičkou jazyka stewardovy tváře.

»Bude si to pamatovat,« řekl Daughtry kapitánovi.

»Počkat, počkat, teď se do toho dám já,« zněla odpověď. »Popletu toho vašeho hafhaf. Řeknu, že místo bude vaše, až dám Hansonovi výprask. A vy řeknete, abych mu jej dal hned. A já řeknu, že mi Hanson musí k tomu dát příčinu, abych mu dal výprask. A tak se budeme spolu o to hádat na plnou hubu a natropíme hodně křiku. Jste připraven?«

Daughtry přisvědčil, a pak následoval dlouhý, hlasitý rozhovor, upoutávající Michalovu pozornost od jednoho muže ke druhému.

»Tak!« řekl kapitán Jorgensen, když uzřel sklepníka, přicházejícího jen s jednou sklenicí. »Váš hafhaf zapomněl! Myslí, že se spolu hádáme. Počty jsou pryč z jeho hlavy jako vlna zahladí na břehu písmena v písku.«

»Myslím, že počítat nezapomene, ať děláte sebe větší hluk,« tvrdil Daughtry nahlas přes to, že se jeho naděje počala viklat. »A já

se do toho plést nebudu,« dodával pak nadějně. »Pozorujte psa!«

Velká sklenice piva byla postavena před kapitána, který ji rychle objal svou objemnou rukou. A Michal, napjat jako struna, věda, že se od něho něco očekává, vzpomínal svých dávných lekcí na *Makambo,* hleděl do nehybné tváře stewardovy, pátraje po nějakém pokynu. Pak se rozhlédl a spatřil nikoliv *dvě* sklenice, nýbrž jen *jednu.* Tak dobře se přiučil rozdílu mezi jedním a dvěma, že okamžitě pochopil, proč bylo stewardem tak důrazně řečeno *»dvě* sklenice« myšlenka, že je tu pouze jedna sklenice, když přece byly poručeny dvě, bleskla mu hlavou a Michal poznal, co jeho pán od něho očekává. Poskočiv náhle, maje hrdlo staženo hněvem, položil přední tlapy na stůl a zaštěkal.

Kapitán Jorgensen uhodil pěstí do stolu.

»U čerta, vy jste vyhrál!« zahlučel. »Já platím pivo! Sklepníku, ještě jednu!«

Michal pohleděl na stewarda, chtěje se přesvědčit, zda jednal správně, a stewardova ruka, pohladivši ho po hlavě, byla mu dostatečnou odpovědí.

»Zkusme to ještě jednou,« řekl kapitán, oživen a pln zájmu, otíraje si hřbetem ruky pěnu s knírů. »Možná, že ví, co je jedna a dvě. Ale jak je to s třemi? A čtyřmi?«

»Totéž, kapitáne. Počítá až do pěti a ví, co je víc než pět, ačkoli nezná podle jména vyšších čísel.«

»Hansone!« zařval kapitán Jorgensen přes výčep na kuchaře z *Howardu.* »Hej, vy hlupáku! Pojďte sem a napijte se!«

Kuchař Hanson přistoupil a přistavil si židli.

»Platím pití,« řekl kapitán, »ale vy je objednejte, Daughtry. Jářku, Hansone, tohle je učený hafhaf. Umí počítat lépe než vy. Teď

jsme tři. Daughtry poručí tři piva. Hafhaf slyší *tři*. Zdvihnu takhle na sklepníka dva prsty a přinese jen dvě. Hafhaf začne štěkat, uvidíte!«

To vše bylo provedeno, a Michal štěkal a dorážel na sklepníka, dokud příkaz nebyl splněn tak, jak byl dán.

»No dobrá, ale počítat přece jen neumí,« zněl Hansonův úsudek. »Vidí tady jednoho muže bez piva. To je všecko. Ví, že každý z nás by měl mít sklenici. Proto štěká.«

»Uděláme to tedy jinak,« pravil Daughtry. »Jsme zde tři. Poručíme si čtyři sklenice. Pak budeme mít každý svou sklenici a přece Killeny bude sklepníka prohánět, dokud nepřinese čtyři.«

Michal, jsa si nyní již úplně vědom, v čem hra spočívá, štěkal na sklepníka, dokud nepřinesl čtvrtou sklenici. V té chvíli kupilo se již kolem stolu mnoho mužů a všichni chtěli platit pivo a zkoušet Michala.

»Pane Bože,« myslil si Daughtry. »To je žertovný svět. V jedné chvíli má člověk žízeň a v druhé by tě utopili v ležáku.«

Někteří z diváků chtěli koupit Michala a nabízeli za něj směšné částky, jako patnáct a dvacet dolarů.«

»Já vám povím co a jak,« zabručel kapitán Jorgensen k Daughtrymu, zatáhnuv ho stranou do kouta. »Dáte mi toho psa a já zmlátím Hansona hned na místě. Pak bude místo vaše a přijdete hned zítra ráno do práce.«

Hospodský *u Berana* zatáhl Daughtryho do druhého kouta a šeptal mu:

»Přijďte sem s tím psem každý večer. Dám vám zadarmo pivo a zaplatím ještě každý den padesát centů hotově, budete-li se psem počítat. Prodám tím způsobem spoustu piva.«

Tento návrh vnukl Daughtrymu myšlenku, o níž pak

vypravoval Michalovi, když se octli opět doma a Kwaque zouval stewardovi střevíce.

»Věc je taková, Killeny. Stojíš-li pro toho krčmáře za padesát centů za večer a pivo k tomu… stojíš pro mne za víc, synáčku. On by rád vydělal. Proto prodává pivo. Ty, Killeny, budeš pro mne rád pracovat, znám tě. Potřebujeme peníze. Je tu Kwaque, je tu Greenleaf a Cocky, nemluvím-li ani o tobě a o sobě. Sníme toho my všichni hrozně mnoho. Taky nájemné se dává těžko dohromady. O práci je zle. Co tomu říkáš, synku, abychom si zítra večer vyšli a trochu se poohlédli po práci pro tebe. Uvidíme, jak pořídíme.«

Michal sedě stewardovi na kolenou vrtěl se a kroutil, vyplazoval jazyk a mával ocasem. Ať je to cokoli, co steward řekl, je to jistě dobré, neboť on to řekl.

Kapitola osmnáctá

Ani za milion dolarů!



Prošedivělý námořník a hrubosrstý irský terrier se záhy stali známými postavami nočního života na pobřeží Santa Barbara v San Francisku. Daughtry vypracoval Michalův početní kousek ještě jinak, vzav s sebou Cockyho. Když pak sklepník nepřinesl správný počet sklenic, Michal zůstal zticha, až Cocky na tajné stewardovo znamení, stoje na jedné noze, druhou chytil Michala za krk a jak se zdálo, něco mu říkal do ucha. Poté se Michal rozhlédl po sklenicích na stole a počal svou obvyklou domluvu ke sklepníkovi.

Ale bylo to teprve tehdy, když Daughtry a Michal po prvé spolu zazpívali *Dolů po řece Rio,* kdy přišla rozhodující bitva. Přihodilo se to v námořnické tančírně na Pacifické třídě. Všichni, kdož v tančírně byli, přestali tančit, a námořníci hlučně žádali, aby pes ještě něco

zazpíval. Podnik tím nepřišel o peníze, neboť nikdo neodešel a všichni se nahrnuli do výčepu, kde Michal zpíval: *Bůh krále chraň, Blažené chvíle, Domove, sladký domove* a *Shenandoah.*

Znamenalo to víc než zdarma pivo pro Daughtryho. Když se chystal odejiti, majitel místnosti vstrčil stewardovi do ruky tři stříbrné dolary a prosil ho, aby příštího večera přišel zas.

»Za tohle?« tázal se Daughtry, hledě na peníze s nakrčeným obočím, jako by bylo pod jeho důstojnost přijmouti ty peníze.

Muž přidal rychle ještě dva dolary, a Daughtry slíbil, že přijde.

»Tak si myslím, Killeny, synu,« řekl Michalovi, když se ubírali na lože, »tak si myslím, že ty a já máme větší cenu než pět dolarů za vystoupení. Cože? Vždyť takového psa, jako jsi ty, dosud nikdo neviděl. Jsi zpěvák, který dovede zazpívat skoro každou píseň se mnou a který jich dovede zazpívati půl tuctu sám. Prý Caruso dostává tisíc za večer. Well, ty nejsi Caruso, ale jsi jediný psí Caruso na světě! Synku, já budu tvým impresariem. Musíme vydělat aspoň jeden zlatý dvacetidolar za večer. A pak, synku, se přestěhujeme do lepšího bytu. Také starý pán v hotelu Bronx dostane lepší pokoj s vyhlídkou na ulici. Kwaquovi koupíme nové šaty, Hej, Killeny, hochu, my budeme tak bohatí, že Starému Námořníkovi sedneme na lep sami, koupíme mu škuner a pošleme ho na honbu za pokladem na vlastní lodi. My ještě jednou budeme dělati kavku, aby ten staroch měl radost.«

Santa Barbara v San Francisku, obyčejná námořnická osada v dobách, kdy San Francisko bylo považováno za nejlepší přístav Sedmi moří, se vyvíjelo spolu s městem, až záviselo téměř polovicí svého příjmu na společnostech hýřilů, kteří sem rádi docházeli proto, aby zde utráceli peníze. Pro mnohé z lepších tříd společnosti stalo se

téměř zvykem, že po večeři, zejména chtějí-li pobaviti zvědavé hosty z Východu, ztrávili jednu nebo více hodin tím, že objížděli v motorových vozech všechny tančírny Santa Barbary a zapadali z jednoho laciného kabaretu do druhého. Toto »pobřeží« se stalo právě tak hledaným zábavním místem, jako čínská čtvrť a Skalní dům v San Francisku.

Netrvalo dlouho a Dag Daughtry již vydělával svých dvacet dolarů každého večera za dvě dvacetiminutová představení. Pivo již odmítal, neboť si ho mohl koupit víc, než by byl mohl zmoci tucet žíznivých mužů. Dosud nikdy se mu tak dobře nedařilo, a nutno říci, že i Michal se z toho upřímně těšil.

Michal vydělával ve skutečnosti na chléb pro celou rodinu, a všem členům rodiny dařilo se při tom dobře. Kwaque zářil ve svých nových tmavohnědých střevících, měkkém klobouku a šedém obleku s nohavicemi bezvadně vyžehlenými. Stal se nadšeným obdivovatelem biografů, utráceje až dvacet i třicet centů denně, za něž si odseděl vytrvale i každé opakování programu. Černoch potřeboval málo času k vedení domácnosti, neboť Daughtry se nyní počal stravovati v restauracích. Starý Námořník nejen že se přestěhoval do nádhernějšího pokoje u Bronxe s vyhlídkou na ulici, nýbrž Daughtry ho přiměl také k tomu, aby utrácel víc peněz. Tak stařec příležitostně pozval vhodného známého i do divadla, nebo do koncertu a dovezl ho pak domů povozem.

»Tohle nebudeme dělat stále, Killeny,« řekl steward Michalovi. »Je to jen na čas, dokud starý pán nedá zase dohromady nějakou smečku lovců pokladů s měšci plnými dolarů a s čenichy slídících psů. A pak, ahoj, na modré moře, synu, s dobrou lodí, houpající se pod našima nohama, s vlnami, dorážejícími na palubu a chrlenými odpadními žlábky zpět do oceánu!

Půjdeme zas na moře právě tak, jak o tom teď zpíváme těm ožralům zde. Ať si žijí ve svých prohnilých městech sami. Nám je milejší život na moři – pro tebe jako pro mne, hochu, i pro starého pána a pro Kwaqua, a pro Cockyho také. Nenarodili jsme se pro život ve městě. Není nám tu zdrávo. Snad bys tomu, hochu, nevěřil, ale nejsem ve své kůži. Už nejsem tak čilý, a zdá se mi, jako by ze mne někdo vytáhl všechny drátky. Je ze mne lenoch a mrzout, teď, když nemám nic jiného na práci, než sedět a pít po celé večery. Stůňu téměř po tom, aby mi Starý Námořník zase říkal: „Myslím, stewarde, že ten váš znamenitý cocktail by mi před obědem udělal dobře!“ Vezmeme s sebou na cestu malý přístroj na výrobu ledu a uděláme mu hodně dobrý cocktail.

Nu, a podívej se na Kwaqua, Killeny! Tohle není pro něho podnebí. Začíná už chřadnout. Sedí a hledí na ty obrázky jako hoch ve škole. Pro jeho zdraví a pro zdraví všech nás dohromady musíme zdvihnout kotvy hezky brzy a usaditi se zase tam, kde vanou pasátní větry, aby nás líbaly svými slanými ústy.«

Co řekl Daughtry o Kwaqueovi, byla pravda.

Kwaque, který si nikdy nenaříkal, počal chřadnout. Nádor pod jeho pravým podpažím, s počátku zvolna se vyvíjející a bezbolestný, počal slabě, ale ustavičně boleti. Kwaque nemohl po celé noci spát. Ačkoli ležel na levém boku, probudila ho bolest nejméně dvakrát, často však třikrát i čtyřikrát. Ah Moy, kdyby nebyl již dávno dopraven přistěhovaleckými úřady zpět do činy, byl by mu mohl říci význam toho nádoru právě tak, jako by byl mohl říci Daughtrymu význam stále rostoucí bezcitné plochy mezi jeho očima, kde tenké, kolmé lví vrásky se zařezávaly stále podezřeleji. A právě tak byl by mu mohl říci, co chybí malíku na levé stewardově ruce. Daughtry

usoudil, že je to nějaké vymknutí. Později rozhodl, že je to chronický rheumatismus, následek vlhkého, mlhavého podnebí v San Francisku. Byla to jedna z příčin, proč toužil dostat se opět na moře, kde by tropické slunce z něho vytáhlo všechen neřád.

Daughtry jako steward byl zvyklý stýkati se s muži i ženami vyšších tříd. Po prvé v životě se však zde, v podsvětí San Franciska, stýkal s lepšími lidmi jako s osobami sobě rovnými. Vyhledávali příležitost setkati se s ním. Lichotili se k němu, aby se jim dostalo pozvání sedět u jeho stolu a platit za něho pivo v některém tom veselém kabaretu, kde Michal prováděl své kousky. Byli by mu kupovali víno, kdyby se nebyl tak tvrdošíjně držel piva. Někteří z nich ho zvali k sobě domů »a přiveďte toho svého zázračného psa, ať nám něco zazpívá«. Avšak Daughtry vysvětloval, že jeho život je příliš obtížný a únavný, než aby mu dovoloval takových rozptýlení. Michalovi však vysvětloval, že se k nim podívají, až mu nabídnou honorář padesáti dolarů.

Mezi množstvím jeho známých z kabaretního světa dva muži byli osudem určeni, aby hráli důležitou úlohu v životě Daughtryho. První, politik a lékař, jménem Emory – Walter Merrit Emory – byl několikrát u Daughtryho stolu, kde Michal seděl na židli, jak bylo zvykem. Z vděčnosti za tuto Daughtryho laskavost doktor Emory dal mu svou navštívenku a pravil, ať onemocní některý z nich, ať pán či pes, že je bude léčit zcela zdarma. Podle Daughtryho mínění byl W. M. Emory hodný a obratný muž, který se beze vší pochyby dobře vyznal v svém povolání, avšak byl sobecký, asi tak, jako hladový tygr. Řekl mu ve své drsné upřímnosti přímo:

»Doktore, vy jste zázrak. Každý to může vidět, podívá-li se na vás jen polovinou oka. Co chcete, to musíte mít a prosadit. Nic by

vám v tom nezabránilo, leda …

»Nu?«

»Leda kdyby to bylo přibito hřebíky, nebo zamčeno, nebo kdyby u toho stál policista a hlídal to. Nechtěl bych mít nic, čeho by se vám zachtělo.«

»A přece to máte,« ujišťoval ho doktor, mrknuv významně na Michala, jenž seděl mezi nimi na židli.

»Brrr,« zabručel Daughtry. »Až mne zamrazilo. Kdybych myslil, že to míníte vážně, neudrželo by mne San Francisko ani dvě minuty.« Uvažoval na okamžik hledě do své sklenice a pak se usmál pln jistoty.

»Nikdo by toho psa ode mne nedostal. Víte, zabil bych dříve takového člověka. Řekl bych mu to dříve a přímo, jako to povídám nyní vám, že bych ho zabil. A věřil by mi právě tak, jako mi věříte vy. Víte, že to myslím vážně. Vždyť ten pes …«

Ale Daughtry byl naprosto neschopen vyjádřit své hluboké vzrušení. Nevyslovil svou myšlenku a utopil ji ve sklenici piva.

Jiného druhu byla druhá z těchto osudných osob. Říkal si Harry Del Mar. To bylo jméno, objevující se na programech, když vystupoval v Orfeu. Ačkoli to Daughtry nevěděl, ježto Del Mar trávil právě své prázdniny, ten muž si vydělával na živobytí pomocí svých cvičených zvířat. Také on platil pití u stolu za Daughtryho. Mladý, ne více než třicetiletý, tmavé pleti, s velkýma hnědýma očima, s dlouhými brvami, o nichž sám upřímně věřil, že mají magnetickou sílu, takový byl Del Mar.

Del Mar chtěl Michala koupit a mluvil o obchodě přímým, obchodním způsobem.

»Koupit? Vždyť nemáte peněz, abyste ho zaplatil,« odpověděl

Daughtry, když Del Mar zvýšil svou původní nabídku pěti set dolarů za Michala na tisíc dolarů.

»Tisíc dolarů mám a dám je, míníte-li to tak.«

Daughtry potřásl hlavou. »Míním tím, že pes není na prodej za žádnou cenu. Ostatně, proč ho chcete?«

»Líbí se mi,« odvětil Del Mar. »Proč sem chodím? Proč sem chodí ti ostatní? Proč lidé kupují víno, jezdí na koni, drží si herečky, stávají se kněžími nebo knihomoly? Protože se jim to líbí. Všichni děláme, co se nám líbí, můžeme-li, a jdeme za věcí, kterou chceme, ať jí můžeme dosáhnout čili nic. Nuže, mně se váš pes líbí. Chci ho mít. Má pro mne cenu tisíce dolarů. Hleďte, tam ten velký démant na ruce té ženy. Myslím, že právě proto, že se jí líbil a že jej chtěla, dostala jej bez ohledu na cenu. Jeho cena pro ni neznamená tolik, jako ten démant. Nuže, váš pes …«

»Killeny vás nemá rád,« přerušil ho Daughtry. »Je to dost zvláštní. Má rád téměř každého, jako by se to rozumělo samo sebou. Na vás se však ježí. Nikdo přece nechce mít psa, který ho nemá rád.«

»O to nejde,« tvrdil klidně Del Mar. »Mně se líbí. Zdali se mu také já líbím, to je vedlejší. Myslím, že bych se již o to postaral, aby se se mnou smířil.«

Daughtrymu se zdálo, že zahlédl nebo vycítil pod počestným výrazem tohoto zájemce záblesk kruté tvrdosti, jež byla až bezedná. Daughtry nevyslovil ovšem svůj dojem.

»Je zde banka, která je otevřena po celou noc,« pokračoval Del Mar. »Pojďme tam, dám si vyplatiti šek a za půl hodiny můžete mít v rukou peníze.«

Daughtry potřásl hlavou.

»Nemohu to udělat ani z obchodního stanoviska,« řekl. »Hleďte.

Killeny je pes, vydělávající dvacet dolarů za večer. Řekněme, že pracuje pětadvacet dní za měsíc. To je pět set měsíčně, čili šest tisíc ročně. Nu řekněme, že je to pět procent, protože se to lépe počítá, představuje to tudíž úrok z kapitálu ve výši stodvaceti tisíc dolarů. Můžeme předpokládat, že výlohy a mé služné činí dvacet tisíc, tož zůstává stále ještě cena psa sto tisíc. Chceme-li býti poctiví, rozsekněme to na polovici – je to pes za padesát tisíc. A vy mi nabízíte mizernou tisícovku.«

»Myslíte, že vám ten pes vytrvá věčně, jako by to byl nějaký pozemek,« usmál se Del Mar klidně.

Daughtry ihned nahlédl oprávněnost té poznámky.

»Dejte mu pět let pracovat – a vydělá třicet tisíc. Dejte mu jeden rok – je to šest tisíc. A vy mi nabízíte jeden tisíc? Ne, to není obchod pro mne… ani pro něho. Ostatně, až Killeny nebude moci pracovat a nebude stát ani za cent, stále ještě bude mít pro mne cenu rovného milionu a kdyby mi někdo tolik nabídl, zvýšil bych ihned cenu.«

Kapitola devatenáctá

Hra s doutníkem

»Navštívím vás ještě,« řekl Harry Del Mar Daughtrymu na konci své čtvrté rozmluvy, týkající se Michala.

V tom se však Harry Del Mar mýlil. Nespatřil již nikdy Daughtryho, protože Daughtry navštívil dříve doktora Emoryho.

Kwaquův nepokoj v noci, vyvolávaný nádorem pod jeho pravým podpažím, počal probouzeti také Daughtryho. Po několika takových nočních vyrušeních Daughtry prohlédl Kwaqua a rozhodl, že černý brach je nemocen. Potřebuje lékařské pomoci, řekl si Daughtry. A tak jednoho dopoledne vzav s sebou Kwaqua, došel do ordinace doktora Waltera Merritta Emoryho. Čekárna byla přeplněna a steward čekal, až na ně dojde řada.

»Snad má nějakou rakovinu, doktore,« řekl Daughtry, zatím co Kwaque stahoval košili. »Nikdy nenaříká, ani nezavrní. Takový je zvyk černochů. Nevěděl jsem o tom, až mě počal v noci probouzet, jak se převaloval a kňoural ze spaní. – Hleďte! Co tomu říkáte? Jak se to jmenuje?«

Bystré oči Waltera Merritta Emoryho nepřehlédly zkroucené prsty na Kwaquově levici. Jeho oči však nebyly jen bystré, nýbrž byly to také oči zkušené. Kdysi jako dobrovolný lékař na Filipínách věnoval doktor pozornost malomocenství a vyšetřil tolik malomocných, že neklamně, kromě případů, kde nemoc byla teprve v počátcích, dovedl poznati malomocného na první pohled. Od

zkroucených prstů, bezbolestnosti, vyvolané ochrnutím či rozkladem nervů, až k svraštělému lvímu čelu, opět bezcitnému, zalétly jeho oči k nádoru pod pravým paždím. Doktor Emory rozpoznal ihned tuberkulosní stadium malomocenství.

Jeho mozkem bleskly dvě myšlenky. První byla: kdykoli a kdekoli najdeš malomocného, hledej druhého. Druhá myšlenka týkala se irského terriera, jenž patřil Daughtrymu. Zde však rychlé uvažování doktora Emoryho přestalo. Nevěděl, zdali steward ví o malomocenství a nechtěl nikterak vzbudit jeho podezření. Vytáhnuv hodinky, aby se podíval, jak je pozdě, obrátil se a oslovil Daughtryho.

»Vypadá to tak, jako by ten váš chlapík neměl krev v pořádku. Není zvyklý svému nynějšímu životu ani potravě. Abych to zjistil, budu ho zkoušeti na rakovinu i nádor, ačkoli se nezdá, že by to bylo něco takového.«

Stále hovoře, zabloudil doktor zrakem na malý okamžik k očím Daughtryho, k místu na jeho čele mezi očima. Stačilo to. Postřehl tam »lví« známku malomocenství.

»A vy sám nejste také v pořádku,« pokračoval vlídně. »Vsadil bych se, že ani vy nejste ve své kůži, což?«

»Vskutku, nemohu říci, že bych byl,« souhlasil Daughtry. »Měl bych se vrátit na moře pod tropické slunce, aby ze mne vytáhlo reumatismus.«

»Kdepak máte reumatické bolesti?« vyptával se doktor Emory téměř bezmyšlenkovitě, jako by se skutečně chtěl vrátit opět k podrobnější prohlídce Kwaquova nádoru.

Dag Daughtry natáhl levou ruku a pohyboval trochu malíkem, chtěje ukázat, kde se nemoc usadila. Doktor Emory postřehl zdánlivě lhostejným pohledem zpod lhostejně sklopených víček, že malík je

lehce naduřelý, poněkud ohnutý, kůže hladká, téměř lesklá, hedvábná. Obraceje se ke Kwaquovi spočinul opět na okamžik pohledem na lví známce mezi obočím Daughtryho.

»Reumatismus je stále ještě tajemstvím pro lékaře,« řekl. »Je individuální a objevuje se v četných různých podobách. Každý člověk má svůj vlastní druh. Ten prst máte ztuhlý?«

Daughtry malíkem namáhavě pohyboval.

»Ano,« odvětil. »Není už tak čiperný jako býval.«

»Hm,« zabručel doktor Emory. »Snad vás nebudu moci léčiti, avšak slibuji vám, že vás pošlu na místo, kde byste mohl nejlépe žiti při své chorobě. Slečno Judsonová!«

Zatím co mladá ošetřovatelka usazovala Daga Daughtryho na emailované sedadlo pro nemocné a nakláněla ho podle předpisu, omočil doktor Emory špičky svých prstů do nejsilnějšího antiseptika, jež bylo v jeho síni. V mozku doktora Emoryho mihl se při tom obraz irského terriera, ukazujícího své umění v kabaretech námořnické čtvrti, hrubosrstého psa, slyšícího na jméno Killeny Boy.

»Myslím, že máte reumatismus na více místech, než jen v malíčku,* ujišťoval doktor Daughtryho. »Tady na čele vás už také trochu chytil. Prosím, dovolte. Pohněte sebou, ucítíte-li bolest. Jinak však seďte tiše, nechci vám ublížit. Chci se jen přesvědčit, je-li má diagnosa správná. Tak, zde to je. Dejte najevo, ucítíte-li něco. Reumatismus má podivné vrtochy. – Dejte pozor, slečno Judsonová, myslím, že tato forma reumatismu je vám zcela nová. Hleďte. Nereaguje. Myslí, že jsem dosud nezačal…«

Hovoře tak stále, dělal doktor něco, o čem se Daughtrymu ani ve snu nezdálo a co přimělo Kwaqua k tomu, že se domníval, že snad sní, neboť doktor Emory zkoušel dlouhou jehlou tmavou skvrnu

uprostřed těch kolmých vrásek. A nejen zkoušel povrch kůže. Vbodnuv jehlu s jedné strany vodorovně pod kůži, skryl ji úplně v místě, jež následkem nákazy pozbyla úplně citu. Kwaque na to hleděl vypoulenýma očima, neboť jeho pán sebou ani nehnul, seděl, jako by si vůbec nebyl vědom toho, co se s ním děje.

»Nuže, proč nezačínáte?« tázal se Dag Daughtry netrpělivě. »Myslím, že na mém reumatismu ani tolik nezáleží. Přišel jsem k vůli černochovi.«

»Neklamte se, i vy potřebujete ošetření,« ujišťoval ho doktor Emory. »Reumatismus je ošklivá věc. Neměl by se zanedbávat, nemá-li se stati chronickým. Chci vás vyšetřiti důkladně, abych mohl zařídit léčení. Nuže, chcete-li už vstáti s křesla, podíváme se na vašeho sluhu.«

Ale dříve než položil Kwaqua do lehátka, doktor Emory přehodil přes křeslo plátno, páchnoucí, jako by bylo zahříváno tak dlouho, až se téměř spálilo. Chystaje se pak vyšetřiti Kwaqua, pohlédl doktor na hodinky, jako by si pojednou na něco vzpomněl. Spatřiv kolik je hodin zarazil se a obrátil se s vyčítavým pohledem na svou asistentku.

»Slečno Judsonová,« řekl netrpělivě, » zklamala jste mne. »Ženská, vždyť je dvacet minut před dvanáctou! Víte přece, že musím konferovat s doktorem Hadleyem přesně v půl dvanácté. Ten mne asi proklíná! Víte, jak je nedůtklivý.«

Slečna Judsonová s výrazem zdrcení a pokory přisvědčila, jako by to vše byla opravdu věděla, ačkoli ve skutečnosti až do té chvíle nevěděla nic o nutné schůzce s doktorem Hadleyem.

»Hadley má ordinaci naproti přes chodbu, jak snad víte,« vysvětloval doktor Emory Daughtrymu. »Nezdržím se ani pět minut. Víte, nemohl jsem se s ním shodnouti. Rozpoznal případ jako

chronický zánět slepého střeva a chce operovati. Má diagnosa zněla však na pyorrheu, zasáhnuvší žaludek z úst a navrhoval jsem použít dávidel. Vy tomu snad nerozumíte, avšak věc je ta, že jsem Hadleyho přemluvil, aby přivedl doktora Granwilla, který je zubním lékařem a odborníkem v pyorrhei. Teď tam na mě jistě už všichni čekají nejméně deset minut. Pospíším si, budu tu v okamžiku! «

»Vrátím se v pěti minutách,« volal ještě, když dveře na chodbu se za ním zavíraly. – »Slečno Judsonová, vyřiďte, prosím, lidem v čekárně, aby měli strpení. Na všechny dojde!«

Doktor Emory vstoupil do pokoje doktora Hadleyho, ač ho tam nikdo nečekal, kdo by trpěl pyorrheou nebo slepým střevem. Neztráceje času použil doktor telefonu k dvěma rozmluvám: jedna byla s předsedou městského zdravotního fysikátu, druhá s náčelníkem policie. Volání zastihlo oba v jejich kancelářích a doktor je důvěrně oslovil křestními jmény a hovořil s nimi přímo a důrazně, neboť oba pány osobně znal.

Vrátil se do své ordinace zřejmě vzrušen.

»Jak jsem řekl,« pravil slečně Judsonové a také Daughtrymu, »doktor Granwille je téhož náhledu, jako já. Není to nic jiného než pyorrhea. Není třeba operace. A už ho tam cpou dávidly. Inu, člověka těší, má-li pravdu! Zasloužím si doutník. Nevadí vám to, pane Daughtry?«

Steward zavrtěl hlavou, a doktor si zapálil tlusté havana, pokračuje při tom v hovoru. Zřejmě se kochal svým předstíraným vítězstvím nad jiným lékařem. Pak za chvíli zapomněl kouřit a opřev se nahodile o křeslo, přitiskl s hanebnou nedbalostí hořící konec svého doutníku na špičku jednoho z Kwaquových zkroucených prstů. Tajný pokyn slečně Judsonové, jež jediná postřehla jeho jednání,

upozornil ji na to, co bude.

»Jestlipak víte, pane Daughtry,« pokračoval doktor nadšeně, poutaje stewardovu pozornost k svým očím a drže stále žhavý konec doutníku na Kwaquově prstu, »že čím jsem starší, tím víc jsem přesvědčen, že je příliš mnoho ukvapených a zbytečných operací?*

Žhavý oharek stále ještě lnul k masu a tenký proužek dýmu počal vystupovat z konce Kwaquova prstu. Dým se lišil barvou velmi zřetelně od kouře doutníkového.

»Na příklad pacient, kterého má doktor Hadley. Zachránil jsem ho nejen před operací slepého střeva, nýbrž ušetřil jsem mu také útraty operace a útraty pobytu v nemocnici. Za to, co jsem pro něho udělal, nebudu mu nic účtovat, a také účet Hadleyho bude normální. Doktor Granwille vyléčí jeho pyorrheu dávidly za honorář nějakých padesáti dolarů. Při sám Bůh, kromě nebezpečí, v němž byl jeho život, a kromě bolesti operace ušetřil jsem tomu muži tisíc dolarů za lékaře a nemocnici!«

Zatím co doktor hovořil, poutaje Daughtryho pozornost, zápach páleného masa počal pronikat vzduchem. Doktor Emory jej ucítil hned. Také slečna Judsonová jej cítila, ale nedávala na sobě nic znáti. Nedívala se také na doutník ležící na Kwaquově prstu, ač ji její nos přesvědčoval, že se maso stále ještě pálí.

»Něco tu hoří,« řekl Daughtry pojednou, čichaje do vzduchu.

»Špatný doutník,« poznamenal doktor, oddaluje doutník od Kwaquova prstu a prohlížeje si jej s nevolí. Přidržel doutník k nosu a na jeho tváři se objevil výraz ošklivosti.

»Řekl bych, že to jsou zelné listy. K ďasu, nevím co do toho dávají. Nestojím o to, abych to věděl. Darebáci! Vyrobí nový druh doutníků, použijí k tomu nejlepšího tabáku, dělají reklamu, a když se

doutníky ujaly, dávají do nich špatný tabák. Děkuji pěkně za takové kouření!«

A odhodil doutník do plivátka. Kwaque leže v nejpodivnějším křesle, na němž kdy seděl, neměl ani potuchy o tom, že špička jeho prstu je spálena na půl palce hluboko a uvažoval jen, kdy lékař už přestane mluvit a počne prohlížeti nádor, který mu působil pod paží takové bolesti.

Tehdy po prvé a také naposled v životě byl Dag Daughtry napálen. A napálen neodvratně. Život a jeho svoboda, volnost přicházet a odcházet, plavit se při vzedmutém moři na kolísající se palubě v domově pasátních větrů, od přístavu k přístavu, to vše přestalo pro něho zde v ordinaci doktora Emoryho. A klidná, chladnokrevná slečna Judsonová vidouc to vše, žasla, že lidské maso se může pálit, aniž o tom člověk vůbec věděl.

Doktor hovořil dál, zapálil si nový doutník a přes to, že čekárna byla přeplněna, rozvinul nejen dlouhý, nýbrž také živý a zajímavý výklad o doutnících, tabákových listech a tabáku, jak se pěstuje a připravuje k výrobě doutníků v různých tabákových krajích na světě.

»Ano – a pokud jde o ten nádor,« řekl konečně počínaje prohlížeti Kwaquovu ránu, »řekl bych, že to není ani nádor, ani žádná rakovina, ba ani obyčejný vřed. Řekl bych …«

Zaklepání na dveře z chodby ho přimělo, že se vzpřímil. Pokynem vyzval slečnu Judsonovu, aby otevřela. Dveřmi vstoupili dva policejní strážníci, inspektor a nějaká osoba s licousy v černém obleku a s karafiátem v knoflíkové dírce.

»Dobrý den, doktore Mastersi,« pozdravil doktor muže s licousy. A vítal ostatní: »Jak se máte, inspektore?« »Haló, Time,« »Haló, Johnsone – kdypak vás už odvolají z čínské čtvrti, he?«

Potom, dokončuje přerušenou větu, doktor Emory pokračoval hledě upřeně na Kwaquův nádor:

»Řekl bych, jak jsem pravil, že je to krásný, úplně zralý, perforující vřed bacili leprae, jaký kdy některý lékař v San Francisku mohl předvésti zdravotní radě.«

»Malomocenství!« zvolal doktor Masters.

Všichni se zarazili, když bylo vysloveno to osudné slovo. Inspektor a oba strážníci odstoupili od Kwaqua. Slečna Judsonová s tlumeným výkřikem sepjala ruce na prsou a Dag Daughtry, všecek zaražen, zvolal:

»Co to povídáte, doktore?«

»Stůjte! Nehýbejte se!« řekl doktor Emory velitelsky. »Chci, abyste to viděli sami,« dodal k ostatním dotknuv se hořícím koncem nového doutníku tmavé skvrny kůže nad a mezi stewardovýma očima. »Nehýbejte se,« poručil Daughtrymu. »Počkejte okamžik. Ještě nejsem hotov.«

A zatím, co Daughtry čekal, zmaten, zaražen a udiven, proč doktor Emory nepokračuje, žhavý oharek mu pálil kůži a maso, až všichni viděli dým a cítili pach. S ostrým smíchem doktor konečně odstoupil.

»Dobrá, začněte už s tím, co jste ještě chtěl udělat,« zabručel Daughtry nevrle. »A až s tím budete hotov, chci, abyste mi vysvětlil, co jste to mluvil o malomocenství a o tom černochu zde. Je to můj sluha a nebudete na něj nic takového strkat, rozumíte… ani na mě.«

»Pánové, viděli jste to,« řekl doktor Emory. »Dva neklamné případy, pán a sluha. Sluha v pokročilejším stadiu, s kombinací obou forem, pán pouze s anaesthetickou formou – je tím však také již trochu zachvácen na malíku. Odveďte je. Matersi, radím, aby

ambulanční vůz byl pak důkladně desinfikován.«

»Ale, podívejte se …« počal bojovně Daughtry.

Doktor Emory pohlédl významně na doktora Masterse, doktor Masters vrhl úřední pohled na inspektora, jenž pohlédl velitelsky na dva strážníky. Ti však po Daughtrym neskočili. Místo toho od něho ustoupili, vytáhli své obušky a pohlédli výhružně na stewarda. Bylo patrno, že se ho bojí dotknouti. Když pokročil, napřáhli konce svých obušků proti jeho žebrům, aby ho zadrželi.

»Nepřibližujte se,« zahučel jeden z nich napřahuje svůj obušek na výstrahu. »Zůstaňte, kde jste, dokud nedostanete další rozkaz.«

»Oblékněte si košili a postavte se k svému pánu,« velel doktor Emory Kwaquovi. Zdvihl pak pojednou křeslo a postavil tím černocha na nohy.

»Ale co u všech čertů …« počal Daughtry, byl však naprosto ignorován svým bývalým přítelem, který se obrátil k doktoru Mastersovi:

»Barák pro nakažené morem je prázdný od té doby, kdy zemřel ten Japonec. Znám ty zbabělce ve vašem oddělení a radím vám proto, abyste těm zde dali opium, než bude místnost desinfikována.«

»Pro lásku Boží,« pravil Daughtry a všechna jeho výbojnost z něho vyprchala v mrákotném přesvědčení, že je skutečně stižen hroznou chorobou. Dotkl se prstem svého bezcitného čela, pak přičichl k prstu a ucítil spáleninu. »Pro lásku Boží, proč máte tak naspěch? Dostal-li jsem to, dostal jsem to. To ale není příčina, proč bychom spolu nemohli mluvit jako běloch k bělochovi. Dopřejte mi dvou hodin a budu z města. A za čtyřiadvacet hodin odejdu ze země. Půjdu na loď…«

»Ano a budete ohrožovati zdraví ostatních,« přerušil ho doktor

Masters, vida před svými zraky již sloupce večerních listů s tučnými nadpisy, v nichž on, Masters, vystupuje jako hrdina, jako svatý Jiří, stojící s napřaženým kopím mezi obyvateli San Franciska a drakem malomocenství.

»Odveďte je,« řekl doktor Emory, vyhýbaje se pohlédnout Daughtrymu do očí.

»Hotovo! Jdeme!« velel inspektor.

Policisté postoupili proti Daughtrymu a Kwaquovi s napřaženými obušky.

»Kupředu!« zavrčel jeden z nich divoce. »A dělejte, co řekneme, nebo dostanete do hlavy. Hněte se! Rychle! Ven ze dveří. Vy, slyšíte, řekněte tomu černochu, aby se držel hezky při vás.«

»Doktore, nechcete mi dopřát okamžik, abych něco řekl?« prosil Daughtry Emoryho.

»Není čas na mluvení,« zněla odpověď. »Je čas, abychom se rozešli. – Doktore Mastersi, nezapomeňte na ambulanční vůz, až je vyložíte.«

Průvod, veden vpředu lékařem městského fysikátu a inspektorem, a následován dvěma policejními strážníky s připravenými obušky, hnul se ke dveřím.

Vydávaje se v nebezpečí, že dostane ránu do hlavy, zvolal Dag Daughtry ve dveřích:

»Doktore! Můj pes! Vy ho znáte.«

»Přivedu vám ho,« pravil doktor Emory. »Kde je váš byt?«

»Pokoj číslo sedm osm, Clay Street, Bowheadův dům. Vchod je za rohem z Bowheadova hostince. Pošlete psa za mnou, ať mne dovedou kamkoli – učiníte to, doktore?«

»S radostí,« řekl doktor Emory. »Máte také papouška, pravda?«

»Ano, Cockyho! Pošlete mi je oba, prosím vás!«

»Něco úžasného,« řekla slečna Judsonová téhož večera při obědě jistému mladému internistovi nemocnice sv. Josefa: »Emory je čaroděj. Není divu, že má takový úspěch. Pomyslete, dva malomocné mít v ordinační síni! Jeden z nich byl černoch. A on to poznal, jak se na ně podíval. A jak to provedl! Kdybych vám vypravovala, co dělal se svým doutníkem. A jak je opatrný! Upozornil mne na to docela nenápadně. Jim se ani nezdálo, co s nimi dělá. Zapálil si doutník a …«



Kapitola dvacátá

Cocky a kočka

Pes i kůň kazí špatné lidi. Doktor Emory, jsa špatné povahy, zkazil se ještě víc touhou, aby měl Michala. Kdyby nebylo Michala, byl by si počínal jinak. Byl by jednal s Daughtrym, jak Daughtry požadoval, jako běloch s bělochem. Byl by Daughtryho upozornil na jeho nemoc a poskytl by mu možnost vstoupit na některou loď, plující do Jižního moře, do Japonska, nebo do jiné země, kde malomocní nejsou vyloučeni ze společnosti lidí. Tím by nebyl ublížil těmto zemím, kde malomocní nebyli isolováni, a byl by tím poskytl Daughtrymu a Kwaquovi možnost vyváznout z morového ústavu v San Francisku, z pekla, k němuž je odsoudil na celý zbytek jejich života.

Z nákladu spojenému s udržováním ozbrojených hlídek

morového oddělení za celá léta byl by ušetřil mnoho tisíc dolarů poplatníkům San Franciska, a těchto tisíc dolarů mohlo být použito jinak. Mohly být na příklad vynaloženy k tomu, aby se zamezilo notorickému přeplňování škol, k opatření mléka pro kojence, nebo k rozmnožení sadové plochy, zjednávající víc vzduchu pro plíce obyvatelů smrdutého ghetta. Ale kdyby se byl doktor Emory řídil těmito úvahami, nejen že by Daughtry a Kwaque byli odpluli odtud do dalekých moří, nýbrž byl by s nimi odplul také Michal.

Dosud nikdy nebyli lidé v čekárně doktorově rychleji odbyti, než v tom okamžiku, kdy se zavřely dveře za dvěma policejními strážníky, uzavírajícími průvod Daughtryho. Ještě než se doktor odebral k svému opožděnému jídlu, dojel v automobilu dolů na pobřeží Santa Barbara k vratům Bowheadova domu. Díky jeho politickým stykům podařilo se mu cestou přibrati inspektora tajné policejní služby. Ukázalo se to býti nutným, neboť bytná měla pádné námitky proti tomu, aby byl odveden pes, patřící jejímu nájemníku. Avšak inspektor Milliken byl jí příliš dobře znám, a proto se Daughtryho bytná podrobila zákonu, jejž inspektor představoval.

Když Michal odcházel z pokoje, veden na šňůře, ozval se s okenního rámu, kde seděl malý, sněhobílý kakadu, žalostný pokřik:

»Cocky! Cocky!«

Doktor Emory se ohlédl a zaváhal, ne však déle, než na okamžik. »Pro toho ptáka si pošleme později,« řekl bytné, která stále ještě pronášela mírné námitky, provázejíc je se schodů. Při tom si nepovšimla, že detektivní inspektor zanechal dveře Daughtryho pokoje dokořán otevřeny.

Ale doktor Emory nebyl jediný, koho zkazilo přání mít Michala. V hlubokém koženém křesle, s nohama položenýma na druhém

křesle v *Indoor Yacht Clubu* hověl si Harry Del Mar, zažívaje ospale snídani, která mu byla zároveň přesnídávkou. Prohlížel první vydání odpoledních listů a jeho oči zajiskřily nad nadpisem, vysazeným tučnými písmeny. Pod ním bylo pět krátkých řádků. Nohy Del Marovy octly se ihned dole, jak rychle se jejich majitel vzchopil. V zápětí opět usedl, stiskl knoflík elektrického zvonku a očekávaje příchod klubovního stewarda, četl znovu a znovu onen nadpis a těch pět krátkých řádek.

Za čtvrt hodiny nato Harry Del Mar seděl ve voze a ujížděl k pobřeží Santa Barbara. Před očima měl nádhernou vidinu zlata. Vidina mu předváděla hromady žlutých, dvacetidolarových zlatých mincí, zlatem krytých státních poukázek, označených znakem Spojených států, bankovních úpisů a četných kuponů, zralých k ustřihnutí – a to vše na pozadí zjevu huňatého irského terriera, stojícího na vyzdobeném, bohatě osvětleném jevišti, terriera s otevřenou tlamou, čenichem obráceným vzhůru a zpívajícího, nádherně zpívajícího, jak dosud na světě nezpíval žádný pes.

Byl to Cocky, jenž první shledal, že dveře jsou dokořán.

Lze-li nazvati uvažováním duševní pochod ptáka, chystajícího se jednat nebo nejednat podle toho, co mu jeho pozorování vnuklo, tedy Cocky uvažoval. Hledě na otevřené dveře, byl právě ve stavu rozhodování, má-li či nemá-li si blíže prohlédnouti tento otvor sloužící za východ do světa. Tato prohlídka měla sloužiti za podklad k dalšímu rozhodnutí Cockyho, má-li nebo nemá-li se odvážiti dál tímto otvorem, ale k tomu již nedošlo, neboť oči papouška postřehly oči jiného tvora, hledícího dovnitř.

Byly to žlutozelené oči, se zorničkami rozšiřujícími a úžícími se

s neobyčejnou rychlostí, jak pátraly mezi světlem a stínem pokoje. Cocky poznal nebezpečí na první pohled – nebezpečí, jež věštilo hroznou, násilnou smrt. A přece Cocky nic nepodnikl. Jeho srdce se nezachvělo strachem. Bez pohnutí, s jedním okem upřeným na otvor dveří, soustředil toto oko na hlavu a oči vychrtlé kočky tulačky, jejíž hlava se objevila jako přízrak ve dveřích.

Čilé, rozšiřující a úžící se, právě tak rychlé jako opatrné a nekonečně plaché, stáhly se zorničky kočky v jediný kolmý světelný paprsek příšerné opálové a zelenavé žluti a oči počaly těkati pokojem. Spočinuly na Cockym a v téže chvíli bylo vidět, jak celé tělo kočky ztrnulo, napjalo se a schoulilo. Téměř neznatelně přijaly oči výraz plný ztrnulé bdělosti jako kamenný pohled sfingy, zírající přes palčivé, věčné písčiny pouště. Jako by ty oči tak zíraly po celá staletí a tisíciletí.

Také Cocky ztrnul. Jeho oko se přestalo zakrývat pokožkou víčka, hlava zůstala nakloněna poněkud na stranu, a kakadu neprozradil sebe menším záchvěvem svého pera úžas, zkrušující jeho nitro. Obě ta stvoření zkameněla ve vzájemně upřeném pohledu, v pohledu kořisti na kořistníka, a v pohledu masožravce a masa.

Trvalo to mnoho dlouhých minut, než hlava ve dveřích lehkým, tichým pohybem zmizela. Kdyby pták mohl vzdychnouti, Cocky byl by si jistě oddychl. Avšak ani se nehnul, naslouchaje pomalým, vleklým krokům nějakého člověka, jenž kráčel chodbou, až jeho kroky odumřely kdesi daleko.

Minulo několik minut a pak se onen přízrak opět objevil – tentokráte ne už jen hlava, nýbrž celé kočičí tělo, vklouznuvší do pokoje a stanuvší uprostřed podlahy. Oči se stále upíraly na Cockyho a celé tělo bylo nehybné. Jen dlouhý ocas mrskal sebou se strany na

stranu jakýmsi úsečným, zlostným, avšak jednotvárným pohybem.

Nespouštějíc očí s Cockyho, šinula se kočka zvolna vpřed, až stanula ne dále než šest stop od papouška. Ocas mrskal sebou sem tam a oči se leskly jako drahokamy ve světle okna, proti němuž hleděly. Kolmé zorničky se stahovaly v téměř neznatelné černé štěrbiny.

Cocky, který neznal smrt a neměl o ní jasnou představu, jakou má na příklad člověk, poznal přece, že mu hrozí konec nyní hrozně blízký. Hledě na kočku, krčící se opatrně ke skoku, Cocky, tento ušlechtilý sluneční prášek života prozradil svůj strach.

»Cocky, Cocky!« zvolal vyčítavě k slepým, bezcitným stěnám.

Bylo to jeho volání k celému světu, ke všem mocnostem a silám a dvounohým bytostem, zejména však ke stewardovi a Kwaquovi a rovněž k Michalovi. V jeho zvolání se tajilo:

»Jsem to já, Cocky! Jsem malý a křehký, a zde je nějaká obluda, která mne chce zničit. A já tak miluji světlo a jsem maličký a jsem dobrý chlapík s dobrým malým srdcem! Nemohu se pustit v zápas s tou velkou, divokou a hladovou věcí, která mne chce sníst. Potřebuji pomoc, pomoc, pomoc! Jsem Cocky. Všichni mne znají. Jsem Cocky!«

To vše a ještě více bylo obsaženo v jeho dvojím zvolání. »Cocky! Cocky!«

Ale nedostalo se mu odpovědi od slepých zdí, ani zvenčí z chodby, ani od ostatního světa. Překonav svým výkřikem okamžik úzkosti a strachu, byl již Cocky opět statečným malým drobtem života. Seděl bez pohnutí na okenním rámu, s hlavou na stranu nakloněnou, a pozoroval svým jedním nehybným okem odvěkého nepřítele svého rodu, jenž se krčil tak nebezpečně blízko.

Zvuk jeho hlasu zarazil kočičí tulačku. Upustila od svého skoku

a položivši uši nazad, přitiskla se těsněji k podlaze.

V tichu, jež potom nastalo, moucha hlučně zabzučela na okenní tabuli, narážejíc na ni těžce. Připomínala tím, že má také svou tragedii, tragedii vězně, odříznutého průhlednou stěnou od jasného světa.

Ostatně ani kočka tulačka nebyla ušetřena útrap a bolestí života. Mořil ji hlad, a ona právě teď měla být syta, aby mohla dát mléko svým sedmi vrnícím mláďatům, věrným obrazům své matky, koťatům, jejichž oči se ještě nedovedly otevřít a jež se směšně potácela na svých měkkých, mladých tlapkách. Vzpomněla na ně, cítíc v sobě prázdnotu, vzpomněla, jak sedm koťátek sedí pod rozbitým přiklopeni světlíku dole v tmavém koutě sklepa, kde se jí podařilo vystlati pelech a vrhnouti své potomstvo.

Tato vidina, obraz mláďat a hlodání hladu, pronikly kočkou tak, že napjala opět tělo a odměřovala vzdálenost ke skoku. Cocky však byl již opět svým pánem.

»Jdi k čertu! Jdi k čertu!« vykřikl jak mohl nejhlasitěji a nejvýbojněji, obořiv se jako loupežník na tulačku tam dole, takže zaražena se ještě víc skrčila, šlehajíc divoce očima a mrskajíc ocasem.

Otáčejíc hlavou, aby pronikla zrakem nejtemnější kouty pokoje, pátrala kočka po lidské bytosti, jejíž hlas se tu tak náhle ozval.

Kočka se rozhlížela po člověku přes patrný důkaz, který jí podávaly její smysly, že totiž onen lidský zvuk vyšel jistě z bílého ptáka na okenním rámu.

Moucha narazila opět na neviditelnou stěnu svého vězení v tichu, jež nastalo. Kočka tulačka se rozhodla a skočila právě tam, kde Cocky seděl o pouhý zlomek vteřiny před tím. Cocky uskočil stranou, avšak ještě než doskočil, dráp kočky bleskl vzduchem a Cocky vzlétl,

tepaje vzduch křídly, nezvyklými létati. Kočka, postavivši se na zadní nohy, mávla tlapou asi tak, jako by dítě mávlo kloboukem po motýlu. Avšak v její tlapě byla síla a drápy na ní byly roztaženy jako železné háky.

Zasažen ve vzduchu jako malý létací stroj dopadl Cocky na podlahu v pršce bílého peří, snášejícího se jako sněhové vločky. Všechny jeho jemné součástky byly rozbity a strhány. Pak kočka na něho dopadla jako olovnice. Jen trochu peří jí uvázlo na hřbetu, dráždíc její napjaté nervy jemným, měkkým dotykem a nutkajíc ji schouliti se opět a vrhnout rychlý pohled okolo, nehrozí-li jí snad odnikud nebezpečí.

Kapitola jednadvacátá

Barák malomocných

Harry Del Mar našel na podlaze Daughtryho pokoje v Bowheadově domě jen několik bílých per. Od bytné zvěděl, co se stalo s Michalem.

První, co Harry Del Mar podnikl, stále ještě pomocí najatého taxíku, bylo, že vypátral sídlo doktora Emoryho a přesvědčil se, že Michal je držen v přístavku v zadním dvoře. Pak si opatřil lístek na parníku *Umatilla,* majícím vyplouti zrána do Seattlu a k přístavům v zátoce Pugetově. Pak Del Mar složil svá zavazadla a zaplatil účet v hotelu.

V téže době odbyla se malá slovní potyčka v ordinační síni doktora Emoryho.

»Vždyť se ten člověk ukřičí,« namítal doktor Mastere. »Policie ho musila klepnout do hlavy obušky v ambulančním voze. Choval se násilnicky. Chtěl svého psa. Tak to nepůjde. Je to příliš silné. Nemůžete mu přece ukrásti psa. Chlapík udělá poplach a přijde to do novin, uvidíte!«

»Eh!« ozval se doktor Emory. »Rád bych viděl novináře, který by měl dost odvahy, aby se přiblížil k morovému pavilonu tak, aby mohl promluviti s malomocným. A rád bych viděl redaktora, který by nedal hodit do ohně list, pocházející od malomocného, i kdybychom připustili, že by mohl býti podloudně pronesen. Buďte klidný, kamaráde. Z toho nebude žádný poplach.«

»Ale malomocenství! Veřejné zdraví! Pes byl stále s tím člověkem. Pes je kočujícím pramenem nákazy. Myslete na veřejnost. Nelze přece vydávat obyvatelstvo nebezpečí nákazy. Veřejnost by mohla – – –«

»Nesmysl,« řekl Emory. »Co vy nevíte o malomocenství a co o něm nevědí členové zdravotní rady, naplnilo by víc knih, než jich bylo napsáno od lidí, kteří se věnovali studiu této nemoci. Věc, o níž se věčně pokoušeli a o níž se pokoušejí, jest naočkovati nějakému živočichu – ne člověku – lepru. Koně, králíci, krysy, osli, opice, myši a psi – můj Bože – zkoušeli to na všech a ne jednou, nýbrž desettisíckrát a stotisíckrát! Nikdy se očkování neujalo. Nepodařilo se jim ani naočkovati lepru s jednoho člověka na druhého. Tady – podívejte se, ukáži vám to!«

Doktor Emory počal přinášet učené věstníky a protokoly ze své knihovny.

»To je zajímavé …« divil se doktor Masters nahlížeje do odborných zpráv předložených mu jeho druhem. »Neměl jsem o tom potuchy. – Je úžasné, co bylo již v tomto směru vykonáno …«

»Ale –« dodal konečně, »v celé vaší knihovně není důkazu, jímž byste mohl přesvědčiti neodborníka. A rovněž bych tím nedovedl přesvědčiti veřejnost. Ale o to tu nejde. Je tu jiná věc. Ten muž je odsouzen na doživotí, je odsouzen k smrti, za živa je pohřben ve vězení morového ústavu. Má rád svého psa, šílí po něm. Dejte mu ho. Pravím vám, že je to ošklivá věc, nepoctivá, ukrutná, vzít mu jeho jedinou a poslední radost. Nechci s tím prostě nic mít.«

»To nemusíte,« ujišťoval ho doktor Emory chladně. »Ale budete o tom mlčet. Povím vám proč.«

A řekl mu to. Řekl mu věci, jež by lékař nemohl říci lékaři, jež

však politik snadno může říci a často již řekl jinému politikovi. Byly to věci, jichž nelze opakovati, ne-li z jiné příčiny, tedy již proto, že jsou pro lidstvo příliš pokořující, málo způsobilé vzbudí ti pýchu průměrného občana, kdyby je věděl; věci týkající se vnitřní správy měst, jejichž občané hlasují svobodně jako králové u volebního osudí, domnívajíce se upřímně, že mají věci ve svých rukou; věci, jež za vzácných příležitostí jsou lidu předkládány, ale hned zase důkladně zahrabávány ve svazcích zpráv různých komisí a výborů.

Tak doktor Walter Merritt Emory vyhrál nad doktorem Mastersem. Zvítězil se svou touhou po Michalovi. Ženu Mastersovu pozval na oběd u Julese téhož večera a dovedl ji pak na oslavu svého vítězství podívat se na Markétu Anglinovu. Vrátil se domů o jedné hodině zrána a šel se ještě podívat na Michala, aby se pohledem na něj potěšil. Ale nenašel ho již.

Morový ústav San Franciska byl umístěn na nejhorším, nejvzdálenějším, nejztracenějším a nejlacinějším místě půdy, náležející městu. Ježto byl jen nedostatečně chráněn před větry Tichého oceánu, hustá, chladná oblaka mlhy svištěla a valila se chmurně přes písčinu, na níž stál. Sem nikdy nezabloudily výletní společnosti, ani hoši honící se za ptačími hnízdy a hrající si na Indiány. Jediní návštěvníci se tu objevovali, a to byli sebevrahové, kteří znaveni životem hledali nejsmutnější okolí jako jeviště pro svůj konec. A protože tu skončili, neopakovali svých návštěv.

Pohled z oken morového, baráku nebyl vábný. Dag Daughtry vyhlížeje čtvrt míle oběma směry mělkým kaňonem mezi písečnými pahrbky mohl vidět budky vojenských hlídek, ozbrojených puškami a rozhodnutých spíše zabít malomocného, než aby na něho vložily ruce.

Tím méně byli strážcové ochotni domlouvati uprchlíku a přesvědčovat ho o výhodnosti návratu do vězení.

Na ostatních stranách výhledu z oken čtyř stěn morového baráku byly stromy. Rostl zde blahovičník, nikoli však ten nádherný vládce stromoví, jako jeho bratři v krajích, kde jsou doma. Chudě zasazeny, špatně ošetřovány, decimovány často opět nepřátelskými silami svého okolí, ubohé stromky tyčily své větve, zkomolené a zmrzačené jako ve smrtelném zápasu. Výškou byl to pouhý podrost, jenž spotřeboval větší část potravy pro své kořeny, plazící se k moři pískem. A písek nemohl jim poskytnouti ani dostatečné opory proti vichřicím.

Stewardovi a jeho sluhovi nebylo dovoleno vyjiti z domu ani tak daleko, kde stály budky hlídek. Na sto metrů blíž k baráku byla mez. Sem přicházely hlídky, aby tu spěšně složily zásobu potravin, léky a psané pokyny lékařské. Vracely se právě tak rychle, jak přicházely. Zde také byla černá tabule, na níž měl Daughtry podle předpisu napsati křídou svá přání písmeny tak velikými, aby je bylo možno přečisti i z větší vzdálenosti. Na tuto tabuli psal Daughtry již mnoho dní ne prosbu o pivo, nýbrž tyto otázky:

Kde je můj pes? – Je to irský terrier. – Je huňatý. Jmenuje se Killeny Boy. – Je mým majetkem! – Chci mluvit s doktorem Emorym. – Řekněte doktoru Emorymu, aby mi napsal, co je s mým psem!

Jednoho dne napsal Dag Daughtry na tabuli:

Nedostanu-li svého psa, zabiji doktora Emoryho!

Den po této vyhrůžce sdělovaly noviny, že smutný případ dvou malomocných v morovém baráku se stal tragickým, neboť jeden nemocný zešílel. Občané psali časopisům a dožadovali se, aby takové nebezpečí nebylo udržováno poblíž obce, a žádali, aby vláda vystavěla národní ústav pro malomocné na nějakém vzdáleném ostrově nebo na isolovaném horském vrcholku. Avšak tento slabý záblesk zájmu vyprchal za několik dní a zpravodajové se snažili vzbuditi zájem veřejnosti opět pro něco jiného, na příklad o aljašského kosmatého psa, zpola medvěda; o otázku, zda Cripsi Angelotti je vinen, že rozsekal Giuseppe Bartholdiho na malé kousky, jež pak hodil do zálivu v obilním pytli; k poťouchlým záměrům Japonska na Havajských ostrovech, Filipínách a tichomořském pobřeží Severní Ameriky.

Kromě uvěznění nepřihodilo se Daughtrymu a Kwaquovi nic zajímavého v morovém baráku, až teprve jedné noci pozdě na podzim. Vichřice již nejen dula, ale přímo divoce skučela. V košíku s ovocem, poslaným prý mladými dámami z ústavu slečny Footovy, našel Dag Daughtry jablko a v tomto jablku lístek. Na lístku stálo, že má příštího pátku v noci nechat světlo v okně.

Daughtry tak učinil a dostal té noci návštěvu v pět hodin ráno. Byl to Charles Stough Greenleaf, Starý Námořník. Brodě se po dvě hodiny hustým pískem mezi blahovičníky, klesl Starý Námořník vyčerpán u dveří morového baráku. Když Daughtry otevřel, stařec s sebou přinesl silný závan vlhké pršky, vehnaný sem vichřicí. Daughtry uchopil starce, pozvedl ho a podporoval ho na cestě k stolici. Najednou vzpomenuv si na svou nemoc pustil starce z rukou

tak náhle, že Starý Námořník dopadl těžce do židle.

»Na mou duši, pane,« řekl Daughtry. »Měl jste to pěkný čas. – Hej, ty, Kwaque, vyždímej to rychle a zuj mu boty.«

Ale dříve než se Kwaque mohl dotknouti střevíců hosta, Daughtry vzpomenuv si, že Kwaque je malomocný, odstrčil černocha.

»Věru, pane, nevím, co mám dělat,« bručel Daughtry, ohlížeje se bezradně, když si uvědomil, že je zde dům malomocných, že židle, na níž starý muž sedí, je židlí malomocných, že podlaha, na níž spočinul svýma nohama, je podlahou malomocných.

»Inu, jsem rád, že vás opět vidím, jsem opravdu rád,« oddychoval Starý Námořník, podávaje Daughtrymu ruku.

Dag Daughtry ji nepřijal.

»Jak se daří lovcům pokladů?« tázal se vyhýbavě. »Je nějaká naděje?«

Starý Námořník přisvědčil a nabývaje opět dechu vypravil ze sebe:

»Vyplujeme všichni hned s přílivem dnes ráno v sedm hodin. Loď je už venku v proudu, je to řádný, dobrý škuner *Bethlehem,* s dobrou výzbrojí, dobře stavěný, s velkou pohodlnou kajutou. Plavíval se často na Tahiti, než ho vytlačily parníky. Zásoby jsou dobré a hojné. Všechno je v pořádku. Dohlížel jsem na to. Nemohu říci, že by se mi kapitán líbil, viděl jsem takový druh již dříve. Dobrý námořník to je, ale vypadá jako starý Bully Hayes. Pravý mořský loupežník, zlý, lstivý chlap. Náš podnikatel není lepší. Má špatnou pověst a není to gentleman, zato má spousty peněz. Vydělal na petroleji v Kalifornii, pak zakládal nějakého zlatokopa v britské Kolumbii, okradl ho o jeho podíl na zlatém ložisku a rozmnožil tak své jmění velmi značně. Nepříjemný, nevhodný druh lidí. Ale věří v šťastnou

náhodu a je přesvědčen, že vydělá na našem dobrodružství alespoň patnáct milionů a že mne o můj podíl taky okrade. Je to právě takový loupežník, jako kapitán.

»Blahopřeji vám, pane,« řekl Daughtry. »A dojal jste mne, dojal až k srdci, že jste sem přišel v takové noci a vydal jste se nebezpečí, jen abyste dal s Bohem ubohému Daughtrymu, který to vždycky dobře myslil, jemuž však nepřálo štěstí.«

Hovoře tak, viděl Daughtry nádhernou vidinu. Viděl život na škuneru v Jižním moři, a cítil, jak mu srdce pokleslo při myšlence, že jemu zbývá jen ten morový barák, písečné duny a smutné blahovičníky.

Starý Námořník se pojednou vzpřímil.

»Pane, urážíte mne. Urážíte mne opravdu přespříliš.«

»Bez urážky, pane, bez urážky,« koktal Daughtry na svou omluvu, ačkoli si nebyl vědom, že by něčím urazil city starého muže.

»Jste můj přítel, pane,« pokračoval Starý Námořník přísně. A také já jsem vám přítelem, pane. Jakže? Vy si myslíte, že jsem přišel do této pekelné díry jen proto, abych vám dal s Bohem? Ne, ne! Přišel jsem, abych vás odtud odvedl a vašeho černocha také. Škuner na vás čeká. Všechno je zařízeno. Jste podepsán na lodní smlouvě na přístavním úřadě. Oba jste tam podepsáni. Jste tam podepsáni zástupci, jež jsem opatřil. Jeden byl černoch z Barbados. Našel jsem ho a jednoho bělocha v námořnické zprostředkovatelně práce na Obchodní třídě a zaplatil jsem jim po pěti dolarech za to, že přišli na přístavní úřad a podepsali vás tam.«

»Můj Bože, pane Greenleafe, zdá se, že nechápete, že já i Kwaque jsme malomocni!«

»Jak? Bože, zdá se spíše, že vy nechápete, že jste můj přítel a já

že jsem vaším přítelem!«

V návalu hněvu podal stařec Daughtrymu prudce ruku.

»Stewarde, pane Daughtry, příteli, pane, nebo jak vám mám říkat, to není žádná povídačka o tom člunu, tajných známkách a pokladu na sáh pod pískem. Je to skutečnost, pane! Já mám také srdce. Zde,« – strčil nataženou ruku Daughtrymu pod nos – »zde je má ruka! Je tu jen jedna věc, kterou musíte udělat, hned a zde na místě. Musíte vzít mou ruku a stisknout ji tak srdečně, jak ji podávám.«

»Ale …« váhal Daughtry.

»Neučiníte-li to, nehnu se odtud. Zůstanu zde a zemru zde. Vím, u ďábla, vím, že jste malomocný. Nemusíte mi o tom nic říkat. Zde je má ruka. Chcete ji? Mé srdce je na té dlani, v každé kapce její krve, v každém konečku mých prstů. Nepřijmete-li ji, upozorňuji vás, že si sednu na tu židli zde a zemru tady. Musíte pochopit, pane, že jsem muž a gentleman. Jsem váš přítel a soudruh. Nejsem zbabělec. Žiji srdcem a hlavou, pane – ne tou vetchou zříceninou, kterou dočasně obývám. Vezměte mou ruku. Pak s vámi ještě promluvím.«

Dag Daughtry váhavě natáhl ruku, Starý Námořník ji uchopil a stiskl ji svými hubenými prsty tak silně, až to zabolelo.

»Well, a teď si pohovoříme,« řekl. »Promyslil jsem dobře tu věc. Vyplujeme na *Bethlehemu.* Až ta kavka pozná, že nikdy nedostane ani zbla z mého pokladu, opustíme ho. Bude rád, že se nás zbaví. My, vy a já a váš černoch, vystoupíme na břeh na Marquézách. Tam se malomocní mohou volně pohybovat. Není tam pro ně zákonných omezení. Budeme svobodni. Ta země je rájem. Vy a já si tam zařídíme domácnost. Slaměná chatrč – víc není třeba. Práce je tam hračkou. Svoboda moře a hor bude naší svobodou. Budete tam míti

plachtění, plování, honbu a rybolov. Jsou tam kozy, divoká drůbež a divoký dobytek. Banány a pisangy nám budou zrát nad hlavami – vavříny a jablka! Červený pepř nám poroste přede dveřmi. Je tam dost ptactva a ptačích vajec. Kwaque obstará vaření. – Bude tam i pivo. Pozoroval jsem už dávno, že vaše žízeň je nepřemožitelná. Budete mít svých šest lahví denně, povídám!

Ale jednejme rychle. Musíme vyraziti hned. Musím vám říci, že jsem marně hledal vašeho psa, Killenyho. Zaplatil jsem detektivy, aby vyšetřili, kdo ho ukradl. Ten doktor, Emory, vám Killenyho ukradl, ale v několika hodinách poté byl pes zase ukraden Emorymu. Nenechal jsem kámen na kameni. Killeny zmizel právě tak, jako my zmizíme z toho prokletého města.

Teď už dost! Čeká na nás automobil. Šofér je dobře zaplacen. Slíbil jsem mu, že ho zabiji, podvede-li mne. Je třeba jen dát se trochu severovýchodně přes písečný pahorek a budeme na silnici, která vede po druhé straně toho podivného lesa … Tak je to v pořádku. Vyrazíme! Promluvit si můžeme později. Hle, počíná se už rozednívat. Stráže nás nesmějí zahlédnout…«

Šli z domu do bouře, následováni Kwaquem, jehož srdce překypovalo radostí. S počátku Daughtry chtěl jiti sám, ale za okamžik, když vichřice těžce zadula hrozíc odvanout slabého starce, Daughtryho ruka uchopila Starého Námořníka za rameno. Chráně ho a podpíraje svým tělem pomáhal mu steward neschůdným pískem do kopce.

Kapitola dvacátá druhá

Zloděj psa

Přes to, že neměl rád toho muže, šel Michal v tmavé noci s Harrym Del Mar. Ten muž přišel jako lupič a 8 nekonečnou opatrností k přístavku na zadním dvoře domu doktora Emoryho, kde byl Michal uvězněn. Del Mar znal svou věc příliš dobře, než aby použil v lupičství tak opotřebované věci, jako je elektrická svítilna. Nahmatal si prostě cestu potmě ke dveřím přístavku, odemkl je a vstoupil, tiše hmataje po drsné srsti Michalově oběma rukama.

Michal se naježil v okamžiku, kdy ten muž vstoupil, ale neozval se. Místo toho očichal vetřelce a poznal ho. Přes to, že se mu ten muž nelíbil, dovolil mu, aby přivázal šňůru kolem jeho krku. Pak ho následoval ven na chodník, dolů podél rohu a do povozu, který tam čekal.

Michalova úvaha byla prostá. S tímto mužem setkal se nejednou ve společnosti stewardově. Mezi ním a stewardem bylo přátelství, neboť seděli spolu za stolem a pili. Steward se ztratil. Michal nevěděl, kde by ho nalezl, a sám byl uvězněn na dvoře v neznámém místě. Co se stalo jednou, může se stati opět. Stalo se již, že steward, Del Mar a Michal seděli spolu u stolu. Je pravděpodobno, že taková příležitost se může opět naskytnouti. Pak bude opět sedět v jasně osvětleném kabaretu s Del Marem s jedné strany a s milovaným stewardem s druhé, se sklenicí piva před ním, se sklenicí piva, která stewardovi nikdy nechyběla.

Nuže, Michal nedovedl rozumovat o tomto závěru, nebo o něm přemýšlet. »Přátelství« na příklad bylo slovo cizí jeho povědomí. Zda dospěl k tomu závěru řadou rychle se střídajících obrazů a představ, a rychlým sdružením těchto obrazů a představ, je problém, čekající dosud na rozluštění lidským rozumem. Hlavní věc: Michal myslil. Kdyby mu myšlení bylo odepřeno, byl by musil jednati jen pudově – což by se zdálo ještě podivnější a zázračnější.

V povoze uhánějícím labyrintem ulic San Franciska ležel Michal na podlaze u Del Marových nohou. Byl čilý, pozorný, ale nepouštěl se do žádné předehry přátelství. Nejevil však také žádných známek odporu k osobě svého únosce. Harry del Mar vzbudil v Michalovi hned od počátku jakési vědomí nízkosti. Hned při prvním setkání v kabaretu na pobřeží Santa Barbara naježil se Michal výbojně, když mu Del Mar položil ruku na hlavu. Tím ovšem není řečeno, že by Michal přemýšlel o tomto muži. Ale něco nebylo v pořádku s tou rukou – snad způsob, jímž se ho dotkla pod maskou srdečnosti, byl příliš povrchní, než aby mohl oklamati psa. Pocit tou rukou vzbuzený nebyl také v pořádku. Nebylo v něm tepla dobře míněného dotyku, vycházejícího z duše člověka, jejíž telegrafickou pomůckou měl býti. Zkrátka nebyl to dobrý vzkaz a Michal se naježil a napjal odporem.

Světla, přeplněné nábřeží, hory zavazadel a zboží, křik a lomoz přístavních dělníků a námořníků, supění jeřábů, skřípání hřídelů, svištění lan, probíhajících po kladkách, zástup bíle oděných stewardů, přinášejících ruční zavazadla, lodní mistr u čela lodního můstku, můstek sám, stoupající příkře na hlavní palubu *Umatilly,* noví lidé a zlatem zdobení důstojníci, a zas další zástupy a zmatek na palubě – podle toho všeho Michal poznal, že se vrátil k moři a k

lodím, kde se po prvé setkal se stewardem. Mihotavé vidiny Michalova povědomí nebyly dosud prosty těch obrazů a vzpomínek na Kwaqua a Cockyho. Vrče napínal dychtivě šňůru, vydávaje v nebezpečí své tlapy mezi tolika nerozvážnýma, nepokojnýma lidskýma nohama, opatřenýma koženými botami. Pátral a čenichal po Cockym a Kwaquovi a především ovšem po stewardovi.

Zklamání, že se zde s nimi hned nesetkal, snesl Michal klidně, neboť od samého prvopočátku styků psa s člověkem byla psu vtloukána trpělivost. Trpělivost čekat, když se mu chtělo jít domů, zatím co steward seděl u stolu, hovořil a pil pivo, trpělivost snášet šňůru na krku, to vše byly věci stejně nutné jako stát za plotem příliš vysokým, aby mohl být přeskočen, nebo sedět v komoře za zavřenými dveřmi. Tak se Michal bez odporu dal odvésti lodním řezníkem, jemuž na *Umatille* byla svěřena péče o psy. Uzavřen v malém mezipalubním kotci, naplněném většinou krabicemi a balíky, přivázán pevně šňůrkou, čekal, že se co chvíle otevrou dveře a vstoupí vidina stewardova, vtělená v skutečnou lidskou postavu.

Místo stewarda však přišel kdosi jiný; byl to opět lodní řezník, jenž otevřel dveře, odvázal Michala a předal ho dobře placenému kajutnímu stewardovi, který ho dovedl do kabiny Del Marovy. Až do poslední chvíle byl Michal přesvědčen, že ho vedou ke stewardovi. Místo něho však našel v kajutě pouze Del Mara.

»Žádný steward,« tak bychom asi mohli popsati Michalovu myšlenku, avšak náladu a způsob, jak přijal další odklad setkání s milovaným stewardem, možno nazvati opět jen trpělivostí.

Michal zavrtěl ocasem, zamrkal očima a trochu zvedl i své vymknuté ucho, usmál se, a to vše zcela tak, jak činil vždy, poznal-li někoho. Čenichal chvíli v místnosti, chtěje se přesvědčiti, že tu není

stewardova pachu a pak ulehl na podlahu. Když k němu Del Mar promluvil, vzhlédl a zahleděl se na něho.

»Nuže, brachu, časy se změnily,« oslovil ho Del Mar tichým hlasem. »Chci z tebe udělat herce a naučit tě, co to znamená. Především pojď sem! Pojď!«

Michal beze spěchu a zřejmě také bez dychtivosti poslechl.

»Z toho se dostaneš, psisko, a brzy budeš také trochu čipernější ve svých pohybech, když na tebe promluvím,« ujišťoval ho Del Mar, a již způsob jeho řeči byl pohrůžkou, které Michal nemohl neporozuměti. »Podíváme se hned, dostanu-li z tebe ten kousek. Poslouchej a zpívej, jako jsi zpíval pro toho malomocného blázna!«

Vytáhl z kapsy u vesty harmoniku, přiložil ji ke rtům a počal hrát *Pochod Georgií.*

Michal se nervosně hnul a počal neklidně přecházet kolem židle, na níž Del Mar seděl.

»Sedni!« zvolal Del Mar ostře.

Pes poslechl, ačkoli vše se v něm tomu vzpíralo. Chvěl se, když pronikavě sladké zvuky stříbrných jazýčků nástroje mu probíhaly tělem. Jeho hrdlo i prsa byly plny chuti zpívat, přemohl se však, neboť nestál o to, zpívat teď, když tu nebyl milovaný pán. Vše, co od Del Mara chtěl, byl steward.

»Aha, jsi vzdorovitý, co?« zašklebil se na něho Del Mar. »Inu, jsi čistokrevný pes. Dobrá, hochu, já se náhodou vyznám v psech tvého druhu a doufám, že tě dovedu přinutit, abys pro mě pracoval právě tak, jako jsi pracoval pro Daughtryho. A do práce, zpívej!«

Změnil melodii v *Táboření v Georgii.*

Michal však byl tvrdošíjný. Teprve když měkké tóny *Domova v Starém Kentucky* jím prochvěly, ztratil sebevládu a začal výt svým

měkkým hrdelním hlasem, počal volat po ztracené smečce dávných tisíciletí. Vlivem dráždivé hypnosy hudby nemohl jinak, než zahořet touhou po tajemném, zapomenutém životě smečky, kdy svět byl ještě mlád a smečka byla smečkou, než zmizela nadobro v nekonečných stoletích psí poroby.

»Vida!« zasmál se Del Mar chladně, nejsa si vědom hlubin historie a dálek minulosti, přivolaných hlasem ubohé harmoniky.

Zaklepání na stěnu upozornilo ho v té chvíli, že ospalému cestujícímu ve vedlejší kabině není hudba vhod.

»WelI, stačí,« řekl, odkládaje harmoniku. »Myslím, že jsem ti přisel na kloub. Ale nesmíš si myslit, psino, že budeš spát zde, chytat tu svoje blechy a rušit můj spánek.«

Stiskl knoflík elektrického zvonku. Když vstoupil sluha, Michal mu byl předán, odveden dolů a uvázán v přeplněné komoře.

Za několik dnů a nocí plavby na *Umatille* poznal Michal, jaký druh člověka je Harry Del Mar. Možno říci, že poznal Del Marův rodokmen, aniž co zvěděl z jeho historie. Na příklad nevěděl, že pravé jméno Del Marovo bylo Percival Grunský, a že děvčata mu v obecné škole říkala »Brownie«, hoši pak »Blackie«. Nevěděl, že Grunský, vychodiv obecnou školu, přišel do polepšovací školy, kde si pobyl dvě leta. Propuštěn na svobodu byl přijat Harrisem Collinsem, mužem, jenž cvičil zvířata pro jeviště. Ještě méně mohl Michal vědět, jak se Del Mar za šest let naučil cvičit zvířata a jak se stal samostatným.

Michal jen věděl, že Del Mar nemá vůbec rodokmenu, a že je pouhým hadrem u porovnání s čistokrevnými lidmi, jako byl steward, kapitán Kellar a pan Haggin v Merinžské zátoce. Poznal to brzy.

Za dne byl Michal vyváděn stewardem na palubu k Del Marovi, jenž byl vždy obklopen různými mladými dámami a jejich matkami,

zahrnujícími Michala laskáním a mazlením. Snesl to s nechutí, co však ho bouřilo téměř k nesnesení, bylo neupřímné mazlení, jímž ho zahrnoval v takových chvílích před lidmi Del Mar. Michal znal jeho neupřímnost, neboť v noci, byl-li přiveden do Del Marova pokoje, slyšel jen úsečná slova, cítil jen drsnou hrozbu řeči a v dotyku ruky jen tvrdost a nečitelnost.

Ten muž měl dvojí tvář a dvojí způsob jednání. Čistokrevný člověk měl vždy jen jednu tvář a jeden způsob. Čistokrevný člověk byl vždy upřímný. Byl vášnivý, protože jeho krev vře. Zato v Del Marovi nebylo upřímnosti ani vášně. Jeho krev byla studená a nepodnikal nic bez rozvahy. Michal to vše nepromyslil, cítil to však, jako každý tvor cítí, zda je někomu nakloněn či ne.

Výsledkem toho bylo, že poslední noci Michal pozbyl své povahy čistokrevného tvora vůči muži, nemajícímu temperamentu. Došlo k boji. A Michalovi nepřálo štěstí. Počínal si královsky a bojoval jako lev, odpovídaje útokem na drzost, s níž mu Del Mar zasadil dvě pádné rány pod ucho. Ale byť byl Michal rychlým a obratným lovcem jihomořských černochů, nemohl zasáhnouti svými zuby masa muže, jenž měl své zkušenosti ze šestiletého výcviku zvířat u Harrise Collinse. Když poskočil vpřed s otevřenou tlamou, chtěje Del Mara kousnouti, vyrazila mužova pravice, uchopila ho pod čelistí, když byl ještě ve vzduchu, a mrštila jím tak, že přemetnuv se dopadl hřbetem na podlahu. Opět se rozehnal s otevřenou tlamou k útoku a opět jím jeho protivník mrštil takovou silou, že z něho vyrazil téměř poslední zbytek dechu. Následující skok byl již téměř posledním. Byl uchopen za krk. Dva palce se mu zabořily do krku z obou stran průdušky přímo na tepnu, až se Michalovi krev vhrnula k mozku. Byl již téměř v smrtelném zápasu, pozbývaje vědomí rychleji, než kdyby byl požil

nejsilnějšího uspávacího prostředku. Temnota ho zahalila.

Chvěje se, procitl ze svých mrákot za přítomnosti muže, zapalujícího si lhostejně cigaretu a pozorujícího ho úkosem, ale bedlivě.

»Pojď sem!« vyzýval ho Del Mar. »Vyznám se v psech tvého druhu. Nedostaneš se mi na kůži, a možná, že já se nedostanu zcela ani na tvou, ale přece jen tě dovedu držet pod palcem, abys mně poslouchal a pracoval pro mne. Pojď sem!«

Michal šel. Přes to, že věděl, že byl přemožen touto dvounohou bytostí, která nebyla člověkem s teplou krví, nýbrž tvrdou a bezcitnou bestií, vrhl se na něho opět. Ale mohl právě tak útočiti svými zuby na stěny kabiny, nebo na kmen stromu, nebo nějaké skalisko. Hnal se s vyceněnými tesáky po hrdle Del Marově, ale narazil opět na cvičitele, hledajícího formulku. Opakoval svou zkušenost. Del Mar ho uchopil za chřtán a vytlačil mu krev z mozku, až temnota ho zahalila.

Kdyby Michal byl víc než normálním čistokrevným psem, byl by pokračoval v útocích na svého nedosažitelného nepřítele, až by mu puklo srdce, nebo až by padl do mdlob. Ale Michal byl normální pes. Při třetím útoku pochopil, že má proti sobě něco nezdolatelného, tvrdého jako démant. Mohl nad tím zvítěziti stejně jako nad cementovým chodníkem městské ulice. Ten tvor byl ďábel, tvrdý, chladný, ničemný a chytrý ďábel. Byl právě tak zlý, jako byl steward dobrý. Oba byli dvounozí, oba byli bohy, avšak tento zde byl zlý bůh.

Michal ovšem o tom všem takto neuvažoval, ačkoli to snad vystihuje stav jeho mysli vůči Del Marovi. Kdyby byl býval zapleten v boj s člověkem, jakým byl steward, byl by útočil a zápolil slepě dál, rozdávaje a dostávaje bolestné rány právě tak, jak by je rozdával a dostával ten bůh s teplou krví, z krve a masa, živoucí, dýchající

jedinec. Avšak dvounohý ďábel Del Mar nebojoval slepě a nebyl schopen zápalu. Byl jako důmyslný ocelový stroj a dělal něco, o čem se Michalovi dosud nikdy ani ve snu nezdálo – něco, co dovedou jen málokteří lidé, zato však všichni cvičitelé zvířat. Jako cvičitel byl Del Mar po celou tu dobu o jednu myšlenku před myšlenkami Michalovými. Mohl se připravit včas na potřebný výkon, neboť předvídal příští výkon Michalův. To byl cvik, jehož se mu dostalo od Harrise Collinse, který přes to, že byl citlivým a laskavým otcem a manželem, byl arciďáblem, šlo-li o zvířata. Byl vládcem v pekle zvířat, jež stvořil a učinil pro sebe výnosným.

V Seattlu Michal vystoupil na břeh tak dychtivě, až se škrtil a kašlal ve šňůře, na níž ho vedl proklínající Del Mar. Byl ovládán očekáváním, že se tam někde na břehu setká se stewardem a rozhlížel se po něm za prvním nárožím a ve všech koutech s nezmenšenou horlivostí. Avšak v celém tom množství lidí nebylo stewarda. Místo toho dole v podzemních místnostech New Washington Hotelu, kde stále svítila elektrická světla, byl pod dohledem nosiče pevně a bezpečně přivázán za krk uprostřed ohromných hromad zavazadel, jež tam byla ustavičně ukládána, prohlížena a opět odnášena.

Uplynuly tři dni tohoto strastiplného života. Nosiči se s ním přátelili a nabízeli mu množství jídla ze zbytků v jídelně, ale Michal byl příliš zarmoucen nepřítomností stewardovou, než aby příliš jedl. Ostatně Del Mar v průvodu správce hotelu měl s nosiči prudký výstup pro přestoupení pravidel o krmení psa.

»Ten chlap nestojí za nic,« řekl posluha svému pomocníku, když Del Mar odešel. Bečka sádla. Neměl jsem nikdy rád takové tlusté brunety. Má žena je také brunetka, ale chvála Bohu není tlustá.«

»Znám lidi jeho druhu,« souhlasil pomocník. »Kdybyste do něho vrazil nůž, nevyteče mu z těla ani kapka krve, jenom sádlo.«

Hned nato oba dva předložili Michalovi ještě větší množství jídla na vztek Del Marovi. Ale Michal, soužen touhou po stewardovi, nejedl.

Del Mar zatím odeslal dva telegramy do Nového Yorku. První byl určen Harrisu Collinsovi, majiteli ústavu pro školení zvířat, a zněl:

Prodejte ihned mé psy! Víte, co dovedou a jakou mají cenu. Už je nepotřebuji. Srazte si útraty a zbytek ponechte u sebe, dokud vás nenavštívím. Našel jsem psa první třídy. Vše, čeho jsem kdy docílil, je pouhým stínem u porovnání s ním. Klenot! Počkejte, až uvidíte.

Druhý telegram poslal Del Mar svému jednateli:

Přihlaste mne ihned na prvotřídní čísla. Mám něco zvláštního. Nebylo tu dosud nic podobného. Žeňte cenu do výše. Hleďte dosáhnout nejvyšších honorářů. Připravte je na psa, který bude plnit domy. Znáte mne, jdu přímo a tentokrát se mohou na mne spolehnouti. Bude to hlavní číslo vždy a všude!

Kapitola dvacátá třetí

Bedna

Do skladiště zavazadel přinesli bednu. Michal měl ihned podezření, a to se za chvíli ukázalo být důvodným.

Del Mar vyzval Michala, aby vstoupil do té laťové bedny, pes však odepřel. Rychlým, obratným hmatem za obojek vzadu na krku uchopil Del Mar Michala, pak ho trhnutím přivedl z rovnováhy a vstrčil ho tam. Michalovi se podařilo zachytit se okraje bedny drápy na obou předních nohou, ale nepomohlo to. Cvičitel nemařil času. Zaťatou pěstí jedné ruky udeřil ho přes nohy, a Michal přinucen bolestí se přestal vzpírat. V následujícím okamžiku byl v bedně, vrče nevolí a dorážeje marně na laťové mříže. Ale to již Del Mar zamykal pevná dvířka.

Donesli bednu na vůz, kam naložili ještě mnoho zavazadel. Del Mar zmizel v témž okamžiku, kdy zamkl dveře. Oba muži ve voze, jenž se nyní kymácel po dlažbě, byli Michalovi cizí. V bedně bylo právě tolik místa, aby pes mohl zpříma státi, ale nemohl natáhnouti hlavu výše, než měl ramena. Stoje, s hlavou přitisknutou k stropu bedny, narážel prudce o dřevo při každém poskočení vozu na dláždění.

Bedna nebyla ani tak dlouhá jako Michal, a proto musil stát, maje špičku čenichu přitisknutu na stěnu bedny. Automobil, jenž vyrazil odkudsi z postranní ulice, přinutil vozku zastaviti vůz tak náhle, že bedna byla prudce vržena zpět a Michalovo tělo sraženo

vpřed. Vozka zabrzdil vůz, nemohl však zabrzditi Michalovo tělo, leda že by snad jeho čenich byl tou brzdou. Čenich, naraziv bolestivě na přední stěnu, donutil Michalovo tělo, aby zůstalo v bedně.

Pes se pokusil ulehnouti v tom omezeném prostoru a dostat se tak do pohodlnější polohy, ale nedařilo se to. Jeho pysk byl rozseknut a krvácel, naraziv silně na přední zuby. Ale to nejhorší mělo teprve přijití. Jedna přední tlapka proklouzla mezi latěmi či mřížkami a položila se na dno vozu, v němž vrzala a praskala zavazadla, poskakující při jízdě. Výmol v dlažbě byl příčinou, že nejbližší bedna se naklonila hranou do vzduchu, a když pak dopadla zpět, přitiskla Michalovu tlapku. Tato prudká bolest vynutila psu zavytí a přiměla ho, že stáhl nohu pudově a křečovitě ze všech sil. A tu opět narazil plecemi na stěny své bedny, a nová bolest se přidružila k bolesti uvězněné nohy.

Slepý strach se zmocnil Michala, strach vštípený všem zvířatům a také člověku – strach před léčkou. Jako zbaven smyslů házel sebou šíleně, napínaje šlachy a svaly plecí a nohou a zraňuje si tím více svou zaklíněnou nohu. Obořil se na mříž zuby ve snaze dostat se ven z té obludné věci, která ho držela, nechtějíc ho pustiti. Jiný výmol ho zachránil, neboť pošinul bednu právě tak, aby Michal vyprostil nohu ze zajetí.

Na stanici dráhy zacházeli s bednou ne sice s úmyslnou hrubostí, avšak s takovou nedbalostí, že téměř vyklouzla z rukou dělníků a překotila se. Zachytili ji, když ji už měli pod koleny, právě včas, než se rozbila o cementovou podlahu. Michal, sklouznuv bezmocně po nakloněném dnu bedny, padl celou svou vahou na poraněnou nohu.

»Ouha!« řekl Del Mar o něco později, procházeje se po

nástupišti, kde položili bednu na káru spolu s jinými zavazadly. »Pomačkal sis nohu? Dobře ti tak, aspoň ji po druhé nevystrčíš.«

»Sleze mu nehet,« řekl jeden z nosičů, skláněje se k prohlídce Michalovy nohy.

Del Mar se také naklonil, chtěje pohmoždění blíže ohledati.

»Celý pařát mu to stisklo,« řekl, vytahuje kapesní nůž a otvíraje jej. »Spravím to v okamžiku, pomůžete-li mi.«

Odemkl bednu a vytáhl Michala obvyklým hmatem za krk. Pes se vzpíral, mávaje poraněnou nohou a zvyšuje tak jen svou bolest.

»Podržte mu tu nohu,« velel Del Mar, »a nebojte se, neublíží vám. Nebude to trvat ani vteřinu.«

Vskutku to déle netrvalo, a Michal se octl v bedně. Měl o jeden pařát méně, než s kolika přišel na svět. Krev mu tekla po této kruté, ale účinné operaci a nyní ležel, olizuje si ránu a zkrušen obavami před hrozným osudem, který ho nepochybně ještě čeká. Dosud nikdy nebylo s ním tak krutě nakládáno. Strašná bedna, v níž byl uzavřen, přiváděla ho k zběsilosti předtuchou léčky. Byl polapen a bez moci. I stewarda asi potkalo poslední zlo života, neboť byl pohlcen oním velkým Nic, jež pohltilo celou merinžskou lagunu, *Eugenii,* Šalomounské ostrovy, *Makambo,* Austrálii a *Mary Turnérovou.*

Z dálky se pojednou ozval celý blázinec zvuků. Michal zastříhal ušima a naježil se v předtuše nového neštěstí. Bylo to zmatené vytí, štěkání a skučení mnoha psů.

»U čerta – to jsou zas ti proklatí komediantští psi,« zabručel staniční skladník. »Proti tomu by měli vydat zákon. Je to týrání zvířat.«

»Petersonova tlupa,« řekl jeho druh. »Minulý týden je přivezli. Jeden z nich byl v bedně mrtev a pokud jsem na něm viděl, vypadal,

jako by z něho vytloukli duši.«

»Dostal asi od Petersona při posledním vystoupení výprask a naložili ho pak s ostatními, aby zcepeněl v nákladním voze.«

Šílený ten povyk ještě vzrostl, když přenášeli psy z vozu na káru a když s ní pak přijeli blíže a postavili ji nedaleko. Michal viděl, že kára je vysoko naložena bednami se psy. Bylo tam asi pětatřicet psů všeho druhu a plemen, většinou míšenců. Že ti psi byli daleci toho, aby byli spokojeni a šťastni, mohlo býti patrno už z toho, jak si počínali. Vyli, kňučeli, vrčeli, doráželi na sebe mřížemi, nemnozí pak zachovávali mlčení své bídy. Někteří olizovali své pohmožděné nohy. Menší psi, kteří nejsou tak bojovní, byli namačkáni po dvou do jedné bedny. Půl tuctu chrtů bylo nacpáno do větších beden. »Pohleďte na ty skokany,« řekl nosič. »Podívejte se, jak jsou namačkáni. Peterson nechce platit za zavazadla víc než musí. Není tam ani polovice místa, aby mohli stát. Musí to být peklo pro ty psy, taková cesta z jednoho města do druhého.«

Nosič nevěděl, že i v těch městech nebylo peklo o nic menší. I tam byli psi zavřeni v úzkých a nízkých vězeních, v nichž byli ve skutečnosti uvězněni na doživotí. Zřídkakdy, mimo představení, byli puštěni z klecí. Z obchodního hlediska se přílišná péče o psy asi nevyplácela. Bylo lacinější nahraditi obyčejného psa míšence, když zahynul, než o něho pečovati tak, aby nezcepeněl.

Mezi těmito pětatřiceti psy nebylo již ani jediného z oné původní tlupy, která se vydala před čtyřmi lety na cestu. A ani jediný z těch původních pětatřiceti nebyl puštěn na svobodu. Jediný způsob, jak opouštěli své klece, byla smrt. Michal tohle nevěděl. Nevěděl nic jiného, než že zde je bolest a nářek a utrpení a že patrně i jemu je souzen takový osud.

Když psi za většího ještě vytí a štěkotu byli naloženi do nákladního vozu, přišla Michalova bedna mezi ně. Po celý den a část dvou nocí cestou k východu zůstal v tomto psím pekle. Pak byl psí cirkus vyložen v nějakém městě, a Michal pokračoval v cestě v tichém, vyprázdněném voze. Poraněná noha ho stále ještě bolela a rána na ní se jitřila, kdykoli hnuli jeho klecí.

Proč byl vlastně v tomto těsném vězení, v tomto voze – na to se Michal ani neptal. Hleděl na to všecko jako na neštěstí a bídu, a neměl pro to vysvětlení právě tak, jako pro zkomolení své nohy.

Stávají se už takové věci. Byl to život, a život má v sobě mnoho zla. Proč se to co děje, nevstoupilo mu nikdy na mysl. Co je, to je. Voda je mokrá, oheň je horký, železo tvrdé, pokrm potřebný. Přijímal ty věci, jako přijímal věčný zázrak světla a tmy, svou hrubou srst, tepotající srdce, nebo své vlastní vědomí.

V Chicagu naložili bednu na káru a vezli ji řevem ulic ohromného města. Pak byl Michal naložen do jiného vozu, který se počal hned pohybovati na cestě k východu. Objevilo se ještě víc cizích lidí přenášejících zavazadla, a totéž se opakovalo v Novém Yorku, kde byl přestěhován z nákladního vozu do expresního, stále však uvězněn v bedně. Tak cestoval Michal k Harrisu Collinsovi na Long Island, do pekla zvířat, v němž tento muž vládl.

Avšak, tu se stala věc, která musí býti uvedena napřed. Michal totiž nespatřil již nikdy Harry Del Mara. Tak jako jiní lidé, jež Michal znal, zmizeli z jeho života, tak také Harry Del Mar vystoupil z Michalova okolí a života. Vystoupil z něho doslovně. Byla to srážka na zvýšené dráze, která to způsobila. Ti, kdož vyvázli, hnali se v divokém zmatku k zábradlí nad ulicí, a jediný krok na třetí, elektřinou nabitou kolej postačil, aby Harry Del Mar byl odplaven do

onoho Nic, jež lidé znají jako smrt a jež je Ničím potud, že ti, kdož se v něm octnou, neobjeví se už nikdy zrakům žijících tvorů a nikdy s nimi nekráčejí týmiž cestami.

Kapitola dvacátá čtvrtá

Tvůrce úspěchu

Harrisu Collinsovi bylo tehdy dvaapadesát let. Byl štíhlý a svižný, zjevem a chováním tak vlídný a dobrodušný, že vyzařoval téměř laskavost a šlechetnost. Byl by mohl učit v nedělní škole, mohl být také ředitelem dívčího lycea nebo předsedat nějaké lidumilné společnosti.

Tváře měl růžové, a bílé ruce měkké, hebké, a vážil stodvanáct liber. Trochu se bál své ženy. Bál se také policejního strážníka, bál se tělesného násilí a žil v ustavičném strachu před lupiči. Jediné však, čeho se nebál, byla zvířata nejdivočejších druhů, lvi, tygři, leopardi a jaguárové. Vyznal se v nich a dovedl zkrotit nejvzpurnějšího lva násadou koštěte, a to ne snad zvenčí klece, nýbrž uvnitř klece a jsa tam zavřen s těmi zvířaty.

Vyznal se v této hře a přiučil se jí už od svého otce, muže ještě menšího než byl sám a bojícího se ještě více všeho, kromě zvířat. Jeho otec, Noel Collins, byl pověstným krotitelem zvěře v Anglii, než se vystěhoval do Ameriky. Ve Státech si dobyl úspěchu a položil základy k velkému ústavu pro školení zvířat v Cedarwildu. Tento ústav jeho syn rozšířil a zvelebil. Tak dobře stavěl Harris Collins na základech položených jeho otcem, že jeho škola byla považována za vzor mírnosti a hygieny. Přicházelo tam mnoho hostů, kteří odcházeli majíce duše naplněny nadšením nad ovzduším mírnosti a jemnosti, jež prozařovala celým ústavem. Nicméně hosté nikdy nebyli

připuštěni, aby viděli skutečné cvičení. Příležitostně se jim předvedlo představení se zvířaty, jejichž výchova byla již skončena, a tato představení zesilovala krásný dojem z návštěvy v této škole. Kdyby však byli viděli cvičení nováčků, byl by jejich dojem jiný. Snad by z toho vzešlo i pobouření. Takto však byl Collinsův ústav považován zároveň za zoologickou zahradu, neboť vedle zvířat, jež mu náležela a jež cvičil, kupoval a prodával, byla tu živena a chována i zvířata jiných vlastníků, kteří byli právě bez práce, nebo kteří se chtěli teprve zavěsti. Od myší a krys až k velbloudům a slonům, ba příležitostně i k nějakému nosorožci nebo párku hrochů dovedl Collins opatřiti zvířata všeho druhu.

Když se mamutí cirkus Bratří Circlingů za jedné tuhé zimy octl v úzkých, stravoval Collins jeho zvěřinec a za tři měsíce tím vyzískal patnáct tisíc dolarů. Nejen to – vypůjčil si peníze a koupil v dražbě všechny ty cvičené koně a pony, stádo žiraf i cvičené slony, a v šesti měsících je všechny opět prodal kromě pony Opakovačky, který uměl metat kozelce. Tak získal další výdělek patnácti tisíc dolarů. Pokud jde o Opakovačku, prodal tohoto koně za několik měsíců s čistým výdělkem dvou tisíc. Tento úpadek Bratří Circlingů byl největším peněžním podnikem v životě Harrise Collinse. Při tom však se těšil stálému výdělku ze svého podniku a mimo to se dělil o příjmy s mnohými podnikateli, jimž půjčoval zvířata k zimním představením do Hippodromu. Velice často se mu podařilo dělit se o příjmy filmařů, jimž dodával zvířata k natáčení filmů.

Lidé obchodující se zvířaty uznávali ho nejen za nejbohatšího podnikatele v tomto obchodním odvětví, nýbrž také za krále krotitelů zvěře a za nejodvážnějšího muže, jenž kdy vstoupil do klece. Ti, kdož ho mohli vidět zblízka při práci, souhlasili, že nemá srdce. Avšak jeho

žena a děti a také osoby z jeho úzkého společenského kroužku soudily jinak. Nevidouce ho nikdy při práci, byli přesvědčeni, že se dosud nenarodil muž měkčího srdce. Jeho hlas byl tichý a ušlechtilý, jeho posunky vybrané, jeho názory na život, svět, náboženství a politiku byly nejmírnější. Laskavým slovem ihned roztál. Každá prosba ho získala. Přispíval na všechny lidumilné účely, a vypráví se, že když ztroskotal *Titanic,* byl tím po celý týden hluboce dojat. Muži, zabývající se krocením zvířat, uznávali ho za nejsmělejšího a nejneohroženějšího v tomto povolání. A na druhé straně – Collins měl největší strach, že jeho velká, statná žena mohla by mu hodit u stolu na hlavu talíř horké polévky. V dřívějším období jejich manželského života dvakráte již tak učinila. Ačkoli měl strach, že by to mohla učinit po třetí, miloval ji upřímně, jako miloval své děti. Měl jich sedm a nebylo mu pro ně nic příliš dobré a drahé.

Svým čtyřem hochům zakázal vstup do ústavu, neboť nechtěl, aby ho viděli při práci. Určil jim ušlechtilejší životní dráhu. John, nejstarší, studoval v Yale, neboť měl být mužem vědy. Zatím jezdil ve svém automobilu a vedl v universitním městě život přiměřený měřítku otcova bohatství. Harold a Frederick byli v Pennsylvanii na akademii milionářských synků. Clarence, nejmladší, se učil na přípravce v Massachusetts. Kolísal dosud při volbě povolání, a nevěděl, má-li se stát lékařem nebo letcem. Tři děvčata byla určena, aby se z nich staly dámy. Elsie měla právě dosáhnouti akademického stupně na koleji Vassar. Mary a Madeline, dvojčata, připravovaly se na Vassar v nejvybranějším a nejnákladnějším pensionátu. To vše vyžadovalo mnoho peněz, jimiž Harris Collins neskrblil. Ale potřeba peněz ho nutkala zvýšit co nejvíce výnosnost krotitelské školy. Pracoval tím usilovněji, ačkoli se jeho manželce, čtyřem synům a

třem dcerám ani ve snu nezdálo, že vůbec pracuje. Domnívali se, že díky své neobyčejné duševní vyspělosti má v podniku pouze vrchní dohled a byli by bývali překvapeni, kdyby ho viděli, jak s klackem v ruce mlátí do psů, když se rozdivočili.

Ovšem, velkou část práce obstarávali jeho pomocníci, ale byl to sám Harris Collins, jenž je poučoval, co mají dělati a jak to mají dělati, a jenž sám pracoval s důležitějšími zvířaty, ukazuje na nich názorně své školení. Jeho pomocníci byli zpravidla mladíci, jež si vybíral svým prozíravým zrakem a na základě bohatých zkušeností. Sebeovládání a vytrvalost spolu s rozumem a chladnokrevností byly podmínkami, jež hledal. Je samozřejmé, že sloučení těchto vlastností přinášelo již samo sebou tvrdost a krutost. Horkokrevnost, šlechetné pudy, rozcitlivělost, to vše byly vlastnosti, jichž Collins nemohl potřebovat. Jeho cedarwildská škola na krocení zvířat byla obchodem od pouhého tikání hodin až k poslední ráně bičem. A její majitel, Harris Collins, zavinil více bolesti a útrap zvířat, než všechny ústavy pro vivisekci v celém křesťanském světě.

Michal sestoupil do tohoto pekla zvířat – dospěl do něho cestou tří tisíc pěti set mil, v téže bedně, do níž byl naložen v New Washington hotelu v Seattlu. Po celou cestu nebyl ani jednou puštěn z bedny. Nečistota a ubohost charakterisovaly stav, v jakém se sem dostal. Dík jeho celkovému dobrému zdraví rána na jeho pařátu se již úspěšně hojila. Špína s něho však jen visela a blechy se na něm jen hemžily.

Domov zvířat Cedarwild se na pohled podobal spíše všemu jinému, než peklu. Trávníky, pískem posypané cesty a pěšiny a záhony květin vedly nahoru ke skupině dlouhých, nízkých budov, některých dřevěných, jiných zděných. Michal tu nebyl přivítán

Harrisem Collinsem. Tento pán seděl v tom okamžiku právě ve své soukromé kanceláři, maje poslední Harry Del Marův telegram před sebou na stole. Psal příkaz svému tajemníku, aby na železnici a u dopravních společností vyšetřil, kde je pes, naložený a odevzdaný k dopravě Harrym Del Marem v Seattlu, určený pro Cedarwild. Michala zatím přijal jakýsi osmnáctiletý mladík bledých očí, ve svrchních kalhotech, potvrdil jeho příjem posluhovi a dopravil bednu se psem do místnosti s cementovou podlahou, chemicky čistou a čpící.

Michal si povšiml svého okolí, nevěnoval však pozornost mladíku, který si vyhrnul rukávy a opásal se velkou zástěrou z voskovaného plátna, dříve než otevřel bednu. Michal z ní vyběhl a potácel se na nohou, jež po několik dní nechodily. Přítomný dvounohý bůh ho nezajímal. Byl chladný jako cementová podlaha a odměřený jako stroj. Mladík pokročil, aby umyl, vyčesal a desinfikoval Michala, neboť Harris Collins byl přívržencem vědy a antisepce.

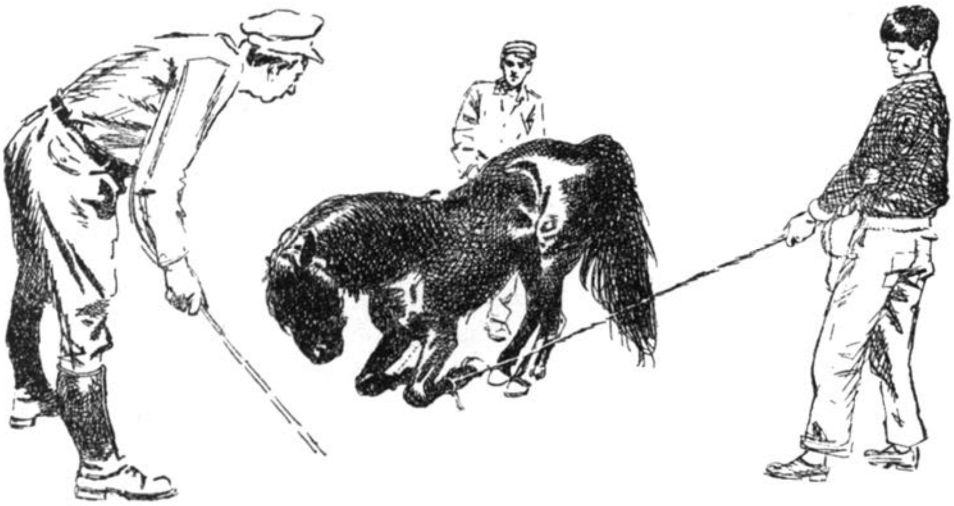
Michal byl tedy umyt, vědecky očištěn bez zbytečné drsnosti, avšak také bez nejmenší stopy po vlídnosti. Nechápal to a nerozuměl tomu. Po všem, co již zakusil, třebaže dosud neznal katů a jejich komor, věděl už, že tato holá místnost s cementovou podlahou a chemickými pachy mohla by býti docela dobře místem pro poslední útrapy života. Snad je tento mladík bohem, jenž ho má poslati do temnot, v nichž zmizelo vše, co kdy znal a miloval. Podvědomě Michal tušil, a to beze stínu jakékoli pochybnosti, že vše je v této místnosti chladně zlověstné a strašné. Strpěl ruku toho mladého hocha na svém zátylku, když mu odstranil obojek, když však na něho namířil hadici, vzepřel se a kladl odpor. Mladík, řídě se předpisem, sevřel pevněji ruku, držící Michalův zátylek, nadzdvihl ho s podlahy, nařídiv současně druhou rukou proud vody do jeho úst. Proud pak

zesiloval až k jeho plné síle. Michal se bránil a byl téměř omámen bolestí. Konečně pak už jen lapal po vzduchu, jsa bezmála zadušen.

Pak byl vymyt, vyčesán a vykartáčován hadicí, velkým štětinatým kartáčem a množstvím karbolového mýdla, jehož zápach ho bodal do očí a nosu tak, že se mu slzy řinuly z očí. Musil stále odfrkávati, znepokojen tím, co ho ještě může každým okamžikem potkati.

Konečně Michal poznal, že tento mladík je zcela bez zájmu i bez významu, pokud jde o laskavost nebo bolest. Snášel pak bez dalšího odporu vše, co s ním dělal, až potom, čist a v pořádku, byl dán do malé, příjemné a čisté místnosti, kde ulehl a spal. Byla to jakási sanatoř, zvláštní oddělení, v němž jako by byl nějaký čas všemi zapomenut. Ztrávil tam týden, za kteroužto dobu se nestalo nic, co by prozrazovalo zárodky nějaké nemoci. Nepotkalo ho nic zvláštního. Dostával pravidelně svou potravu, čistou pitnou vodu, a byl naprosto vyloučen ze styku s jinými tvory. Vídával jen mladého muže, jenž mu posluhoval jako stroj.

Michal se dosud nesetkal ani s Harrisem Collinsem, ale z dálky zaslechl často jeho hlas. Nebyl to hlas silný, avšak neobyčejně velitelský. Že majitel toho hlasu je nějaký vyšší tvor, poznal Michal hned, jakmile ho zaslechl po prvé. Pouze pán nad obyčejnými lidmi mohl mít tak velitelský hlas. Z toho hlasu vyznívala vůle a zvyk poroučeti. Každý pes by to byl usoudil tak, jako Michal. A každý pes by byl také usoudil, že v hlase toho muže se netajila ani láska, ani přítulnost, nic, co by mohlo potěšit srdce jiného tvora a vzbudit jeho lásku.



Kapitola dvacátá pátá

Představení bez diváků

Jednoho dne v jedenáct hodin dopoledne dal onen plavý mladík Michalovi obojek a řetěz. Vyvedl ho z jeho oddělení a předal ho tmavému, mladému hochovi, který rovněž nemařil času tím, aby Michala přivítal a nabídl mu přátelství. Jda jako zajatec na konci řetězu, setkal se Michal cestou s jinými zajatci, ubírajícími se týmž směrem.

Byli tři, a Michal dosud nikdy neviděl něco takového. Byly to tři medvědí obludy kolísavé, hupkavé chůze, a Michal, spatřiv je, naježil se a zavrčel. Poznal je ze svých zděděných vzpomínek – právě tak, jako kráva ihned pozná vlka, třeba ho viděla po prvé – jako dávné

nepřátele z dob divočiny. Michal však byl již příliš daleko, viděl příliš mnoho a byl příliš rozumný, než aby se na ně obořil. Místo toho upjatě a obezřele vykračoval podle nich, čichaje zvláštní pach těchto tvorů.

Čím dále šel, tím větší množství cizích, nezvyklých zápachů mu vnikalo v chřípí. Ač nemohl vidět stěnami, vnímal ty pachy, jež později ztotožnil s podobami lvů, leopardů, opic, paviánů, tuleňů a lvounů. To vše by bylo obyčejného psa omámilo, na Michala to však mělo jen ten účinek, že se stal ostražitějším a současně stísněným. Bylo mu, jako by kráčel nějakou úžasně oživenou džunglí a nevyznal se dosud v jejích pěšinách.

Vstoupiv do arény uskočil, napjat ještě víc než dříve. Zježil se na krku a hřbetu a zhluboka tiše zavrčel. Neboť vynořivše se z arény, přicházelo tu pět slonů. Byli to malí sloni, pro Michala to však byli největší obři, jež mohl přirovnat jen k té vorvaní samici, kterou zběžně zahlédl, když útočila na škuner *Mary Turnérovou.* Sloni si ho však vůbec nevšimli. Držíce se každý chobotem ocasu svého druha, kráčeli před ním, jak tomu byli naučeni při svém odchodu s jeviště.

Vstoupil do arény, následován v patách medvědy. Byl to pískem posypaný kruh, velikosti cirkusového jeviště, a nad ním byla skleněná střecha. Kolem toho kruhu nebylo však sedadel, neboť divákům nebyl sem povolen přístup. Pouze Harris Collins a jeho pomocníci, kupci a prodavači zvířat a lidé téhož povolání směli přihlížeti, jak tu jsou zvířata trápena a mučena, aby se naučila kouskům, k nimž neměla nejmenší chuti či náklonnosti.

Michal zapomněl hned na medvědy, kteří byli zaměstnáni na druhém konci kruhu. Několik mužů vyvalilo tam velké, světle natřené sudy, jež sloni nemohli promáčknouti, když na ně usedli.

Potom, když muž vedoucí ho na řetěze se zastavil, hleděl Michal s velkým zájmem na strakatého shetlandského pony. Ležel na zemi. Nějaký muž na něm seděl. Kůň opět a opět zdvíhal hlavu s písku a líbal toho muže. To bylo vše, co Michal viděl, cítil však, že něco v tom není v pořádku. Nevěděl proč, ale cítil v tom krutost a nepoctivost. Co neviděl, byl dlouhý bodec v rukou toho muže. Kdykoli jím bodl do plecí koníka, ten, puzen bolestí, pozdvihl hlavu, při čemž se muž obratně setkal ústy s jeho tlamou. V obecenstvu to musilo vzbuditi dojem, že pony vyjadřuje tak lásku k svému pánu.

Několik kroků dále jiný shetlandský koník, černý jako uhel, se choval právě tak podivně, jak podivně s ním zacházeli. K jeho předním nohám byly přivázány provazy, jež drželi pomocníci, kteří trhli silně provazem, když třetí muž, stojící před koníkem, ho udeřil přes kolena krátkou, silnou rákoskou. Tehdy se pony spustil na kolena do písku, pokleknuv před mužem s rákoskou. Ponymu se to nelíbilo a chvílemi se mu podařilo vzepříti se napjatýma, pevně opřenýma nohama a vzdorovitým pohozením hlavy tak, že zmařil trhnutí provazy, a otočiv se pak stranou, dopadl těžce na bok, nebo se vzepjal, když byly provazy povoleny. Avšak, vždy ho zas přinutili postavit se tváří v tvář muži, mrskajícímu ho přes kolena rákoskou. Učili ho jen pokleknouti způsobem, jenž se líbí obecenstvu. Jak Michal brzy poznal, vědomostem a dovednostem zde bylo učeno pouze bolestí. Taková už byla vysoká škola bolesti, cedarwildská škola výcviku zvířat.

Tu Harris Collins pokynul tmavému mladíku, aby k němu přistoupil, a obrátil se s pátravým a znaleckým pohledem k Michalovi.

»Del Marův pes, pane,« řekl hoch.

Collinsovy oči zazářily a pohlédl na Michala pozorněji. »Víte snad, co umí?« ptal se. Mladík potřásl hlavou.

»Harry byl obratný chlapík,« pokračoval Collins. Zdálo se, jako by mluvil k mladíkovi, spíše to však řekl sám k sobě, maje ve zvyku mysliti nahlas. »Harry řekl, že ten pes je něco zvláštního. Nuže – co vlastně umí? Ubohý Harry je ten tam a my nevíme, co pes umí. Odvažte řetěz!«

Michal zbaven pouta hleděl na krotitele a čekal, co bude dál. Řev jednoho z medvědů dal mu tušit, co zde lze očekávati.

»Pojď sem!« velel Collins tvrdým, chladným hlasem. Michal přistoupil a stanul před ním. » Lehni!«

Michal lehl, ale zvolna, s jistou váhavostí.

»Prokletý pes čistokrevný!« zašklebil se na něho Collins. »Neumíš se hnout trochu hbitěji, co? No, však se o to postaráme. – Vstaň! – Lehni! – Vstaň! – Lehni! – Vstaň!«

Rozkazy zněly jako staccato, jako rány revolveru, nebo práskání bičem a Michal poslouchal svým pomalým, váhavým způsobem.

»Rozhodně rozumí anglicky,« řekl Collins. »Rád bych věděl, umí-li dvojí přemet,« dodal, vysloviv tak zlatý sen všech krotitelů psů. »Pojďme, zkusíme to. Dejte mu řetízek. – Sem, Jimmy. Natáhněte druhou šňůru.«

Pomocník poslechl, přehodiv Michalovi kolem slabin pás, k němuž byla připevněna tenká šňůra.

»Natáhnout!« velel Collins. »Hotovo? – Ráz!«

Teď se Michal dočkal úžasného, hanebného pokoření. Na slovo »Ráz!« trhl jím řetěz u jeho obojku nahoru a nazad do vzduchu, a zároveň šňůra na jeho hýždích podtrhla pod ním tuto část jeho těla kupředu a nahoru. Pak krátká, pružná rákoska v Collinsově ruce ho

zasáhla pod dolejší čelistí.

Kdyby byl měl jen trochu zkušenosti s tímto manévrem, byl by si Michal ušetřil alespoň část bolesti tím, že by byl vyskočil a přemetl se ve vzduchu. Takto však cítil, jako by byl rván a trhán na kusy, zatím co rána pod čelist ho téměř omámila prudkou bolestí. V téže chvíli byl vymrštěn prudce do vzduchu a dopadl temenem hlavy do písku.

Vyskočil z písku pln zběsilosti a vzteku s naježenou srstí. Vrčel divoce, cenil zuby a byl by je zabořil do masa muže s rákoskou, kdyby nebyl tak dokonale otrokem důmyslných pravidel při krocení zvířat. Oba mladíci se vyznali ve své věci. Jeden natáhl šňůru vpřed, druhý vzad, a Michal vrčel a ježil se v bezmocném vzteku.

Nemohl nikam, ani postoupit, ani ustoupit, ani vrhnout se stranou. Mladík vpředu mu řetězem bránil útočit na mladíka vzadu, mladík vzadu bránil mu podniknouti útok na mladíka vpředu, oba mu pak bránili vrhnout se na Collinse.

Michalův vztek byl právě tak nesmírný, jako jeho bezradnost. Vztekem si až drásal hlasivky. To vše bylo však Collinsovi příliš starou, nudnou zkušeností. Použil toho okamžiku k tomu, aby pohlédl přes arénu a přesvědčil se, co dělají medvědi.

»Inu, je to proklaté čistokrevné plemeno!« posmíval se Michalovi, obraceje k němu opět pozornost. »Povolte! Popustit, hoši!«

V témž okamžiku, kdy se jeho pouta uvolnila, Michal se vrhl na Collinse. Ten vyčkávaje a odhaduje vzdálenost s přesností dlouholetých zkušeností, kopl ho pod čelist, přemetnuv ho vzduchem, až padl opět do písku.

»Držte ho!« velel Collins. »Natáhnout!«

Mladíci, táhnouce opačnými směry za řetěz a šňůru, natáhli

Michala opět tak, že se nemohl ani hnout.

Collins pohlédl přes kruh ku vchodu, jímž vstupovaly dva páry těžkých tažných koní, následovány ženou, oděnou s vybraným vkusem podle nejnovější módy.

»Pes vůbec neví, co je to přemet,« podotkl Collins, vraceje se opět k Michalovi. »Odvažte šňůru, Jimme, a jděte na pomoc Smithovi. – Johnny, držte psa stranou a dejte si pozor na nohy. Přichází miss Mary k své první lekci a ten její nešika manžel si s ní nebude vědět rady.«

Výstupu, který pak následoval a jehož svědkem byl, Michal nechápal. Mladík ho zavedl k okraji manéže, chtěje přihlédnout k výkonu, k němuž se chystala dívka se čtyřmi koni. Podle jejího chování měl dojem, že také ona je tu zajata a že je s ní zle nakládáno. Věc se měla tak, že se opravdu učila svému kousku jen s nechutí. Chovala se statečně až k okamžiku zkoušky, avšak při pohledu na čtyři koně, seřaděné po dvou s obou stran, ji odvaha opustila a žena se zachvěla, zakrývajíc si rukama tvář. Měla držet v rukou háky u rozporek a tvořiti článek spojující dvoje spřežení, jež pak mělo táhnout opačným směrem.

»Ne, ne, Billikensi,« prosila tlustého muže, jenž byl jejím manželem. »Nemohu to udělat. Bojím se!«

»To jsou hlouposti, madam,« zakročil Collins. »Ten kousek je naprosto bezpečný. A je to dobré číslo, jedno z nejlepších. Postavte se na okamžik zpříma. Tak!«

Počal ji rukama ohmatávat ramena a záda pod kabátkem. »Přístroj je v úplném pořádku,« mluvil dál. »Nuže! Pusťte háky!«

Zatřásl jí rukama a z obou jejích vzdušných, krajkových manžet vypadly železné háky, připevněné k tenkému ocelovému lanu,

probíhajícímu patrně nahoru rukávy.

»Ne, tak ne! Nikdo to nesmí viděti. Chopte se jich znova. Zkuste to ještě jednou. Musí se posunouti níže, skryty v dlaních. Tak. Hleďte. – Tak je to. V tom je celá ta věc.

Žena se opanovala a snažila se poslechnout, ač opět a opět vrhala prosebné pohledy na Billikense, stojícího stranou s obočím svraštělým nelibostí.

Muži pohánějící spřežení zdvihli rozporky tak, že děvče mohlo uchopiti háky. Natáhla po nich téměř ruce, ale opět ochabla.

»Nepodaří-li se mi to, vytrhnou mi ruce z těla,« namítala.

»Nesmysl,« ujišťoval ji Collins. »Přišla byste jen o kus svého kabátku. Horší, co by se mohlo stati, by bylo, kdybyste prozradila, v čem kousek záleží a vyvolala tím posměch. Ale přístroj neselže a nepoláme se. Dovolte, abych vám to ještě jednou vysvětlil. Ti koně nepotáhnou za vaše ruce, potáhnou jen proti sobě, pár proti páru. Obecenstvo myslí, že táhnou za vaše ruce a v tom to záleží. – Nuže, zkuste to. Chopte se rozporek a v tomtéž okamžiku dejte do nich zapadnout hákům. Tak – teď!«

Jeho hlas zněl ostře. Dívka vytřásla háky ze svých manžet, ustoupila však opět a nesáhla po rozporkách. Collins nedal najevo svou rozmrzelost. Místo toho pohlédl stranou, kde líbající pony a klekající pony opouštěli právě jeviště. Billikens se však počal zlobit.

»Bože můj, chceš mě skutečně zničit, Julie?«

»Tedy – – – tedy se o to pokusím, Billikensi,« jektala. »Opravdu, pokusím se o to. Hleď! Již se nebojím.«

Roztáhla ruce a uchopila se rozporek. Usmívaje se lehce prohlížel Collins vnitřní stranu jejích sevřených rukou, chtěje se přesvědčiti, že háky jsou skutečně spojeny.

»A teď se napněte! Rozkročte se poněkud a postavte se zpříma.« Rukama jí dával ruce a ramena do pravé polohy. »Pamatujte si, že při prvním napětí musíte mít ruce již nataženy. Jakmile bude přístroj napjat, nebudete moci jimi pohnouti, i kdybyste chtěla. Kdybyste je však měla v tom okamžiku ohnuty, lano by vám odřelo kůži. Pamatujte, roztažené ruce, přímo natažené tak, aby byly v jedné čáře a zároveň ve stejné čáře s plochou vašich zad a hrudí. – Tak! Nuže, začneme.«

»Počkejte ještě minutku,« prosila, měníc opět polohu. »Udělám to – ano, chci to udělat, ale Billikensi, dej mi dříve hubičku – – – a pak ať mi třeba utrhnou ruce!«

Mladík, držící Michala, a také ostatní diváci se smáli. Collins potlačil úšklebek a zamručel:

»Jen pozor, madam! Hned s počátku musí být všechno v pořádku. Jak se vám to jednou podaří, budete mít jistotu a důvěru. – Bille, pomazlete se s ní trochu, než se do toho dá!«

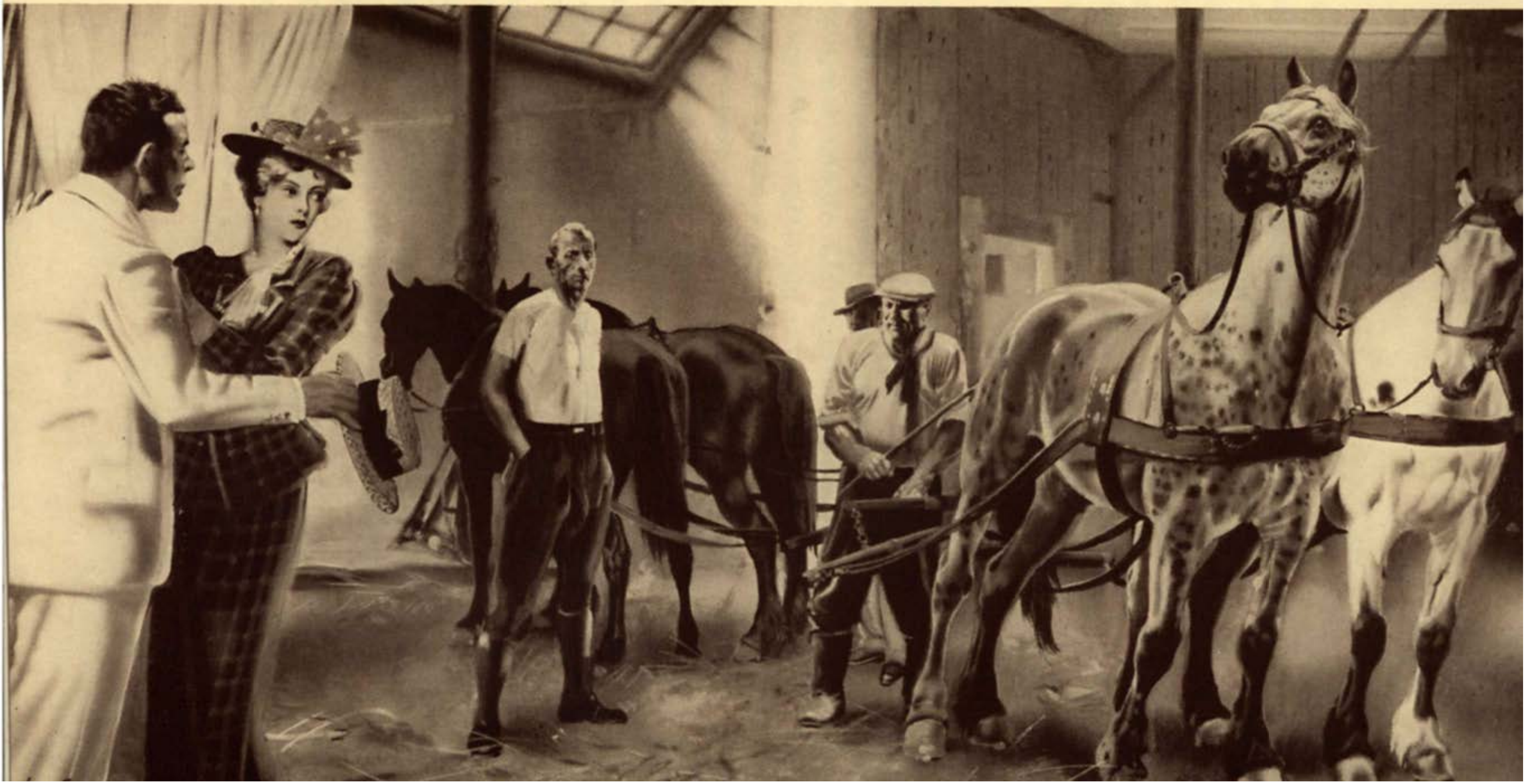
Pohněván, pln nevole a rozpaků Billikens uposlechl. Objal svou ženu, ale neučinil to ani příliš povrchně, ani příliš upřímně. Dívce bylo asi dvacet let, měla dětskou dívčí tvář a štíhlý pas, vážila snad nějakých stočtyřicet liber.

Objetí jí dodalo odvahy. Opanovala se, postavila se pevně a se sevřenými rty, když od ní opět odstoupil, zašeptala:

»Hotovo.«

»Ráz!« velel Collins.

Čtyři koně, poháněni vozky, se líně opřeli o chomouty a počali táhnout.



Ženě dodalo objetí manželovo opět odvahy. S napětím všech sil se opanovala . . . *(Strana 195.)*

»Dejte jim bičem!« houkl Collins, hledě na děvče a pozoruje, že přístroj je v pravé poloze a v přímé čáře.

Práskající biče dopadly na hřbety koní a ti se opřeli a zabrali silněji, deptajíce písek velikými okovanými kopyty velikosti polévkového talíře. Prášilo se jim pod nohama.

Hrůza toho výjevu se rýsovala na tváři Billikensově. Teď cítil upřímnou úzkost o svou ženu. Její tvář pak byla jako kaleidoskop. S počátku napjata a ustrašena, připomínala tváře mučedníků, setkavších se se lvy, nebo tvář zločince, padnuvšího do léčky. Pak se rychle objevilo na její tváři překvapení a úleva, že se jí nic nestalo, až posléze počala se tvářit hrdě jako vítěz. Usmála se dokonce na Billikense, pyšná na to, čeho se odvážila. A Billikens se na ni taktéž usmál s láskou a pýchou. Až Harris Collins do toho vpadl:

»Tady není nic k smíchu! Nesmějte se! Obecenstvo musí myslit, že opravdu držíte ty koně. Dokažte, že je tomu tak. Stáhněte tvář, až bude praskat. Ukažte v ní odhodlanost a pevnou vůli. Ukazujte velké svalové napětí. Rozkročte se víc – tak! Ať je na sukních vidět, jak se vzpíráte nohama, jako byste se skutečně namáhala. Dělejte, jako by vás táhli hned na tu, hned na onu stranu. Řiďte se podle nich. Vzepřete se víc nohama. V tváři musíte mít výraz, jako by vás již měli roztrhnout na kusy a jako by to byla jen síla vaší vůle, jež drží ještě tělo pohromadě. V tom je ta myšlenka! V tom to vězí. To potáhne, Bille! Hola, dejte jim bičem! Ať se vzpínají. Ať se ty kobyly do toho dají, ať to berou vážně!«

Biče zapráskaly a koně počali zápolit celou svou ohromnou vahou. Táhli, chtějíce uniknouti bolesti bičů. Byl to pohled, který musil získat pochvalu každého obecenstva. Jeden kůň měl průměrnou váhu osmnácti centů a tak se očím diváků musilo zdát,

jako by sedm tisíc dvě stě liber napjatých koňských svalů drásalo a rvalo na kusy tu štíhlobokou, stočtyřicet liber vážící dívku ve vycházkovém kostýmu. Byl to pohled, při němž všechny ženy v cirku budou křičet hrůzou a odvracet tváře.

»Povolte!« velel Collins vozkům. »Madame vyhrála,« oznamoval po způsobu podkoních v cirku. »Bille, v tom kousku máte zlatý důl. – Vytáhnout háky, madam, vytáhnout háky!«

Mary poslechla a s háky kymácejícími se jí zpod rukávů běžela k Billikensovi, do jehož náruče se vrhla.

»Ó, Billikensi, věděla jsem, že to dokáži! Byla jsem statečná!«

»To byste se mýlila,« přerušil její nadšení Collinsův suchý hlas. »Celé obecenstvo by vidělo vaše háky. Ty musí zmizet ve vašich rukávech v tom okamžiku, kdy se pustíte. – Zkuste to ještě jednou! A pamatujte si: když bude po všem, žádné naparování! Nesmíte prozradit, jak snadné to bylo. Tvařte se, jako by to byl zápas na smrt. Stavte se slába, jako byste se měla zhroutit únavou. Kolena budou pod vámi klesat. Ramena musí být vpadlá. Podkoní vykročí, jako by vás chtěl zachytit, než omdlíte. Ale vy tomu nepřipustíte. Vzpřímíte se jakoby v největším napětí vůle – protože síla vůle je myšlenkou celého kousku, odvaha a tak dál, a pošlete obecenstvu polibek. Při tom se pokusíte o slabý úsměv, jako by se vám srdce chtělo rozskočit námahou, a jako byste měla jít přímo do lazaretu, že se však přece, právě pro svou sílu a odvahu usmíváte a posíláte polibek obecenstvu, zahrnujícímu vás pochvalou. – Rozumíte, madam? – Je to váš úkol, Bille, podívejte se, jak to vaše žena umí. – Tak, hotovo? Tvařte se, jako byste se rozpakovala a váhala, vidouc ty koně. – Tak. Nikdo nebude tušit, že máte v ruce háky, jež tam nasadíte. – Nuže, znovu! A pořádně!« Osmnáct metrických centů koní s jedné strany vzepřelo se

svou silou znovu proti téže váze na druhé straně. Teď to opravdu vypadalo, jako by Mary byla něžným útlým článkem mezi silami, jimiž musí být rozervána.

Po třetí a po čtvrté byl výstup opakován. Collins mezitím poslal jednoho z mužů do své kanceláře pro Del Marův telegram.

»Tak, a teď se toho chopte sám, Bille,« řekl Collins k Billikensovi, s telegramem v ruce. »Ještě půl tuctu zkoušek. A nezapomeňte, kdykoli nějaký sedlák bude myslit, že má spřežení, jež umí táhnout, můžete se s ním vsadit, že vaše spřežení ho překoná. Znamená to trochu reklamy a psaní, ale vyplatí se vám to. Podkoní je na vaší straně a vaše spřežení zabere vždycky první. Kdybych byl mlád a měl volné ruce, nechtěl bych nic jiného, než se pustit do světa s vaším číslem.«

Dívaje se pak opět na Michala, četl Collins Del Marův telegram ze Seattle:

Prodejte ihned mé psy. Víte, co dovedou a jakou mají cenu. Už je nepotřebuji. Srazte si své útraty a zbytek ponechte u sebe, pokud vás nenavštívím. Našel jsem psa první třídy. Všecko, co jsem dosud docílil, je pouhým stínem u porovnání s ním. Pravý klenot. Počkejte, až uvidíte.

»Del Mar byl člověk první třídy,« mumlal Collins k Johnnymu, držícího psa na řetízku. »Telegrafoval-li, abych prodal jeho psy, znamenalo to, že má něco lepšího. A teď je zde všeho všudy jeden pes, jehož se to týkalo, proklatý čistokrevný. Del Mar řekl, že je to pes prvního řádu. Jistě je tomu tak, ale u všech všudy, v čem je to jeho umění? V celém životě neudělal patrně jediný přemet. Co myslíte,

Johnny? Namáhejte si trochu hlavu. Řekněte něco.«

»Snad umí počítat,« hádal Johnny.

»Psi umějící počítat už nikoho nezajímají. Nu – zkusme to.«

Michal, ačkoli uměl dobře počítat, odmítl to ukázat.

»Jestliže to je cvičený pes, umí jistě chodit,« byla příští Collinsova myšlenka. »Zkusme to.«

Pro Michala to byla ponižující zkouška. Byl Johnnym vzpřímen na zadní nohy, zatím co Collins ho rákoskou tloukl pod čelist a přes kolena. V svém hněvu se Michal pokusil kousnouti svého mučitele, byl však řetězem stržen zpět. Když se chtěl pomstít Johnnymu, pozdvihl ho tento klidný mladík prostě na řetěze do vzduchu, rdouse ho.

»To není to pravé,« řekl Collins unaveně. »Nedovede-li stati na zadních nohou, nedovedl by skákat sudem – slyšel jste o Ruth, Johnny? To byla znamenitá čuba. Skočila do soudku a z něho, a stěn se vůbec nedotkla. Dělávala osm soudků, z jednoho do druhého. Pamatuji se, když jsme ji zde měli. Byl to zlatý důl, ale Carson si jí dosti nehleděl. Dostala zápal plic v Cripple Creeku a zcepeněla mu.

»Snad umí tancovat s talířem na špičce nosu?« hádal Johnny.

»Neumí-li ani stát na zadních nohou?« namítal Collins. »Ostatně to by nebylo nic zvláštního. Ten pes má nějakou zvláštnost. Není to obyčejný pes. Dělá asi něco nezvyklého neobyčejně dobře, a na nás je, abychom to našli. To je následek toho, že Harry tak bez rozmyslu zemřel a nechal mi tu skrývačku. Vidím, že se mu musím věnovat sám. Odveďte ho, Johnny. Do čísla osmnáct. Později ho můžeme dát do zvláštní kabiny.«

Kapitola dvacátá šestá

Paličatý Barney

Klec číslo osmnáct v psím oddělení byla dosti veliká, aby se do ní pohodlně vešel tucet irských terrierů, jako byl Michal. Harris Collins nešetřil místem. Psům na prázdninách, kteří žili v cedarwildské škole zvířat, byla poskytnuta všechna příležitost zotaviti se po únavě a útrapách šestiměsíční, celoroční i delší cesty. Proto byla škola oblíbeným místem k chovu cvičených zvířat, když jejich majitelé byli »mimo službu«. Harris Collins držel svá zvířata v čistotě a v pohodlí a chránil je před nakažlivými nemocemi. Zkrátka, obnovoval jejich síly pro příští zájezdy po cirkusech nebo vaudevillech.

S pravé strany klece, jež byla přiřčena Michalovi, v čísle sedmnáct, bylo pět směšně ostříhaných francouzských pudlíků. Michal je nemohl vidět, byl-li však odváděn nebo přiváděn, mohl je ucítit a slyšet. Ve své opuštěnosti začal s nimi nepřátelství, jevící se ve vrčení na Pedra, největšího z nich a vystupujícího na jevišti jako šašek. Tito pudlové byli šlechtici mezi cvičenými zvířaty, a Michalovo nepřátelství s Pedrem nebylo ani tak opravdové, jako spíše líčené. Kdyby byl přišel s Pedrem do styku, byli by se spolu brzy spřátelili. Avšak v těch dlouhých, jednotvárných hodinách se bavili předstíraným záštím a nepřátelstvím, hašteříce se spolu, ačkoli oba si byli v nitru vědomi, že mezi nimi není žádného sporu.

V čísle devatenáct, s levé Michalovy strany, byla smutná

společnost. Byli tam míšenci, chovaní v naprosté čistotě. Byli dosud necvičeni a nezpracováni. Tvořili zdroj materiálu, pro případ, že bude některého psa třeba k doplnění nějaké tlupy jako nadpočetného, nebo náhradníka. To bylo peklo v aréně, když cvičení s těmito nováčky začalo a když Collins nebo jeho pomocníci s nimi zkoušeli kousky všeho druhu, pátrajíce u nich po zvláštních schopnostech. Jeden míšenec, podobající se španělskému chrtu, byl po několik dní trápen tím, že ho učili jezdit na ponym, při čemž měl skákat papírovými obručemi s koňova hřbetu a dopadnouti opět na jeho hřbet. Když několikrát spadl a potloukl se, byl odmítnut jako neschopný, a později ho zkoušeli, zda by dovedl balancovati talíři. Pes je zklamal i v tomto směru, ale zato se vyučil houpat se na houpačce a byl zařáděn do tlupy dvaceti psů.

Klec číslo devatenáct byla místem ustavičných nešvarů a řevu. Psi, poranění při cvičení, olizovali si tam své rány a stenali nebo vyli a byli podrážděni při nejmenším popudu. Kdykoli se mezi ně dostal nový pes – a to se stávalo často, neboť jiní byli odtud odváděni a posíláni na cestu – klec byla plna půtek a bitek, až se nový pes stal bojem pánem klece, nebo byl poučen o své inferioritě.

Michal si obyvatel této klece nevšímal. Nechť na něj vrčeli a cenili zuby jakkoli výbojně, nevěnoval jim pozornost. Hleděl si jen sporu s Pedrem. Michal byl také častěji a po více hodin venku v aréně, než některý z nich.

»Mám dojem, že se Harry v tom psu nezmýlil,« zněl úsudek Collinse, který se vytrvale snažil vypátrat, co přimělo Del Mara, že Michala prohlásil za psa prvního řádu.

Při pokusech, v čem leží jeho dovednost, prožil Michal ponížení a útrapy všeho druhu. Zkoušeli s ním skok přes překážky, chůzi po

předních nohou, jízdu na ponym, zkoušeli kozelce a šaška. Zkoušeli ho na valčík, při čemž měl všechny nohy přivázány na šňůry, kterými pak trhali na všechny strany. Při některých z těch pokusů mu dávali ostnatý obojek, aby nemohl uskočit stranou, nebo se vrhnout vpřed či vzad. Zkoušeli z něho udělat brankáře ve footballové hře mezi dvěma teamy bolestí zkrušených míšenců. Vytahovali ho také na žebřík, nutíce ho, aby se potápěl ve vodní nádržce.

Zkusili s ním dokonce provésti »Zoop *the loop«* – ženouce ho stočeným žlabem co největší rychlostí, zvyšovanou ranami biče do zadku. Kdyby byl do toho vložil své srdce a vůli, byl by Michal mohl se zdarem proběhnout kličkou a po její vnitřní krytbě zády dolů, jako moucha na stropě, kolem a ven z kličky. On však odepřel vložit srdce a vůli do té hry, a po každé, nepodařilo-li se mu již s počátku uskočit stranou před nakloněným žlabem, spadl s krytu kličky a potloukl se a bolestně pohmoždil.

»Tohle všecko rozhodně není věc, kterou měl Harry na mysli,« říkal Collins poučuje své pomocníky. »Dělám to jen proto, abych dostal alespoň nějaký pokyn ohledně jeho vlastnosti, ať již toho nebo onoho druhu, kterou ubohý Harry jistě znal.«

Z lásky k stewardovi a z úcty k jeho přání Michal byl by se snažil přiučit se těmto kouskům a většinou bylo by se mu to asi podařilo. V Cedarwildu však nebylo lásky, a čistokrevná povaha nutila Michala tvrdošíjně se vzpírati tomu, aby z donucení konal něco, co nebylo přirozené. Ježto pak Collins nebyl tak čistokrevným člověkem jako Michal psem, byly srážky mezi nimi po nějakou dobu časté a prudké. Michal záhy poznal, že v těchto bojích nemá naděje. Byl vždy odsouzen k porážce. Byl bit a poražen podle ustáleného pravidla, dříve než ještě začal. Ani jednou se mu nepodařilo

zakousnout se do masa Collinsova nebo Johnnyho. A pes měl příliš zdravý rozum, aby udržoval dále boj, v němž by jeho tělo bylo zkrušeno, nebo v němž by klesl v šílenství. Místo toho se uzavřel sám v sebe, stal se mrzutým a nevlídným. Ačkoli se nikdy po porážce zbaběle nekrčil, ačkoli byl stále připraven vrčet a ježit se na znamení, že není ještě přemožen a zdolán, přece se již nedal strhnout k výbuchům bezuzdného vzteku.

Po nějaké době byl zproštěn řetězu a trávil celé hodiny s Collinsem v aréně. Naučil se sledovat stále Collinse, a sledoval ho, nenáviďe ho ustavičně.

Vlivu této vnitřní otravy na jeho tělo nebylo dosud znáti, dík jeho dobré konstrukci a zdraví. Protože však účinek záští se musí vždy nějak jeviti, byly to jeho mysl, duch a povaha, jež tím byly postiženy. Byl stále uzavřenější, stával se mrzutým a zádumčivým, krátce duševně churavým. On, jenž býval kdysi tak prostosrdečným a dobrodušným, dobrosrdečnějším dokonce než jeho bratr Jerry, počal být nevrlým a vrtošivým. Nejevil již chuti hrát si, skotačit, pobíhat. Jeho tělo se stávalo také klidnější a rozvážnější, jako jeho mysl. I lidé ve vězení dospívají k takovému klidu. Michal dovedl stát po celou hodinu na jednom místě, v Collinsových patách, bez zájmu, nudě se, zatím co Collins mučil jiného psa, uče ho nějakému pitvoření.

Michal byl svědkem mnoha muk. Byli zde chrti, skokani do výšky a do dálky. Snažili se vykonat co jen mohli, avšak Collins dosáhl zázraku; psi dělali více než mohli. Co mohli, bylo přirozené. Byli však nuceni dělat nepřirozené skoky, a někteří z nich to zaplatili smrtí. Všem těm byl zkrácen život. Přihnáni na skákací prkno, setkali se vždy, jakmile se odrazili a dokud byli ještě ve vzduchu, s dlouhým bičem, jenž po nich divoce šlehal. To je nutilo skočit s prkna

ještě dál, než připouštěly jejich síly. V zoufalé snaze uniknout ranám biče, přenášeli se výš a dál, aby bič nemohl dopadnouti na jejich letící boky a bodat je jako štír.

»Pes neskočí nikdy, jak nejdál může,« říkal Collins svým pomocníkům, »dokud nemusí. A v tom je vaše práce. V tom je rozdíl mezi skokany, jež já vycvičím, a některými z těch amatérských skokanů, kteří by nedosáhli úspěchu ani ve vesnickém cirkusu.«

Collins své lidi ustavičně poučoval. Pomocník, jenž od něho obdržel doporučující list, nesl si jej jak pergamenový diplom do světa cvičených zvířat. Nebyl to již žák, byl to mistr.

»Pes vám nebude přirozeně chodit na zadních nohou, tím méně na předních,« říkával Collins. »Psi nejsou tak stavěni. Musí být k tomu přizpůsobeni. To je tajemství jejich krocení a cvičení. Oni musí! A vy je k tomu musíte přinutit. Vaším úkolem je učinit z nich něco. Kdo to nedovede, ať toho raději nechá.«

Michal také viděl, jak připevnili ostnaté sedlo na hrbícího se mezka, který tuto laskavost ovšem nedovedl oceniti. Mezek byl tlustý a dobrosrdečný prvního dne, kdy se objevil v aréně. Byl to krotký mezek z rodiny, v níž bylo plno dětí, a dosud znal pouze laskavost a smích, který vyvolával svou mezčí pošetilostí. Collinsův zrak vyčetl v tom dlouhouchém mezkovi zdraví a sílu a dlouhý věk právě tak, jako se mu líbilo jeho směšné vzezření.

Mezek byl pokřtěn jménem Barney Barnato onoho prvního dne v aréně, kdy se mu dostalo v životě prvního nemilého překvapení. Nikdy ani nesnil o hrotu v sedle. Dokud sedlo bylo prázdné, necítil jeho tlaku. Avšak v tom okamžiku, kdy Samuel Bacon, černošský kejklíř, sedl do sedla, hrot vnikl mezkovi do těla. Černoch byl na to připraven, ale Barney překvapeně vypjal hřbet nahrbiv se. Byl to tak

nádherný hrb, že Collinsovy oči uspokojením zamžouraly. Černý Sam vyletěl na nějakých tucet stop do vzduchu a padl do písku.

»Výborně!« pochvaloval si Collins. »Až prodám toho mezka, půjdete s ním jako součást čísla, nebo se v tom již nevyznám. A bude to skvělé číslo. Snad tu mám ještě dva takové chlapce jako vy, kteří budou mít dost odvahy a budou vědět, jak spadnout. Hola, zkuste to ještě jednou.«

Tak se octl Barney v pekle výchovy, jež vynesla pak jeho kupci více představení v nejlepších zábavních místnostech v Kanadě a ve Spojených státech, než mohl zastat. Den ze dne čekalo Barneyho toto trápení, třebaže už nenosil na svém hřbetě sedlo. Místo toho negr dosedal na jeho neosedlaný hřbet, avšak bodec byl nyní připevněn k Samově dlani pomocí koženého řemínku.

Posléze se Barney stal tak »nedůtklivým«, pokud šlo o jeho hřbet, že se počal hrbiti už tehdy, jakmile se na něho někdo jen podíval. Bál se tak mocně té bodavé bolesti, že se počal hrbit, točit a kopat kolem sebe, jakmile jen postřehl, že někdo chce na něho usednout.

Na konci čtvrtého týdne jiní dva šaškové byli vycvičeni v padání s mezka a celé číslo bylo předvedeno štíhlému pánu s navoskovanými kníry. Ten koupil Barneyho bez smlouvání podle podmínek Collinsových a přijal do svých služeb jak Sammyho, tak i dva druhé kejklíře. Collins vypravil toto číslo tak, jak by se mělo předvádět na jevišti, opatřil všechny potřeby, zapůjčil personál a sám vystoupil jako pořadatel, zatím co pán s navoskovanými kníry byl obecenstvem.

Mezek Barney, tučný jako z másla, dobrosrdečného vzezření, byl uveden do čtverce z ocelových lan a sloupků pokrytých a obalených suknem. Sňali mu ohlávku a ponechali ho úplně volného.

Hned se stal nepokojným a stříhal ušima. Byl pravým obrazem prohnanosti a ničemnosti.

»Tohle si pamatujte,« řekl Collins pánu s navoskovanými kníry. »Koupíte-li ho, dělejte mu vždy jen podkoního. Vy sám ho nikdy, naprosto nikdy nesmíte bodnout. Jakmile to pozná, můžete ho kdykoli vzíti do rukou a ovládati ho. Je to svou povahou dobrosrdečné zvíře, ano, je to nejvděčnější mezek, jehož jsem kdy viděl. Musí si vás oblíbit, a nenávidět jen ty tři ostatní. A ještě jedna věc: Začne-li býti skutečně zlým a naučí-li se kousati, budete nucen dát mu vytrhat zuby a živit ho pouze měkkým krmivem a rozmělněným spařeným zrním. Dám vám předpis na prostředek pro trávení, který mu do toho namícháte. A teď – pozor!«

Collins vstoupil do kruhu a počal hladit a poplácávat Barneyho, který mu lichotky splácel v nejlepší náladě. Doufal, že se tak přátelsky dostane z ocelového čtverce a že unikne trápení.

»Vidíte?« zvolal Collins. »Má ke mně důvěru. Důvěřuje mi. Ví, že jsem ho nikdy nebodl a že jsem ho nakonec vždycky vysvobodil. Jsem jeho samaritánem a vy jím musíte také býti, koupíte-li ho. Teď vám ukáži, jak to číslo předvésti. Můžete je ovšem zlepšit, chcete-li.«

Cvičitel vystoupil ze čtverce, postoupil k domnělému okraji jeviště a rozhlédl se, vpřed i nahoru, jako by chtěl přehlédnouti orkestr u svých nohou, přízemní hlediště i galerie.

»Dámy a pánové,« zvolal k prázdné, pískem posypané ploše před sebou, jako by se tam tísnilo množství obecenstva, »zde vám představuji Barneyho Barnata, největšího šprýmaře ze všech mezků, kteří se kdy zrodili. Je tak milý a hravý, jako novofoundlandské štěně! – Prosím, dívejte se!«

Ustoupiv ke čtverci, natáhl Collins ruku přes natažená lana a

řekl:

»Pojď sem, Barney, pojď sem, hochu, a ukaž, koho máš rád!«

Mezek přiběhl, podupávaje svými malými kopyty. Očichal dlaň natažené ruky a postoupil ještě blíž, strkaje Collinsovi do ramene, otíraje si chřípí o jeho plece, a vzpínaje se poněkud, jako by chtěl přeskočit lana a jiti k němu. Nebylo to nic jiného, než že mezek prosil, snažně prosil Collinse, aby ho vyvedl ze čtverce a pomohl mu od trápení.

»Vidíte? To je následek toho, že jsem ho sám nikdy nebodl,« prohodil Collins k muži s navoskovanými kníry a postoupil opět k domnělému okraji jeviště, nad domnělý orkestr, a oslovil domnělé obecenstvo.

»Dámy a pánové! Barney Barnato je však taškář. Má v každé ze svých čtyř noh čtyřicet úskoků. Dosud se nenarodil člověk, kterého by nechal na svém hřbetu po šedesát vteřin. Pravím to poctivě jako výstrahu, než vyslovím svůj návrh. Zdá se to být snadným, není-liž pravda? – Jedinou minutu, jedinou šedesátinu hodiny či přesně šedesát vteřin udržet se na hřbetu tohoto taškáře, tohoto dětinského mezka Barneyho. Nuže, dobrá, pojďte sem, hoši, pojďte sem vy jezdci na nezkrocených koních. Každému, kdo se na Barneyovi udrží jedinou minutu, vyplatím ihned hotově částku padesáti dolarů, za dvě úplné minuty pak částku pěti set dolarů.«

To byla narážka, určená pro černého Samuela Bacona, který nemotorně vstoupil na písek jeviště, šklebě se a pln rozpaků, při čemž se Collins tvářil, jako by mu pomáhal vystoupit na scénu.

»Jste pojištěn na život?« vyptával se Collins.

Černoch zavrtěl hlavou a zašklebil se.

»Tak proč se odvažujete takového nebezpečí?«

»Pro peníze,« řekl Sam, »potřebuji je právě do obchodu.«

»A jaký je to obchod?«

»Jiný než váš, pane.« Sam se opět zašklebil, jako by se chtěl omluviti za svou prostořekost a počal rozpačitě přešlapovat. »Vložil bych peníze do loterie, ale nemám je. Dáte mi je?«

»Zajisté, že dám,« odpověděl Collins. »Ovšem, vyděláte-li si je. Postavte se zde stranou a počkejte okamžik. – Dámy a pánové, dovolíte-li ještě chvilku, zeptal bych se, nechce-li se ještě někdo přihlásit. – Ještě nějaký kandidát? Padesát dolarů za šedesát vteřin. Téměř dolar za vteřinu … vyhraje-li! Nebo ještě lépe! Uděláme to dolar za vteřinu. Šedesát dolarů tomu hochu, muži, ženě nebo děvčeti, které se udrží na Barneyho hřbetě jednu minutu. Jen pojďte, mé dámy! Pamatujte, že dnes je den všeobecného a rovného hlasovacího práva. Zde máte příležitost ukázat se a překonat své manžely, bratry, syny, otce a dědečky. Stáří nerozhoduje. Babičko, nechtěla byste?« oslovil přímo nějakou starší dámu v první řadě domnělého obecenstva. – »Jak vidíte,« obrátil se Collins opět k pánu s navoskovanými kníry – »připravil jsem vám už celou řeč. Naučíte se ji na dvoje opakování a můžete to pak zkusit hned zde, bezplatně, patří to k obchodu.

Pak přistoupili k jevišti oba druzí šaškové a Collins jim pomáhal vystoupit na domnělé podium.

»Tohle tlachání můžete pozměnit podle místa, kam právě přijdete,« vykládal pánu s navoskovanými kníry. »Dovíte se všude snadno jména zastrčených, pokoutních ulic nebo okolních vesnic a můžete pak vyzvat přímo hochy z nich.«

Pokračuje v tlachání, Collins přistoupil k vlastnímu číslu. První Samův pokus byl krátký. Nebyl ještě ani nahoře, a už byl odhozen na

zem. Půl tuctu dalších pokusů, následujících rychle za sebou, bylo sotva lepších, při posledním dovedl se udržet na hřbetě Barneyho téměř deset vteřin, načež jeho úsilí vrcholilo v nádherném pádu přes Barneyho hlavu. Černý Sam odstoupil ze čtverce, potřásaje nedůvěřivě hlavou a drže si bok, jakoby bolestí. Druzí hoši následovali. Tito zkušení kejklíři prováděli nejúžasnější skoky při pádu se strany. Sam se zatím zotavil a pokusil se znovu. Nakonec všichni tři podnikli kombinovaný útok na Barneyho, snažíce se dostat na jeho hřbet současně s různých stran. Byli rozmetáni a odhozeni jako plevy, padajíce chvílemi všichni na jednu hromadu. Posléze oba hoši, stojíce stranou jako by si chtěli oddychnout, byli poraženi letícím tělem Samovým.

»Pamatujte, že je to opravdový mezek,« řekl Collins k muži s navoskovanými kníry. »Zachce-li se skutečně někomu z obecenstva omočit si taky k vůli penězům, tím lépe. Dostane, co mu patří. Není na světě člověka, jenž by se udržel minutu na Barneyho hřbetě, dáte-li mu občas okusit bodla. Ale pamatujte, že musí žít v stálém strachu před bodlem. Nesmíte připustit, aby na ně zapomněl a přestal se ho báti. Vysadíte-li ho někdy na několik dní, musíte použít bodla několikrát na zkoušku, dříve než opět začnete, jinak by na ně mezek mohl zapomenout a zkazit číslo tím, že by začal tancovat s prvním ochotníkem z řad obecenstva.

Dejme tomu, že by takový nějaký kolohnát s rameny, rukama a nohama jako háky se na něm dovedl udržet a do minuty by už mnoho nechybělo, tak zde máte Sama a ty dva k tomu, kteří by se do toho vložili a bodli mezka dlaní. A pak dobrou noc, pane kolohnáte. Nemůžete nic ztratit a obecenstvo se zasměje. Ale teď přijde to hlavní! Dávejte pozor! To diváky strhne jistě vždycky. Do práce, vy

dva! – Same! Jedeme!«

Zatím co oba kejklíři hrozili Barneymu, že na něho opět s obou stran nasednou, a poutali tak k sobě jeho pozornost, Sam v náhlém návalu zlosti a zoufalství se skokem přemetl přes provazy a objal zpředu Barneye kolem krku nohama i rukama, s hlavou těsně na jeho hlavě. Mezek se vzepjal na zadní nohy, jak ho tomu naučily četné rány bodlem.

»To bude vrchol všeho,« prohlásil Collins, když Barney na zadních nohou, kopaje marně do vzduchu předníma, zápolil se Samem ve čtverci. »Není v tom nebezpečí. Nepřepadne, nebojte se! Je to mezek a chytré zvíře. Ostatně, kdyby i přepadl, Sam se ho prostě pustí a sveze se na zem.«

Představení pro kupce bylo odbyto. Barney s radostí přijal ohlávku a byl vyveden ze čtverce a předveden pánu s navoskovanými vousisky.

»Prohlédněte si ho,« hovořil Collins. »Je to úplné číslo, včetně vás čtyři osoby kromě mezka, a nepotřebujete k tomu nikoho z obecenstva. Můžete s tím rovnou na jeviště a stojí to všechno všeho všudy mizerných pět tisíc dolarů.«

Muži s navoskovaným knírkem se tato částka zamlouvala.

»Spočtěme to trochu,« pokračoval Collins. Dostanete nejméně dvanáct set týdně a z toho vám zbude čistých osm set. Šest neděl čistého vám to zaplatí a pak se můžete rovnou zavázat na sto týdnů a ještě budou křičet po dalším vystoupení. Kdybych byl mlád a měl volné ruce! Šel bych s tím sám do světa a vytloukl bych z toho jmění.«

Tak byl Barney prodán a odešel z cedarwildské školy, aby otročil bodlu a vyvolával veselost a smích dětí v zábavních podnicích.

Kapitola dvacátá sedmá

Hannibal

»Víte, Johnny, psy nelze přimět, aby takové kousky provozovali s láskou,« vykládal Collins svému pomocníku. »Jak to je vlastně s takovým psem? Naučíte ho, že si lehne, nebo se převalí a staví se mrtvým a podobně. A pak jednoho dne ho předvedete svým přátelům za jiných podmínek a pes je vzrušen, zmaten a nedostanete z něho nic. Jako děti. Ty také ztratí hlavu ve společnosti, zapomenou, čemu se naučily a octnou se na suchu. Ale na jevišti nutno dělat kousky, skutečné kousky, jež psi nemají rádi a jež nenávidí. Třeba ani nejsou ve své kůži – nachladí se, pokouší se o ně prašivina, nebo nejsou v náladě. Co s nimi? Omluvit se obecenstvu? Eh, vždyť na jevišti jde program jako hodiny. Všechno musí jít jako na drátkách, ať máte jen jedno číslo nebo sedm za den. Hlavní věc je, že vaši psi musí vystoupit přesně v danou chvíli a provádět své kumšty. Neplatí žádná domluva, žádná prosba, žádné čekání. A k tomu vede jen jedna cesta. Psi musí vědět, že to vždycky míníte doopravdy.«

»Psi nejsou hloupí,« mínil Johnny. »Vědí dobře, kdy něco myslíte doopravdy a kdy ne.«

»Tak jest,« přisvědčoval Collins. »V okamžiku, kdy jim povolíte, povolí i oni ve své práci. Změkněte a uvidíte, jak se budou hned dopouštěli omylů. Musíte je stále držet ve strachu. Jinak vám vypoví službu a budete pak sám nucen doprošovat se místa u nějakého pokoutního cirkusáka.«

Půl hodiny nato mistr vykládal jiný zákon jinému pomocníku. Michal, ač nerozuměl jedinému slovu, slyšel:

»Co potřebujeme, jsou kříženci a míšenci, Charlie! Sotva jeden z desíti čistokrevných se k něčemu hodí, leda by se stal zbabělcem. Ta jejich tvrdost je právě tím, čím se liší od kříženců. Jako závodní koně, mají i čistokrevní psi horkou krev. Jsou citliví a hrdí. Hrdost je nejhorší. Poslechněte, narodil jsem se v tom a věnoval jsem tomu celý život. Dosáhl jsem zdaru. Jediný důvod je pro to, totiž, že vím co dělat. Pamatujte, vím co dělat! – Další věc je, že kříženci jsou laciní. Nemusíte mít strach, že o ně přijdete, nebo že je vyčerpáte. Můžete vždycky dostat jiné a lacino. Nedají tolik práce při výcviku. Snadno je udržíte v bázni. A to je obtížné u čistokrevných; v těch nevzbudíte tak snadno strach. Zpráskejte míšence – a co udělá? Bude vám lízat ruku, bude poslušný a poplazí se na břiše. Jsou to psí otroci. Nemají odvahy, a tu právě u cvičených psů nepotřebujete. Potřebujete strach. A zpráskejte čistokrevného, co se stane? Někdy umírají. Viděl jsem to už. A nezcepení-li, co udělá? Stanou se vzdorovitými nebo zlými. Někdy začnou kousat a vztekat se. Můžete je zabít, ale nezdržíte jich, aby nekousali a nezuřili. Nebo se stanou zatvrzelými a vzdorovitými. Takoví jsou nejhorší. Nebudou se vám bránit. Můžete je umrskat k smrti, ale za to si nic nekoupíte. – Jsou jako ti první křesťané« – usmál se – »kteří se dávali upálit na kůlu nebo uvařit v oleji. Mají své mínění a ničím na světě je nezměníte. Raději zemrou … skutečně. Měl jsem takové psy. Učil jsem se na nich sám a naučil jsem se nechat čistokrevné na pokoji. Dostanou se vám jednou na kůži, vy však se nedostanete nikdy na kůži jim. Zabijete s nimi čas, zmaříte mnoho trpělivosti a mnoho peněz. – Podívejte se na toho terriera zde,« pokynul Collins k Michalovi, jenž stál několik kroků za ním a

pozoroval mrzutě arénu. »Má vlastnosti čistokrevných a proto s ním nic není. Nedal jsem mu dosud nikdy skutečný výprask a také mu jej nedám. Škoda času. Pustí se do vás, začnete-li příliš prudce a zahyne při tom. Má však dost rozumu, aby vás nechal na pokoji, nejste-li k němu příliš tvrdý. A nejste-li tvrdý, je on takový, jako právě teď a odepře se učit. Nechal bych toho psa běžet, kdybych nevěděl, že se Del Mar nerad mýlil. Ubohý Harry věděl, že ten pes má nějakou zvláštnost, něco mimořádného, a na mně je, abych vypátral, co to je.«

»Snad je to lví pes,« hádal Charlie.

»Myslím, že se opravdu nebojí lvů,« souhlasil Collins. »Ale jakou specialitu se lvy by mohl mít? Že by strčil hlavu lvu do tlamy? Neslyšel jsem nikdy, že by pes něco takového udělal, ale je to dobrá myšlenka. Můžeme to zkusit. Zkusil jsem s ním téměř už všecko.«

»Je tady starý Hannibal,« řekl Charlie. »Byl zvyklý, že mu v cirku krotitelka dávala hlavu do huby.«

»Nu, starý Hannibal začíná už mít vrtochy,« namítal Collins. »Pozoroval jsem ho a rád bych se ho zbavil. Každé zvíře časem duševně chátrá, zejména ta divočina. Tohle je pro ně nepřirozený život. A jakmile začnou chátrat, dobrou noc. Stojí zbytečné peníze, a nevyznáte-li se ve své věci, můžete přijít také o život.«

Tehdy byl by snad Michal zkoušen s Hannibalem a byl by přišel o hlavu v ohromné tlamě tohoto tvora, kdyby nebyla zakročila šťastná náhoda. Collins vyslechl zprávu ošetřovatele lvů a tygrů. Ošetřovatel byl asi čtyřicetiletý, ačkoli vypadal o polovici starší. Byl to muž zvadlých tváří; jeho hluboké a kolmé rysy budily dojem, jako by byly vyryty do jeho tváří drápy šelem.

»Starý Hannibal začíná bláznit,« to bylo jádro zprávy ošetřovatelovy.

»Nesmysl,« řekl Harris Collins. »Řekl bych spíše, že vy stárnete, hochu. Dostal se vám na kůži, viďte? Ukáži vám to hned. Pojďte se mnou. Ztratíme tím patnáct minut, ale ukáži vám něco, co jste dosud neviděli. Vynášelo by to deset tisíc týdně, ale netrvalo by to dlouho. Hola! Starý Hannibal by si raději ukousal vlastní drápy, než by ukazoval, jak ho zkrotím. Pojďte všichni! Přestávka! Patnáct minut!«

Michal šel za svým pánem a oba vedli průvod mužů, dlících zde právě návštěvou a zabývajících se zvířaty z povolání. Bylo dobře známo, že vystoupil-li Collins, tedy vždy jen před smetánkou lidí ze světa cvičených zvířat.

Ošetřovatel s tváří rozbrázděnou drápy své vlastní povahy, pronášel námitky, když spatřil přípravy svého zaměstnavatele, vstupujícího do Hannibalovy klece. Ty přípravy záležely jen v tom, že se Collins ozbrojil topůrkem koštěte.

Lev Hannibal byl už stár, měl však dosud pověst největšího lva v zajetí. Svých zubů dosud neztratil. Přecházel sem tam klecí těžkým, potácivým krokem po způsobu zajatých zvířat, když vtom neočekávané množství lidí vtrhlo před jeho klec. Nevšiml si jich však a pokračoval v své procházce, kývaje hlavou se strany na stranu, obraceje se ohebně vždy na konci klece a prozrazuje celým svým vzhledem, že se na něčem pevně a určitě rozhodl.

»Chodí tak už dva dni,« prohlásil jeho ošetřovatel. »A jakmile se někdo přiblíží, hned po něm sáhne. Podívejte se, co mi udělal.«

Muž natáhl pravici, na níž byl rukáv kabátu a košile roztrhán na kusy. Červené čáry pokryté osedlou krví ukazovaly, kde drápy rozdrásaly kůži.

»A to jsem nebyl uvnitř! Udělal mi to skrze mříž, když jsem mu začal čistit klec. Kdyby byl aspoň zařval, nebo něco takového. Ale on

ani nezabručí, jen chodí sem tam.«

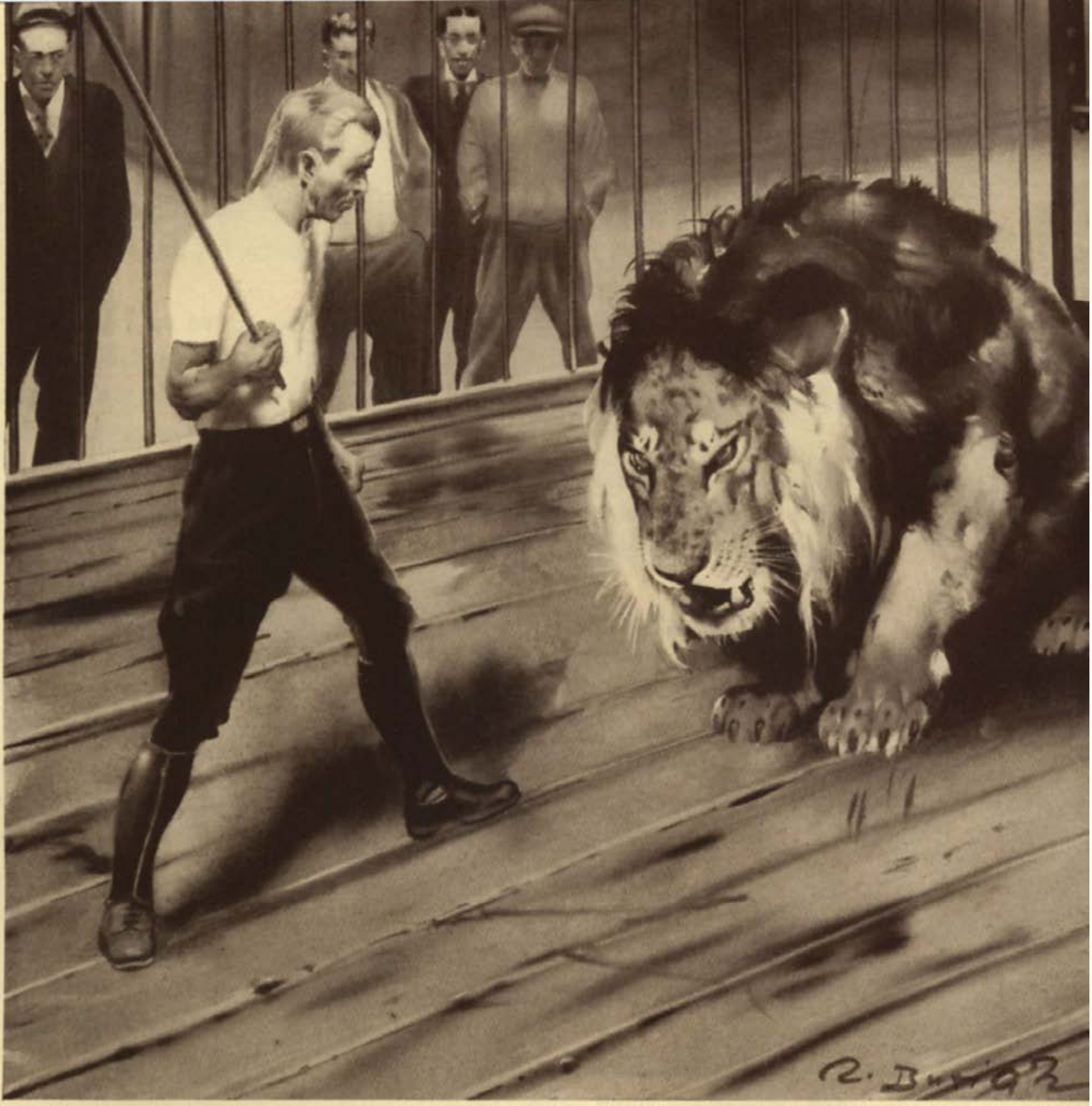
»Dejte sem klíč,« pravil Collins. »Dobrá. Pusťte mě dovnitř, zamkněte za mnou a vytáhněte klíč. Založte jej, ztraťte jej, nebo jej zahoďte. Budu mít vždycky dost času, abych počkal, než klíč opět najdete a pustíte mne z klece.«

Harris Collins, hubený a nepatrný mužík, jenž žil ve strachu, že ho jeho manželka bude při obědě bombardovat talířem horké polévky, vstoupil do klece sám, neozbrojen, maje v ruce jen topůrko koštěte. Zavřeli za ním dveře, a v témž okamžiku, kdy vstoupil, hledě úkosem, ale bedlivě na přecházejícího Hanibala, obnovil Collins svůj rozkaz, aby je zamkli a klíč vytáhli.

Několikrát přešel lev sem a tam, nevšímaje si vetřelce. Potom, když byl k němu obrácen zády, postavil se mu Collins přímo do cesty a zůstal tiše státi. Vraceje se a spatřiv překážku na své cestě, Hannibal nezařval. Pohyby svých svalů, klouzajících do sebe jako kus žlutavého hedvábí, vyrazil k překážce, stojící mu v cestě. Ale Collins, věda dříve než lev, co šelma udělá, vyrazil první a udeřil lva topůrkem do citlivého čenichu. Hannibal se zarazil, zavrčel a chystal se k druhé bleskurychlé ráně svou mohutnou tlapou. Collins ho však opět předešel, a rána, dopadnuvší na čenich zvířete, přinutila je odskočit.

»Lvu musíte především srazit hlavu dolů – v tom je bezpečí,« mručel mistr cvičitel tichým, napjatým hlasem. »Cože? Chceš ještě? Zde máš!«

Rozvzteklen krčil se Hannibal ke skoku a zdvihl hlavu. Příští rána do čenichu ho přinutila sklonit hlavu k zemi, a král zvířat, s čenichem stále při zemi, ustupoval, vrče a bruče zhluboka hrdelními a prsními zvuky.



... a Hanibal, největší lev v zajetí, dosud se všemi zuby, pravý král zvířat, ustupoval a choulil se před hrozícím topůrkem koštěte v rukou toho drobného mužíka ... *(Strana 215.)*

»Toho nutno využít,« pravil Collins, následuje rychle lva a mrskaje ho hbitě koštětem. Tím urychloval lvův ústup.

»Člověk je pánem zvířat, protože má v hlavě mozek,« počal Collins kázat. »Je pánem proto, že svou hlavu udělal pánem svého těla, takže může být stále o jednu myšlenku napřed před zvířetem. Hleďte, jak ho dostanu. Vždyť on není takovým hrdinou, jak by sobě i nám rád namluvil. Tento omyl mu nutno vypudit z hlavy. Topůrko k tomu stačí. Jen se podívejte!«

Hnal před sebou zvíře celou klecí, tluče je stále přes čenich a nutě je mít hlavu skloněnou.

»Tak, a teď ho zaženu do kouta.«

Vrče a bruče, prskaje a shrbuje svou hlavu, snaže se krátkými ranami tlapy odvrátili dotěrné topůrko, ustupoval Hannibal poslušně do kouta. Padl tam na zadek a snažil se schoulit své tělo ve snaze, učinit je co nejmenším. A stále měl čenich dole při zemi, připravuje se tak o možnost skočit vpřed. Pojednou zvolna zdvihl čenich a zívl. Nikoli proto, že tak učinil zvolna, nýbrž protože Collins předvídal to zívnutí, dopadla opět rána na čenich lva.

»Teď jsem ho doslal,« prohlásil Collins pevným hlasem, v němž nebylo ani potuchy po nějakém úsilí nebo námaze. »Všimněte si, zívne-li lev uprostřed boje, poznáte, že dostal rozum. Musí být rozumný, neboť jinak by skočil nebo se po vás rozehnal, místo aby zívl. Teď ví, že je bit, a svým zívnutím praví: „Vzdávám se, proboha, nech mne už. Můj čenich je celý bolavý. Rád bych tě sežral, ale nemohu. Udělám všecko, co jen budeš chtít, budu poslušný, hodný, ale nech ten můj ubohý, bolavý čenich na pokoji.“«

Collins se usmál a pokračoval:

»Ale krotitel nesmí připustit, aby se to odbylo tak lehce. Musíte ho poučit, že jste pánem. Nesmíte přestat, když se vzdává. Rebelant musí polknout svůj lék a olíznout lžíci. Musí líbat nohu, držící ho v prachu. A hůl, která ho tloukla. Dívejte se!«

Hannibal, lev se všemi ještě zuby, polapený v džungli, když již byl dospělý, skutečný král zvířat, ustupoval a choulil se stále hlouběji do kouta před hrozícím topůrkem koštěte v ruce lidského trpaslíka. Jeho hřbet se hrbil docela opačným pohybem, než jaký by potřeboval ke skoku, a hlavu věšel stále níž až pod svá prsa v naprosté poníženosti. Spočíval celou vahou na loktech a zakrýval si čenich mohutnými tlapami, jejichž jediné mávnutí bylo by vyrazilo život ze slabého těla Collinsova.

»Ten ničema má ještě za luhem nějakou lest,« řekl Collins, »ale přes to musí políbili nohu i hůl!«

Posunul levou nohu, ne na zkoušku nebo váhavě, nýbrž rychle a pevně, chtěje ji položit na lví týl. Hůl byla připravena k ráně, úkon předcházející možnému příštímu úkonu lva.

Hannibal to nepředvídal ani netušil. Jeho hlava se bleskem vymrštila, ohromné čelisti se rozevřely, tesáky se zableskly, aby se zabořily do kotníku v hedvábné ponožce nad nízkým hnědým střevícem. Ale tesáky se nestiskly. Dospěly sotva do pětiny vzdálenosti, když čekající hůl dopadla lvu na čenich a přinutila ho skrýt rychle hlavu pod tlapy.

»Má rozum,« řekl Collins. »Ví, že já vím víc než on a že jsem ho nadobro dostal. Kdyby byl bez rozumu, kdyby zdivočel, nevěděl by to, a já bych nevěděl, co si myslí. Pak bych nemohl jít stále krok před jeho úmysly a on by mé vnitřnosti rozházel po celé kleci.«

Koncem svého topůrka bodal Hanibala, připravuje se hned po

každém bodnutí k nové ráně.

Velký lev ležel a bezradně řval a při každém bodnutí vystrkoval víc a víc svůj čenich a zdvíhal ho do výše, až posléze rudý jazyk se mihl mezi tesáky a olízl botu, spočívající nepříliš něžně na jeho krku. Potom olízl i topůrko, pomáhající při všech těch mukách.

»Budeš už slušným lvem?« ptal se Collins, drbaje ho při tom drsně nohou na krku.

Hannibal se nedovedl zdržet, aby nezamručel nenávistí.

»Budeš už slušným lvem?« opakoval Collins, drbaje nohou jeho krk ještě drsněji.

Hannibal zdvihl čenich a jazykem olízl opět Collinsův střevíc a slabý kotník v hedvábné ponožce.



Kapitola dvacátá osmá

Přítelkyně

Mezi všemi těmi mnohými zvířaty, s nimiž se potkal v cedarwildské škole, našel si Michal přítele. Bylo to podivné, smutné přátelství.

Byla to malá, zelenavá opička z Jižní Ameriky. Nazývala se Cara. Narodila se už, jak se zdálo, nevrlá, nemajíc smyslu pro humor. Provázeje Collinse arénou, setkal se s ní Michal, zatím co čekala na zkoušku k nějakému svému novému kousku. Neboť tato opička, neschopná a neochotná učit se něčemu, byla stále zkoušena hned pro ten, hned pro onen kousek, často pak, nemajíc sama práci, sloužila za pouhou statistku při výkonech významnějších a dovednějších herců.

Často však byla příčinou zmatků, jež zavinila svým žvatláním a nářkem, nebo tím, že se vadila s jinými zvířaty. Kdykoli se pokoušeli

příměti ji k nějaké práci, protestovala, a jestliže použili násilí, rozčilovaly její skřeky a křik všechna zvířata v aréně.

»Není k ničemu,« řekl Collins. »Půjde s nejbližší opičí kapelou, kterou vypravíme.«

To byl nejhroznější osud, jaký mohl potkati opici na jevišti. Jít s kapelou znamenalo být pouhou bezmocnou loutkou, poháněnou neviditelnými dráty a pruty, jimiž ji postrkují a potahují skrytí lidé po celé dlouhé číslo.

Dříve však, než byl tento rozsudek vykonán, Michal se s ní seznámil. Při prvním setkání skočila na něho jako škrábající, tlachající malý ďábel, ohrožujíc ho nehty i zuby. Michal, propadlý již svému mrzoutství, pohlédl na ni chladně, nepohnuv chlupem v týle a nestřihnuv ani uchem. V příštím okamžiku viděla, jak od ní odvrací hlavu, nedbaje její zlosti a hlučného křiku. To ji umlčelo. Kdyby byl po ní skočil nebo na ni zavrčel, kdyby jí ukázal nějak svůj hněv nebo nevoli, jako dělávali jiní psi, byla by kvičela a ječela a vyvolala poplach, křičíc a dovolávajíc se všech přítomných, že byla bezdůvodně napadena.

Zdálo se, že nezvyklé chování Michalovo ji okouzlilo. Blížila se k němu nejisté, netlachajíc už, a hoch, mající ji na starosti, povolil řetízek, na němž ji držel.

»Snad jí ten pes srazí vaz,« bylo bezbožné přání hocha, neboť velmi nenáviděl Baru. Chtěl být raději ve společnosti lvů a slonů, než aby stále obskakoval hašteřivou opici, s níž nebylo rozumného pořízení.

Protože se jí Michal nevšímal, počala se Cara o něho ucházeli. Netrvalo dlouho, dotýkala se ho rukama a brzy nato ho objímala kolem krku, tulíc k němu hlavu. Tak začala ta nekonečná pohádka.

Den ze dne, jakmile ho zastihla v aréně, pověsila se na něho a tichým hlasem, neumlkajíc ani na chvilku, vypravovala mu, pokud tomu rozuměl, historii svého života. Znělo to asi jako vypravování o jejích strastech a o všelikém ponížení, jehož se dočkala a jež vytrpěla. Byla to jediná dlouhá obžaloba, týkající se snad také jejího zdraví, neboť měla rýmu a kašlala. Zdálo se, že má i bolesti na prsou, k nimž si stále opatrně tiskla dlaň. Někdy však přece přestala naříkat a laskala ho pak a hladila, vyrážejíc řadu milých zvuků, jako by mu prozpěvovala.

Ruka této opičky byla jedinou rukou, jež se Michala zde v Cedarwildu s láskou dotkla, a jediná Cara byla k němu vlídná a mírná, nekrákala ho nikdy, ani netahala za uši. Proto mu byla jediným přítelem, jehož zde Michal měl a navykl si již vyhlížet ji a čekat na setkání s ní v době ranní práce. Každé z těchto jejich setkání končilo nářkem a bojem s hlídačem, jakmile ji chtěl opět odvésti. Její skřeky ustoupily konečně žalostnému kničení a všichni lidé kolem se smáli její podivné pletce s irským terrierům.

Harris Collins však trpěl, ba podporoval jejich přátelství.

»Jak se zdá, ti dva mrzouti spolu nejlépe vycházejí,« říkal. »Dělá jim to dobře. Alespoň mají proč žíti, a to je jim zdravé. Ale jednoho dne, vzpomeňte si na má slova, ta opice se obrátí proti němu a dá mu co proto! Jejich přátelství se dočká smutných konců.«

Collins to řekl hlasem proroka a ačkoli se Cara nikdy neobrátila proti Michalovi, přece jen byl osudem určen den, kdy jejich přátelství opravdu smutně skončilo.

»Ano, tuleni jsou chytří,« vykládal jednoho dne Collins několika svým učňům. »Musíte jim hodit rybu, chcete-li, aby pracovali. Neučiníte-li tak, nebudou pracovat a je s nimi konec.«

Pokračoval: »Totéž však nesmíte dělat na příklad se psy a dávat jim pochoutky. S mladým necvičeným vepříkem to jde, s tím svedete mnoho pomocí dětské láhve, skryté v rukávu.

Všecko, co od vás chci, je, stále myslit. Domníváte se, že přimějete zde ty chrty k většímu skoku, slíbíte-li jim kus masa? Ne! Bič je to, čím je k tomu pohnete. Pohleďte tam na Filly Trčena. Není vůbec jiného způsobu, jak naučit psa tomu kousku. Nikdy se nikomu nepodaří vzbudit v něm lásku k té práci. Nepodaří se vám ho podplatit, aby to udělal. Je tu jen jeden, a to tenhle způsob.«

V tom okamžiku cvičil Filly Trčen maličkého, kudrnatého psíka.

Po každé dosáhl na scéně bouřlivého potlesku, vytáhnuv z kapsy psíka, dělajícího tento kousek. Předešlý při tom zahynul, zlomiv si páteř, a Filly nyní zaučoval jiného. Uchopiv ten drobek života za zadní nožky, hodil jej do vzduchu, kde se měl napolo přemetnout, dopadnout hlavou dolů, a to předníma nohama na jeho ruku, a tam balancovat s tělem a zadníma nožkami ve vzduchu. Opět a opět se sehnul, popadl psíka za zadní nohy a vyhodil ho do vzduchu. Zvíře ztrnulé strachem marně se snažilo provésti ten kousek. Po každé selhalo a nikdy se mu nepodařilo udržet rovnováhu. Někdy dopadl psík schoulený, někdy se sotva dotkl země, jednou dokonce padl bokem tak těžce, že pozbyl smyslů. Jeho pán používaje té chvilky, aby si utřel pot, řinoucí se mu po tváři, převalil psíka nohou, takže se opět postavil, vrávoraje na slabých nožkách.

»Ještě se nenarodil pes, který by se naučil tomu kumštu za slib, že dostane něco na zub,« pokračoval Collins. »Právě tak se nenarodil pes, který by chodil na předních nohou, aniž nebyl tisíckráte po sobě bit holí přes zadní nohy. Ale zůstaňme při tomto kousku. Je to dobré číslo, značně oblíbené hlavně u žen a dětí. Takové rozumné a

roztomilé zvířátko vynoří se pojednou z kapsy svého milého pána, k němuž má tolik lásky a důvěry, že se dá takovým způsobem vyhodit do vzduchu. Láska a důvěra! K čertu s tím! Do zvířete je vpraven strach, to je všecko.

Ovšem, vytáhnete-li občas nějaký pamlsek z kapsy a dáte jej zvířeti, udělá to na obecenstvo dobrý dojem. Není to sice k ničemu dobré, ale doporučuje se to přece. Obecenstvo si rádo namlouvá, že zvířata dělají své kousky s radostí, že je to těší a že se s nimi v cirku nakládá jako s rozmazlenými dětmi. Ale pomoz Bůh nám všem i našim milým, kdyby obecenstvo mohlo nahlédnout za jeviště. Všechna čísla cvičených zvířat by musila s programu a my bychom se patrně musili ohlédnout po jiné práci.«

Vždycky, když velký krotitel takto mluvil, bylo lze očekávat nějakou historku. Tak i teď.

»Ano, a přece jak nekonečně mnoho ukrutností se na jevišti provádí přímo před zraky obecenstva. Nejvíce si z něho, pokud vím, uměla dělati blázny Lotrie. Měla hejno cvičených koček. Milovala je až k smrti, zvláště když se jim některé číslo nedařilo. Co dělala? Vzala kočku do náruče a líbala ji. Sotva ji zas položila, kočka pracovala, že byla radost se na ni podívat. Obecenstvo se mohlo utleskat vidouc tu vlídnost a lásku ke zvířatům. Políbila ji? Skutečně? Řeknu vám, co udělala. Kousla ji do nosu!

Eleonor Plavalo se tomu naučila od Lotrie a použila toho u svých malých psů. Mnohý pes pracuje na jevišti s ostnatým obojkem a mnohý obratný muž dovede bolestně zkroutili psovi čenich, aniž kdo z diváků o tom má nejmenší tušení. Ale je to vždy strach, s nímž musíme počítat. Pes musí vědět, co ho čeká po čísle, jestliže svůj úkol nesplní.

Pamatujete se na kapitána Robertse a na jeho dánské dogy? Také nebyly čistokrevného plemene. Měl jich půl tuctu – nejhorší šelmy, jaké jsem kdy viděl. Měl je u mne dvakrát na stravu. Nebylo možno jít mezi ně bez kyje. Dal jsem k nim mexického výrostka, takového chlapce taškáře, ale dostaly ho a byly by ho snad sežraly. Doktoři ho sešili – přes čtyřicet stehů dostal – a přecpali ho Pasteurovým sérem proti vzteklině. Přesto hoch bude do smrti kulhat na pravou nohu, jak ho ti psi spořádali. Jak říkám, byli to neobyčejní psi. A přece vždycky, když šla opona nahoru, strhl kapitán Roberts celý dům svým prvním kouskem. Psi ho na jevišti přímo zahrnovali láskou. Ale měli ho skutečně rádi? Ne! Nenáviděli ho! Viděl jsem ho zde v Cedarwildu právě tam v té kleci, jak se mezi nimi brodil s palicí v ruce a rozdával rány na všechny strany. Neměli ho rádi. Nu, a byl to jen kousek starého anýzu, jehož používal. Namočil několik kousků masa v anýzovém oleji a nastrkal si je do kapes. Ovšem, něčeho takového možno užít jen u takových obrovských psů, jako byli jeho. Kdyby to byla smečka obyčejných psů, bylo by to vypadalo hloupě. Ostatně dogy nedělaly svůj kumšt pro trochu anýzu. Dělali jej pro palici kapitána Robertse. Roberts byl prohnaný, drsný hoch.

Umění cvičit zvířata je uměním nahnat jim strach – tak to říkával Roberts. Jeden z jeho pomocníků mi o něm vypravoval něco ošklivého. Byli v Los Angeles, a Roberts si vzal do hlavy, že naučí psa balancovat stříbrným dolarem na hrdle láhve šampaňského. Zkuste, podaří-li se vám vzbudit v nějakém psu zálibu k takové práci. Pomocník řekl, že při tom opotřeboval právě tolik holí, jako psů a že opotřeboval půl tuctu psů. Kupoval je z ohrady pro zaběhnuté psy a dostával je kus za dva a půl dolaru. Když jeden zahynul, čekal tu již jiný. A podařilo se mu to se sedmým psem. Ano, naučil ho balancovat

dolarem na hrdle láhve. Ale pes zahynul do týdne. Dostal hlízy v plicích po ranách holí.

Když jsem ještě byl výrostkem, přišel k mému otci nějaký Angličan. Měl koně, opice a psy. Ten Angličan kousal opice do ucha, a na jevišti nepotřeboval než učiniti pohyb, jako by chtěl kousnout, a opice nechaly hloupostí a dělaly dobrotu. Měl velkého šimpanze a ten uměl dělat čtyři kozelce tak rychle, jak jste jen mohl počítat, na hřbetě cválajícího pony. Muž měl ve zvyku dávat mu výprask dvakráte týdně. Někdy byl výprask asi příliš silný, takže opice se roznemohla a nemohla vystupovat. Pak to její vlastník dělal jinak. Dával jí pak jen malý výprask pouze na ochutnání, a to zrovna před počátkem čísla. Osvědčilo prý se to, ačkoli se z opice mohl také stát mrzout a nebyla by pracovala vůbec.«

Ještě téhož dne dal Harris Collins velice cenné poučení lvímu muži, jenž je právě potřeboval. Byl bez zaměstnání a jeho tři lvi byli zatím v Cedarwildu. Jejich »kumšt« byl rozčilující, dokonce hrozný, neboť lvi, skákajíce kolem a řvouce, budili zdání, že chtějí rozdrásat útlou dívku, která, jak se zdálo, udržovala je v područí jen svou nezkrotnou odvahou a malým jezdeckým bičíkem.

»Chyba je, že si na to už počínají příliš zvykat,« naříkal ten muž. »Isadora je už nedovede podráždit. Zkrátka, nechtějí hrát.«

»Znám to,« pokyvoval Collins. »Jsou už hezky staří a otupení. Na příklad starý Sark. Do uší bylo mu už vypáleno tolik slepých salv, že je hluchý jako poleno. Selim, ten ztratil odvahu zároveň se svými zuby. Udělal mu to ten Portugalec, cvičící ho pro Barnuma a Baileye. Slyšel jste o tom?«

»Dost jsem se tomu divil,« vrtěl muž hlavou. »Musila to být hrozná rána.«

»Skutečně. Portugalec mu to udělal železnou tyčí. Selim nebyl zrovna v náladě, rozehnal se po něm tlapou a chlapík mu vrazil tyč přímo do tlamy. Vypravoval mi pak o tom. Selimovy zuby prý rachotily na podlahu jako kostky domina. Ale neměl to dělat. Zkazil tím toho lva úplně.«

»Nu, oni už všichni tři nemají velké ceny,« řekl jejich majitel. »Nechtějí hrát jako dříve s Isadorou, není už ani pomyšlení, aby řvali a skákali. Bylo to kdysi dobré číslo a obecenstvo tleskalo jako divé. Řekněte, co dělat. Nechat toho? Nebo koupit mladé lvy?«

»Vaše paní je bezpečnější mezi těmi starými,« řekl Collins.

»Až příliš!« namítal Isadořin manžel. »Ovšem, s mladšími lvy bych měl víc práce. Ale musíme přece být z něčeho živi, a ten kousek už nic nevynáší. Co myslíte? – Co byste radil?« vyptával se muž dychtivě.

»Poslyšte, ti lvi budou žít ještě řadu let, podle toho, jak jim zajetí jde k duhu,« vykládal Collins. »Koupíte-li mladé lvy, vydáte se v nebezpečí, že vás zklamou, a pohoříte. Místo toho uposlechněte mé rady …«

Collins umlkl a pokračoval až po chvíli, když uzřel dychtivost v tváři svého společníka:

» … která vás bude stát,« dodal rozvážně, »řekněme tři sta dolarů.«

»Za pouhou radu tři sta dolarů?« tázal se muž spěšně. »Za radu, která se osvědčí. Kolik byste musil dát za tři nové lvy? Človíčku, vždyť vy na tom vyděláte. A je to velice prostá rada.

Mohu vám ji říci třemi slovy, což znamená sazbu sto dolarů za slovo.«

»To je pro mne drahé,« namítal muž. »Musím shánět živobytí.«

»Já rovněž,« ujišťoval ho Collins. »Proto jsem tady. Jsem specialista a vy mi platíte honorář jako specialistovi. Budete skákat jako blázen, až vám to řeknu, a je to tak jednoduché, že nemohu pochopiti, proč jste na to sám nepřišel.«

»A nebude-li vaše rada mít výsledek?« zapochyboval muž.

»Nebude-li působiti, nezaplatíte mi.«

»Dobrá, tak ven s tím!« řekl muž.

»Dráty na klec,« pravil Collins.

S počátku muž nechápal, ale pak mu počalo svítati.

»Jinak to nepůjde,« trval na svém Collins. »A nikdo o tom nemusí vědět. Suché baterie to krásně obstarají. Postavíte je pěkně pod podlahu klece. Jakmile bude Isadora připravena, šlápne na knoflík. Nevyskočí-li lvi hned do vzduchu, až jim elektrický proud projede nohama, nebudou-li řvát a zuřit, až přehluší kapelu, nejen že mi nedáte tři sta dolarů, ale dám vám je sám. Znám to. Působí to vždycky. Je to, jako by lvi tančili na žhavé plotně. Skáčou jako diví, a jakmile dopadnou, spálí si nohy opět.«

»Ovšem, musíte do nich pouštět tu šťávu opatrně a pomalu,« varoval Collins. »Ukáži vám, jak nutno položit dráty. S počátku dáte slabou baterii, aby na tom mohli pracovat, pak silnější, a nejsilnější až tehdy, když opona padá. Lvi si na to nikdy nezvyknou. Ať žijí sebe déle, budou stále čile tančit. Tak co tomu říkáte?«

»Hm, myslím, že to stojí za ty tři stovky,« připouštěl muž. »Jářku, Collinsi, chtěl bych také tak lacino vydělávat peníze.«



Kapitola dvacátá devátá

Mezi leopardy

»Nad tím psem si už asi budu musit umýt ruce,« řekl Collins Johnnymu. »Vím, že Del Mar měl pravdu, řekl-li, že je to pes jediný svého druhu, ale nemohu vypátrat, v čem to vězí, ani za živý svět.«

Tohle Collins řekl po boji, k němuž opět došlo mezi ním a Michalem. Michal, mrzutější než kdy jindy, stal se nedůtklivým a popudlivým. Nemaje k tomu téměř příčiny, obořil se na muže, jehož nenáviděl, aniž se mu však podařilo zasáhnout ho zuby, sám naopak dostal několik prudkých ran pod čelist.

»Pravda, je to jistě zlatý důl,« uvažoval Collins, »ale ať visím, mohu-li na to přijít. A pes je den ze dne horší. Podívejte se na něho. Proč se chce na mne vrhnout? Neublížil jsem mu. Je už tak popudlivý, že se jednoho dne vrhne ještě na policajta.«

Právě toho dne jeden z Collinsových zákazníků, omezený mladý muž, mající v Cedarwildu na výcvik tři leopardy, žádal Collinse, aby mu půjčil jednoho airedala.

»Mám teď jen jednoho,« vysvětloval, »a necítím se dost v bezpečí, nemám-li při sobě dva.«

»Copak se stalo tomu druhému?« vyptával se Collins.

»Inu, Alfonso – ten větší leopard – zachoval se dnes ráno sprostě a chtěl z něho udělat sekaninu. Musil jsem psovi zkrátit jeho muka. Rozpáral ho jako býk koně při zápasech. Zachránil mne však přece. Kdyby ho nebylo, byl bych něco utržil. Alfonso začíná mi příliš často divočit. Je to už druhý pes, který to odnesl.«

Collins potřásl hlavou.

»Nemám právě žádného airedala,« řekl, ale v tom okamžiku padl náhodou jeho pohled na Michala. »Zkuste to s tímhle irským terrierem,« navrhoval. »Podobá se v mnohém airedalu. Je to na každý způsob jeho blízký bratranec.«

»Myslím, že airedale je přece jen na leopardy lepší,« namítal leopardi muž.

»Irský terrier si s bestií také poradí. Vezměte toho zde. Má slušnou velikost i váhu. A pak, věřte mi, je vznětlivý jako troud. Postaví se proti všemu. Zkuste to s ním. Půjčím vám ho. Osvědčí-li se, prodám vám ho levně.«

»No, pustí-li se do těch koček zprudka, bude po něm brzy,« řekl Johnny Collinsovi, když muž si odváděl Michala.

»Možná, že jeviště tím přichází o hvězdu,« odvětil Collins pokrčiv rameny. »Ale nemohu se už s tím psem zdržovat. Stane-li se z terriera mrzout, je s ním konec. Nikdo s ním nic nesvede. Znám to. Měl jsem již v rukou takové psy.«

Tak se Michal seznámil se airedalem, slyšícím na jméno Jack, a měl se přiučit práci s leopardy. V těch velkých, skvrnitých kočkách poznal odvěkého nepřítele ještě dříve než byl strčen do klece. Jeho hřbet jako by byl plný ostnů, tak se mu kůže nervosně stáhla a srst naježila jako bodliny.

Uvedení nového psa do klece s leopardy bylo vzrušující událostí pro všechny. Přihlouplý leopardi muž, známý na prknech jako Raoul Castlemon a nazývaný svými přáteli Ralfem, byl již v kleci. Airedale byl tam s ním, kdežto zvenčí stálo několik mužů, ozbrojených železnými tyčemi a dlouhými ocelovými vidlicemi. Tyto zbraně, připravené k použití, byly prostrčeny mřížemi na výstrahu leopardům, kdyby nechtěli do klece přijmout nového psa.

Leopardi se vzepřeli přítomnosti Michalově v témž okamžiku, kdy se objevil. Prskajíce, mrskajíce svými dlouhými ocasy, krčili se ke skoku. V tom okamžiku promluvil krotitel ostrým, velitelským hlasem a zdvihl bič, kdežto muži zvenčí zdvihli svá železa a posunuli je výhružně dál do klece. Leopardi, majíce smutné zkušenosti s těmito klacky, zůstali skrčeni, ale stále ještě prskali a mrskali hněvivě ocasy.

Michal nebyl zbabělý. Nevplížil se za záda muži, aby tam hledal ochranu. Ale na druhé straně byl příliš rozumný, než aby se ukvapil útokem na ty strašné tvory. Ježe srst na krku vykračoval si napjatě, jakoby na ztrnulých nohou přes klec, obrácen tváří k nebezpečí a pak se opět vrátil týmž způsobem, aby stanul po boku Jackovi, který ho přivítal dobrosrdečným frknutím.

»Zdá se, že je to dobrý pes,« mručel krotitel napjatým hlasem. »Nedostanou se mu na kůži.«

Situace byla napjatá a Ralf ji opatrně, pečlivě rozvíjel,

vystříhaje se náhlých pohybů. Jeho oči těkaly stále se psů na leopardy a pak na muže, stojící s bodly a tyčemi v rukou. Chtěl divoké kočky přinutit, aby vystoupily ze svého kouta, a oddělit jednu od druhé. Na jeho povel počal Jack mezi nimi procházet, a Michal ho z vlastního popudu následoval. Jack i Michal šli upjatě, obezřetně, jsouce stále na stráži.

Jeden z leopardů – byl to Alfonso – pojednou prskl. Michal se nepolekal, ač se jeho srst naježila ještě víc. S tichým zavrčením vycenil tesáky. V témž okamžiku nejbližší železná tyč se přiblížila hrozivě k Alfonsovi, který bleskl žlutavýma očima s Michala na tyč a zase zpět. Ale k útoku nevyrazil.

Tento první den v leopardí kleci byl nejhorší. Pak již leopardi strpěli Michala právě tak jako Jacka. Mezi psy a leopardy ovšem nebylo lásky, ba ani nějaké předehry k přátelství. Michal si brzy uvědomil, že tu jsou muž a psi proti kočkám a že muž i psi musejí držet spolu. Každého dne ztrávil jednu až dvě hodiny v kleci, přihlížeje ke cvičení a nemaje s Jackem na práci nic, než stát pozorně na stráži. Někdy, když se zdálo, že leopardi jsou v smířlivější náladě, vyzval Ralf psy, aby si lehli. Když však leopardi jevili neklid, dbal Ralf vždy toho, aby psi byli ve střehu, stále připraveni skočit mezi něj a šelmy.

Mimo cvičení bydlil Michal ve veliké kleci s Jackem. Bylo o ně dobře pečováno, právě tak, jako o všechna zvířata v Cedarwildu. Byli často česáni, kartáčováni a drženi v čistotě před hmyzem.

Jack byl teprve tři roky starý, ale již usedlý. Buď se hrát nikdy nenaučil, nebo již na to zapomněl. Při tom byl milé, měkké povahy a dost snášenlivý, aby nedbal prvních projevů Michalovy popudlivosti. A Michal záhy přestal být popudlivým. Nalezl útěchu v pokojném,

klidném přátelství s Jackem. Nebylo žádných okázalých projevů jejich náklonnosti. Spokojili se tím, že leželi vedle sebe, kochajíce se blízkostí spřízněné duše.

Časem Michal zaslechl opičku Saru, tropící někde poblíž výstup. Volala a on věděl, že to volání platí jemu. Jednou svému hlídači utekla a přiběhla k Michalovi, jenž vystupoval právě z leopardi klece. S pronikavým vřeskem radosti se vrhla k němu, žvatlajíc hystericky nekonečnou historii všech strastí, jež zakusila v době, kdy byli od sebe odloučeni. Ralf na to hleděl shovívavě a povolil jí těch několik minut. Ale konečně ji její hlídač odtrhl od Michala. Opička při tom ječela jako stará babizna. Když musila povolit, vrhla se vztekle na svého hlídače, a dříve než ji mohl zkrotit, kousla ho do palce a do zápěstí. Vzbudilo to hlučnou veselost diváků.

Skřeky malé opičky rozčilily však leopardy tak, že počali prskat a dorážet na mříže. Proto ji pak hlídač rychle odnášel. Cestou Sara naříkala a usedavě lkala jako zarmoucené dítě.

Třebaže se Michal jako leopardi pes osvědčil, Ralf Castlemon ho od Collinse nekoupil. Nedošlo k tomu.

Jednoho jitra o několik dní později byla celá aréna vzrušena hlukem, přicházejícím od klecí. Vzrušení, jež bylo zahájeno revolverovými výstřely, rozšířilo se neobyčejnou rychlostí. Lvi počali zuřivě řvát, množství psů zběsile štěkalo. Všechna práce v aréně byla přerušena, neboť zvířata jevila nepokoj a nebylo lze pokračovat v jejich cvičení. Několik mužů, mezi nimi Collins, běželo směrem ke klecím. Hlídač opičky Sary pustil její řetízek a rozběhl se také směrem poplachu.

»To bude Alfonso – vsadil bych se,« zavolal Collins na muže, jenž běžel po jeho boku. »Dostane ještě Ralfa.«

Když tam Collins doběhl, nebylo ještě po všem, naopak, věc se teprve blížila k svému vyvrcholení. Právě vytahovali Castlemona z klece. Collins viděl, jak ho dva muži pustili na zem, aby mohli rychle přibouchnout dveře klece.

Uvnitř v divokém zápase v jediném klubku na podlaze byli Alfonso, Jack a Michal. Muži poskakovali venku, dorážejíce tam železnými tyčemi a snažíce se je rozehnati. Na druhém konci klece mručeli druzí dva leopardi, olizujíce si rány a dorážejíce na železné pruty, bránící jim účastnit se boje Alfonsova se psy.

Příchod Sary a vše, co pak následovalo, odehrálo se v několika vteřinách. Vlekouc za sebou svůj řetěz, mihla se ta malá zelenavá opička bleskem k úzkým mřížím klece a vklouzla dovnitř. Zmatek uvnitř ještě vzrostl. Odmrštěn tak prudce, že by se byl téměř rozbil o stěnu klece, dopadl Michal na podlahu. Pokusil se vyskočit, schoulil se však a padl opět na zem klece. Z jeho pravé plece proudila krev z hrozných ran, jež mu zasadily zuby a drápy šelmy.

Sara k němu přiskočila. Objala ho prudce a tisknouc ho mateřsky ke svým malým, chlupatým prsům, vyrážela starostlivé výkřiky. Když se Michal snažil opět vstáti na zmrzačenou předni nohu, plísnila ho pronikavými a přece laskavými zvuky. Všemi silami se ho při tom snažila zdržet před dalším bojem. Chvílemi vrhala zlověstné, vzteklé pohledy na levharta Alfonsa, zahrnujíc ho patrně kletbami.

Železná tyč, jež narazila leopardovi do boku, odvrátila na okamžik Alfonsovu pozornost. Obořil se na železo tlapou a když ho opět udeřila, vrhl se na ni, kousaje zuby do železa. Druhým skokem byl u mříže a jediným blesknutím drápu zasáhl předloktí muže, jenž naň tyčí dorážel. Tyč klesla, jak zasažený muž odskočil. Alfonso se

opět vrhl na Jacka. Ubohý Jack se však v té chvíli už jen zachvíval a těžce oddychoval.

Michalovi se zatím podařilo postavit se na tři nohy a snažil se klopýtati vpřed přesto, že ho ruce opičky stále svíraly. Rozvzteklený leopard se chystal vrhnout na něho, když musil ustoupiti před bodáním jiné tyče. Tentokráte se obořil přímo na muže, naraziv na mříže klece takovou silou, až se zatřásla do základů.

Další muži počali na dravce dorážet tyčemi, avšak Alfonso se nedal zdržeti. Sara viděla, jak se blíží, a počala vřeštěti jak nejdivočeji a nejpronikavěji mohla. Collins vytrhl revolver jednomu ze svých lidí.

»Nestřílejte! Nezabíjejte ho!« volal Castlemon, uchopiv Collinsovu ruku.

Castlemon sám byl na tom velmi zle. Jedna ruka se mu bezvládně kymácela po boku, oči měl zality krví, řinoucí se z hrozné rány na hlavě. Otíral si oči o Collinsovo rameno, aby vůbec mohl vidět.

»Alfonso je můj majetek,« protestoval. »Má větší cenu než sto neduživých opic a mrzutých terrierů. Ostatně vždyť psa dostaneme ven. Pomozte mi trochu. Utřete mi někdo oči. Nevidím. Vystřílel jsem všecky své slepé náboje. Máte ještě nějaké?«

V tom okamžiku Sara skočila mezi Michala a leoparda, zdržovaného stále ještě bodajícími ho tyčemi. V druhém okamžiku pak zavřeštěla na kočku, jako by ji tímto projevem svého hněvu chtěla zastrašit a přinutit k ústupu.

Vleka opičku s sebou, vrče a ježe se, klopýtal Michal vpřed na svých třech nohou, narazil na klec svou rozdrásanou plecí a zhroutil se. A tehdy Sara vykonala hrdinný čin. S posledním skřekem plným

největší zuřivosti skočila přímo do tváře leopardovi, trhajíc a drásajíc rukama i nohama, s ústy zabořenými do kořene jednoho Alfonsova ucha. Užaslý leopard se vzpřímil a udeřil přední tlapou do toho malého vřeštícího ďábla.

Boj malé zelenavé opičky o život trval jen deset krátkých vteřin. Stačily však Collinsovi, aby pootevřel dveře a rychlým hmatem – uchopiv psa za zadní nohu – vytrhl Michala ven z klece.

Kapitola třicátá

Hlad

V Cedarwildu nebyl Michal léčen jen tak zběžně a povrchně – jak to na příklad učinil Del Mar – jinak by byl již nežil. Dobrý ranhojič, odborník, obratný a odvážný, byl by ho téměř za živa rozřezal, tak důkladně mu hleděl napravit pochroumané plece. Odvážil se toho, čeho by se neodvážil u člověka – a spravil a sešil Michala dokonale.

»Bude ovšem chromý,« řekl zvěrolékař, otíraje si ruce a hledě na Michala, ležícího bez pohnutí v sádrovém obalu. »Zdar léčení – a bude dosti dlouhé – závisí na tom, jak to půjde s počátku. Stoupne-li teplota, zkrátíme jeho utrpení rychlou cestou. Jakou má cenu ten pes?«

»Neumí vlastně dosud nic,« odvětil Collins. »Má cenu snad padesát dolarů a teď už ani tolik. Chromí psi nestojí za to, aby byli něčemu naučeni.«

Čas měl usvědčit oba ty muže z nepravdy. Michal nebyl odsouzen k trvalému ochromení, ačkoli i v pozdějších letech byly jeho plece velice citlivé, a časem, při vlhkém počasí, si musil hověti. Také poněkud kulhal. Ale na druhé straně mu bylo souzeno, aby dobyl vysoké ceny a aby se stal mezi cvičenými zvířaty hvězdou, jak předpovídal Harry Del Mar.

Ležel malátně mnoho dní v sádře, při čemž jeho ošetřovatel dbal, aby se jeho teplota nebezpečně nezvýšila. Péče, jež mu byla

věnována, byla znamenitá. Nedostalo se mu jí ovšem z lásky nebo náklonnosti, náleželo to prostě k cedarwildskému systému, postarati se o dobrý tělesný stav zvířete. Když byl sádrový obal sňat, byl Michalovi stále ještě odpírán pudový požitek, jejž všechna zvířata mají, mohou-li si olizovati rány. Jeho tělo bylo dovedně obaleno důmyslně připevněnými obvazy. Když pak i ty byly sňaty, nebylo tu již ran, jež by si Michal mohl lízat. Jen hluboko v plecích cítil dosud bolest, která mu vyprchala z těla až za mnoho měsíců.

Harris Collins ho nesužoval již pokusy naučit ho nějakým kouskům. Nechal ho v klidu. Až jednoho dne ho půjčil jako statistu nějakému muži, jenž ztratil tři ze své psí tlupy zápalem plic.

»Můžete toho psa mít půjčkou za dvacet dolarů,« řekl Collins tomu muži, Wiltonu Davisovi.

»A zahyne-li?« vyptával se Davis.

Collins pokrčil rameny. »Nebudu se s ním mořit celé noci, přemýšleje, co v něm vězí. Nechce se ničemu učit.«

Když Michala odvezli z Cedarwildu, v bedně naložené do expresního vozu, mohlo se snadno stát, že by se již nikdy nevrátil, neboť Wilton Davis byl znám svou ukrutností ke psům. Věnoval sice trochu péče psu s určitým cenným číslem, ale pouzí statisté u něho neznamenali pranic. Zahyne-li Michal, nebyla by to pro Davise žádná značná ztráta, nejvýše nepříjemnost, že bude musit hledati jiné zvíře.

První období nového Michalova dobrodružství neobsahovalo žádných zvláštních útrap ani strastí, leda tu, že byl příliš vtěsnán do bedny, takže se nemohl zpříma postaviti. Postrkování a přenášení bedny působilo mu ovšem nesčetné bodavé bolesti, probíhající mu plecemi. Cesta vedla však jen do Brooklynu, kde byl dopraven do divadla druhého řádu. Wilton Davis byl podřadným cvičitelem, jemuž

se nikdy nepodařilo vystupovat na velkých jevištích.

Útrapy počaly teprve tehdy, když Michala donesli do velké místnosti nad jevištěm, kde ho uložili mezi jiných asi dvacet psů právě tak uvězněných v bednách. Byla to ubohá družina, psí brak, a ke všemu ještě zubožený a utýraný. Někteří měli rány na hlavě, jak je Davis ztloukl. Nikdo jim ty rány neošetřil a k jejich hojení nepřispěl ani pudr, jímž byly před vystoupením posypány, aby jich nebylo vidět. Někteří z těch psů chvílemi vyli, jako by to bylo jediné, co jim ještě zbývalo v těch úzkých celách. Občas vybuchli všichni v žalostný štěkot a vytí.

Michal jediný se nezúčastnil těchto sborových výkonů smečky. Bylo známkou jeho stále rostoucího mrzoutství, že přestal štěkat. Stal se nespolečenským pro takové projevy a neřídil se příkladem nevrlých zoufalců v téže místnosti, vrčících za mřížemi beden. Michalova zatrpklost byla již příliš hluboká, aby naříkal a reptal. Chtěl mít pokoj a toho se mu dostalo víc než dost po celé první dva dni.

Wilton Davis shromáždil svou smečku včas, a do změny programu bylo ještě pět dní. Použiv této příležitosti k návštěvě příbuzných své ženy v New Jersey, najal Davis jednoho ze zřízenců podniku, aby krmil jeho psy. Zřízenec by tak byl činil, kdyby ho nebyla potkala nehoda. Pohádal se totiž s nějakým krčmářem, a jejich hádka měla za následek, že zřízenec jel s rozbitou hlavou ambulancí do nemocnice. Kromě toho bylo divadlo na tři dni uzavřeno, protože bylo nutno provést jisté změny, předepsané požární policií.

Do psince, v němž byl Michal, nikdo nepřicházel, a po několika hodinách Michal pocítil hlad a žízeň. Čas míjel a touha po potravě

byla doplněna také žízní. Když se přiblížila noc, štěkot a vytí se změnily v příšerný koncert, který v pozdních nočních hodinách přešel v žalostné kničení a skučení. Jen Michal mlčel a trpěl němě v tomto blázinci.

Zasvitlo jitro druhého dne. Dlouhé hodiny se zvolna vlekly k druhé noci. Znovu noc zahalila jeviště, jehož bída postačila sama o sobě k zatracení všech produkcí s cvičenými zvířaty na všech divadlech a ve všech boudách světa.

Nelze říci, zda této druhé noci Michal snil, nebo zda byl zpola v deliriu. Ať tomu však bylo jakkoli, prožil tehdy znovu mládí a téměř celý svůj život. Hrál si opět jako štěně na širokých verandách bungalowu na plantážích pana Haggina v Meringu, větřil s Jerrym na pokraji džungle při řece, slídě po krokodilech, učil se od pana Haggina a černého Boba a následoval příkladu Biddy a Terrence, svých rodičů, kteří ho učili, že musí považovat černochy za nižší bohy, jež třeba hlídat a držet je stále na místě.

Na škuneru *Eugenie* plavil se Michal znovu s kapitánem Kellarem, svým druhým pánem, a na břehu v Tulagi si zamiloval stewarda s jeho čarovnými prsty. Znovu s ním a Kwaquem plul na parníku *Makambo.* Steward se objevoval v jeho vidinách nejčastěji na mlhavém pozadí plachtoví a postav Starého Námořníka, Šimona Nišikanty, Grimshawa, kapitána Doane a malého, starého Ah Moye. A právě tak objevili se mu i Scraps a Cocky, ta malá pápěrka života se statečným srdcem, jdoucí ušlechtile svou krátkou dobrodružnou poutí před tváří slunce. Michalovi se zdálo, že s jedné strany tlachá mu Cocky své nesmysly do ucha, zatím co s druhé strany Sara, objímajíc ho, žvatlala svou nekonečnou a tajemnou historii. A hluboko u kořene jeho sluchů laskaly ho čarovné, mazlivé prsty

milovaného stewarda.

»Ba ne, nemám v ničem štěstí,« naříkal Wilton Davis, přehlížeje své psy. Vzduch se přímo třásl kletbami, jež vychrlil, vstoupiv do místnosti.

»Tak to vypadá, když si zjednáš takového opilého kulisáka,« podotkla jeho žena. »Nedivila bych se, kdyby nám zatím polovice psů zahynula.«.

»Buď tiše, teď není čas k dlouhým řečem,« vrčel Davis, svlékaje si kabát. »Do práce, a s nejhorším napřed! Nejdříve potřebují vody. Dostanou jí plný sud.«

Kbelík za kbelíkem z vodovodu v koutě plnil velký sud z galvanisovaného plechu. Zaslechnuvše zvuk vody, počali psi kňučet a stenati. Někteří se pokoušeli lízat Davisovi ruce oteklými jazyky, když je drsně vytahoval z beden. Slabší se plazili po břiše k nádobě. Silnější po nich šlapali. U sudu nebylo dosti místa pro všechny a proto silnější pili první, zápolíce spolu a ceníce tesáky. Mezi nejpřednějšími byl Michal, snaže se zmocnit co nejdříve několika rychlých doušků životodárné vody. Davis mezi nimi klopýtal, kopaje nalevo i napravo, a snaže se, aby se všichni psi dostali k vodě. Bylo to peklo bolesti, neboť jakmile vyschlá hrdla psů byla svlažena vodou, mohli opět výt a štěkat, čehož vydatně použili.

Někteří psi byli příliš vysíleni, aby se dostali k vodě, a donesli je tam tedy a stříkali jim vodu do tlamy. Zdálo se, jako by se nemohli dosyta napiti. Zhrouceni váleli se na podlaze po celé místnosti, ale opět a opět ten nebo onen se doplížil k nádobě, aby se napil ještě více. Davis zatím rozdělal oheň a naplnil kotel brambory.

»Zápach tu je jako v pelechu tchořů,« podotkla paní Davisová, která pomáhala svému muži, opásána zástěrou. »Musíme je umýt.«

»Ano,« souhlasil manžel. »A čím dříve, tím lépe. Budeme s tím hotovi, než se brambory uvaří a vychladnou. Já je budu drbat a ty je utřeš. Ale osuš je pořádně, aby nedostal žádný zápal plic.

Byla to rychlá a drsná koupel. Sahaje po psech, kteří mu byli nejblíže, házel je Davis do sudu, z něhož se právě napili. Jestliže se některý vzpíral, tloukl ho do hlavy kartáčem nebo kusem laciného mýdla na prádlo. Několik minut stačilo, aby byl pes vydrbán.

»Jen pij, proklatče – jen se napij,« říkal Davis potápěje jim hlavy do špinavé vody plné mydlinek.

Vypadalo to tak, jako by je vinil z toho hrozného stavu, v němž je našel, a jako by jejich špínu považoval za svou osobní urážku.

Michal se také dal hodit do sudu. Poznal, že lázeň je nevyhnutelná, a byl tomu zvyklý již z Cedarwildu. Tam se to arci odbývalo lepším způsobem. Kwaque a steward koupajíce ho měnili lázeň v jakýsi druh dovádění. I teď se Michal snažil, aby vydržel drhnutí kartáčem a všechno by bylo dobře dopadlo, kdyby ho byl Davis nepotopil. Michal vyškubl hlavu z vody se zlověstným zavrčením. Davis zadržel ránu kartáčem a překvapeně zahvízdl.

»Haló,« řekl. »Podívejme se, kdo tu je. To je ten irský terrier, kterého jsem dostal od Collinse. Není k ničemu. Collins mi to řekl. Pouhý statista. – Táhni!« velel Michalovi. »To je prozatím všecko, ty psino. Ale spolehni se, že ode mne brzy dostaneš na kožich, neřáde!*

Zatím co brambory chladly, paní Davisová odháněla od nich hladové psy pronikavými výkřiky. Michal si mrzutě lehl stranou a neúčastnil se rvačky o jídlo, když k němu konečně bylo dáno povolení. Opět Davis poskakoval mezi psy, odkopávaje silnější a chtivější žrouty.

»Začnou-li se ještě rvát po tom všem, co jsme pro ně udělali,

zasloužili by pořádný výprask,« řekl Davis své ženě.

»Tu máš! Chtěl bys, chtěl bys?« vykřikl na velkého, černého psa, provázeje svá slova silným kopancem do žeber. Zvíře zavylo, prchlo a z bezpečné vzdálenosti lítostivě hledělo na potravu, ze které se kouřilo.

»Tak, teď nemůže nikdo říci, že nedržím své psy v čistotě,« podotkl Davis, když si u vodovodu oplachoval ruce. »A co myslíš, drahoušku, neměli bychom toho dnes už nechat?«

Paní Davisová přisvědčila.

»Můžeme to s nimi opakovati zítra a pozítří. Budu mít dost času, abych ti pomohla. Zaskočím sem ještě dnes večer a spařím jim trochu otrub. Potřebují po tom dvoudenním postu silnější stravu.«

Když byly brambory snědeny, museli se psi vrátit do svých klecí k dalším čtyřiadvaceti hodinám vězení. Dostali vodu do nádob, a večer pak byli paní Davisovou štědře pohoštěni spařenými otrubami a suchary pro psy. To byl první Michalův pokrm po dlouhém hladovění, neboť odepřel jíst brambory.

Zkouška se konala třetího dne na jevišti a Michala čekaly při ní hned od počátku strasti. Před zdvižením opony mělo těch dvacet psů sedět v polokruhu na židlích. Zatím co byli rozestavováni, konalo se předchozí číslo před oponou. A pro tu chvíli platil přísný rozkaz, že psi se musí chovat naprosto tiše. Při zdvižení opony psi měli spustiti hlasitý štěkot.

Jako pouhý statista Michal neměl nic jiného na práci, než sedět na židli. Musil tam usednouti sám. Když mu to Davis poručil, provázeje rozkaz ranou do hlavy, Michal výstražně zavrčel.

»Cože?« pošklebovał se muž. »Nováčkovi se to nelíbí? Dobrá, vyřídíme si to s ním hned, takže brzy zmoudří. Drahoušku, dej to zde

zatím do pořádku, já dám tomu otrapovi lekci!«

Čím méně řekneme o výprasku, který následoval, tím lépe. Michal se dal do beznadějného boje a byl poražen. Ztlučen a krváceje seděl na židli, neúčastně se nikterak představení a klesaje chmurně v hlubší a trpčí zádumčivost. Chovat se zticha, než se opona zdvihla, nepůsobilo mu obtíží, když však byla vytažena, odmítl přidružit se k ostatním psům v jejich štěkotu a vytí.

Následovalo představení. Psi, někdy po jednom, někdy po dvou, po třech a ve skupinách opouštěli na povel své židle a prováděli obvyklé psí kousky, chodíce na zadních nohou, hopkujíce, kulhajíce, tančíce a metajíce kozelce. Wilton Davis byl přísné povahy a měl po celou zkoušku těžkou ruku, jak dokazovalo pronikavé vytí méně schopných a zapomnětlivých psů.

Toho dne a dopoledne příštího dne konaly se celkem tři dlouhé zkoušky. Michalovy strasti pro tu chvíli přestaly. Na daný rozkaz usedl mlčky na židli a tiše tam seděl.

»Vidíš, drahoušku, co všechno zmůže hůl,« chvástal se Davis své ženě, aniž ho jen ve snu napadlo, jakou pohoršlivou úlohu zahraje Michal při prvním skutečném vystoupení.

Za oponou bylo vše připraveno. Psi seděli na svých židlích v pokorné zamlklosti, zatím co Davis i jeho žena je hrozbami a posunky udržovali v klidu. Před oponou bavili Dick a Daisy Bellová obecenstvo svými zpěvy a tanci. Vše se dobře dařilo a v obecenstvu nebyl by nikdo tušil, že za oponou je plno psů, kdyby Dick a Daisy, provázeni orkestrem, nezačali zpívat populární píseň *»Dolů po řece Rio«.*

Michal naslouchal, pohnul sebou a pak – pak si nemohl pomoci. Právě tak, jako ho kdysi Kwaque ovládl zvuky své brumlačky, steward svou láskou a Harry Del Mar harmonikou, tak ho nyní

ovládly zvuky orkestru a hlasy muže a ženy, prozpěvující tu starou, známou melodii *»Dolů po řece Rio«.* Přes jeho mrzoutství, přes zádumčivost, do níž upadl, nějaká síla násilně mu otevřela čelisti a přinutila ho, aby se připojil k těm známým zvukům.

V hledišti se ozval dětský a ženský smích, měnící se v hlučný chechtot, v němž utonul hlas Dickův a Daisyn. Wilton Davis skočil s tichými ale bezbožnými kletbami k Michalovi. Michal však vyl dál a obecenstvo se smálo ještě víc. Pak dopadla krátká hůl na Michalovu hlavu, a leknutí i bolest přinutily psa přerušit píseň. Bezděky bolestně zavyl.

»Ukopni mu hlavu, drahoušku«, radila paní Davisová.

Nastala bitka. Davis dovedně rozdával rány, jež bylo slyšet právě tak, jako divoké Michalovo vytí. Obecenstvo pod dojmem této zákulisní bitvy nevěnovalo již pozornost Dickovi a Daisy Bellovým. Jejich číslo bylo zkaženo. Michal byl téměř ukopán, zatím co obecenstvo na oné straně opony se bavilo a smálo.

Dick a Daisy ovšem nemohli pokračovat. Obecenstvo si hledělo víc toho, co se děje za oponou, než před ní. Jeden ze zřízenců odnesl Michala s jeviště téměř zardoušeného a opona se zdvihla k Davisovu číslu, odkrývajíc skupinu – úplnou, mimo jednu prázdnou židli. Hoši v obecenstvu ihned vytušili souvislost mezi touto prázdnou židlí a psím vytím a počali hlasitě volat po chybějícím psu, obecenstvo se přidružilo k jejich hlasům, psi počali štěkat ještě zběsileji než měli, a číslo se zdrželo o pět minut plných veselosti.

Konečně bylo přece provedeno, třebaže se vyznačovalo neklidem a podrážděností u psů a rozpačitostí u Wiltona Davise.

»Nic si z toho nedělej, drahoušku,« povzbuzovala manžela paní Davisová, která se ničím nedala přivésti z míry. »Vyhodíme toho psa

a opatříme si lepšího. Alespoň jsme jednou dopálili Daisy. Neřekla jsem ti, co o mně vypravovala předešlého týdne jedné mé přítelkyni?«

O několik minut později, stále ještě na scéně a řídě svá zvířata, našel Davis příležitost, aby své ženě zašeptal:

»Ten pes to zavinil. S tím si to vyřídím. Zabiji ho, neřáda!« »Ano, drahoušku,« souhlasila.

Opona spadla. Veškeré obecenstvo zůstalo před ní a psi byli zahnáni do své komory nad jevištěm. Wilton Davis odcházel hledaje Michala, který místo aby se někde choulil v koutě, stál u nohou divadelního dělníka, chvěje se dosud po výprasku a hroze pustit se znovu do boje jako dosud nikdy, bude-li na něho podniknut útok.

Cestou Davis potkal Dicka a Daisy Bellovou, jejichž vystoupení Michal dnes tak pokazil. Daisy byla plna plačtivého vzteku, Dick pak pln suchého, krutého humoru.

»Jste opravdu báječný krotitel psů, skutečně,« řekl Dick výbojně. »Ale dostanete od ředitele, co vám patří.«

»Dejte mně pokoj a neotravujte!« opáčil Wilton Davis vztekle, pohrávaje si krátkou železnou tyčí ve své pravici. »Chcete-li mi něco říci, počkejte s tím, vyřídím si to s vámi později. Dříve však musím skolit toho prokletého psa. Pojďte a uvidíte to! Jak jsem to mohl vědět, povídám? Je to nový pes. Při zkoušce ani necekl. Jak jsem mohl vědět, že začne řvát, zatím co vy budete hulákat před oponou?«

»Poslyšte, Davisi, vy jste nám to pěkně zmotal,« vítal ředitel divadla krotitele psů, když přišel, následován Dickem a Daisy.

»To není nic proti tomu, co udělám teď,« opáčil Davis, blíže se k Michalovi, který tu seděl u nohou divadelního zřízence. Davis sevřel železnou tyč pevněji v ruce a napřáhl ji. »Vymlátím z něho život. Podívejte se!«

Zavrčev dal Michal najevo, že rozumí té hrozbě. Skrčil se ke skoku, upíraje zraky na železnou tyč.

»Já myslím, že si to rozmyslíte, než se do toho psa dáte,« ujišťoval Davise divadelní zřízenec.

»Vy se do toho nepleťte! Ten pes je můj majetek,« trval na svém Davis.

»To je možné, ale u mne platí víc zdravý rozum,« zněla dělníkova odpověď. »Jen se psa dotkněte a uvidíte, co udělám. Pes je pes a člověk je člověk, ale ať visím, vím-li, co jste vy! Na tom psu si vztek nevylejete, to vám povídám! Byl dnes po prvé na jevišti a předtím trpěl hladem a žízní po celé dva dny. Ano, vím to dobře, pane řediteli, on je nechal dva dny bez žrádla a vody!«

»Nechte psa být!« ujal se slova ředitel. »Zabijete-li ho, bude vás to státi dolar pohodnému, aby mrchu odklidil.«

»Rád to zaplatím,« řekl Davis, zdvíhaje opět železnou tyč. »Snad na to ještě mám, ne?«

»K ďasu, už mám toho psího panáka až po krk,« prohlásil dělník. *» Všecko má své meze. A teď to bude takhle: dotknete-li se ho tím* svým pohrabáčem, přerazím vás, Davisi, i kdybych proto přišel o své místo! Ale vás odvezou do nemocnice, za to vám ručím.« »Jacksone …,« počal ředitel výhružně.

»Už mi to nevymluvíte, pane!« zněla odpověď. »Rozhodl jsem se. Dotkne-li se ten panák jediným prstem toho psa, přijdu o místo. Mám toho dost! Nebudu se dívat pořád na to, jak ten surovec mlátí svá zvířata. Mám ho až po krk!«

Ředitel pohlédl na Davise, pak na dělníka a pokrčil rameny.

»Žádám vás oba, abyste mi nebouřili celý dům,« řekl. »Davisi, říkám vám přímo, že bych nerad ztratil Jacksona, ale ten vás jistě

proženе, pustí-li se do toho. Pošlete psa zpátky, odkud jste ho dostal. Vaše žena mi o něm vypravovala. Strčte ho do bedny a pošlete ho, odkud přišel. Collinsovi to bude jedno. Ten z toho psa ještě něco udělá.«

Davis pohlédl divoce na Jacksona, ale váhal.

»Ještě něco vám povím,« pokračoval ředitel přesvědčivě. »Jackson se o psa postará, dá ho do bedny a odešle ho – nemám pravdu Jacksone?«

Dělník úsečně přisvědčil, pak se sklonil a potlučenou Michalovu hlavu vlídně pohladil.

»Budiž!« povolil Davis, obraceje se na patách. »Chce-li ze sebe někdo dělat blázna, ať ho dělá. Ale kdyby znal psy, jako je znám já – – –«

Kapitola třicátá první

Domove, sladký domove!

Davisova zpráva vysvětlila Collinsovi, proč se Michal vrací. »Příliš mnoho vyje a zpívá, než aby se mi hodil,« tak to vyložil Davis, přiváděje takto Collinse nevědomky na stopu toho, co dosud marně hledal. Collins to však nechápal. Řekl Johnnymu:

»Není divu, že pes zpíval, když ho Davis tak zřídil. V tom právě je Davisova chyba. Neví, jak si chrániti vlastní majetek. Utloukl by psa a rozbil by mu hlavu jen proto, že to není anděl. – Odveďte ho, Johnny! Umyjte ho a obvažte tam, kde má potrhanou kůži. Najdu mu místo v jiné skupině psů, kterou vypravíme.«

Dva týdny nato Harris Collins čirou náhodou objevil, k čemu se Michal hodí. Ve volné chvíli v aréně poslal pro Michala, aby ho dal vyzkoušet cvičitelem, jenž potřeboval několik statistů. Kromě toho, co už uměl, jako vstát na povel, lehnout, přijít a odejít, Michal nedělal nic. Odepřel přiučili se nejzákladnějším věcem, jež musí umět divadelní pes. Collins nechal Michala u cvičitele a odcházel na druhou stranu arény, kde byla dávána do pořádku a zaučována opičí kapela.

Opice byly donuceny provádět svůj úkol tak, že je přivázali k sedadlům a nástrojům, načež je tahali nebo postrkovali pomocí drátů, připevněných k jejich tělům a vedoucích za scénu. Kapelník, nevrlá starší opice, seděl na otáčecí židli, k níž byl dobře připoután. Když ho pak nenápadně dráždili dlouhými holemi, vrtěl sebou v záchvatech

vzteku. Pomocí provazců byla jeho židle roztáčena sem a tam. V obecenstvu to musilo budit dojem, že se opičák zlobí nad chybami svých hudebníků. Pro obecenstvo bude takový hněv jistě zábavný. Collins o tom vykládal:

»Kapela opic má úspěch vždycky. Nutí ke smíchu, a v smíchu jsou peníze. Lid se musí opicím smát, protože jsou tak podobné člověku a přece se člověk cítí vyšším a lepším. Dejme tomu, že půjdeme po ulici, vy a já, a vy sklouznete a upadnete. Já se tomu ovšem budu smát. To proto, že se budu cítit nad vámi. Já jsem neupadl. Odnese-li vám vítr klobouk, budu se smát tak dlouho, dokud se za ním budete honit ulicí. Jsem nad vámi. Já mám svůj klobouk ještě stále na hlavě. Tak je tomu s opičí kapelou. Všechny hlouposti, jež opice tropí, dávají lidem cítit, že jsou nad nimi. Nevidíme vlastních směšností, a proto platíme za to, abychom viděli, jak hloupé a směšné jsou opice.«

Cvičení s kapelou nebylo vlastně ani cvičením opic. Bylo to spíše cvičení lidí řídících opice, aby hrály svůj směšný výkon. K tomu také byla obrácena snaha Collinsova.

»Jářku, hoši, proč byste nemohli opice příměti k tomu, aby zahrály skutečnou písničku? Je to ve vašich rukou, záleží to na tom, jak taháte dráty. K dílu. Stojí to za to! Zkuste píseň, kterou všichni znáte. A pamatujte si, že vám skutečný orchestr při tom vždycky pomůže. Nuže, co znáte všichni? Něco jednoduchého, co by také obecenstvo znalo, nu, tak!«

Zamyslil se, hloubaje o tom plánu, a pak přivolal jezdce, jehož úkolem bylo hrát na housle, stát na hřbetě cválajícího koně a metat kozelce na této vratké plošině, aniž přerušil svou hru. Tomuto muži přikázal Collins hrát prosté písně pomalým tempem, aby cvičící

mohli se udržeti v taktu písně a řídili podle toho tahání drátů.

»Vždycky když uděláte nějakou chybu,« řekl Collins, »začněte tahat za dráty jako šílení, drážděte prutem kapelníka a točte jeho židlí. Obecenstvo bude myslit, že opičák má skutečně hudební sluch a že ho tak rozčilují chyby a nesouzvuk.« Uprostřed té práce přišli Johnny a Michal.

»Ten panák řekl, že by psa nechtěl ani zadarmo,« hlásil Johnny svému pánu.

»Dobře, dobře, odveďte ho do klece,« nařizoval Collins spěšně. – »Tak, hotovo? „Domove, sladký domove!“ Dejte se do toho – Fischere, a vy ostatní se držte v taktu … Tak je to. S plným orchestrem budete dělat pohyby podle melodie. – Rychleji, Simmonsi! Stále se zpožďujete!«

A tehdy se to stalo. Místo aby poslechl rozkazu a odvedl Michala do klece, Johnny otálel, chtěje vidět, jak se opičí kapelník bude vrtět na své židli. Zůstal stát a okouněl. Houslista na sáh od místa, kde seděl Michal, počal hrát melodii »Domove, sladký domove«. Hrál pomalu a výrazně.

Michal byl brzy přemožen. Nemohl si pomoci právě tak, jako když zkazil číslo Dicka a Daisy Bellových. Musil zpívat právě tak, jako musil zpívat jeho bratr Jerry na palubě *Arielu,* když ho Villa Kennanová objala svýma rukama a vezpívala v jeho paměť vzpomínku na dávnou dobu a soudružství pravěké smečky.† Tak jako s Jerrym, bylo tomu i s Michalem. Hudba mu byla opojnou cestou k vidinám a snům. Také on měl v sobě vzpomínku na ztracenou

---

† Příběhy Michalova bratra, irského terriera Jerryho, vylíčil jack London v knize „Jerry z ostrovů“.

smečku a hledal ji, vida kolem sebe holé, zasněžené vrcholky, hvězdy kmitající se mrazivou, tmavou nocí. Slyšel matné, slabé vytí, odpovídající mu s jiných vrcholků, kde se shromažďovala smečka. Smečka zmizela před tisíci a tisíci lety, v nichž Michalovi předkové žili u lidských ohnišť, ale vzpomínka na ni se vracela, kdykoli jím prochvíval spád hudby, zaplavuje ho dojmy zašlého neznámého světa, jehož v životě nepoznal.

S probouzejícím se snem o tajemném životě smečky sdružovala se vzpomínka na stewarda, který ho naučil zpívati tytéž shluky zvuků, předváděné zde nyní cirkusovým houslistou. Michalova čelist poklesla, jeho hrdlo se počalo chvěti, přední tlapky počaly dělat neklidné pohyby, jako by Michal běžel. Však také ve skutečnosti běžel ve své mysli zpět k stewardovi, zpět všemi věky k ztracené smečce a spolu s ní přes sněžné pláně a pralesy za zvěří divočiny.

Vidiny ztracené dávné smečky míhaly se všude kolem Michala, když se dal do zpěvu. Houslista spustil udiveně smyčec, pomocníci počali trhat kapelníkem opičího orchestru a roztočili ho divoce na jeho židli. Johnny se smál. Harris Collins bedlivě naslouchal. Slyšel, jak Michal sledoval melodii. Slyšel ho zpívat – ne pouze výt, nýbrž zpívat!

Konečně nastalo ticho. Opičí kapelník se přestal točit. Muži, kteří ho k tomu dráždili, ustali trhat pruty a dráty. Zbytek opičího orchestru se chvěl, očekávaje se strachem, jaké trápení teď asi nastane. Houslista žasl. Johnny se stále ještě smál, avšak Harris Collins stál tiše, poškrabal se na hlavě a zamyslil se.

»Počkejte, počkejte – nikdo mi nic neříkejte,« počal nejistě. »Slyšel jsem to. Ten pes sledoval melodii. Nebo se mýlím? Rozhodněte sami. Není to snad pravda? Ten čertův pes zpíval. Vsadil bych se, že

zpíval. – Nechte toho hoši; dost s těmi opicemi. Tohle stojí za přemýšlení. – Vy, pane – – – zahřejte to ještě jednou – „Domove, sladký domove". Spusťte! Hrajte silně a pomalu. – A vy ostatní dejte pozor! Poslouchejte a řeknete mi pak, zdali jsem se mýlil nebo zda ten pes skutečně melodii zpívá. – Aha, slyšíte? – Co říkáte? Je to pravda nebo ne?«

Nebylo o tom pochybnosti. Michalovi poklesla čelist, jeho tlapky se počaly zdvíhat, sotvaže houslista zahrál několik taktů. Harris Collins k Michalovi přistoupil a zpíval také.

»Tady to máme! Harry Del Mar měl pravdu, když řekl, že ten pes je učiněný zázrak. Věděl, proč prodává svou smečku. Ten pes je psí Caruso. To není jen nějaké sborové mručení a bručení, jaké jsme slyšeli od psů, s nimiž jezdil Kingman; tohle je skutečný zpěvák, sólista. Teď se už nedivím, že se nemohl naučit ničemu jinému. Měl svou vlastní specialitu. A já bych ho byl téměř prodal tomu vrahovi psů, Davisovi! Ještě že mi ho vrátil! – Johnny, teď si ho musíte zvlášť hleděti. Odpoledne ho přivedete ke mně do bytu. Vyzkouším si ho. Má dcera hraje na housle. Uvidím, co všechno s ní pes bude zpívat. Ať visím, není-li ten pes zlatý důl.« Tak Collins objevil Michala.

Odpolední zkouška byla úspěšná. Po řadě marných pokusů s neznámými písněmi zjistil Collins, že Michal umí zpívat *Bůh chraniž krále* a *Sladké chvíle.* Mnoho hodin bylo ztráveno dalším hledáním. Marně se Collins snažil přiučit Michala novým písním. Pes nejevil k tomu chuti a mrzutě odmítl. Jakmile však byla zahrána některá z písní, jež se naučil od stewarda, připojil se ihned. Kouzlo bylo silnější než on.

Posléze Collins objevil pět písní ze šesti, jež Michal znal. Byly to: *Bůh chraň krále, Sladké chvíle, Veď mne, světélko, Domove, sladký*

domove a *Dolů po řece Rio.* Shenandoah vypadla z tohoto programu, protože Collins ani jeho dcera neznali té staré námořnické písně.

»Pět písní úplně postačí, i kdyby se pes již nenaučil ničemu jinému,« rozhodl Collins. »Na každém jevišti bude hrát hlavní úlohu. Ten pes znamená peníze. Ať visím, nevydal-li bych se s ním sám do světa, kdybych byl mladší a neměl rodinu.«

Kapitola třicátá druhá

Psí Caruso

Netrvalo dlouho a Michal byl prodán Jakubu Hendersonovi za dva tisíce dolarů.

»Nechávám vám ho za pakatel,« řekl Collins. »Neodmítnete-li za něho pět tisíc, než uplyne šest měsíců, tedy se už nevyznám v svém řemesle. Tenhle pes je něco jiného, než váš počtář pes! A pak: teď nebudete nucen být sám stále na jevišti a plahočit se s každým číslem od začátku do konce. Nepojistíte-li ho na padesát tisíc, jak si ho jen trochu zaučíte, tak jste blázen. Cože? Říkám vám, že bych si nepřál nic lepšího, než jít s ním sám do světa, kdybych byl mlád a měl volné ruce!«

Ukázalo se, že Henderson je zcela jiným pánem, než jaké Michal dosud měl. Byl to tvor povahy naprosto neutrální. Ani dobrý, ani zlý. Nepil, nekouřil, neklel. Nechodil do kostela a nebyl členem YMCY. Byl napolo vegetarián, chodil rád do biografu, zejména na exotické filmy, a většinu volného času ztrávil nad Swedenborgovými knihami. Neměl nálad ani záchvatů. Nikdy se nerozhněval a měl, tak říkajíc, Jobovu trpělivost. Choval se sice plaše před policisty, dopravními zřízenci a průvodčími vlaku, ale nebál se jich. Nebál se ničeho právě tak, jako nikdy nebyl do ničeho zamilován, kromě do Swedenborga. Pleť měl Bezbarvou a nosil šaty neurčitých barev. Neurčité barvy byly i jeho vlasy, ježící se mu na temeni, neurčité barvy byly i oči, jimiž hleděl na tento svět. Nebyl sice hloupý, ale také

ne zvlášť chytrý ani vzdělaný. Dával životu málo, požadoval od života málo, a pokud šlo o zaměstnání, cítil se v něm jako poustevník.

Michal k němu necítil obliby, ani odporu. Spokojoval se s ním. Procestovali spolu celé Spojené státy a neměli mezi sebou nepříjemností. Henderson ani jednou nezvýšil hlas, když mluvil k Michalovi, ani jednou se na něho nerozkřikl. Michal také na něho nezavrčel. Snášeli se, žili spolu, protože je proud života nesl společně. Nebylo však mezi nimi srdečnosti. Henderson byl pán, Michal byl jeho pes. A pes byl Hendersonovi právě tak neživou věcí, jako on sám byl neživým tvorem.

A přece byl Jakub Henderson poctivý, přímý a řádný obchodník. Necestoval-li právě, vykoupal Michala důkladně každý den a pak ho důkladně osušil. Při koupeli nebyl drsný ani nevrlý. Michal si snad vůbec nebyl vědom, že se koupe. Bylo mu to jedno. Přijímal to jako osud, koupati se tak často.

Práce Michalova byla snadná a jednotvárná. Vedle věčného cestování od města k městu, od osady k osadě, neměl v životě změn. Vystoupil na scénu vždy jednou za večer po sedm večerů v týdnu, a vedle toho dvakrát týdně při odpoledních představeních. Opona se zdvihla a on stál sám na jevišti. Henderson čekal mezi kulisami, neviděn obecenstvem. Orchestr hrál čtyři písně, jimž se Michal naučil od stewarda. Michal je zpíval, či lépe řečeno, vydával modulované vytí. Vyhověl zpravidla volání, aby opakoval, a bylo to vždy »Domove, sladký domove«. Zatím co obecenstvo tleskalo a dupalo pochvalu, objevil se na jevišti Jakub Henderson, klaně se a usmívaje se. Vlídně položil ruku na Michalovo rameno s výrazem líčeného přátelství. Potom se oba, Henderson i Michal, klaněli, dokud nespadla opona. To bylo vše.

Michal byl dobře živen, dobře koupán, dobře cvičen, nepoznal však přitom ani na okamžik volnosti a svobody. Na cestách ztrávil často celé dni a noci v kleci, která však byla dosti velká, že se mohl pohodlně postavit a obrátit. Někdy, když bydleli v hotelu některého venkovského města, směl z klece ven a mohl spát v Hendersonově pokoji. Jestliže v divadle nevystupovala jiná cvičená zvířata, mohl býti mimo klec v některé místnosti divadla, kde vystupoval tři dni až týden.

Příležitost, aby mohl vyběhnouti z klece nebo i z pokoje, jehož stěny ho uzavíraly, nebo aby se mohl zbavit řetězu, připevněného kolem jeho krku, se nikdy nenaskytla. Byla-li odpoledne pěkná pohoda, vzal ho Henderson s sebou na procházku. Vedl ho na šňůře. Téměř vždy je vedla cesta do sadu, kde Henderson přivázal konec šňůry k lavici, na niž usedl a zahloubal se do Swedenborgova spisu o duchovním životě člověka. Sebe méně svobodné vůle a svobodného pohybu nebylo ponecháno Michalovi. Jiní psi volně pobíhali hrajíce si, nebo svádějíce spolu boje. Kdykoli se přiblížili k Michalovi, Henderson přerušil četbu a zaháněl je.

Není divu, že vězni se život zdál smutným. Jeho mrzoutství se změnilo v hlubokou zádumčivost. Neměl již zájem o život ani o svobodu. Ne snad že by byl hleděl na život kolem sebe předpojatě, spíše jej jeho oči přestávaly vidět. Odloučen od života, počal být k němu nevšímavým. Stávala se z něho loutka, otrok, sytící se, koupající se, cestující v bedně, zpívající a spící.

Zdálo se, jako by Michal měl v sobě hrdost čistokrevného původu, hrdost Indiána, zotročeného na plantáži, hrdost tvora, který zmíral bez nářku, ale nepodroben. Michal se poddával své bedně a svému řetězu, protože je nemohl překonat svými svaly a zuby. Plnil

svůj úkol na jevišti, byl poslušen Jakuba Hendersona, nemiloval však svého pána a nedbal o něho. Spal mnoho, snil mnoho a snášel svou osamělost trpělivě. Kdyby se byl Henderson pokusil přiblížit se jeho srdci, Michal by mu byl jistě stejně odplatil, ale Henderson měl srdce jen pro Swedenborgovo blouznění.

Michal snášel různé trampoty. Zejména krušné bylo cestování železnicí v zimě. Někdy byl hned po večerním představení dopraven na nádraží a čekal mnoho hodin v bedně na vlak, který by ho dopravil k příštímu představení v jiném městě. Jedné noci na staniční plošině v Minnesotě se stalo, že dva psi z nějaké tlupy zmrzli právě na vedlejší káře. Michal notně promrzl. Mráz ho hlodal strašně do plecí, rozdrásaných leopardem, avšak jeho zvyk strádati a povšechně lepší ošetření mu usnadnily, že to přežil.

Při porovnání s jinými cvičenými zvířaty bylo teď s Michalem nakládáno dobře. Mnohé zlo, jež bylo údělem jiným zvířatům na téže životní dráze, Michal neznal, ba ani netušil. Zejména jedna skupina zvířat, s nimiž po tři měsíce vystupoval v tomtéž podniku, vedla život přímo pohoršlivý a pobuřující i pro ty, kdož si na jevištích vydělávali na živobytí. I ti nejotrlejší měli odpor jak k těm zvířatům, tak k jejich pánu, jménem Duckworthovi. Duckworth cestoval se souborem cvičených koček a krys, jejichž výkony setkávaly se bez výjimky s oblibou obecenstva.

»Uf! Cvičené kočky!« pošklebovál se varietní byciklista Pearl La Pearle. »Jsou to zkomolené, zpotvořené kočky, nic jiného. Všecko, co v nich bylo kočičího, bylo jim vytlučeno z těla. Staly se z nich krysy. Nic mi nepovídejte! Rozumím tomu dokonale!«

»Že jsou to cvičené krysy?« vybuchl v nálevně Annandalova hotelu Manuel Fonseca, gumový muž, odmítnuv připít si s

Duckworthem. »Omámené krysy, chcete asi říci! Pročpak nevyskočí, když se plazí po lanu s kočkou vpředu a s kočkou vzadu? Protože v sobě nemají ani tolik života, aby mohly vyskočit. Jsou omámeny, přiotráveny tak, že sotva ukáží trochu života. Chcípají hlady a nakonec jsou ještě rády, když dostanou alespoň trochu toho jedu, který do nich cpete. Nedáte jim nikdy pořádně nažrat. Budete mi něco povídat! Však to vím. Přece byste jinak nepotřeboval čtyřicet až padesát krys týdně. Dáváte si je posílat express, nemůžete-li tolik sehnat přímo na místě.«

Slečna Merle Merryweather, děvče s harmonikou, vypadající na jevišti jako šestnáctiletá, přiznávajíc se však mezi svými vnuky k čtyřicíti osmi, povzdychla si:

»Můj Bože, nejde mi vůbec na rozum, že se obecenstvo dá chytit na něco takového. Předevčírem ráno jsem to viděla na vlastní oči. Ze čtyřiceti myší bylo sedm mrtvých – chcíply hladem. Nedostávají prostě nic k jídlu. Jsou to umírající krysy, umírající hladem, když lezou po provaze. Proto se tak plazí. Kdyby dostaly do žaludku kus chleba a sýra, vyskočily by a utekly by před těmi kočkami. Ale zatím umírají na provaze, chtějíce se odplazit právě tak, jako umírající člověk by se hleděl odplazit od tygra, který by ho chtěl sežrat. Můj Bože! A obecenstvo na to kouká a tleská při tom. Snad v tom vidí dokonce důkaz, jak účinné jsou výchovné metody moderních cvičitelů.«

Ach, obecenstvo!

Jeden člen obecenstva, bankéř a církevní starší, říkal: »Je podivuhodné, čeho všeho lze u zvířat dosíci vlídností a laskavostí. I snášenlivosti a lásce lze je naučiti. Hle, kočka a krysa byly nepřáteli co svět světem stojí. A přece jsme je tu dnes večer viděli, jak společně

provádějí umělé kousky, a kočka se neobořila ani jednou na krysu. Také krysa nedala znáti, že by se bála kočky. Jen lidskou vlídností a laskavostí bylo toho dosaženo! Zde je viděti jejich sílu, moc a dobrý vliv.«

»Jako beránek a lev,« řekl jiný takový mudřec. »Myslíme, až přijde zlatý věk, že lev a beránek budou ležet vedle sebe. A zde máme obraz toho, důkaz podaný člověkem ještě dříve, než nadešel ten den. Kočky a myši! Pomysli si, drahoušku! Jaký to velkolepý důkaz, čeho lze docíliti lidskou laskavostí! Ano, postarám se, abychom koupili jehňátka pro své děti, pro naše ratolesti. Naučí se laskavosti ke zvířátkům, k psům a kočkám, ano i k myším a k malé jiřičce v kleci.«

»Nezapomeň, můj milý,« ozvala se jeho choť, »co řekl Blake: Prý i malý čermáček v kleci dovede někdy celý dům rozvaditi.«

»Nikoli, nikoli, když se k němu chováme skutečně laskavě. Hned zítra opatřím několik králíčků, jednoho nebo dva kanárky, a – jakého psíka bys měla nejraději pro naši drobotinu?«

»S krysami zacházejí zle,« vyprávěla slečna Merle Merryweather, »ale co je to proti tomu, jak zacházejí s kočkami! V posledních čtrnácti dnech mu tři zhynuly. Jsou to jen kočky z ulice, ale mají také cit. Pěstní zápas je pro ně hrozným utrpením.«

Pěstní zápas byl kousek, jemuž se vždy dostalo bouřlivé pochvaly obecenstva. Dvě kočky s malými boxerskými rukavicemi byly přineseny na stůl k tak zvanému přátelskému zápasu. Ovšem, že kočky, které vystupovaly s krysami, se k tomu nehodily, neboť byly příliš zastrašeny. Duckworth k tomu užíval čerstvých koček, majících ještě odvahu a oheň… Obecenstvu to bylo jen žertovnou srážkou mezi čtyřnohými tvory, připomínajícími směšnou podobnost s vyššími živočichy. Ale pro kočky to nebylo žertem ani hračkou. Byly popuzeny

k skutečnému zápasu za scénou těsně před tím, než byly vyvedeny na jeviště. V ranách, jež si zasazovaly, byl vztek, zmatek i strach. Rukavice se jim brzy smekly a pak se na sebe vrhly škrábajíce se a kousajíce, až z nich chlupy lítaly. V očích obecenstva toto zdánlivé extempore vyvolalo vždy hlučný smích. Nadšený potlesk byl příčinou, že se opona opět zdvihla a odkryla Duckwortha a jeho pomocníka, předstírající překvapení a ovívající oba zápasníky ručníky.

Kočky byly po každé důkladně potrhány a poškrabány. Protože se to opakovalo den ze dne, neměly jejich rány čas se zahojiti, počaly hnisat, až se proměnily v množství bolestných vředů. Kočka zahynula, a jestliže zůstala na živu, byla tak zkrušena, že se již neodvážila ani útoku na krysu. Pak jí byla přikázána práce na napjatém laně s omámenými a vyhladovělými krysami, které byly již příliš blízko smrti, než aby utíkaly.

Jak to řekla slečna Merle Merryweather?

»To natvrdlé, hloupé obecenstvo se chechtá, až se za boky popadá, tleská Duckworthovým kočkám a krysám jako důkazu výchovy!«

Jeden velký šimpanz, vystupující s Michalem na jednom jevišti, měl nechuť se oblékat. Jako kůň se vzpírá, dává-li se mu uzda, a jakmile ji jednou má, již o ni nedbá, tak se ten velký šimpanz vzpíral, aby byl oblečen. Jakmile však byl oblečen, byl ochoten vystoupit na jeviště a zahrát svůj kousek. Obtíže byly jen tehdy, když se musil oblékat. Bylo k tomu třeba majitele a dvou dělníků. Přivázali ho ke kruhu ve zdi a rdousili ho dokud nepovolil. Z opatrnosti mu jeho majitel vytloukl všechny jeho řezáky.

Všechny ty ukrutnosti Michal cítil, nevěda ani o tom. Hleděl na to, jako by to náleželo k životu, jako hleděl na střídání noci a dne, na

pocit mrazu na pusté nádražní rampě, na onu tajemnou zemi, kterou znal ve snu a zpěvu, jako na tajemné Nic, jež pohltilo merinžskou plantáž, lodi, moře, lidi i stewarda.



Kapitola třicátá třetí

Tygr Blesk a medvěd Eliáš

Dva roky zpíval Michal ve Spojených státech, sobě k slávě a Jakubu Hendersonovi k zisku. Nebylo pro něho odpočinku, ani prázdnin. Měl veliký úspěch. Henderson odmítl lichotivé nabídky k cestě přes oceán a k vystoupení na evropských jevištích. Přece však jednou nastaly Michalovi prázdniny, když Henderson ulehl v

Chicagu, zachvácen jsa tyfem.

Tyto tříměsíční prázdniny ztrávil Michal v dobrém ošetření, přece však jako vězeň v kleci v Mulcachyho útulku zvířat. Mulcachy, jeden z nejlepších Collinsových žáků, stal se později jeho soupeřem. Zařídil v Chicagu zvěřinec, v němž cvičil zvířata s toutéž přísnou čistotou, zdravotními opatřeními a vědeckou krutostí. Michal zde dostával dobrou stravu a byl chován v naprosté čistotě, avšak osamělý, zasmušilý vězeň nemohl necítit ovzduší bolesti a strachu, jež tu panovalo.

Mulcachy si vynašel pořekadla, jež stále opakoval. Mezi nimi bylo:

»Nedá-li se zvíře pohnouti k výkonu bolestí, není k ničemu. Bolest jest jediný učitel.« Nebo:

»Tak jako můžete donutiti divokého, nezkroceného koně, aby se pod vámi nehrbil, tak můžete odnaučit lva, aby nekousal.« Další výroky:

»Zvířata nemůžete cvičit peroutkou na utírání prachu. Čím silnější lebka, tím silnější musí být hůl.«

»Jakmile se pustíte do domlouvání se zvířaty, jste odbyt. Musíte z nich nejdříve vytlouci palicí každý odpor!«

»Pouta lásky mezi cvičitelem a zvířaty? Synku, to můžete povídat jen novinářským zpravodajům. Jediné pouto lásky, jež znám, je tlustá hůl se železným hrotem.«

»Ovšem, můžete tygra naučit, aby vám žral z ruky. Ale, dávejte pozor, aby vám ruku neukousl. Slepá patrona do nosu je nejlepší prostředek jaký znám.«

Byly dni, kdy zvěřinec se chvěl řevem a výbuchy divoké bolesti z arény, až všechna zvířata v klecích byla tím vyděšena. Ježto se

Mulcachy chvástal, že dovede zkrotit každé zvíře, dostával právě ty nejhorší exempláře. Získal si pověst, že dosáhl úspěchu, kde jiným selhalo. Nadán neohrožeností, bezcitností a obratností, nedal nikdy vyblednouti této pověsti. Vzdal-li se on některého zvířete, bylo tím vysloveno poslední slovo. Zvířeti nezbývalo pak již nic, než být osamělým vězněm, přecházejícím sem tam, roztrpčeným na celý svět a řvoucím svou trpkost k potěše návštěvníků zvěřince.

Za ty tři měsíce, jež Michal ztrávil v Mulcachyho útulku, udály se tam dva hrozné případy. Denní píseň bolestí při cvičení se ovšem ozývala po celou pracovní dobu, kdykoli učili medvědy, lvy a tygry, aby byly slušnými a nekousali, nebo když nutili slony pomocí jeřábů a vidlic, aby se stavěli na hlavu nebo tloukli do velkého bubnu. Ale ty dva neobyčejné případy přivedly všechna zvířata v útulku do takového strachu, jaký by snad cítili lidé v předpeklí, kam doléhají drásavé skřeky těch, kteří je předešli do mučírny.

První případ se týkal velkého indického tygra. Narozen v džungli a svoboden po všechny své dny, byl tento tygr povahou i statečností postaven nad všechny ostatní tvory včetně svých tygřích příbuzných. Zlý osud ho potkal, když padl do léčky a pak v pevné kleci, na hřbetě slona, železnicí a parníkem, přes moře a pevniny putoval do Mulcachyho útulku zvířat. Přišli kupci, prohlédli ho, neodvážili se ho však koupit. Mulcachy se tím nedal zastrašit. Jeho krev se zpěnila při pohledu na tu nádhernou, skvrnitou kočku. Bylo to vyzvání šelmě, aby ukázala, co umí. Celé dva týdny byl velký tygr v pekle, než se naučil první lekci.

Byl pojmenován Blesk a přišel sem nezkrotný a nesmiřitelný, ačkoli byl téměř ochrnut osminedělní křečí v úzké bedně za dopravy. Mulcachy byl by se dal do práce hned, avšak dva týdny ztratil proto,

poněvadž se v té době právě ženil. Za tu dobu se Blesk ve velké kleci z cementu a železa naučil opět užívati svých svalů. Jeho záští k dvounohým tvorům, kteří ho úskokem a lstí uvěznili, jen vzrostlo.

Onoho jitra, kdy se před Bleskem počalo otvírati peklo, byl dychtiv utkati se s každým, kdo by se k němu přiblížil. Přišli, vyzbrojeni provazy a vidlicovitými železnými tyčemi.

Pět mužů hodilo provazové kličky mřížemi na podlahu klece. Tygr zavrčel a vrhl se na kroutící se provazy. Po deset minut byl nádherným, nemožně divokým tvorem, jemuž nechybělo nic, než důvtip a trpělivost jeho nepřátel. Pak se stal netrpělivým, a nevšímaje si již provazů, stanul vrče a supě na muže. Jedna noha zůstala uvnitř kličky. V příštím okamžiku byla klička obratně nadzdvižena železnou vidlicí a utáhla se a zařízla pevně do jeho masa na noze.

To pobouřilo tygrovu pýchu. Vyskočil, zařval a šílel zběsilostí. Spaluje téměř dlaně mužů, trhal lanem klouzajícím v jejich rukou. Po každé však napjali uvolněný provaz, opět jej uvolnili, opět napjali, až se podařilo druhé kličce zachytit jeho přední nohu. Co dělal dříve, nebylo nic proti tomu, co dělal teď. Byl však přece jen málo chytrý a příliš netrpělivý. Jeho nepřátelé byli chytří a trpěliví a proto třetí tygrova noha a posléze i čtvrtá byly zachyceny kličkami. Pak byl potupně přivlečen lany, taženými množstvím mužů, na boku k mřížím, kde byly mřížemi postupně protaženy jeho čtyři nohy, jeho hlavní zbraň vedle čelistí, opatřených hroznými tesáky.

Pak se jeden nepatrný človíček – byl to sám Mulcachy – odvážil nestydatě vstoupit do klece a přistoupit k němu. Tygr vyskočil, aby se něho vrhl, či spíše snažil se vyskočiti, ovšem marně. Všechny čtyři nohy měl protaženy mřížemi tak, že jich nemohl vtáhnouti dovnitř a

postavit se na ně. Mulcachy k němu klidně poklekl a pomohl dát pátou kličku přes hlavu a kolem krku tygra. Pak mu přitáhli hlavu k mřížím právě tak, jako dříve nohy. Poté Mulcachy na něho položil ruce, sahal mu na hlavu, na uši, dokonce i na čenich na palec jen daleko od tesáků a tygr nemohl než vrčet a řvát a lapat po vzduchu.

Chvěje se vztekem musil Blesk strpět, aby mu byl kolem krku připjat tlustý, široký, kožený obojek, k němuž bylo přivázáno silné a dlouhé vlečné lano.

Když pak Mulcachy opustil klec, všech pět kliček, jedna po druhé, byly obratně odstraněny s nohou a krku tygra. Opět byl svoboden po této hrozné potupě – sám uvnitř klece. Vymrštil se do vzduchu. Nabývaje dechu, řval vztekem. Obořil se na to lano dráždící ho, zatínal drápy do obojku, svírajícího mu hrdlo. Padl, převaloval se, dráždil své nervy víc a víc dotekem lana. Půl hodiny se vyčerpával marným zápasem s touto neživou věcí.

Znaven a cítě se dokonce zkrušen nervovým napětím, jemuž ho vydával vlastní vztek, ulehl konečně tygr uprostřed klece, mrskaje ohonem, soptě očima a poddávaje se té věci lpící na jeho krku, které, jak se přesvědčil, se neumí zbavit.

Pojednou k nesmírnému tygrovu úžasu otevřela se zadní dvířka klece dokořán a zůstala tak. Hleděl na ten otvor s bojovným podezřením. Žádné nebezpečí se neobjevilo v těch dveřích. Podezření zvířete však rostlo. Mezi těmito lidskými tvory potkávalo ho stále něco, co neznal a co nemohl pochopiti. Chtěl zůstat kde byl, avšak zezadu mřížemi klece dolehl k němu křik a jekot, práskání bičů, i vnikaly sem dlouhé železné vidlice, zasazující mu bolestné rány. Nemysle na to, aby utekl, nýbrž pouze v naději, že se dostane na své trapiče, vyskočil tygr zadní brankou a běžel kolem kruhu pevných

klecí vleka za sebou lano. Chodba byla opuštěná a tmavá, vpředu však spatřil světlo. Dlouhými skoky a za stálého řevu se hnal tím směrem, probouzeje cestou celé peklo vytí a skřeku v klecích.

Vběhl do světla, oslněn jeho jasem a skrčil se, mrskaje dlouhým ocasem. Rozhlédl se a viděl, že je v jiné a větší kleci, v neobyčejně velké kleci, v aréně. Kromě tygra nebylo tu nikoho, aréna byla spuštěna. Nad ní, na stropních trámech, houpala se kladka s lanem a sedmi silnými železnými židlemi. Vzbudilo to hned jeho podezření a proto na ně zařval.

Půl hodiny běhal arénou, jež byla největší klecí jakou dosud poznal v deseti týdnech svého zajetí. Pak hákovitě ohnutá železná tyč, prostrčená mřížemi, zachytila a přitáhla konec vlečného lana do rukou lidí, nalézajících se venku. Deset mužů se chopilo lana a Blesk by se byl na ně vrhl, kdyby v tom okamžiku nebyl Mulcachy vstoupil do arény dveřmi na protější straně.

Mezi Bleskem a tím mužem nebylo teď mříží a proto Blesk se rozehnal proti vetřelci. Již v běhu však pocítil jakési podezření k tomu malému, křehkému tvoru, který neprchal, ani se nekrčil, nýbrž stál a očekával ho.

Blesk na něho neskočil. Puzen opatrností, upustil lstivě od toho úmyslu a skrčil se. Mrskaje ocasem, pozoroval muže, který se zdál příliš snadnou kořistí. Mulcachy byl ozbrojen dlouhým bičem a železnou vidlicí s ostrými hroty. Za pasem měl revolver, nabitý slepými náboji.

Schouliv se k zemi, Blesk se k němu zvolna plížil jako kočka k myši. Když dospěl na vzdálenost skoku, skrčil se ještě víc, připravuje se k útoku, pak obrátil hlavu, chtěje se podívat po lidech za svými zády mimo klec. Na vlečné lano, táhnoucí se k jeho krku, zapomněl.

»Tak a teď už bys mohl dostat rozum, brachu,« oslovil ho Mulcachy vlídným hlasem, pokročiv k němu a drže před sebou železnou vidlici.

To ještě víc podráždilo ohromného, nádherného tygra. Tiše, výhružně zamručel, položil sluchy nazad a pak se vymrštil do vzduchu s tlapami roztaženými, až z nich drápy vyvstávaly jako hřeby, s ocasem ztrnule nataženým, jako by to byla nějaká tyč. Muž se neschoulil ani neprchl a šelma ho nedostihla. Když byl na výši skoku, lano na jeho krku se napjalo. Blesk se přemetl a padl těžce bokem na zem.

Než se mohl postavit na nohy, Mulcachy byl u něho, křiče: »A teď z tebe vytlučeme tvůj hloupý rozum, hochu!« Ranami rukojetí biče tloukl tygra do čenichu a bodal ho železnou vidlicí do žeber. Spustil na něho déšť ran, mířených na nejcitlivější části jeho těla. Znovu a znovu se Blesk pokoušel skočit, chtěje se pomstíti, avšak po každé byl stržen muži, táhnoucími za lano. Vždy při tom dopadl bokem na zem. A Mulcachy neustupoval, byl stále nablízku, tluče, mlátě a bodaje ho.

Tygr cítil hrozné bolesti, zejména po ranách do choulostivého čenichu. Ten tvor, působící mu bolest, byl právě tak divoký a hrozný jako on, dokonce ještě hroznější. V několika minutách, zmámen bolestí, zkrušen neschopností zasáhnout a zničit toho muže, Blesk pozbyl odvahy. Hanebně prchal před malým, dvounohým tvorem, hroznějším než byl sám. Královský bengálský tygr skákal vysoko do vzduchu v naprostém zmatku. Běžel sem, běžel tam, se skloněnou hlavou prchal, chtěje uniknouti dešti ran. Vrhl se dokonce k stěnám arény, vyskakuje na ně a marně se snaže vyšplhat na hladké mříže.

Jako ďábel ho Mulcachy pronásledoval, tluče ho, bodaje a vrče:



»Nahoru s ním!« houkl Mulcachy. A tygr Blesk, zápase šíleně, vzpínaje se, když mu lano zadrhlo dech, byl pozvolna tažen do vzduchu ...

(Strana 263.)

»Chtěl bys trhat, kousat, co? Já tě naučím, co je to hádat se. Tu máš! Tak! Tady máš! Tady!«

»Výborně, už se mne bojí. Ostatní již půjde snadno,« prohlásil Mulcachy, odpočívaje a oddychuje námahou, zatím co se velký tygr choulil, chvěl a ustupoval před ním do pozadí arény. »Hoši, odpočiňte si na pět minut, oddychneme si trochu.«

Spustiv jednu ze železných židlí a připevniv ji dobře k podlaze, připravoval Mulcachy lekci k prvnímu kousku. Blesk narozený v džungli a v džungli vychovaný měl být především naučen sedět na židli a napodobovat stejně směšně jako tragicky lidské tvory. Dříve však musila být zopakována lekce strachu, aby byla dobře vštípena v paměť bengálského tygra.

Po přestávce postoupiv blíž, avšak zůstávaje v bezpečné vzdálenosti, mrskal Mulcachy znovu Bleška přes nos. Opakoval to dvacetkrát a ještě dvacetkrát. Nechť tygr obracel hlavu jakkoli, dostal bičem ránu vždycky do svého, již beztak hrozně rozbitého čenichu. Mulcachy byl jako krotitel odborníkem v práci s bičem. Bič v jeho ruce svištěl a práskal a bodal neomylně Bleskův nos, nechť jej tygr kamkoli obrátil.

Když to bylo již nesnesitelné, tygr vyskočil, ale znovu byl stržen deseti silnými muži, držícími provaz. Vztek, zběsilost i chuť ničit vyprchaly ponenáhlu z tygrova mozku. Teď poznal, co je strach, naprostý, potupný strach před trpaslíkem, jenž ho pronásledoval a působil mu takovou bolest.

Nastalo učení prvnímu kousku. Mulcachy udeřil rukojetí biče do židle, chtěje k ní připoutat tygrovu pozornost, a pak bič dopadl silně tygru na čenich. V tom okamžiku pomocník prostrčil železnou

vidlici mříží a bodl tygra do žeber, nutě ho jít k židli. Blesk se plazil vpřed, potom však opět ustoupil k mříži. A zase se ozval úder na židli, bič zasáhl čenich a do žeber zvířeti vjela železná vidlice tak, že bolestí byl nucen jít k židli blíže. Tak to šlo znovu a znovu, čtvrt hodiny, půl hodiny, celou hodinu, neboť lidé mají trpělivost, kdežto Blesk byl pouhou šelmou džungle. Tak se krotí tygr. To slovo má svůj pravý význam. Cvičené zvíře je kroceno, to jest zkrušeno. Jeho divokost se zlomí, dříve než je zvíře donuceno prováděti své umění před diváky.

Jednomu ze svých pomocníků nařídil Mulcachy, aby vstoupil spolu s ním do arény. Nemohl-li přinutit tímto způsobem tygra, aby usedl na židli, bylo nutno k tomu použít jiných prostředků.

Lano na Bleskově krku bylo mezi mřížemi uvolněno a přehozeno přes kladku. Na znamení dané Mulcachym zatáhlo za ně všech deset mužů. Vrče, chraptě, duse se a házeje sebou v šíleném strachu při tomto novém násilí byl Blesk pomalu zdvihán za krk se země, až byl zdvižen úplně. Otáčeje se, svíjeje a zápole, zavěšen za krk jako oběšenec, pozbyl tygr dechu a počal se dusit. Kroutil sebou tak, až nádherné svaly jeho těla byly téměř zamotány v uzly.

Lano zavěšené na kladce umožňovalo mužům přitáhnout tygra ve vzduchu tak, až byl přímo nad židlí, při čemž ho řídili, táhnouce ho za ocas. Bezradné tělo obrovského zvířete svíráno za krk a taženo za ocas, při čemž železná vidlice v Mulcachyho rukou bodala stále tygra do žeber, bylo pak náhle lanem spuštěno, a Blesk shledal, že sedí na židli. V okamžiku, kdy seskočil na podlahu, dostal prudkou ránu do čenichu těžkou rukojetí biče a slepá patrona byla mu vypálena přímo do nozder. Bolest tygra a jeho strach tím jen vzrostly. Skočil, chtěje utéci, avšak Mulcachy poručil: »Zdvihněte ho!«

Tygr se opět počal zvolna vznášet do vzduchu, zavěšen za krk, a počal se rdousit. Nařídili jeho tělo znovu pomocí ocasu a bodnutím do žeber, a spustili ho na židli tak náhle, že zkroutiv zběsile tělo, padl prudce přes židli na žaludek. Trochu dechu, jež mu ještě zbylo po rdoušení, vyrazil z něho nyní pád.

Výraz očí zvířete byl nyní již mrákotný. Byl to pohled šílence. Hrozně oddychoval. Hlava se mu kymácela, sliny mu kanuly z úst, krev proudila z čenichu.

»Nahoru s ním!« houkl Mulcachy.

Šíleně sebou mrskaje, když mu lano zatajilo opět dech, byl Blesk znovu zdvižen. Zápolil tak divoce, že jeho tlapy, dříve než opustily pevnou půdu, ho odrazily, takže tělo se komíhalo ve vzduchu jako kyvadlo. Opět byl spuštěn na židli a zlomek vteřiny setrval v poloze sedícího člověka. Pak vyrazil hrozný zvuk a zřítil se na zem.

To již nebylo zavrčení, ani zavytí, ani řev, nýbrž pouhý výkřik. V tygru jako by se něco strhalo. Minul Mulcachyho jen o několik palců, a již mu nový slepý náboj vybuchl do tváře. Pak ho muži vytáhli lanem vzhůru tak náhle, že mu téměř zlomili vaz.

Spouštěn tentokrát rychle padl na židli jako prázdný pytel a klesal dál, až schouliv se a dopadnuv svou velkou žlutavou hlavou napřed, ležel na zemi v bezvědomí. Černý a opuchlý jazyk mu vyhřezl z tlamy. Nalili na něj džber vody, ale tygr jen stenal a supěl. Tak skončilo jeho první cvičení.

»Půjde to s ním,« říkal Mulcachy, když učení pokračovalo. »Trpělivostí a bitím vpravíme to do něho docela dobře. Dostal jsem se mu na kůži. Bojí se mne. Práce a čas dodá ceny každému zvířeti.«

Ovšem že ani prvního dne, ani druhého a třetího nebyl skutečně zlomen ten pravý Blesk. Za čtrnáct dnů však přece bylo v něm něco

zlomeno. Přišel den, kdy Mulcachy udeřil rukojetí svého biče do židle, kdy pomocník bodl železnou vidlicí Bleška do žeber a královský tygr naprosto nekrálovsky, plíže se jako zbitá kočka, vylezl na židli a usedl tam jako člověk. Teď už byl »vychovaným« tygrem. Pohled na tygra, tragicky travestujícího lidskou postavu, byl a je pokládán většinou obecenstva za »poučný«.

Vedle případu s Bleskem byl tu druhý, ještě krutější. Případ s Eliášem byl pokládán za jeden z řídkých omylů Mulcachyho, ač všichni připouštěli, že to byl omyl, jemuž se nemohl vyhnouti. Eliáš byla obrovská medvědí obluda z Aljašky, dobrosrdečná a dokonce žertovná, po svém způsobu veselá. Eliáš však měl svou vlastní vůli, která byla houževnatostí přiměřena jeho tělu. Dal se snadno přemluviti k nějaké práci, ale nesnesl, aby k ní byl donucen. Avšak ve světě cvičených zvířat, kde čísla musí následovat jako hodiny, není vůbec místa k domluvám. Zvíře musí předvésti své číslo a musí tak učiniti ihned. Obecenstvo by nedovedlo čekat, zatím co by se krotitel snažil přemluvit vzdorovité nebo vrtošivé zvíře poukazem na to, že obecenstvo za jeho výkon zaplatilo.

Tak se Eliáši dostalo první lekce, a byla to zároveň jeho lekce poslední. Již nikdy pak nevstoupil do arény a trávil svůj život již jen v kleci.

Obvyklým způsobem spoután, se čtyřmi nohami protaženými mezi mřížemi a s hlavou pomocí obojku přitaženou ke mříži, musil nejdříve prodělat manikúru. Byly mu uříznuty všechny drápy těsně při mase. Obstarali to muži zvenčí klece. Pak mu Mulcachy uvnitř klece propíchl nos. Nebyla to lehká operace. Vbodnuv nástroj do medvědovy nozdry, Mulcachy tam vyřízl kulatý otvor. Vyznal se v takové práci. Má-li býti nevycvičený medvěd přidržen k poslušnosti,

musí mít cvičitel stále přístup k některé z citlivých částí jeho těla. Uši, čenich a oči jsou takovými citlivými částmi, a ježto samozřejmě oči nelze týrat, zbývají jen uši a čenich.

Mulcachy hned otvorem protáhl kovový kruh. Ke kruhu připevnil dlouhý provaz, kterým měl být Eliáš po celý svůj život při každém nenáležitém pohybu přiváděn k poslušnosti. Medvědův osud byl tím rozhodnut. Navždy, pokud bude žít a dýchat, bude otrokem provazu na kruhu ve svých nozdrách.

Pak byly kličky sňaty a Eliáši byla dána svoboda v mezích klece, aby se seznámil s kruhem v čenichu. Snažil se s ním seznámiti svými mohutnými předními tlapami. Stál vzpřímen a hlučně řval. Ten kruh byl živý oheň. Medvěd jej vytrhl svými tlapami, jako si vytrhával včelí žihadla, když loupil med v dutinách stromů. Vytrhl kruh i s masem a proměnil si kulatý otvor v nose v bolestivou ránu.

Mulcachy zaklel.

»Peklo nám do toho kýchlo,« řekl.

Použili opět provazových kliček a znovu probodli Eliáši, ležícímu bezmocně bokem na mřížích, nozdru, tentokrát druhou. Ale peklo kýchlo opět. Jako dříve, v tom okamžiku, kdy byl uvolněn, vytrhl medvěd kruh i s masem.

Mulcachy zuřil.

»Dej si přece říci, nemehlo!« plísnil medvěda, a tentokráte domluva záležela v tom, že kruh byl prostrčen oběma nozdrami poněkud výše skrze prostřední dělící hráz chrupavky. Ani teď si Eliáš nedal říci. Na rozdíl od Bleška nebylo v něm nic slabého ani nervosního, nebo napjatého, aby to povolilo. V okamžiku, kdy byl volným, vytrhl kruh i s polovicí svého čenichu.

Pak Mulcachy probodl Eliášovi pravé ucho. Medvěd si roztrhl

pravé ucho na cáry. Mulcachy probodl levé ucho. Roztrhl si i levé ucho na cáry. Pak Mulcachy povolil. Musil.

»Teď jsme poraženi,« řekl vyčítavě. »Nemá již nic, za co bychom ho chytili.«

Později, když byl Eliáš odsouzen na doživotí do klece, Mulcachy často bručel:

»Hloupé, nerozumné zvíře! Nebylo lze s ním nic svést. Ani uzdu si nenechal dát.«

Kapitola třicátá čtvrtá

Návrat z nicoty

Stalo se to v místnosti Orfea v Oaklandu v Kalifornii.

Harley Kennan se právě chystal sáhnout pro svůj klobouk pod sedadlo, když mu žena řekla:

»Počkej, vždyť ještě není přestávka. Na programu je ještě jedno číslo.«

»To je nějaký pes,« odvětil Harley Kennan, narážeje tím na svůj zvyk, opouštěti divadlo vždy, kdykoli se předvádělo nějaké cvičené zvíře.

Villa Kennanová pohlédla spěšně do tištěného programu.

»Máš pravdu,« řekla, a po chvilce dodala: »Je to zpívající pes. Prý psí Caruso. Je tu uvedeno, že s ním nebude na jevišti vůbec nikdo. Zůstaň, prosím. Náš Jerry také zpívá, a můžeme ho s tím psím zpěvákem porovnat.«

»Uvidíme nějaké ubohé zvíře, přinucené bolestí, aby vylo,« mručel Harley.

»Vždyť bude na jevišti sám,« naléhala Villa Kennanová. »Ostatně můžeme vždycky odejiti, bude-li to trapné. Půjdu pak s tebou. Viděla bych však ráda, zdali Jerry zpívá lépe než on. Tohle je prý také terrier.«

Harley Kennan ženě vyhověl. Načernění šaškové skončili právě své číslo, jež musili třikrát opakovat, a opona se za nimi zdvihla před prázdným jevištěm. Hrubosrstý irský terrier vstoupil vážně na

jeviště a pomalu kráčel blíž k rampě. Postavil se tváří před kapelníka. Byl na jevišti skutečně sám.

Orchestr zahrál úvodní takty písně *Sladké chvíle.* Pes zívl a usedl. Kapelník však měl pokyn hrát úvodní takty znovu tak dlouho, až se pes ozve. To se také stalo. Po třetím začátku pes otevřel tlamu a začal. Nebylo to jen vytí. Bylo příliš měkké, než aby to mohlo být vůbec označeno za vytí. A bylo to nejen rytmické! Zvuky, jež vydával pes, byly zvuky písně, i správné tóny melodie.

Villa Kennanová je však sotva slyšela.

»Předhonil Jerryho alespoň o míli,« šeptal jí Harley Kennan. »Poslyš,« odvětila šeptem. »Viděl jsi už někdy toho psa?« Muž potřásl hlavou.

»Viděl jsi ho!« trvala na svém. »Vidíš to jeho zkomolené ucho? Vzpomeň si! Vzpomínej dobře! Pamatuješ?« Harley Kennan však potřásal hlavou.

»Bylo to na Šalomounských ostrovech,« naléhala. »Pamatuješ se na *Ariela.* Tehdy jsme se vraceli z Malaity, kde jsme našli Jerryho, do Tulagi, a Jerry tam měl bratra, lovce černochů na škuneru.«

»To byl Michal – ano, pokračuj!«

»Ten měl také jedno ucho zkomolené,« šeptala. »Byl to hrubosrstý terrier. Vlastní bratr Jerryho. Jejich otec a matka byli Terrence a Biddy na Meringu. Náš Jerry je zpěvák, a tenhle pes také zpívá. A má zkomolené ucho. Vsadím se, že je to Michal.«

»To není možné,« řekl Harley Kennan.

»Když se někdy stane nemožnost, vidíme teprve, že život má cenu,« opáčila. Zde je jedna taková nemožnost. Vím jistě, že to je Michal.«

Harley Kennan opakoval, že je to nemožné, ale jeho žena v

duchu trvala na tom, že má pravdu. V té chvíli pes na jevišti zpíval *Bůh krále chraň!*

»Nový důkaz, že mám pravdu,« tvrdila Villa Kennanová. »Žádný Američan by neučil psa zpívat anglickou hymnu. Ten pes patřil Angličanovi a ten ho tomu naučil. Šalomounské ostrovy jsou britská država.«

»Usuzuješ příliš rychle,« usmál se. »Ale to ucho mne plete. Pamatuji se již. Tehdy jsme byli na břehu v Tulagi s Jerrym, a jeho bratr Michal přišel na břeh s člunem *Eugenie.* A ten pes měl vskutku takové svislé, vymknuté ucho.«

»A ještě něco,« připomínala Villa. »Kolik zpívajících psů jsme poznali? Jen jediného – Jerryho. Takový typ se vyskytne zřídka. V jedné psí rodině může se vyskytnout spíše, než v různých rodinách. Terrence a Biddy měli Jerryho. A tohle je Michal, uvidíš!«

»Ano, měl hrubou srst a vymknuté ucho,« vzpomínal Harley. »Vidím ho, jak stál na přídi člunu a jak běží po břehu s Jerrym.«

»Kdyby s ním tak Jerry běžel zítra, byl bys přesvědčen?« ptala se.

»Běhávali tak i Terrence a Biddy,« souhlasil. »Přes to si stále myslím, že ze Šalomounských ostrovů je přece jen trochu daleko do Spojených států.«

»Jerry tam byl také,« odpověděla. »A přišel-li Jerry ze Šalomounských do Kalifornie, nemohlo se to Michalovi také podařit? – Slyšíš ho?«

Pes na jevišti vyhovuje volání, aby opakoval, zpíval *»Domove, sladký domove*«. Když skončil, přistoupil ke psu Jakub Henderson klaně se. Villa a Harley seděli chvíli tiše. Potom řekla Villa:

»Harleyi, jsem za něco tolik životů vděčna!«

»Nuže, za co?«

»Za to, že jsme tak bohatí,« řekla tiše.

»Hm. To znamená, že chceš toho psa, že ho musíš mít a že ho mít budeš, protože ho mohu pro tebe koupit.«

»Nejen proto, že ho můžeš pro mne koupit. Uděláš to jistě i pro sebe. Vždyť ty víš, že je to Jerryho bratr. Alespoň máš takové podezření, viď?«

»Mám,« přisvědčil. »Někdy se stane i nemožná věc. Ovšem, že to není Michal, avšak na druhé straně, proč by to nemohl být on? Pojďme a zeptejme se!«

»K ďasu, zase tu jsou nějací členové Ligy proti týrání zvířat,« myslil si Jakub Henderson, když muž a žena, provázeni ředitelem divadla, byli uvedeni do jeho malé oblékárny. Michal na židli téměř spal a nevšiml si jich. Zatím, co Harley hovořil s Hendersonem, Villa si prohlížela psa, a Michal, sotva otevřel oči, již je zas zavřel. Roztrpčen na svět i lidi, mrzutý a zatrpklý, nebyl již dávno zdvořilý k nahodilým známostem, jimž se zachtělo pohladit ho po hlavě, říkat mu nesmysly a jít pak zase pryč svou cestou, aby je už nikdy nespatřil.

Zklamána poněkud tímto odmítnutím pokračovala chvíli Villa Kennanova ve svých předehrách k přátelství a naslouchala, jaký příběh Jakub Henderson vypravuje o svém psu. Harry Del Mar, cvičitel zvířat, našel prý toho psa někde na tichomořském pobřeží, nejspíše v San Francisku. Poslal psa na východ, ale sám zahynul následkem úrazu v Novém Yorku, než mohl o zvířeti něco říci. To bylo vše, co Henderson věděl. Připojil ještě, že za psa zaplatil pět tisíc dolarů Harrisi Collinsovi, což bylo tak výhodné uložení peněz, jaké se

mu asi již nenaskytne.

Villa se opět obrátila ke psu.

»Michale,« řekla téměř šeptem.

Michalovy oči se pootevřely, kořeny jeho sluchů se napjaly, tělo se zachvělo.

»Michale,« opakovala.

Pes zdvihl hlavu, otevřel oči, zastřihal ušima a pohlédl na ni. Neslyšel vysloviti to slovo od té doby, co odešel s pobřeží Tulagi. Přes léta a přes moře jméno se k němu pojednou vrátilo. Účinek byl elektrisující, neboť v tom okamžiku všechny představy, sdružené se slovem »Michal«, zaplavily podvědomí psa. Opět viděl kapitána Kellara na *Eugenii,* který ho volal »Michale!«, viděl pana Haggina a Derbyho a Boba na merinžské plantáži, a Biddy a Terence, a ovšem také svého bratra Jerryho mezi stíny vyprchavší minulosti.

Vyprchala však, zmizela minulost skutečně? Jméno před lety zaniknuvší se opět vrátilo. Vstoupilo sem s tím mužem a ženou. Michal na to vše nemyslil, není však pochybnosti, že jednal právě tak, jako by si to uvědomoval.

Skočil na zem a běžel k ženě. Očichával jí ruku a větřil ji, jak ho hladila. Poznav ji konečně, byl pojednou jako divý. Odskočil, počal pobíhat světnicí, čichaje a větře. Strčil nos pod umyvadlo a do všech koutů. A jako v záchvatu šílenství pospěchal zase k ženě, dychtivě kňuče, když ho počala hladit. V příštím okamžiku odběhl zas jako šílený, slídě po pokoji a stále kňuče.

Henderson na to hleděl s neskrývanou nevolí.

»Co to? Nikdy se dosud tak nechoval,« pravil. Bývá zpravidla velice klidný. Snad dostal nějaký záchvat, ačkoli se to dosud nikdy nestalo.«

Nikdo tomu nerozuměl. Jediný Michal věděl, co chce. Hledal onen ztracený svět, navrátivší se k němu při zvuku jeho jména. Mohlo-li se to jméno vrátit, mohla-li se vrátit tato žena, kterou kdysi viděl na břehu v Tulagi, pak se snad mohlo vrátit z onoho neznáma, z oné velké nicoty, také všechno ostatní z Tulagi. A ona bytost zde stála před ním, živá a hmotná, vyslovila jeho jméno! Snad je tu někde v pokoji nebo přede dveřmi i kapitán Kellar, snad jsou tu i pan Haggin a Jerry.

Michal běžel ke dveřím, kňučel a škrábal na ně.

»Domnívá se, že je někdo venku,« řekl Jakub Henderson otvíraje dveře.

Pes to skutečně myslil. Byl připraven, že otevřenými dveřmi sem vproudí jižní Tichý oceán, nesa na ňadrech škunery a lodi, ostrovy a útesy, a všechny lidi, zvířata a věci, jež pes kdysi znal.

Z té minulosti sem však nevniklo nic. Venku byla docela obyčejná chodba. Michal vrátil se zklamaně k ženě, která ho nazývala Michalem a hladila ho. Ano, ona tu je. Pak Michal pečlivě očichal muže. Ztotožnil ho s břehem v Tulagi a s palubou na *Arielu*. Vzrušení se ho opět počalo zmocňovati.

»Vím jistě, Harleyi, že je to on!« zvolala žena. »Nemůžeš ho nějak vyzkoušeti? Prosím, zkus to!«

»Ano, ale jak?« uvažoval Harley. »Zdá se, že poznal své jméno. Vzrušuje ho to. Ačkoli nás nikdy příliš neznal, zdá se, že se pamatuje i na nás. Kdyby mohl mluvit…«

»Zkus to, vyzkoušej ho!« prosila Villa a uchopila Michalovu hlavu s obou stran za čelistí a kolébala jí sem tam.

»Nedělejte to, madam, varoval ji Jakub Henderson. »Je to nevrlý pes a nestrpí příliš důvěrností.«

»Jak vidíte, mně to dovoluje,« zasmála se Villa. »Protože mne zná. – Harleyi!« zvolala, neboť jí jakási myšlenka svitla hlavou. »Už vím, jak ho vyzkoušíme. Poslyš! Vždyť víš, že Jerry byl honcem černochů, než jsme ho dostali. Michal byl jím také. Promluv na něho hantýrkou, užívanou na ostrovech. Tvař se, jako by ses zlobil na nějakého černocha. Uvidíme, co tomu pes řekne.«

»Musím hodně vzpomínat, abych oživil *béche-de mer,«* řekl.

»Vzpomeň si a já ho zatím nějak zabavím,« pravila.

Naklonivši se k Michalovi tak, že jeho hlava byla v její náručí, počala jím kolébat a prozpěvovat mu polohlasem, jako dělávala s Jerrym. Nevzpíral se té důvěrnosti a jako Jerry počal jí tiše přizvukovati. Dala Harleymu očima znamení.

»Mé slovo!« zvolal Harley hněvivým hlasem. »Co ten chlapík hoch zde býti na tom místě? Vy mně příliš veliký hněv, já se zlobiti na vás tuze velmi mnoho!«

Michal se při těch slovech naježil. Vyprostil se z náruče ženy a zavrčev, obrátil se prudce. Rozhlížel se zřejmě po černochu, který patrně vstoupil do pokoje a vzbudil hněv bílého boha.

Nebylo tu však černocha. Michal skočil, stále naježen, ke dveřím. Harley také pohlédl na dveře, a Michal věděl teď určitě, že za dveřmi stojí nějaký černoch ze Šalomounských ostrovů.

»Hola, Michale!« zvolal Harley, »chyť toho černého chlapíka tam venku!«

Se zavrčením vrhl se Michal na dveře. Jeho útok byl tak prudký a byl proveden s takovým náporem, že klika nějak povolila a dveře se rozevřely. Prázdnota prostory, za níž Michal očekával zlého černocha, ho zarazila. Obrátil se zklamán a zmaten tím, že oné minulosti, která tak podrážďila jeho podvědomí, tu není.

Harley řekl k Jakubu Hendersonovi:

»Dovolíte-li, pane, promluvíme si teď o obchodní stránce té věci…«



Kapitola třicátá pátá

V Měsíčním údolí

Když vystoupili z vlaku na zastávce Glen Ellen v Měsíčním údolí, Harley Kennan u postranních dveří vozu se zavazadly převzal Michala a snesl ho na zem. Po prvé vykonal Michal cestu železnicí bez klece a bedny. Jen s obojkem a šňůrou dostal se sem z Oaklandu. V čekajícím automobilu našel Villu Kennanovou, a když mu byl sňat řetízek, usedl vedle ní.

Stroj se řítil dvě míle silnicí vinoucí se po úbočí hory Sonoma. Michal sotva pohlédl na lesní stromky a průhledy míhajících se mýtin. Byl ve Spojených státech již tři léta a po celou tu dobu byl vězněn. Bedna, klec a šňůra byly mu po tu dobu údělem. Znal jen nízké komory, nákladní vozy a staniční plošiny. Jeho jediný styk s

přírodou byl omezen na chvíle, kdy přivázán na řetízku k lavičce sedával v sadech, zatím co Jakub Henderson studoval Swedenborga. Věru, stromy, pahorky a pole přestaly už mít pro něho význam.

Byly mu něčím nepřístupným, tak asi, jako modř oblohy nebo hra oblak. I teď považoval stromy, hory a pole, mezi nimiž jeli, za nepřístupné.

»Nevypadáš tak, jako bys byl nadšen naší farmou, Michale, co?« podotkl Harley.

Pes vzhlédl při zvuku svého jména a dal najevo, že rozumí. Položil uši, dotkl se nosem Harleyova ramene.

»Nezdá se příliš sdílným,« soudila Villa. »Jerry je jiný.«

»Počkejme, až se sejdou,« usmál se Harley. »Jerry, myslím, opatří pro oba dost vzrušení.«

»Jsem zvědava, budou-li se na sebe po tak dlouhé době vůbec ještě pamatovat,« řekla Villa. »Divila bych se, kdyby zapomněli.«

»Poznali se v Tulagi,« uvažoval její muž. »To byli již dospělí a viděli se přece před tím jen jako štěňata. A jak štěkali a pustili se spolu po břehu! Michal byl jako divoch. Natropil tenkrát hluku za oba.«

»A teď je tak hrozně usedlý a stísněný.« »Kdož ví, co prožil za ta tři léta.«

Když automobil zastavil u domu a Harley Kennan vystoupil, psí štěkot na přivítanou zarazil Michala. Radostný štěkot přešel však ihned v podezíravé a žárlivé vrčení, když Jerry zvětřil přítomnost jiného psa z lichotící Harleyho ruky. V příštím okamžiku vystopoval pramen tohoto pachu v automobilu a skočil tam. Pokročiv vpřed, Michal se střetl s útočníkem v polovině cesty a byl jím povalen na dno vozu.

Poslušnost irských terrierů ukázala se hned, jak u Jerryho, tak Michala, jakmile jen se ozval hlas Kennanův. Odstoupili od sebe. Ačkoli tichých, vrčivých zvuků v hrdlech potlačit nemohli, upustili od dalších útoků a seskočili na zem.

Toto malé setkání trvalo tak málo vteřin, že nemohli dát ničím najevo, zda se opět poznali. Teprve když byli opět na zemi, zavětřili svými čenichy do vzduchu, stále ještě směšně upjati a naježeni.

»Vidíš, že se znají!« zvolala Villa. »Počkejme a uvidíme, co budou dělati.«

Michal přijal jaksi bez překvapení fakt, že se Jerry vrátil z nicoty. Věci toho druhu se nyní stávaly dosti rychle, nebyly to však věci samy, nýbrž představy s nimi sdružené, jež ho zarážely a omamovaly. Jestliže muž a žena, jež viděl posledně v Tulagi, jestliže i Jerry se vrátil z nicoty, pak přijde snad v nejbližší chvíli i steward.

A tak, místo aby dbal Jerryho, Michal větřil a rozhlížel se, pátraje po stewardovi. Jerryho první známka přivítání a přátelství se projevila v touze proběhnout se. Zaštěkal, vyzývaje k tomu Michala, odběhl půl tuctu skoků a přiběhl zpět, dorážeje na Michala přední tlapkou jako na vyzvání, aby s ním podnikl závod.

Už tolik let neběžel Michal s jiným psem, takže Jerryho pozvání nemělo s počátku pro něho skoro žádný význam. Ale takový společný běh je obvyklým výrazem přátelství v psím světě a zejména silně byl dědictvím vštípen potomkům Terrence a Biddy, kteří svými procházkami byli na Šalomounských ostrovech pověstni.



Ještě dříve, než muž mohl po druhé kopnouti ležícího Harleye Kennana, vrhl se na něho Michal . . . *(Strana 286.)*

Když Jerry po druhé zaútočil přední tlapkou, zaštěkal a poodběhl v polokruhu, pustil se Michal zvolna za ním. Nezaštěkal však a po několika skocích stanul a ohlédl se na Villu a Harleye.

»Jen běž, Michale, běž!« zvolal Harley, obraceje se úmyslně stranou, jako by si jich nevšímal.

Michal opět poskočil a počal jaksi matně cítit radost, dotýkaje se plecemi Jerryho, když běželi spolu dál. Jerry však dával najevo mnohem větší radost, divoce poskakuje, vrtě celým tělem, střihaje ušima a hafaje vesele. Pak počal Jerry štěkat. Ale Michal mlčel.

»Přece štěkával,« řekla Villa.

»Štěkával víc než Jerry,« dodával Harley.

»Odvykli ho štěkat,« soudila. »Zakusil asi hrozná utrpení, odvykl-li i štěkat.«

Kalifornské zelené jaro se změnilo v žluté léto, než Jerry, pobíhaje stále v polích, seznámil Michala s nejvzdálenějšími a nejvyššími body Kennanovy farmy v Měsíčním údolí. Nádhera divokých květin mizela s přicházejícím létem, až vše, co ještě zůstalo na vyprahlých úbočích hor, byly oranžové máky, blednoucí do zlatova, a plané lilie, houpající se na štíhlých stoncích nad travami, jejichž vzdušné chomáčky poletovaly na perutích lehkého, pomalého letního vánku.

Následuje stále Jerryho tam, kam ho vedl, hledal Michal po celou tu dobu něco, co stále nenalézal.

»Něco nebo někoho hledá,« říkal Harley Ville. »Něco, co zde není. Co to může být?«

Byl to ovšem steward, a toho Michal již nikdy nenašel. Nicota držela ho v své náruči a nechtěla ho vydati. Kdyby byl Michal mohl podniknouti desítidenní cestu parníkem do jižního Tichého oceánu k

Marquezám, byl by tam stewarda arci našel. Našel by tam i Kwaqua a Starého Námořníka, všechny tři žijící jako lotofagové v pobřežním ráji na Taiohae. Michal by byl našel kolem jejich slaměného bungalowu pod vzdušnými vavříny i jiné živočichy – kočky a koťata, vepříky, mezky a poníky, párek holubů a také jednu nebo dvě zlomyslné opice, nenašel by tam však ani psa, ani kakadu. Neboť Dag Daughtry slavnostně vyhlásil nejpřísnější tabu na psy. Po Killenym nechtěl již mít nikdy jiného psa. A Kwaque zas rozhodně odmítl vzíti si některého z těch bílých kakadu, přinášených námořníky obchodních škunerů na břeh.

A přece Michal neupouštěl od svého marného pátrání po stewardovi. Pobíhaje po horách a kopcích, spouštěje se a klouzaje do kaňonů, čekal a stále byl připraven, že se pojednou před ním objeví steward, nebo že zvětří pach, který by ho na jeho stopu přivedl.

»Hleď, už zase hledá,« říkal Harley Kennan pln zvědavosti, když jel na svém koni po boku Villině a pozoroval Michalovo nekonečné pátrání. »Jerry pase po králících a po stopě lišky, ale Michala to nezajímá. Pátrá po něčem jiném. Vypadá to, jako by ztratil nějaký poklad a neví, kde jej ztratil.«

Michal se přiučil od Jerryho mnohému o životě v lesích a na polích. Běhání s Jerrym bylo, jak se zdálo, jedinou zábavou, které se účastnil, neboť si nikdy nehrál. Hravost v něm odumřela. Nebyl již mrzutým, jako v letech kdy působil na jevišti, nebo v Collinsově škole bolesti, byl však střízlivý a stísněný. Jeho pružnost a čilost byly ty tam. Leopardi drápy poznamenaly mu plece tak, že vlhké počasí vyvolávalo bolestivost starých ran. A právě tak jeho mysl byla poznamenána tím, co zakusil. Měl Jerryho rád, těšil se, mohl-li s ním pobíhat, avšak byl to Jerry, který vždy vedl, který první spustil

válečný pokřik na stopě zvěře a štěkal pln nevole na veverku, utábořivší se v bezpečném útočišti čtyřicet stop nad zemí. Michal se díval a naslouchal Jerryho řádění, nezúčastnil se však těchto projevů života a energie. Přihlížel také pouze, když Jerry bojoval strašné, směšné bitky s Normanem, velkým perským hřebcem. Byla to ovšem jen hra, neboť Jerry a Norman byli přátelé. Ačkoli ohromný kůň s ušima položenýma nazad, s tlamou připravenou kousnouti, pronásledoval Jerryho zběsilým tryskem podél ohrady, nechtěl mu nikdy způsobiti bolest a nemínil to doopravdy. Sehrával jen svou úlohu v líčené bitce. Jerrymu se nikdy nepodařilo příměti Michala k účasti na této zábavě. Michal vždycky jen usedl stranou a pozoroval je.

»Jaképak hraní?« to si asi myslil Michal v takových chvílích.

Když však šlo o vážnou práci, Michal se jí nevyhýbal a dokonce v ní předstihl Jerryho. Když byla v Měsíčním údolí slintavka a červenka, stali se cizí psi tabú na Kennanově farmě. Nebylo třeba dlouhé doby, aby to Michal pochopil. Pak jednal s potulnými psy velmi zkrátka. Neupozorniv je štěkotem ani zavrčením, mlčky se na ně vrhl, potrhal je a kousal, poválel řádně v prachu a pak je zahnal. Bylo to jako honba za černochy, služba, kterou konal pro ty, jež miloval.

K Ville a Harleymu neměl snad divoké a vášnivé lásky, jako k stewardovi, přesto je miloval přece velikou, střízlivou láskou. Neprojevoval to vrtěním a kroucením těla, kňučením a bafáním. Něco takového se hodilo pro Jerryho. Michal však měl skutečnou radost, že může býti s Villou a Harleyem a že se mu od nich dostávalo uznání a příchylnosti hned za Jerrym. Nejhlubší spokojenost cítil tehdy, když mohl seděti u krbu vedle Villy nebo Harleyho, zatím co jejich ruka

chvílemi spočinula na jeho hlavě nebo zahrála s jeho přetrženým ušním boltcem.

Jerry často výstředně dováděl s dětmi, jež byly pod ochranou Kennanových. Michal děti strpěl tak dlouho, pokud ho nechaly na pokoji. Jestliže ho však počaly tahat a příliš si dovolovaly, varoval je, ježe srst na krku a vrče temným hrdelním zvukem. Pak zpravidla hned vstal a odešel od nich.

»Je to podivné,« říkala Villa. »Býval hravý a dětinský. Byl bláhovější a sdílnější než Jerry a dělal také větší hluk. Kdyby mohl mluvit o tom, co se mu stalo mezi Tulagi a dnem, kdy jsme ho našli na jevišti Orfea, vyslechli bychom asi hroznou historii.«

»Tohle je patrně památka po tom,« řekl Harley, ukazuje na Michalovy plece, jež leopard rozdrásal toho dne, kdy zahynuli airedale Jack a malá zelená opička Sara.

»Vím jistě, že štěkával,« pokračovala Villa. »Proč nyní neštěká?«

Opět ukázal Harley na zjízvené Michalovy plece a řekl:

»Zde je příčina. Nejspíše je tu ještě sto jiných příčin, jichž známek nevidíme.«

A přece uslyšeli jeho štěkot – ne jednou, nýbrž dvakrát, a v obou případech byla to jen záloha na jinou příležitost, kdy neštěkaje vůbec, ukázal činem velikost své lásky a oddanosti k těm, kdož ho vysvobodili z klece, zprostili ho divadelní rampy a dali mu svobodu.

Pobíhaje do nekonečna s Jerrym po farmě, obeznámil se Michal důkladně se životem celého okolí, od ohrady pro drůbež a kachního rybníku až k nejvyššímu vrcholku hory Sonoma. Věděl již, kde hledat srnčí zvěř v době, když loupila v ovocném sadu, na vinici a v jablkových alejích, kdy vyhledávala nejhlubší kaňony a nejtajnější úkryty a kdy jeleni vycházeli na mýtiny a holá horská úbočí.

Kapitola třicátá šestá

Věrnost za věrnost

Měsíční údolí navštívila zima. Poslední květy zmizely z vyprahlé trávy, když kalifornské babí léto vyprchalo jako sen v nachových mlhách. Nejprve jemné pršky deště porušily toto kouzlo, pak se snesl sníh na vrcholek hory Sonoma. Ranní vzduch na farmě byl čiperný a svěží, v poledne však byl vítán stín. Venku pod zimním sluncem kvetly růže a oranže, hrozny a citrony dozrávaly. A přece na tisíc stop níže, na dně údolí, byla jitra bílá jinovatkou.

Té zimy Michal dvakrát zaštěkal. Po prvé, když Harley Kennan sedící v sedle na horkokrevném červenavém hřebci nutil ho přeskočit úzkou bystřinu.

Villa Kennanová, sedíc na svém koni na hřebenu na druhé straně, dívala se zpět do malého údolí a čekala na hřebce, jemuž se mělo dostati první lekce ve skoku. Michal čekal také, avšak blíže svého pána. S počátku ulehl oddychuje, jak se uběhl, na břehu bystřiny. Znal však příliš dobře koně, a úzkost o Harleye Kennana ho přiměla, aby brzy skočil na nohy.

Harley si počínal mírně a co nejtrpělivěji, snaže se příměti hřebce ke skoku. Pobízel ho, domlouval mu a uzdu držel co jen možno na měkko, avšak zvíře odepřelo skočit. Čistá krev v jeho žilách se bouřila a pěnila. Deptal divoce kopyty samet mladé trávy a jeho strach před bystřinou byl tak velký, že dostihnuv cvalem břehu, zarazil náhle a vzepjal se na zadních nohou.

To bylo pro Michala příliš mnoho. Skočil koni na hlavu, když

hřebec dopadl předníma nohama na zemi, a zaštěkal. V jeho štěkotu byla výtka a hrozba a když kůň se opět vzepjal, skočil po něm a o chlup minul svými zuby jeho nos.

Villa přijela dolů po svahu na druhém břehu bystřiny.

»Slyšel jsi?« volala. »Přece zaštěkal.«

»Myslí, že mi kůň chce ublížit,« řekl Harley. »Varuje ho. Nezapomněl dosud štěkat. Chce dáti koni výstrahu.«

»Popadne-li ho za nos, bude to více než výstraha,« lekala se Villa. »Dej pozor, Harley, nebo ho kousne.«

»Michale, lehni a už buď hodný,« poroučel Harley. »Spolehni na mne. Všechno je v pořádku!«

Michal lehl, třebaže s nevolí. Pozoroval bedlivě hlouposti, jež tropil kůň, a všechny jeho svaly se napínaly připraveny ke skoku, jakmile by opět hrozilo Harleyovi nebezpečí.

»Teď mu už povolit nesmím, nebo by už nikdy nic nepřeskočil,« řekl Harley. Otočil koně do trysku na vzdálenost potřebnou k rozběhu. »Buď ho přes tu vodu dostanu, nebo mne shodí.«

Přihnal se tryskem zpět plnou rychlostí, a kůň, nemoha se již zastaviti, vznesl se skokem, aby unikl proudu, jehož se tak bál. Dopadl dobře na dva metry od okraje protějšího břehu.

A ještě jednou Michal zaštěkal, když Harley na hřbetě téhož plnokrevného koně se snažil zavřít špatně zavěšená vrátka na strmé horské cestě. Michal viděl nebezpečí a vrhl se na hlavu hřebce se zuřivým štěkotem.

»A vidíš, jeho štěkot pomohl,« pravil Harley, když se mu pak podařilo zavřít branku. »Michal mu jistě řekl, že ho prožene, neposlechne-li.

»Hlavní jest, že není němý,« smála se Villa. »I když má do

hovornosti daleko.«

Jen v těchto dvou případech, když jeho pán byl, jak se zdálo, v nebezpečí, Michal zaštěkal. Nikdy neštěkal na měsíc, ani na ozvěnu v horách, ani na nic, co se plížilo. Ozvěna, kterou bylo slyšet přímo z domu, byla Jerrymu stálým zdrojem cviku v štěkání, Michal si jí však nevšímal. Když Jerry štěkal, Michal s výrazem nudy ulehl čekaje, až dueto skončí. Neštěkal ani na cizí psy, zatoulavší se na farmu, a vrhal se na ně mlčky.

»Bojuje jako starý voják,« podotkl Harley, když jednou uviděl takovou srážku. »Je při tom klidný. Nic ho nevzruší.«

»Inu, předčasně zestárl,« řekla Villa. »Nemá nálady ke hře a není mu ani do řeči. A přece vím, že mne i tebe má rád.«

»Připomíná mi jednoho muže, který zbyl z výpravy poručíka Greeleyho,« vypravoval Harley. »Byl to dobrovolník, jeden z té hrstky, která zůstala na živu. Prodělal toho tolik, že byl pak právě tak zamlklý jako Michal. Většina lidí ho nechápala, nudil je. Ve skutečnosti ovšem naopak oni nudili jeho. Věděli příliš málo o životě, který on důkladně znal. Stěží z něho mohli dostati slovo. Nebylo to proto, že by snad zapomněl mluvit, nýbrž že neviděl smyslu v povídání, když nikdo mu nemohl rozuměti. Byl zamlklý jen následkem svých trpkých zkušeností. Stačilo však podívat se na něj, na ten jeho hrozný klid, aby člověk poznal, že prošel peklem, mrazivým peklem. V jeho očích byl taktéž klid, jako v očích Michalových. A hleděly právě tak rozumně. Dal bych za to nevím co, kdybych věděl, jak ten pes přišel ke svým jizvám na plecích. Jistě mu to udělal nějaký lev nebo tygr.«

Krátce po tomto rozhovoru se stalo, že právě tak jako ten jaguár, s nímž se Michal setkal v horách, zatoulal se z pustin

mendocinského kraje do Měsíčního údolí jakýsi muž, uprchlý zločinec, který se stal postrachem všech pokojných lidí. Zdržoval se v nehostiných horských úkrytech a přecházel jen v noci obdělané plochy údolí, kde mu byla přítomnost lidí nebezpečím. Jako ten jaguár, byl i tento muž nepřítelem lidí, a všichni lidé byli jeho nepřáteli. Toto nepřátelství mělo příčinu mnohem hlubší než nepřátelství k jaguárovi, vraždícímu telata výhradně jenom proto, aby se nasytil.

Jako jaguár byl i ten muž vrahem. Avšak na rozdíl od jaguára popis jeho osoby a jeho činů byl ve všech novinách, a lidé měli o něj zájem mnohem větší než o jaguára. Jaguár chytal telata na náhorních pastvinách, avšak muž v loupežném úmyslu vyvraždil celou rodinu – správce pošty, jeho ženu a tři děti v poštovní budově horské vsi Chisholmu.

Čtrnáct dní skrýval se zločinec a unikal pronásledovatelům. Posléze přešel z hor u Ruské řeky přes málo osídlené údolí Santa Rosa k Sonomě. Dva dni se tu ukrýval a odpočíval, většinou spal na nepřístupných místech na hranicích Kennanovy farmy. Měl s sebou kávu, kterou ukradl v posledním domě, jejž vyplenil. Chytil si jednu z angorských koz Harleye Kennana a upekl ji. Čtyřicet osm hodin tu prospal únavou, probouzeje se občas jako nějaké zvíře, aby hltavě pozřel kus masa a vypil množství kávy. Pak opět klesl v hluboký, neklidný spánek.

Zatím lidská organisace se svými důmyslnými vynálezy včetně telefonu a jiných elektrických zařízení ho obklíčila. Elektřinou vysílané zprávy zamezily mu další cestu. Slova v telefonu zahnala ho do divokých kaňonů sonomského horstva, jež obklíčila zástupem policistů, četníků a oddíly ozbrojených statkářů. Horší než každý

jaguár byl tento lidský vrah, potulující se krajem. Telefon na Kennanově farmě a telefony na všech ostatních farmách hraničících s horou Sonoma často zvonily, přenášejíce velitelské pokyny a rozkazy.

Toho dne, kdy hlídky počaly vnikati do horstva a když zločinec byl nucen pustit se za bílého dne Měsíčním údolím, aby přešel do horských pustin, ležících nad údolím Napa, vyjel si Harley Kennan na svém hřebci, jehož právě cvičil. Nepronásledoval muže, jenž zavraždil poštovního úředníka v Chisholmu a jeho rodinu. V horách bylo plno jiných stihatelů, z nichž alespoň dvacet večeřelo a nocovalo včerejší noci na farmě Kennanově. Setkání Harleyho Kennana s oním mužem bylo tedy naprosto nahodilé.

Nebylo to první setkání, jež toho dne potkalo vraha. Předešlé noci pozoroval táborové ohně hlídek. Při rozednění, pokoušeje se proniknout jihozápadním úbočím hory směrem k Petalumě, narazil na oddíl pěti farmářů, ozbrojených Winchesterkami a opakovačkami. Prchaje zpět, aby se skryl, maje pronásledovatele těsně v patách, naběhl přímo na tlupu vesnických hochů z Glen Ellen a Caliente. Jejich kulky ho sice minuly, avšak do zad byl zasažen ptačími náboji a na četných místech mu olověné broky pronikly bolestivě pod kůži.

Utíkaje spěšně dolů po svahu kaňonu, vrazil pojednou uprchlík do stáda krátkorohých býků, kteří, jsouc postrašeni víc než on, porazili ho na lesní půdě. Když se přes něho v divém úprku řítili, přerazili mu pušku.

Beze zbraně, zoufalý, bodán a drásán bolestí četných ran a pohmožděnin obešel muž lesní svahy stezkami zvěře, zkřížil dva kaňony a počal sestupovati pěšinou kaňonu třetího, ušlapanou koňskými kopyty.

Na této stezce setkal se s novinářem, jenž přicházel nahoru.

Novinář byl – inu, byl to městský člověk, který se dobře vyznal ve městech a městském životě, avšak dosud nikdy se nezúčastnil honby na vraha. Kůň, kterého si najal v údolí, byl utahaný, strhaný, otupený tvor, který klidně stál, zatím co jeho jezdec byl s jeho hřbetu stažen divokým násilníkem, vyskočivším pojednou na ostrém ohbí stezky. Žurnalista se sice na útočníka rozehnal svým jezdeckým bičem, ale dostalo se mu výprasku, o jakém dříve často psal, popisuje v dobách, kdy byl ještě zpravodajským štěnětem, rvačky námořníků a návštěvníků krčem. Tenkráte poznal po prvé z vlastní zkušenosti důkladný výprask.

Uprchlík k své největší zlosti shledal, že zpravodaj nemá jiné zbraně, než tužku a balík papíru. Puzen zklamáním, že se mu nepodařilo ukořistit zbraň, ztloukl zpravodaje ještě jednou, zahnal naříkajícího ubožáka mezi kapradí a vyšvihnuv se na koně, popohnal ho zpravodajovým bičem k další cestě.

V té chvíli Jerry a Michal provázeli Harleye Kennana na jeho časné ranní vyjížďce. Jerry, vždy dychtiv honitby, zaběhl dál do polí, takže nebyl u svého pána. Ale ani Michal, ač běžel v patách za koněm Kennanovým, nepostřehl ani nepochopil hrozící katastrofy.

Nepostřehl jí ani Harley. Tam, kde strmý, osm stop vysoký břeh se svážel k okraji cesty, po níž jel Kennan, byli on a jeho horkokrevný hřebec pojednou překvapeni výpadem ze stěny manzanitových křovin. Vzhlédnuv spatřil Harley Kennan vzpínajícího se koně – a na něm divokého jezdce, řítícího se přímo proti němu.

Prvním letmým pohledem, trhnuv uzdou a pohodnuv koně, aby uskočil stranou, poznal Kennan rozdrásanou kůži a potrhaný oblek, divoce planoucí oči a strhanou tvář pod kostrbatým, rozcuchaným vousem muže, po němž lidé tak slídili. Byl to uprchlík před

spravedlností, stíhaný vrah.

Zločincův kůň se v úleku zdráhal vyrazit a skočit dolů se břehu. Cítě příliš bolestné následky svých potlučených kolen a reumatismu ve všech údech, zabořil podkovy do mechu příkrého svahu a poskočil jen potud, pokud toho bylo třeba, aby se vyhnul pádu. Avšak i tak jeho plece narazily na plece vzpírajícího se hřebce Kennanova a porazily ho. Noha Harleye Kennana, octnuvší se pod koněm na tvrdé půdě, praskla a hřebec těžce dopadnuv, si zlomil páteř.

K své největší zuřivosti muž, stíhaný ozbrojenci celého kraje, shledal, že právě tak jako novinář i Harley Kennan je beze zbraně. Sestoupil, supě vztekem a kopl úmyslně muže, ležícího zde bezmocně pod koněm, do boku. Přichystal nohu k druhému kopnutí, když vtom se toho chopil Michal. Doslovně se chopil té nohy, zabořiv zuby do jejího lýtka, právě když by již byla dopadla novým kopancem do žeber Kennanových.

S divokým zaklením trhl muž nohou tak, že mu Michalovy zuby rozdrásaly kalhoty i maso.

»Dobře tak, Michale, dobře tak!« chválil psa Kennan, leže bezmocně pod bokem koně. »Hej, ty, Michale!« pokračoval vklouznuv rychle do tichomořské hantýrky, *béche-de mer,* »chyť ten bílý chlapík jako čert a zažeň ho do houští!«

»Držte hubu, nebo vám ukopnu hlavu!« zahučel muž pohlédnuv divoce na Kennana.

Ať však byla jeho slova i skutky jakkoli divoké, nešťastník byl by se téměř rozplakal. Dlouhý jeho zápas proti všemu lidstvu a všeho lidstva proti němu, počal ho již připravovati o jeho vytrvalost a odvahu. Byl obklíčen nepřáteli se všech stran. I nedorostlí mladíci povstali proti němu a napepřili mu broky do zad. Dobytek ho

pošlapal, zničiv mu pušku. Všecko se proti němu spiklo. A teď tu byl ještě pes, který se mu zakousl do nohy. Vrah šel vstříc smrti, a zločinec to dosud nikdy nevěděl tak jasně a určitě jako teď. Jeho touha po pláči byla přímo hysterická, a hysterie u zoufalce se projevuje nejhroznějším způsobem.

Bezděky a bez rozvahy chystal se uvésti ve skutek svou hrozbu a ukopat Harleye Kennana k smrti. Ne proto, že by mu byl Kennan nějak ublížil. Naopak, on sám podnikl útok na Kennana, shodiv ho s cesty, zlomiv mu nohu a usmrtiv jeho koně. Ale Harley Kennan byl člověk, a všichni lidé byli nyní nepřáteli vraha. Zločinci se zdálo, že se alespoň částečně pomstí lidstvu, zabije-li Kennana, který za nic nemohl. Kráčeje sám smrti vstříc, chtěl stáhnouti s sebou co jen mohl do krvavé zkázy.

Dříve však než kopl Kennana, Michal byl na něm opět. Druhé lýtko i nohavice muže byly roztrženy, než vytrhl nohu z Michalových zubů.

Při dalším útoku zastihla však noha Michala uprostřed skoku hrozným kopancem. Dopadla mu pod prsa a vymrštila ho s cesty do vzduchu a dolů se svahu.

Zlá náhoda chtěla, aby Michal nedopadl na zem. Letíc hustým křovím manzanity uvázlo jeho tělo a zaklínilo se ve vidlici větví na metr nad zemí.

»Tak, a teď,« prohlásil muž divoce, »udělám to, co jsem řekl. Ukopnu vám hlavu!«

»Ničím jsem vám neublížil,« ozval se Harley. »Nebudete z toho nic mít, zavraždíte-li mne. Ostatně chtěl bych vědět, proč jste na mne tak dopálen.«

»Štvete mne jako zvíře,« vrčel muž. »Znám lidi vašeho druhu.

Všichni jste se pustili za mnou, hledíte, jak byste mne dostali, a já nemohu dělat nic, než vám dát váš díl. Rozdělím se s vámi o to.«

Harley Kennan si byl dobře vědom vážnosti nebezpečí. Ležel bezvládně a šílený vrah stál proti němu, aby ho zabil. Michal, uvězněn v křoví, visel hlavou dolů v manzanitě, zaklíněn boky ve vidlici. Marně zápolil, aby se vyprostil – ten nemůže k jeho obraně ničím přispěti.

První kopnutí, mířené mu do tváře, odrazil Harley předloktím. Než se mohl muž rozehnati po druhé, vrazil na scénu Jerry.

Aniž potřeboval povzbuzení nebo pokynu od svého pána, vrhl se jako blesk na útočníka. Zabořil zuby do jeho volných kalhot nad kyčlí a srazil ho svou vahou napolo k zemi.

Muž se nyní obrátil se strašnou zběsilostí k Jerrymu. Ano, celý svět byl proti němu. V kraji se psi přímo hemžili. Shora však, s úbočí sonomských hor, dolétl k jeho sluchu křik a volání stíhacích tlup. To muže poněkud probudilo z mrákotného stavu zuření. Změnil náhle svůj úmysl. Pronásledovatelé znamenali smrt, a oni to jsou, jimž především musí uniknouti.

Ohnav se nohou po Jerrym odkopl ho. Pak vyskočil na hřbet novinářova koně, jenž tu stál bez pohnutí, bez vzrušení, naprosto lhostejně, a počal ho pobízet do cvalu.

Kůň se váhavě pustil v cval svýma ztuhlýma nohama a Jerry běžel za ním, vrče a štěkaje vztekem, až téměř chraptěl.

»Už je to dobré, Michale,« konejšil Harley druhého psa, jenž se dosud zmítal ve větvích. »Hleď to snésti. Netrap se. Nejhorší už máme odbyto. Snad sem někdo přijde a pomůže nám z pasti.«

Vtom se menší větev z oněch dvou, jež tvořila vidlici, zlomila, a Michal padl na zem hlavou napřed. Převalil se přes hřbet v tom

okamžitém zmatku. V příštím okamžiku však byl opět na nohou a řítil se dolů cestou, odkud zazníval Jerryho štěkot. Jerry právě vydal pronikavý štěk bolesti, což dodalo Michalovým nohám křídel. Pak – ano, tady je Jerry! Michal ho našel válejícího se bezradně na zemi. Co se přihodilo? Kůň ve svém ztrnulém klusu klopýtl na strhaných nohou s potlučenými koleny, padl téměř a hledě se udržet v rovnováze, rozkročil se a náhodou šlápl na Jerryho, zasáhnuv a zlomiv mu přední nohu.

Muž obrátiv se a spatřiv těsně za sebou Michala, usoudil, že je to opět jiný pes na něho poštvaný. Teď však již neměl před psy strachu. Lidé to byli, lidé s puškami a revolvery, kteří znamenali zkázu. Přes to bolest jeho zkrvavených lýtek, rozdrásaných Jerrym a Michalem, udržovala jeho vztek vůči psům v neztenčené míře.

»Ještě víc psů,« pomyslil si trpce muž, když se naklonil a udeřil bičem přes Michalovu hlavu.

Byl překvapen tím, že pes po ráně ani nezakňučel. Nezavyl, nekřikl bolestí. Nezaštěkal, nezavrčel. Zdálo se, jako by vůbec nebyl dostal tu ránu, jako by ho bič vůbec nezasáhl. Když mu Michal skočil po pravé noze, rozehnal se muž bičem znovu a udeřil ho přímo mezi oči. Odražen dopadl Michal na zem, ale vzchopil se a běžel dál dlouhými skoky. Dohonil koně a skočil znovu nahoru.

Teď muž postřehl něco, co ho poděsilo. Rozehnav se bičem a nakloniv se dolů, spatřil, že Michal ani nezamrkal před ranou. Měl oči stále otevřeny. Nezamžoural, nezakňučel, když bič na něho dopadl.

Bylo to něco neobyčejného, nezvyklého. Něco nového, co muž neviděl dosud u žádného psa. Michal skočil opět, muž ho znovu udeřil bičem a spatřil tutéž věc. Ani mrknutím, ani zakňučením nedal pes

najevo, že by ránu ucítil.

Strach zcela zvláštního druhu ovládl uprchlíka. Je snad ten hrobově zamlklý, tichý, hrubosrstý terrier určen osudem, aby ho zničil, když se to lidem nepodařilo? Nebyl si v té chvíli ani jasně vědom, zda je to skutečný pes. Není to spíše mstitel, vynořivší se z tajemného záhrobního světa, tvor určený, aby zastavil jeho kroky a skoncoval s ním konečně na této cestě, která byla již cestou smrti? Ten pes nevypadá jako skutečnost. Nemůže to být živý pes, když po pádné ráně bičem neuhnul a nezakňučel.

Ještě dvakrát, když pes po něm skočil, srazil ho přesně mířenými ranami. Ale pes útočil dál jako stroj, jako mlčící automat. Vrah podlehl teď docela své hrůze. Vrazil paty do zvadlých slabin koně a tloukl ho přes hlavu a pod žaludek bičem, až se pustil do trysku, jakým již léta neběžel. I koně se nyní zmocnil strach. Ne strach před psem, v němž kůň viděl jen zvíře, nýbrž strach před jezdcem. V dávných dobách si tento starý klusák rozbil a zmrzačil kolena, strhal si svaly, když se dostal do rukou opilých jezdců, kteří si ho ze stáje vypůjčili. A zde byl nyní opět takový opilý zběsilec. Kůň přímo cítil silný nepokoj toho muže, který bolestně dorážel na jeho žebra vahou svých pat a tloukl ho přes hlavu a uši.

Největší rychlost koňova však nepostačila, aby unikl Michalovi. Přece však to byla rychlost dosti velká, aby poskytla psu jen chvílemi možnost skočit po nohou jezdce. Dosud každý jeho skok se však setkal s neodvratnou ranou bičem, která psa srazila. Ačkoli zuby sklaply vždy nebezpečně blízko u lýtek uprchlíka, Michal padl vždy na zem, kde musil sbírati síly, a běžet jak nejrychleji mohl, aby dohonil koně a muže šílené strachem.

Starý drvoštěp Enrico Piccolomini viděl konec té honby, která

mu – jako jeho jediné velké dobrodružství na světě – poskytla právě tolik poučení, jako látky k hovoru až do konce života. Enrico Piccolomini byl drvoštěp na Kennanově farmě. Stál na nízkém pahrbku, s něhož mohl přehlédnouti cestu. Nejprve zaslechl podkovy cválajícího koně a rány biče, dopadajícího na tělo psa. Pak viděl závod v běhu, závod koně a psa. Když byli přímo pod ním, ne dále než dvacet stop, uviděl, jak pes skočil podivným, tajemně zamlklým způsobem přímo proti ráně bičem a zabořil zuby do nohy jezdce. Když padal zpět, stáhl svou vahou muže napolo se sedla. Viděl, jak muž, snaže nabyti opět v sedle rovnováhy, opřel se vší silou o otěže. Ale kůň, vzpínaje se napolo a napolo klopýtaje, připravil muže o ten poslední zbytek rovnováhy, takže jezdec dopadl na zem hned za psem.

»Inu, oba byli v té chvíli jako dva psi, jako dvě šelmy,« vypravoval Piccolomini častokrát při sklenici vína ve svém malém hostinci v Glen Ellen. »Pes pustil nohu muže a skočil mu po hrdle. A ten člověk, převaliv se, hnal se po hrdle psu oběma rukama – takto – popadl psa za krk. Pes se ani neozval. Nevydal nejmenšího zvuku ani před tím, ani potom. Ovšem, když mu ten chlapík oběma rukama stiskl chřtán, nemohl se ozvati. Ale vím, že by se neozval, ani kdyby mohl. Kůň stál, hleděl na to a kašlal. Říkám vám, byl to podivný pohled.

Ten muž byl jako šílený. Ano, jen šílenec může dělat, co dělal on. Vycenil zuby, jako by sám byl psem, a kousal Kennanova terriera do tlapy, do čenichu, kam mohl. A když kousl psa do čenichu, pes ho kousl do tváře. Zápasili spolu jako čerti. Konečně se pes vzepřel zadníma nohama jako kočka. Rozerval muži košili na prsou a drásal mu kůži drápy. Chlapík vyl a skučel jako divoký jaguár. A stále mu

tiskl krk. Byl to boj jako v pekle.

Jak jsem povídal, byl to pes pana Kennana, dobrého pána, u něhož jsem tehdy pracoval už dva roky. Nechtěl jsem tam jen tak stát a dívat se, jak se pobíjejí. Běžel jsem s vršku, byl jsem však rozčilen a zapomněl jsem tam sekeru. Utíkal jsem s vršku k nim snad dvacet stop, možná že třicet, jako zde od těch dveří tam k těm. Se psem byl už skoro konec. Měl vyplazený jazyk, oči vyvalené a potaženy jako pavučinou; ale trhal a trhal zadníma nohama, a muž vyl jako jaguár na horách.

Co jsem měl dělat? Zapomněl jsem si sekeru nahoře. Musil jsem je nějak dostat od sebe, a to bylo možné jen tehdy, jestliže chlapík psa pustí. Chtěl jsem je roztrhnout, ale ruce, jež držely psa za hrdlo, nepovolily. Hledám tedy nějaký kámen, ale nebylo tam žádných. Hledám klacek, ale nemohl jsem žádný najít. Řeknu vám, co jsem udělal. Nejsem hloupý. Kopl jsem toho muže. Měl jsem těžké boty – ne takové, jako nosím nyní. Byly to boty do lesa, s tlustými podešvemi, z tvrdé kůže a dobře okované. Kopl jsem chlapíka se strany, náhodou právě pod ucho. Kopl jsem ho jednou a stačilo to. To místo na krku – právě pod uchem – je citlivé.

Pak teprve psa pustil. Zavřel oči, otevřel ústa a zůstal ležet. Pes začal také dýchat. A s dechem se vracel do něho život. Chtěl se pustit znovu do svého nepřítele a zadávit ho. Řekl jsem mu „počkej“, a zadržel jsem ho, ačkoli se jinak psů bojím. Muž zatím přišel k sobě. Otevřel oči a civěl na mne jako jaguár. A vrčel a vztekal se taky jako jaguár. Bál jsem se, protože teď už jsem věděl, že ten chlapík má co dělat se spravedlností. Co jsem měl dělat? Zapomněl jsem svou sekeru nahoře. Jářku, co jsem udělal? Kopl jsem ho ještě jednou pod ucho. Pak jsem vzal svůj pas a bavlněný kapesník a svázal jsem ho.

Spoutal jsem mu ruce, a nohy jsem mu svázal taky. Při tom jsem pořád jen odháněl psa a říkal jsem mu „ne“, jako že musí toho muže nechat. Pes se po mně díval, nějak pochopil, že jsem jeho přítelem, protože váži toho muže, a nekousl mne. Byl to hrozný pes. Copak jsem to neviděl na vlastní oči? Neviděl jsem, jak stáhl toho muže se sedla?

Inu, pak přišli lidé, policie, četníci. Všichni měli pušky – ručnice, revolvery, pistole. Napadlo mi, jak čerstvá je spravedlnost ve Spojených státech. Sotva jsem kopl člověka do hlavy a už jsou tu lidé s puškami, aby mě odvedli do vězení pro ublížení na těle. S počátku jsem tomu nerozuměl. Nějací lidé začali se na mě zlobit, spílali mi a říkali ošklivé věci, ale nezatkli mne. Nu, a pak jsem začal chápat: mluvili o nějakých třech tisících dolarů. Prý jsem je okradl o tři tisíce dolarů. „Jářku, to není pravda,“ povídám. „Já jsem nikdy nikomu neukradl ani penny.“ Dali se mi do smíchu. Víte, jak to bylo? Ty tři tisíce byla odměna, vypsaná na muže, kterého jsem zde svázal pásem a kapesníkem. Tři tisíce dolarů náleželo mně, protože jsem ho klepl do hlavy a udělal jsem ho tím neškodným.

Tak to máte. Teď už nepracuji pro pana Kennana. Vždyť jsem boháč. Mám tři tisíce od vlády, a pan Kennan se postaral, aby mi je vláda vyplatila. A to jen proto, že jsem klepl do hlavy toho ztřeštěnce, který mručel jak jaguár. Tři tisíce – to je celé jmění. Tak to chodí v Americe. Jsem rád, že jsem odešel z Itálie a přišel kácet dříví na farmu pana Kennana. Otevřel jsem si hostinec tady v Glen Ellen s těmi třemi tisíci. Je to dost peněz na začátek. Můj otec měl *osterii* v Neapoli, když jsem byl ještě malý hoch. Teď mám dvě dcery na školách a mám taky automobil!«

»Můj Bože, teď to u nás vypadá jako v lazaretu!« zvolala Villa Kennanová o dva dni později, když vstoupila na verandu a viděla tam ležeti Harleye a Jerryho. Kennan měl nohu v deskách, Jerry v sádrovém obvazu. »A kdyby to byly jen zlomené kosti. Právě teď jsem zjistila, že Michal má snad přeražený nos. Je to jistě po té hrozné ráně, kterou dostal. Dávám mu už hodinu horké obklady.«

Michal přiběhl na její zavolání a ukázal svůj směšně oteklý nos. Očichávaje Jerryho vrtěl ocasem v pozdrav Harleyovi, který ho přivítal laskavou rukou, spočinuvší mu na hlavě.

»Utržil to v boji,« řekl Harley. »Piccolomini vypravuje, že ho ten chlap uhodil několikrát bičem, jedna rána patrně šla přímo na čenich.«

»Prý se ani neozval po těch ranách, a jen dorážel a útočil,« pokračovala Villa. »Představ si! Pes ne větší než Michal stáhl se sedla vraha, jehož nemohl chytit celý zástup policistů.«

»Udělal ještě něco lepšího,« řekl Harley klidně. »Kdyby nebylo Michala – kdyby nebylo obou těch psů, myslím, že by mne byl ten šílenec skutečně ukopal k smrti.«

»Jste hodní psi!« zvolala Villa, uchopivši Harleyovu ruku a stisknuvši ji v náhlém strachu z překonaného nebezpečí. »Dosud nikdo neví, co vše je v takovém psu,« dodala, sklopivši rychle oči, které jí náhle zvlhly.

»A nikdo se to nikdy nedoví,« řekl Harley s úsměvem.

»Tak, ale nyní ti chceme něco říci,« zasmála se. »Totiž Jerry, Michal a já. Učili jsme se tomu tajně, abychom ti připravili překvapení. Lež a poslouchej. Je to díkůvzdání. Ne, nesměj se! Předehra není žádná.«

Usedla na židli a přitáhla k sobě Michala tak, že jí seděl mezi

koleny. Pak ho držela oběma rukama za hlavu a čelisti.

»Jerry!« zvolala asi tak, jak by to učinil učitel zpěvu. Jerry k ní obrátil pozorně hlavu a usmál se svýma rozumnýma očima.

Villa začala zpívat, a brzy se oba psi k ní připojili tichým, měkkým vytím, dokonale melodickým a správným. Vše, co jim zmizelo v nicotě, mihlo se nyní myslí psů, když zpívali. Vraceli se svým zpěvem do onoho Neznáma, kde běhaly dávné vlčí smečky, při tom však byli si vědomi přítomnosti svého boha, nazývajícího se Villou, který je miloval a zpíval s nimi.

»Nevím, proč bychom z toho neudělali kvarteto,« zasmál se Harley Kennan, a začal zpívat s nimi – – –.

Autorův doslov

Snad proto, že jsem byl neukojitelně zvědavý, dospěl jsem v životě velmi brzy k tomu, že jsem cítil nechuť k výkonům cvičených zvířat v cirku a na jevišti. Zvědavost to byla, jež mne připravila o potěšení dívat se na výkony zvířat, neboť mne nutila hledat za těmi výkony způsob, jak se jim zvířata učí. A co jsem našel na rubu té zábavné podívané, za leskem mistrovských kousků, nebylo hezké. Byly to ukrutnosti tak hrozné, že snad není člověka, který, poznav je jednou, mohl by se ještě někdy bavit pohledem na kterýkoli výstup cvičeného zvířete.

Nejsem přepjatě citlivý. Literární kritikové a citlivůstkáři mne spíše pokládají za primitivního tvora, libujícího si v prolévání krve, v násilí a hrůze. Nemám námitek proti této pověsti a přijímám ji spíše jako běžnou minci, na omluvu však musím podotknouti, že jsem skutečně prožil velice drsnou školu života. Viděl jsem víc než průměrnou dávku nelidskosti a krutosti, neboť jsem prošel od lodního srubu a vězení, od brlohů a pustin, popravčích komor a špitálů až k bojišti a vojenské nemocnici. Viděl jsem hrozná umírání a strašná zmrzačení. Viděl jsem věšet slabomyslné, protože jako slabomyslní nezjednali si právních zástupců. Viděl jsem zkrušená srdce a drcenou životní sílu mužů a viděl jsem muže, dohnané utrpením k zuřivosti a šílenství. Byl jsem svědkem smrti starých i mladých, ba i dětí – hladem. Viděl jsem, jak muži i ženy byli biti biči, palicemi a pěstmi, viděl jsem biče z hroší kůže obtočené kolem nahých trupů černých

chlapců tak důkladně, že trhnutí jim sedřelo kůži. A přece jsem nikdy nebyl tak hluboce otřesen, jako uprostřed smějícího se obecenstva při výkonech zvířat.

Má-li člověk dobrý žaludek a tvrdou hlavu, snese snad mnoho z oněch nutných, bezděkých a nenapravitelných ukrutností světa, jež mají svůj původ v příliš horké krvi, nebo v duševní tuposti. Já mám takový žaludek i hlavu. Co mi však působí závrať a zdvíhá žaludek, je chladnokrevná, vědomá, promyšlená ukrutnost, která tvoří pozadí devětadevadesáti ze sta takových výkonů.

S dobrým žaludkem a tvrdou hlavou, otrkán protivenstvím, ukrutností a surovostí, shledal jsem přece, dospěv mužného věku, že se bezděky vyhýbám nepříjemnému a bolestnému pocitu, který se mne zmocňuje při výstupu cvičených zvířat. Vstanu a opustím divadlo, kdykoli přijde zvíře na jeviště. Činím tak bezděky. Nikdy mi nenapadlo, že je to způsob, jak by snad bylo možno zasadit smrtelnou ránu takovým představením. Chránil jsem prostě sebe sama před bolestí dívat se na to, čemu se vzpíral můj cit.

Později však mne přivedla má znalost lidské povahy k přesvědčení, že nikdo z normálních, duševně zdravých lidí by nesnesl pohledu na cvičící zvířata, kdyby věděl, jak strašná utrpení se za nimi tají. To mi dodává odvahy, abych navrhl tři věci:

Za prvé: ať se všichni lidé přesvědčí o bestiální a ustavičné ukrutností, kterou jedině je možno zvířata donutit, aby prováděla umělecké kousky.

Za druhé: ať všichni muži a ženy, hoši i děvčata, obeznámivše se takto s podstatou výcviku zvířat, se stanou členy místního a národního svazu proti týrání zvířat.

Než vyslovím třetí návrh, musím něco připomenouti. Jako sta a

tisíce jiných pracoval jsem v hnutí, které se snaží organisovati lidský dav k tomu cíli, aby byla napravena jeho vlastní ubohost a bída. Jestliže – jak jsem shledal – je nesnadno dosíci takové organisace, tu jest samozřejmě mnohem snadnější přemluviti lid k tažení ve prospěch nižších tvorů. Vím to a chápu to.

Ačkoli bychom všichni ronili krvavé slzy a potili se krvavým potem, poznavše nevyhnutelnou krutost a surovost, jíž předvádění zvířat děkuje za svou existenci, přece ani desetina jednoho procenta z nás se nepřipojí k sdružení, majícímu za účel zameziti toto týrání. *Je to slabost naší vlastní lidské povahy.* Musíme ji uznati, jako uznáváme horko a zimu, neprůhlednost těles a působení zemské tíže.

A tak nám, těm devětadevadesáti a devíti desetinám procenta, právě pro tuto naši liknavost a slabost, zbývá jen jediná cesta, jak se vysloviti proti ukrutnosti, jíž se lidé dopouštějí k vůli zábavě ostatních na cvičených zvířatech, která jsou jen o něco nižšími živočichy než my na povrchu tohoto světa. Je to cesta snadná a pohodlná a vzpomeneme na ni jen tehdy, předvádí-li nám kdo v divadle nebo v cirku cvičené zvíře.

Tehdy bez uvažování a rozmýšlení můžeme vyjádřiti svůj nesouhlas s touto zábavou tím, že vstaneme a opustíme divadlo, abychom se prošli a nadýchali venku čerstvého vzduchu. Vrátíme se dovnitř teprve po onom čísle.

To jest všecko, co máme udělat, chceme-li vyloučit cvičená zvířata z veřejných zábav. Ukažte, že taková představení nejsou v oblibě, a za den, za krátkou chvíli podnikatelé přestanou opatřovat a předvádět divákům výkony, jichž bylo dosaženo za cenu krve a utrpení.

Glen Ellen, okres Sonoma, Kalifornie,

8. prosince 1915. Jack London.